Tavşan Kaç

John Updike

roman Çeviren: Meram Arvas

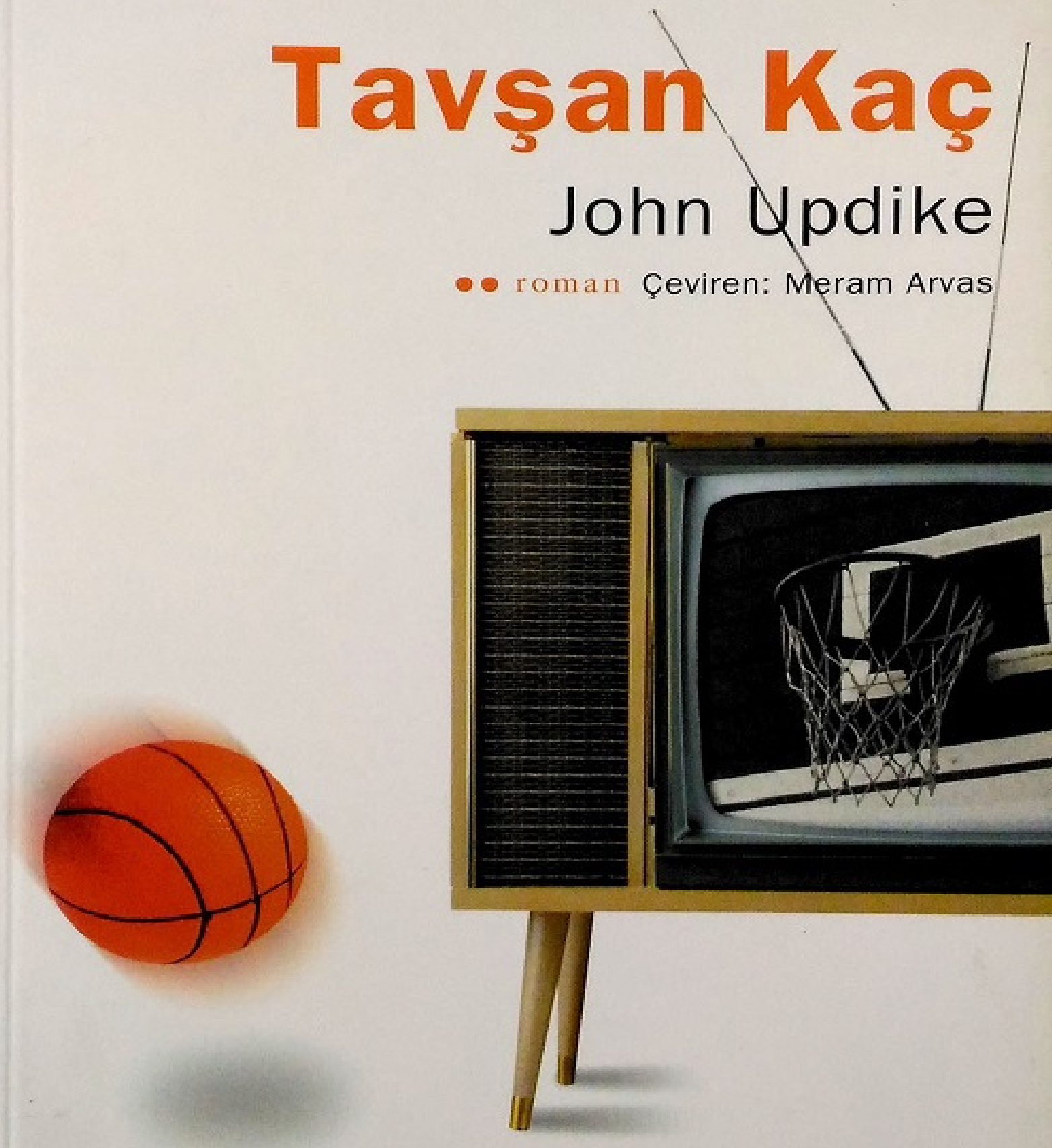

alef

John Updike

John Updike 1932 yılında Shillington, Pennsylvania'da doğmuştur. 1954'de Harvard Üniversitesi'nden mezun olmuş ve bir sene Oxford, İngiltere'de, Ruskin Resim ve Güzel Sanatlar Okulu'da öğrenim görmüştür. 1955-1957 yılları arasında The NewYorker'da çalışmıştır. Dört çocuk babası ve öykü, şiir, deneme ve eleştirilerden oluşan elliden fazla kitabın yazarıdır. Romanları iki kez Pulitzer, National Book, National Book Critics Circle, Rosenthal ve Howells Medal ödüllerini kazanmıştır. Şu an Massachusetts'de yaşamaktadır.

Meram Arvas

1972 Ankara doğumlu. TED Ankara Koleji'nin ardından Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dili Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı okulda Amerikan Kültürü ve Edebiyatında yüksek lisans programını tamamladı. Çevirileri arasında David Lodge'dan *Terapi* ve *Düşünce Balonları*, John Fowles'tan *Büyücü* yer alıyor.

alef yayınevi

KURGU KİTAPLIĞI DİZİSİ 12
TAVŞAN KAÇ
JOHN UPDIKE

Roman
Mart 2008
Yeni çeviriyle 2. baskı: Alef Yayınevi 2008
1. baskı: Milliyet Yayınları, 1971
ISBN 9944-494-22-9

© Alef Yayınevi, İstanbul, 2008
Türkçe yayın hakları Alef Yayınevine aittir.
İzinsiz çoğaltılamaz

Çevirmen: Meram Arvas
Yayına hazırlayan: Çiçek Öztek
Kapak tasarım: Cem Kocataş
Grafik ve uygulama: Gül Dönmez

Alef Yayınevi
Sofyalı Sokak Paşa İşhanı No 2 Kat 3 Daire 5
Asmalımescit / İSTANBUL
tlf. (0212) 245 56 27 • faks (0212) 245 54 56
İnfo@alefyayinevi.com • www.alefyayinevi.com

John Updike

TAVŞAN KAÇ

ROMAN

Çeviren: Meram Arvas

alef yayınevi

İyilik de, taş yüreklilik de;
hep dış koşullardan.

-Pascal, Pensée 507

OĞLANLAR pota tutturulmuş bir telefon direğinin etrafında basketbol oynuyorlar. Eller kollar, bağırışlar. Yer yer çakıllara sürtünen Keds ayakkabılarından yükselen patırtılar, seslerini tellerin üzerinde masmavi uzanan nemli mart havasına savuruyor sanki. Üzerinde takım elbisesi, yoldan geçen Tavşan Angstrom durup izler, oysa yirmi altı yaşında ve bir doksan boyundadır. Bu boyuyla tavşanı pek andırmasa da, beyaz yüzünün genişliğinden, mavi gözlerinin solukluğundan ve ağzına bir sigara sapladığında minik burnunun hemen altında beliren o kaygılı titreyişten kısmen anlaşılabilir ona çocukken takılan lakabın sebebi. Düşüncelere dalmış dikilir, çocuklar koşturup durur, kalabalık olup üstüne üstüne gelir insanın.

Orada durup dikilmesi esas oğlanları rahatsız eder. Gözleri kayıp durur. Bu maçı kendileri için yapıyorlardır, kakao rengi kruvaze takımıyla etrafta dolanan yetişkinin tekine şov olsun diye değil. Tuhaf gelir onlara, yoldan geçen bir yetişkin. Arabası nerede ki? Sigarası da durumu daha bir tekinsiz kılmakta. Buzhanenin arka tarafına gelmeleri için kendilerine sigara ya da para teklif edecek tiplerden biri midir yoksa bu adam? Bu tür şeyler duymuşlardır şimdiye dek ama fazla da korkmazlar; ne de olsa onlar altı, o ise bir kişidir.

Çemberin levhayla birleştiği yerden seken top altısının da tepesinden uçup onun ayaklarının dibine düşer. Oğlanları hayrete düşüren bir çeviklikle hafifçe sıçrayarak topu yakalar adam. Onlar derin bir sessizlik içinde gözlerini ona dikmişken, o sigara dumanının mavi bulutları arasından gözlerini kısarak bakar, ilkbahar ikindisi göğüne doğru dikilen bir baca gibi apansız bir kara siluet, ayağını itinayla yerleştirip, topu göğüs hizasında kaygıyla oynatır, kocaman açılmış beyaz ellerinden biri topun üstünde, öbürü altında, kendine bir yol ayarlamak için sabırla sallar. Tırnak diplerindeki aylar ne de büyük. Derken, dizlerini bükmesiyle top sanki ceketinin sağ klapasından yukarı doğru ilerleyip omzundan çıkar; ama görünüşe bakılırsa isabet etmeyecek çünkü atışını her ne kadar belli bir açıyla yapmış olsa da top potanın levhasına yönelmez. Hedef bu değildir. Fileyi zarif bir fısıltıyla çalkalayarak potanın çemberinden düşer. "Heey!" diye bağırır gururla.

"Şans," der çocuklardan biri.

"Yetenek," der karşılığında ve sorar, "Hey. Ben de oynayayım mı sizle?"

Yanıt gelmez, şaşkın bir aptallıkla bakışırlar yalnızca. Tavşan ceketini çıkarıp güzelce katlar ve temiz bir çöp tenekesi kapağının üzerine koyar. Arkasında kotlar itişip kakışmaya başlar gene. Topu almak için arbedenin ortasına dalar, iki çocuğun cılız, boğumları kir içindeki ellerinden çelip ele geçirir topu. Bu bildik esnek deriyi hissetmek tüm bedenini gerer, kollarına hayat verir. Bu gerginliğe dokunmak için yılların arasına elini uzatmaktadır sanki. Kollarının havalanmasıyla, lastik top tepesinden potaya doğru ilerler. Atış öyle usturupludur ki, top hızla düştüğünde göz kırpar Tavşan ve çemberden fileyi bile sallamadan mı geçti acaba diye düşünür bir an. "Heey, kimin tarafında olayım?" diye sorar.

Sözsüz bir sürüklenişle iki oğlan onun tarafına atanır. Diğer dört kişiye karşı oynayacaklardır. En baştan itibaren potanın üç metre uzağında durarak kendini engellese de durum hâlâ adaletsizdir. Kimse sayı alma derdinde değildir. Somurtuk sessizlik canını sıkar. Birbirlerine tek heceli sözcükler sarf etseler de ona hiçbir şey söylemeye cesaret edemiyorlardır. Oyun ilerledikçe onları bacaklarında hissedebilir artık, gitgide daha çok terleyip kuduruyor, kendisini yanıltmaya çalışıyorlardı!-, yine de ağızlarını açıp tek laf etmezler. Bu saygıyı istemez oysa, istediği, yaşın bir öneminin olmadığını göstermektir. On dakika sonra oğlanlardan biri diğer tarafa geçer, böylece Tavşan Angstrom'un yanında bir çocuk kalır, beş kişiye karşı iki kişilerdir artık. Bu çocuk, biraz yerden bitme de olsa, kendini itidalli kılan o avarevari rahatlığıyla altısının içinde en iyi olandır;

başında kulaklarına kadar inen ve kaşlarıyla aynı hizada duran yeşil ponponlu bir el örgüsü bere vardır, ki bu da ona kafadan noksan bir hava verir bir parça. Doğuştan yetenekli. Hiç adım atmadan yanlara hareket edişi, takdis eder gibi kayışı: Nasıl da belli ediyor kendini. Hareket etmeden önce bekleyişi. Şansı yaver giderse bir süre sonra lise takımında müthiş bir oyuncu olacak; Tavşan bilir bunun nasıl bir şey olduğunu. Ufak ufak tırmanır, derken en tepeye çıkarsın, herkes seni alkışlar; kaşlarında biriken terden çok iyi göremezsin ama sesler sarmalayıp havaya kaldırır seni ve sonra çaptan düşersin, hemen unutulmazsın, yalnızca çaptan düşersin, ve hoş bir sakinlik, özgürlük hissi verir bu insana. Çaptan düşmüş, bir nevi erimişsindir, ama yükselmeye devam edersin, ta ki bu çocuklara, tepelerinde dolanıp duran yetişkinler göğünün bir parçasıymışsın gibi görünene dek, her ne tuhaf sebepleyse üstlerini bulutla örterek ziyaret eden bir parça. Bu çocuklar onu unutmuş falan değillerdi: Daha beteri, hiç duymamışlardı. Oysa vakti zamanında ülke çapında tanınan biriydi Tavşan; attığı sayılarla üçüncü sınıftayken basketbol B liginde rekor kırmış, bunu son sınıfta gene kendisi geçmiş ve bu rekor bir dört sene daha kırılamamıştı; dört sene evveldi bu.

Topu tek elle, iki elle, koltuk altından çıkarır, ayakları sabit; pivot hareketi yapar, sıçrayıp atışlar yapar. Yumuşacık dümdüz havalanır top. Ellerinde hâlâ bu dokunuşun olduğunu görmek keyiflendirir Tavşan'ı. Uzun bir zamanın kasvetinden sıyrıldığını duyumsar. Ama bedeni hantaldır, soluk soluğa kalır. Böyle kesiliyor olmak canını sıkar. Karşı takımdaki beş oğlan ahlayıp oflamaya, ağırdan almaya başlayınca, kazara düşürdüğü bir oğlan da yerden bozuk bir suratla kalkıp gidince, Tavşan seve seve bırakır oyunu. "Eveet," der. "İhtiyar gidiyor artık. Hadi bakalım üç kez oley diye bağırıyoruz."

Kendi tarafındaki oğlana, ponponluya, "Hoşçakal şampiyon," der. Diğerlerinin suratları asılmaya başladıktan sonra bile onu tarafsız bir hayranlıkla izlemeye devam eden oğlana karşı minnettar hisseder kendini. Doğuştan yetenekli olanlar bilir. Hepsi işin ruhunda saklı.

Tavşan katlamış olduğu ceketini alır ve bunu sanki bir mektupmuş gibi tek elinde tutarak koşar. Yoldan yukarı doğru. Issız buzhanenin yanından geçer, inik yükleme girişinin üzerinde çürümüş bir halde duran ahşap kızaklar vardır. Çöp tenekeleri, garaj kapıları, ölmüş çiçeklerin birbirine karışmış saplarını çevreleyen ince tel kafesler. Aylardan mart. Aşk havayı dağıtmış bir parça. Her şey yenileniyor; Tavşan sigaranın o ağır tadının üstüne havanın tazeliğini çeker içine fırsattan istifade, gömleğinin cebinde hoplayıp duran sigara paketini kaptığı gibi, durmaksızın, birilerinin açık duran varilinin içine atar. Keyiften üst dudağını kemirir. Koca süet ayakkabıları, kayıp duran çakılların üzerinde patır patır eder.

Koşar. Parselin sonuna geldiğinde bir sokağa döner, Pennsylvania'nın beşinci büyük şehri Brewer'ın banliyösü olan Mt. Judge'daki Wilbur Sokağına. Yokuş yukarı koşar. Koca koca evlerden oluşan büyük bir parseli geçer, desenli camlı kapı girişleri, pencerelerinde saksı çiçekleri olan, çimento ve tuğladan ibaret küçük kalelerdir bunlar; derken tam yolun yarısına gelindiğinde, otuzlu yıllarda bir çırpıda inşa edilivermiş toplu konutların yer aldığı bir parsel daha. Evler bir merdiven misali tepeye tırmanıyor. İkiz evler. Komşusunun iki metre kadar yükseğinde dikilen, ikizlerin her birinde, çürük morundan gübreye bir renk yelpazesinde padavra kaplı iki soluk pencere var, bir hayvanın birbirinden uzak iki gözü gibi. Bir zamanlar beyaz olan cepheleri kabuk kabuk lambriyle kaplı. Her birinin iki kapısı olan on on beş tane üç katlı ev var. Yedinci onunkisi. Kapısına çıkan ahşap merdivenler yıpranmış; alt taraf kayıp bir oyuncağın çürümekte olduğu küçük bir pislik yuvası. Plastik bir palyaço. Bütün kış gözüne çarpmış ama her seferinde çocuğun teki almaya gelir nasıl olsa diye düşünmüştü.

Tavşan, evlerinin güneş görmeyen antresinde durur, soluk soluğa. Tepesinde gündüzleri de açık duran tozlu bir ampul. Kahverengi bir radyatörün yukarısında içi boş üç teneke posta kutusu asılı. Girişin karşı tarafında, alt komşusunun kapısı incinmiş bir surat gibi örtülü. Ne olduğunu bir türlü ayırt edemediği o koku var gene; bazen lahana kokusunu, bazen kalorifer kazanının paslı nefesini, bazen de duvarların içinde çürüyen yumuşak bir şeyi andırır. En üst kata, evine çıkan merdivenleri tırmanır.

Kapı kilitlidir. Ufak anahtarı deliğe sokarken eli titrer, nabzı alışılmadık bir gayretle çarpar ve metalin gıcırtısı duyulur. Kapıyı açtığında karısını koltukta bulur; elinde viski, bira, şeker, limon rendesi ve meyve karışımı bir kokteylle, sesi kısık televizyona bakmaktadır.

"*Burdasın* demek," der Tavşan. "Kapı niye kilitli?"

Karısı televizyon izlemekten aşınmış, bulanık kara gözleriyle kırmızı kırmızı bakar. "Kendi kendine kitlendi."

Tavşan, "Kendi kendine kitlendi," diye yineler, ama karısının parlak alnını öpmek için eğilir yine de. Teni zeytine çalan ve gergin görünen ufak tefek bir kadındır, böyle sanki içinde gitgide şişen bir şey, onun o ufaklığı karşısında gerilip zorlanmaktadır. Tavşan'ın gözünde, çok değil daha dün, hoş görünmekten çıkmıştır. Köşelerde beliren iki küçük kırışıklığın da etkisiyle ağzı açgözlü bir hale bürünmüş; saçları incelmiştir, haliyle Tavşan da alttaki kafatasını gözünün önüne getirmeden duramaz. Yaşlılığa giden bu izler öyle fark ettirmeden oluşmuştur ki, yarın yok olmaları da pekâlâ mümkündür ve o zaman yeniden onun bir tanesi olacaktır. Bıçak saplar gibi yapıp takılır karısına. "Ne diye korkuyosun ki? Kim gelcek? Errol Flynn mi?"

Cevap vermez karısı. Tavşan ceketini özenle açıp dolaba yönelir ve bir askı çıkartır. Dolap oturma odasındadır ve televizyon onun önünde durduğundan kapısı yarım açılır. Kapının arkasındaki prize takılı olan kabloya takılmamaya çalışır. Hamileyken ya da özellikle sarhoşken sakarlaşan Janice'in bir keresinde ayağı kabloya dolanmış, yüz kırk dokuz dolarlık televizyonu devirip *tuzla buz* etmesine ramak kalmıştı. Neyse ki alet hâlâ metal beşiğinde sallanırken ve Janice her paniklediğinde yaptığı gibi tekmeler savurmaya başlamadan Tavşan yetişmişti. Janice'i bu hale getiren neydi? Neden korkuyordu? Tavşan düzensever bir adam olarak ceketinin kollarını ustaca askının uçlarına geçirir ve bunu kolunu uzattığı gibi boyalı borudaki diğer kıyafetlerinin yanına asar. Klapanın üzerindeki Ürün Tanıtıcısı kartını çıkarsam mı diye düşünür ama sonra ertesi gün de aynı takımı giymeye karar verir. Zaten iki takımı vardır, yani yılın bu zamanında fazla kalın gelecek olan lacivert takımı saymazsak. Kapıyı çeker, tıkırtısı duyulur ama sonra üç beş santim kadar yeniden açılır. Kilitli kapılar. Tepesi atar: Kendisi harap bir halde, titreyen eliyle kilidi açacağım diye uğraşırken onun böyle oturup anahtar tıkırtısını dinlemesi...

Janice'e dönüp, "Madem evdesin, araba nerde? Ön tarafta değildi," der.

"Annemlerin evinin önünde. Önümden çekilsene."

"Annenlerin evinin önünde mi? Aman ne güzel. Tam da kendine göre kahrolası bir yerde."

"Nerden çıktı şimdi bu?"

"Ne nerden çıktı?" Görüş alanından çekilip, kenarda dikilir.

Darlene'in Paris'te bir çiçek kız, Cubby'nin bir polis ve o sırıtık cırtlak sesli uzun boylu çocuğun da romantik bir sanatçı olduğu Mouseketeers adındaki bir grup çocuğun oynadığı müzikali izlemektedir Janice. Bu çocuk, Darlene, Cubby ve Karen (Cubby'nin bir polis olarak karşıdan karşıya geçmesine yardım ettiği yaşlı bir Fransız bayan kılığında) dans ederler. Derken reklamlarda, ambalajlarından çıkan yedi tane Tootsie Roll çikolata belirir ve her biri "Tootsie"nin

yedi harfine bürünür. Bunlar da şarkı söyleyip dans ederler. Şarkıları devam ederken yeniden ambalajlarına girerler. Ses yankı odasında gibi yankılanır. Orospu çocuğu: Şirin. Elli sefer izlemiştir belki bunu ama bu defa midesini kaldırır. Kalbi hâlâ küt küt atmaktadır; nefesi daralır.

Janice, "Harry, sigaran var mı? Benimki bitmiş," der.

"Iıh. Eve dönerken paketi çöp tenekesinin tekine attım. Sigarayı bırakıyorum." Karnı burnunda olan biri nasıl olur da sigara içmeyi düşünebilir diye geçirir aklından.

Janice nihayet bakar. "Çöp tenekesine mi attın? Ah ne ulvi. Alkol kullanmıyosun, şimdi de sigarayı bıraktın. N'apıyosun sen, aziz falan mı olmaya karar verdin yoksa?

"Şıışt."

Büyük Mouseketeer belirir ekranda, yani Jimmie, yuvarlak siyah kulaklıklar takmış yetişkin bir adam. Tavşan pür dikkat izler onu, saygı duyduğu biridir. Kendi iş hayatına, yani Brewer civarındaki çeşitli ucuzcu marketlere mutfak aleti tanıtma işine yardımcı olacak bir şeyler öğrenmeyi umar ondan. Dört haftadır bu iştedir. Bir yandan Mousegitarının tellerini dımbırdatırken, "Atasözleri, atasözleri, çok doğrudur," diye şarkı söyler Jimmie, "atasözleri bize yol gösterir; atasözleri bizlerin iyi-daha iyi-Mouse-ke-teers olmasına yardım eder."

Jimmie gülüşünü ve gitarını bir kenara koyup ekrandan şöyle seslenir, "Kendini Bil demiş yaşlı bir Yunanlı bilge, bir zamanlar. Kendinizi Bilin. Şimdi bu ne demek acaba çocuklar? Bu, neysen o ol demektir. Yan komşunuz Sally ya da Johnny ya da Fred gibi olmaya çalışmayın; kendiniz olun. Tanrı bir ağacın şelale ya da bir çiçeğin taş olmasını arzu etmez. Tanrı her birimize ayrı bir özel yetenek vermiştir." Janice ve Tavşan tuhaf şekilde kalakalırlar; ikisi de Hristiyan'dır. Tanrı lafı kendilerini suçlu hissettirmiştir onlara. "Tanrı bazılarımızın bilim adamı, bazılarımızın sanatçı, bazılarımızın da itfaiyeci, doktor ya da trapezci olmasını ister. Ve bunları olabilmemiz için de her birimize özel yetenekler verir, bu ihsanın üzerine *bizlere de bunları geliştirmek* düşer. *Çalışmalıyız* çocuklar. Neymiş: Kendinizi Bileceksiniz. Yeteneklerinizi keşfetmeyi öğreneceksiniz, sonra da bunları geliştirmek için çalışacaksınız. Mutlu olmanın yolu budur." Dudaklarını kıstırıp göz kırpar.

İyiymiş bu hareket. Tavşan dudaklarını kıstırıp göz kırpmayı dener, arkadaki düşmana, yani Walt Disney veya MagiPeel Meyve-Sebze Soyacağı Şirketine karşı öndeki seyirciyi yanına çekip tüm bunların sahtekârlık olduğunu, ama lanet olasıcayı bir parça daha sevimli kılmaya çalıştığını itiraf ediyordur bir nevi. Hepimiz dahiliz buna. Çark sahtekârlıkla dönüyor. Ekonomimizin temeli bu. Modern ev kadınının parolası Vitakonomi: MagiPeel metoduyla vitaminleri ekonomik kullanmayı anlatan tek kelimelik ifade.

Altı haberleri başlarken Janice kalkıp televizyonu kapar. Akımdan geriye kalan minik yıldız yavaşça solup gider.

"Oğlan nerede?" diye sorar Tavşan.

"Annende."

"Anne*m*de mi? Araba annende, oğlan annemde. Tanrım. Kargaşa yaratmakta üzerine yok."

Janice ayağa kalkar, o inatçı hantallığıyla hamileliği çileden çıkarıyordur Tavşan'ı. Üzerinde, göbek kışımı U şeklinde gelen hamile eteklerinden biri vardır. Bluzunun kenarından görünen hilal şeklindeki kombinezon parçası beyaz beyaz parıldar. "Yorgundum."

"Ona ne şüphe," der. İçki kadehine işaret ederek, "Kaç tane içtin bundan?" diye sorar. Ağzını dayadığı kısımda şeker izi vardır.

Anlatmaya çabalar Janice. "Nelson'u, beraber çarşıya çıkmak için anneme giderken annene

bıraktım. Onun arabasına bindik, sonra vitrinlerdeki baharlık kıyafetlere bakarak dolandık ve Kroll's mağazasından ucuzluktan hoş bir Liberty eşarbı aldı. Şal desenli mor bir tane." Tereddüt eder; o minicik dar dili ayrık dudaklarının arasında çırpınıyordur.

Tavşan korkar. Kafası karıştığı vakit Janice korkunç biri olur. Gözleri çatık yuvalarında gitgide ufalır, minik ağzı sersemce açılır. Saçları parlayan alnının hemen tepesinde azalmaya başladığından, Tavşan onun, kırılgan ve yerinden kıpırdamaktan aciz karısının, gitgide daha çok derinleşen kırışıklıklara ve seyrekleşen saçlara doğru yol aldığını düşünür. Tavşan diğerlerine nazaran geç, yirmi üç yaşındayken evlenmiştir, Janice ise liseyi bitireli iki sene olmuştur evlendiğinde, göğsünün üzerine dümdüz uzandığında yalnızca birer yumuşak uçtan ibaret utangaç ufak memeli o haliyle, pek yetişkin denecek bir yaşta değildi yani. Nelson Episkopal ayinininden yedi ay sonra doğmuştu, uzun sancılı bir doğumdu: Derken Tavşan'ın o zamanlardaki korkusu şimdiki korkusuyla birleşip şefkate dönüşür. "Ne aldın?"

"Mayo."

"Mayo mu? Cık cık. Mart ayında hem de?"

Janice bir süre gözlerini kapar; Tavşan damarlarına hücum eden içkinin karısını nasıl ele geçirdiğini hissedebiliyordur ve bundan tiksinir. "Bunun sayesinde o mayonun içine girebileceğim günler yaklaşmış gibi oldu."

"Seni bu kadar sinir eden şey ne allah aşkına? Hamile olmak pek çok kadının *hoşuna* gider. Senin derdin ne? Söyle hadi. Nedir bu kapris?"

Janice kahverengi gözlerini kocaman açar, gözleri dolmuştur, Tavşan'ın yüzüne bakıp, pek nazik, "Alçak herif," derken yaşlar gözkapaklarının altından taşıp, üzüntüden pespembe olmuş yanaklarından aşağı süzülür.

Tavşan karısının yanına gidip, kollarının arasına alır onu ve dolu dolu hisseder, gözyaşlarını, sıcak nefesini, kanlanmış gözlerini. Sevecen bir refleksle dizlerini büküp, kasıklarını dayamak ister ona, ama karısının katı karnı izin vermez buna. Doğrulup tüm heybetiyle tepesine dikilir ve "Peki. Demek mayo aldın," der.

Göğsüne sokulup, kollarına sığınmışken, Tavşan'ın beklemediği bir içtenlikle karısının ağzından şu sözler dökülür, "Benden kaçma Harry. Seni seviyorum."

"Ben de seni *seviyorum*. Peki, bir mayo aldın."

"Kırmızı," der Janice, Tavşan'a dayanmış üzgün üzgün salınırken. Ama karısının bedeni o çakırkeyif haliyle öyle gevşek ve tutarsızdır ki, Tavşan'ın kolları rahatsız olur. "Enseden bağlanan bağcıkları ve suya girerken çıkarılabilen pilili eteği olan bir mayo. Sonra varislerim öyle ağrı yaptı ki annemle Kroll's'un bodrumuna inip çikolatalı dondurma yedik. Bütün o kafeterya bölümünü yeniden düzenlenmişler, kasa orada değil artık. Ama bacaklarımın ağrısı geçmeyince annem beni eve getirdi ve arabayla Nelson'u senin alabileceğini söyledi. Ben de bir kadeh bir şey içersem ağrım geçer belki diye düşündüm."

"Hımm."

"Daha erken gelirsin sanmıştım. Neredeydin?"

"Aman, soytarılıkla meşguldüm. Yolun aşağısında çocuklarla basket oynadım biraz." Sarılmayı bırakmışlardır bu arada.

"Biraz kestireyim dedim olmadı. Annem yorgun göründüğümü söyledi."

"Normal olan yorgun görünmen. Modern bir ev hanımısın ne de olsa."

"Sen de bu arada on yaşındaki çocuklar gibi sokaklarda oynayacaksın öyle mi?"

MagiPeel'cilerin, satış elemanlarının üzerinden satış yapmalarını istedikleri "imaj" esasına dayalı, ev hanımı oluşuyla ilgili esprisini, yani bunun ironik, dahası acınası ve müsamahakâr bir durum oluşunu anlamaması canını sıkmıştır Tavşan'ın. Lamı cimi yok işte, budalanın teki bu kadın. Tavşan, "Oturup, iki yaş altı çocuklar için hazırlanmış bir programı izlemekten ne farkı var bunun?" diye sorar.

"Demin şışt diyen kimdi peki?"

"Off Janice offf." Bir iç geçirir Tavşan. "Hay sikeyim be. Ne halin varsa gör!"

Uzunca bir süre dik dik bakar Janice. Sonra nihayet, "Yiyecek bir şeyler hazırlayayım ben," der.

Tavşan çok pişmandır. "Bir koşu gidip arabayı alıp oğlanı getireyim ben de. Zavallı çocuk bir evi olmadığını düşünüyordur. Nasıl oluyor da annen annemin, başkalarının çocuklarına bakmaktan daha iyi bir işi olmadığını düşünebiliyor?" Jimmie'yi izleme sebebini—yani onun o felaket içki karışımlarına şeker alabilmek için nasıl didindiğini—karısının anlayamaması karşısında Tavşan'ın içinde yeniden bir öfke kabarır.

Janice mutfağa gider, kızgındır ama çok da değil. Bozulmuş olmalı, ya da hiç bozulmamış da olabilir, tüm söylediği, ona zaten yüzlerce defa yaptığı bir şeydir ne de olsa. Üç yılda ortalama üç günde bir desek. Ne yapar? Üç yüz. Bu kadar mı yani? O halde niye hep bir mücadele? Evlenmeden önce o iş daha kolaydı Janice için. O zamanlar ateş parçası gibiydi. Tam bir genç kız. Keman yayı gibi sinirler. Taptaze pamuk kokan bir ten. İşten bir arkadaşının Brewer'daki dairesine giderlerdi. Demir çubuklu bir yatak, duvar kâğıdında gümüş renkli madalyonlar; batıya doğru bakınca nehrin kıyısında koca mavi gaz tankları. İş çıkışı giderlerdi; o sıra ikisi de Kroll's'ta çalışıyordu, Janice cebinin üzerine "Jan" işli beyaz önlüğüyle şeker ve mahuncevizi satar, Tavşan ise tekli koltukları ve küçük akçaağaç masaları üst kata taşırdı, bir de dokuzdan beşe kadar, gözüne burnuna kaçıp yakarak müthiş bir kaşıntı hissi veren o talaşlar eşliğinde ambalaj kutularını çekiçlerdi. Pislik içindeki siyah çöp bidonları asansörlerin arkasına hilal şeklinde sıralanmış, yerler eğri büğrü çivilerle kaplı, Tavşan'ın avuçları simsiyah ve her saat başı kırıta kırıta yanına gelip, mobilyalar kirlenmesin diye ellerini yıkamasını söyleyip duran ibne Satıcı. Lava marka sabun. Köpükler gri gri akardı. Elleri levye tutmaktan sarı sarı nasır tutardı. Beş buçukta, pislik içinde geçen gün sona erdiğinde, Janice'le kapının girişinde buluşurlardı, müşteri girmesin diye zincirlenmiş, iki kapının arasında yer alan yeşil cam kaplı sessizlik alanında; yandaki sığ pencerelerdeyse gövdesiz, tüylü şapkalı ve pembe inci kolyeli cansız manken kafaları, yankılanan veda lakırdılarına kulak misafiri olurlardı. Bütün çalışanlar Kroll's'tan nefret eder, yine de burayı sanki suyun altında ilerlercesine ağır ağır terk ederlerdi. Janice ve Tavşan sualtını andıran bu loş ışıklı, yeşil zeminli alanda buluşur, zincirsiz kapıyı iterek gün ışığına çıkar ve yürürlerdi, oraya, gümüş rengi madalyonlara gittikleri konuşulmazdı hiç, akın akın dönüş trafiğine karşı ağır adımlarla, el ele yürüyen iki yorgun tip, ve sonra pencereye vuran günün son ışıklarıyla sevişirlerdi. Janice Tavşan'ın onu görüyor olmasından utanırdı. Ona gözlerini kapattırırdı. Ve sonra içine girer girmez oluşan o titreşimle, içi ipek bir terlik gibi yumuşacık olurdu. Finalin ardından, kendilerinden geçmiş halde, duvarın gümüşüne ve solan günün altın rengine nazır, kızın yatağında yan yana uzanırlardı.

Mutfak, oturma odasının ilerisindeki küçücük bir oda, beş yıl önce modern sayılabilecek makinelerin arasında daracık bir koridor aslında. Janice metal bir şeyi, bir tava ya da kabı yere düşürür. Tavşan "Kendini yakmadan yapabilecek misin dersin?" diye seslenir içeriden.

"Sen hâlâ burada mısın?" der Janice.

Tavşan dolaba gidip, özenle astığı ceketini alır. Görünüşe bakılırsa etrafta düzene önem veren

bir kendisi vardır. Ardındaki dağınıklık—çürümüş tortusuyla içki bardağı, koltuğun kolçağında duran ağzına kadar dolu küllük, ucu kıvrılmış kilim, sayfaları dağılmış gazete yığınları, çocuğun etrafa saçılmış, bulaşmış ve sıkışmış kırık dökük oyuncakları, bir bebek bacağı ve kahvaltı gevreği kutusundan kesilmiş kıvrık karton parçası, radyatörlerin altına birikmiş havlar, bitmek tükenmek bilmeyen ve dört yanı saran kargaşa—gergin bir ağ gibi sırtına yapışmıştır. Önce arabayı sonra çocuğu almayı kurar kafasında. Yoksa önce çocuğu mu alsa? Çocuğunu görmeyi daha çok ister. Bayan Springer'a gitmek daha az vakit alacaktır, evi daha yakındır. Ama ya pencereden onun yolunu gözlüyorsa ve kadın hemen dışarı fırlayıp Janice'in ne kadar yorgun göründüğünü söyleyecek olursa? *Kim senin gibi üç kuruşluk sefil bir tiple bir şeyler alayım diye dolanırken yorgun düşmez ki? Şişko karı. Yaşlı çingene.* Yanında çocuk olursa böyle bir şey olmayabilir ama. Tavşan, annesinin evinden oğluyla yürüme fikrini sever. İki buçuk yaşındaki Nelson'un yürüyüşü, yön değiştirip duran inatçı adımlarıyla bir süvari erininkinden farksızdır. Ağaçların altından yürüyecekler, derken bir sihirle, kaldırımın kenarında Babacığın arabasını bulacaklar. Ama annesi sinsice lafı dolandırıp Janice'in beceriksizliğinden dem vuracak olursa böylesi daha çok vakit alacak. Annesinin böyle konuşup durmasından nefret ederdi Tavşan; belki de yalnızca ona takılmak için yapardı bunu, gene de dediklerini hafife alamıyordu, fazlasıyla güçlü bir kadındı, en azından onunlayken. En iyisi önce arabayı sonra da çocuğu almaktı. Ama bunu istemez Tavşan. Hakikaten istemez. Tam bir düğüm olmuştur mesele ve bu karışıklıktan fena halde içi bunalır Tavşan'ın.

Janice her şeyin affedildiğini, her şeyin eskisi gibi olduğunu ortaya koyan normal bir ses tonuyla mutfaktan seslenir, "Haa tatlım bi de bir paket sigara alır mısın?"

Tavşan olduğu yerde kalıp, koridora açılan beyaz kapıya vuran soluk sarı gölgesine bakakalır ve bir kapana kısıldığını hisseder. Kesindir bu. Dışarı çıkar.

Hava kararıp serinlemeye başlamıştır. Akçaağaçlar yapışkan taze tomurcuklarının kokusunu yayarlar etrafa ve Wilbur Sokağı boyunca uzanan geniş pencereler, televizyonun gümüşi yamasının ötesinde, mağara diplerinde yanan ateşler misali, mutfaklarda yanan sıcak ampulleri sererler ortaya. Yokuş aşağı yürür Tavşan. Gün sona ermektedir. Bir dokunun vereceği minik karşılığı duyabilmek adına, ara ara elini bir ağacın pütürlü kabuğuna ya da bir çalının kuru dallarına değdirir. Wilbur Sokağının Potter Caddesiyle birleştiği köşede, bir beton sütunun tepesinde, üzerine ay ışığı vurmuş bir posta kutusu vardır. İki taç yapraklı uzun boylu sokak tabelası, koçboynuzu oymalı gövdesi gökyüzüne karşı yalıtıcılarını kuşanmış telefon direği, altın bir çalılığı andıran yangın musluğu: Bir koru adeta. Direklere tırmanmayı ne severdi eskiden. Bir arkadaşının omzuna basıp elleri koca sivri uçlara değinceye dek tırmanmayı, tellerin şarkısını duyabildiği yere kadar çıkmayı. Şarkıları içler ürpertici kıpırtısız bir fısıltıydı sanki. Seni düşmeye, avuçlarındaki sert uçlardan kurtulup, sırtındaki boşluğu ve düştüğünde de ayağından başlayıp omurgana dek yükselen şeyi duyumsamaya yöneltirdi hep. En tepede ellerinin nasıl terlediğini hatırlar Tavşan, sivri uçların başladığı yere gelene dek nasıl kıymığa bulandığını. İnsanların konuşmalarını, o gizemli yetişkin dünyasının nasıl bir şey olduğunu duyabilecekmiş gibi, telleri dinlemeyi. Yalıtıcılar, rüzgârlı bir yuvadaki devasa mavi yumurtalar.

Tavşan Potter Caddesi boyunca ilerlerken, sessiz yüksekliklerindeki teller de nefes alıp veren akçaağaçların tepesinden uzanır. Bir sonraki köşeden, buzhaneden gelen suyun aşağı akıp, bir kanala karışarak caddenin karşısında yeniden ortaya çıktığı kısımdan karşıya geçer ve eskiden içinden su akan oluğun kenarında yürür; bu rotanın sığ tarafını, salınıp duran ve ayağının altından

geçmek için bekleyip, basmaya kalkışacak olursan üstüne bulaşan yeşil tabakalı şeritler örterdi. Tavşan oluğun içine düşüşünü hatırlar hatırlamasına ama bu kaygan kısımda ne demeye yürüdüğünü hatırlayamaz. Sonra anımsar. İlkokulda eve dönerken beraber yürüdüğü kızları—Lotty Bingaman'ı, Margaret Schoelkopf'u, bazen de Barbara Cobb ile Mary Hoyer'i—etkilemek içindi. Margaret'in sık sık burnu kanardı, hiç sebep yokken. Zorlu bir hayatı vardı. Babası ayyaşın tekiydi ve diğer aileler bundan epeyce önce vazgeçmişken, ailesi ona hâlâ dizaltı botlar giydirirdi.

Tavşan Kegerise Sokağına döner; çoğunlukla orta yaşlı kadınların çalıştığı küçük bir kutu fabrikasının arkasındaki boş alanın, toptan bira satış yerinin beton cephesinin ve hakiki bir eski taş çiftlik evinin önünden kıvrılan dar bir çakıllı sokaktır burası, kasabanın en eski binalarından biri olan çiftlik evinin üzeri şimdi tahtalarla kaplı, esmer kumtaşının kullanıldığı kaba saba bir duvarcılık örneği. Bir zamanlar kasabanın şu anki arazisinin yarısı kadar bir alanı kapsayan bu çiftlik evinin bahçesi de saplardan ve aşınmış keresteden oluşan bir yığın halinde yıkık dökük bir çitin ardında duruyor hâlâ; yaz geldiğinde arsız yabani otlar, incecik parlak yeşil dallar, ipek tohumlarının sütlü keseleri ve çiçektozlarının etkisiyle ıslanan parlak sarı kafalar alacak bunların yerini.

Yani eski taş evle Sunshine Spor Derneğinin arasında biraz mesafe var, derneğin uzun ince tuğla binası, arka cephelerden ve artıklardan oluşan bu düzensiz sokakta yanlışlıkla konmuş bir harabe gibi duruyor. Giriş, her kış, barı hava şartlarından korumak için kapının tam karşısına dikilen umumi tuvalet büyüklüğündeki tuhaf kulübeden dolayı, pek tekin durmuyor. Tavşan pek çok kere gelmiştir bu kulübe. Hiç güneş almazdı içerisi. İlk katta bir bar vardı, ikinci katsa kasabanın yaşlı pokercilerinin stratejik homurtular eşliğinde oturduğu kumar masalarıyla doluydu. Tavşan alkolü de iskambil kâğıtlarını da sefil bir günah olarak görürdü, kötü soluklu bir günah, üstüne mekânın politik havası da eklenince içi daha da kararırdı. Skandaldan önce kendisini liseden atan eski basketbol koçu Marty Tothero'nun yerel meseleler üzerinde kesin bir söz hakkı vardı, güya burada yaşıyordu ve söylenenlere bakılırsa hâlâ orayı keyfine göre idare ediyordu. Tavşan idare edilmeyi sevmezdi ama Tothero'yu severdi. Annesinden sonra üzerinde en fazla *baskısı* olan oydu.

Eski koçunun orada olması düşüncesi korkutur Tavşan'ı. Yürümeye devam eder, bir oto tamirhanesiyle artık kullanılmayan bir tavuk kümesinin yanından geçer. Hep aşağı doğru yol alır, çünkü Mt. Judge kasabası, batı cephesi Brewer'a nazır olan Mt. Judge Dağının doğusuna kurulmuştur. Kasabayla şehir, güneyde, dağın eteklerinde, Philadelphia'ya elli mil olan anayolda karşılaşmalarına rağmen asla birleşmezler, çünkü dağ aralarında, kuzeyden güneye iki mil uzunluğunda koca bir yeşil omurga görevi görür; maden çukurlarının, mezarlıkların ve toplu konutların talan ettiği, yine de belli bir çizginin üzerinde korunan, Mt. Judge'lıların hiçbir zaman bütünüyle el atamayacağı yüzlerce dönümlük bir alan bulunur. Bunun da büyük bir kısmı, arabalarıyla manzara izlemeye gelenlerin ikinci vitesle tırmanırken çıkardıkları seslere maruz kalır. Ama uzun bir sıra halindeki unutulmuş çam fidanlığında iğnelerin sessizliğiyle kaplı toprak, tepelere doğru ölü yeşilliğin uçsuz bucaksız tünelleri altında süzüldükçe süzülür ve insan o an sessizlikten daha beter bir şeye geçtiği hissine kapılır. Derken, dalların örtmeyi unuttuğu veya asırlar önce ızbandut gibi bir cesur kasabalının kazmış olduğu içi taş toprak dolu bir oyuğun tepesinde bir tutam gün ışığıyla karşılaşıldığında hakikaten ürkersiniz, sanki hayatın bu diğer işareti sizi kendinize çekidüzen vermeye yöneltecek, sonrasında da ağaçların gözdağı başlayacaktır. Kapatamadığın bir alarm zili gibi titreşir korkun, ses yükseldikçe sen de kamburun çıkmış,

debriyajın soluğu eşliğinde, daha hızlı koşarsın, ta ki, yakındaki bir araba vites değiştirip de ormanı koruyan çitin güdük beyaz kütükleri çam ağaçlarının gövdeleri ardında açıkça belirmeye başlayıncaya dek. Sonra, sert asfaltta emin ellerdeyken, aşağı, eve doğru yürüyüp yürümeyeceğine ya da bir şekerleme yiyip, ayaklarının altına serili Brewer manzarasını, ahşabın, tenekenin, hatta kırmızı tuğlanın bile kırmızıya boyandığı bu kırmızı şehri izlemek için Pinnacle Oteline kadar tırmanıp tırmanmayacağına karar verebilirsin; dünyanın diğer bütün kentlerinin rengine hiç benzemeyen bir turuncu gül saksısı kırmızısında olsa da o yörenin çocuklarına göre şehirlerin tek rengi, tüm şehirlerin rengine sahiptir Brewer.

Dağ yüzünden kasabaya erkenden alacakaranlık çöküyor. Şimdi, geceyle gündüzün eşit olduğu günden tam bir gün önce, altıyı sadece birkaç dakika geçe tüm evler, çakıllı çatılarıyla fabrikalar ve birbirini kesen sokaklar, dağın doğusundaki çiftliğin olduğu vadiyi enikonu yıkayan o gölgenin içine dahil olmuş bile. Gölgenin kıyısındaki kulübeler, ikili sıralar halindeki çiftlik evleri koca pencerelerinden batan güneşin yansımalarını sergilemekte. Bilimum yapıya ve ekilmeyi bekleyen sarı-kahve renkli çitle çevrili toprağa bakan bu pencereler, gün ışığının çekilmesiyle birlikte, birer birer, lambalar kadar apansız sönüverir, ve bir golf sahası, aslında birer tuzak olan sarı kum taneleri hesaba katılmazsa uzaktan büyük bir mera gibi durur. Tavşan vadinin sonuna gelince durur, önü alabildiğine açıktır. Eskiden golf sopası taşıdığı yerleri izler.

Tavşan ne idüğü belirsiz telaşlı bir dürtüyle dönüp, Jackson Caddesinden sola, yirmi yıl boyunca yaşadığı yere yönelir. Ailesinin evi köşedeki, cephesi tuğla kaplı ikiz evlerden biridir; ama evin köşe kısmında oturdukları ve yandaki dar bahçenin sahibi oldukları için Bayan Angstrom komşuları Bolgerler'ı hep kıskanmıştır. *Bütün ışığı Bolgerler'in penceresi alıyor, bizse sıkışıp kaldık şurada.*

Çocukların kaldırımdan inmesini engelleyen ufak dikenüzümü çalılığının ve telin üzerinden sıçrayarak, çimenlerin üzerindeki eski evine doğru sinsice ilerler Tavşan. İki tuğla duvar boyunca uzanan iki beton patikanın arasındaki dar çim alandan süzülür; duvarlardan birinin ardında onlar, diğerinin ardındaysa Zimler yaşardı. Kocaman tiroitli gözleri ve sarkık mavimtırak derisiyle pek bir sevimsiz olan Bayan Zim gün boyu, beş yaşındaki bir çocuğun olabileceğinden daha tatlı olan kızı Carolyn'e bağırıp dururdu. Bay Zim kırmızı kafalı kalın dudaklı bir tipti; Carolyn'de ise kalınla ince, kırmızıyla mavi, sağlıkla bitkinlik tam doğru bir oranda harmanlanmıştı; Fransa, İran ya da Cennet gibi başka bir diyarda var olabilecek türde eşsiz bir güzelliği vardı kızın. Ondan altı yaş büyük ve gözü kız falan görmeyen Harry bile bunu görebilirdi o zaman. Bayan Zim bütün gün kıza bağırır, Bay Zim ise işten geldikten sonra ikisine birden bağırırdı. Olay Bay Zim'in kızı savunmasıyla başlar, sonra komşular kulak misafiri olurlarken eski yaralar gece gece karmaşık çiçekler gibi açardı. Anne bazen Adamın Kadın'ı öldüreceğini, bazen de küçük kızın ikisini birden uykuda öldüreceğini söylerdi. Carolyn'de bir gamsızlık olduğu kesindi; okul çağı gelip de, sanki bütün dağları o yaratmış gibi yaylana yaylana evden çıktığında, o tatlı ufak yüzünde gülücük asla eksik olmazdı, oysa Angstromlar daha az önce, annenin kahvaltı boyunca kızına nasıl isterik bir şekilde bağırdığını duymuş olurlardı. Mutfak pencereleri arasında iki metre ya var ya yoktu. *Şu zavallı adam da nasıl dayanıyor buna? Eğer Carolyn'le annesi aralarındaki anlaşmazlığı gideremezlerse bir sabah kalktıklarında koruyucularını yanlarında bulamayacaklar.* Ama Anne'nin hiçbir tahmini asla tutmazdı. Zim ailesi o evden hep birlikte ayrıldı, mobilyalarının yarısı hâlâ kaldırımın kenarında, nakliye kamyonunun yanında bekleye dursun, Adam, Kadın ve Carolyn steyşın model bir arabayla gözden kayboldular. Adam Cleveland, Ohio'da yeni bir işe girmişti. Zavallıcıkları

kimse özlemeyecekti. Ama gelen gideni aratırmış. Zimler evlerini katı Methodist yaşlı bir çifte satmışlardı ve yaşlı adam eviyle Angstromlar arasında kalan dar çimleri biçmeyi reddediyordu. Bay Zim, *şaşılacak şey değil ya, sanki hayattaki tek zevki buymuşçasına* haftasonları yağmur kar demeden bahçeyle uğraşır, çimlerin hepsini biçerdi. Yaşlı Methodist'e gelince, kendi kısmının tamamını kesip, çim biçme makinesinin geride bıraktığı tek şerit izle, makineyi tekrar kendi patikasına iterdi; oysa geriye böylesine saçma bir iş bırakmadan aleti çimenliğin diğer yarısına kadar sürmek hiç de zor bir iş değildi. *Şu yaşlı budalanın çim biçme makinesinin tekerleklerinin patikalarında çıkardığı şu doğrucubaşı tıkırtıları duyduğumda tansiyonum yükseliyor, kulaklarım çınlıyor resmen.* Anne koca bir yaz boyu Tavşan'ın ya da babasının kendi çimenlik alanlarını biçmelerine karşı çıkmış, çimler o küçücük güneş görmeyen alanda diz hizasına gelmiş; buğday sapları ve bir iki altınbaşak gibi bir şeyler türemişti, derken Ağustos ayı gibi, kasabadan bir adam gelerek yönetmelik gereği bunları kesmeleri gerektiğini söylemişti, kusura bakmasınlardı. Kapıya çıkmış olan Harry Tabii, tamam falan derken Anne arkadan yetişip sormuştu, Ne demek bu? Bu kısım onun çiçek bahçesiydi. Bunun yok edilmesine izin vermek gibi bir niyeti yoktu hiç. Oğlu olarak, Tavşan bu durumdan feci utanç duydu. Adam kadına bakıp, arka cebinden minik bir kitapçık çıkararak yönetmeliği gösterdi. O ise hâlâ oranın kendi çiçek bahçesi olduğunu söylüyordu. Adam cezanın ne kadar olduğunu söyleyip verandadan ayrıldı. O cumartesi Anne Brewer'da alışverişteyken Baba garajdan orağı alıp bütün otları biçti ve Harry de çim biçme makinesini alıp, kendi dar çim alanları, daha kahverengi olsa da, Methodistlerin tarafı kadar şık oluncaya kadar, biçilmiş sapların üzerinde bir ileri bir geri sürüp durdu. Yaptığından suçluluk duyuyor ve Anne'nin eve döndüğünde Baba ile tutuşacağı kavgadan korkuyordu. Tartışmalarından çok korkardı Tavşan: Suratları öfkeye bulanıp tatsızlaşmaya ve kelimeler uçuşmaya başladığında, sanki önüne havayı kesen bir cam çekilir, kolu kanadı kırılır, evin uzak bir köşesine çekilme ihtiyacı duyardı. Bu defa kavga yoktu. Babası yalnızca bir yalan uydurup onu şok etmiş, üstüne bir de göz kırparak şoku ikiye katlamıştı. Karısına Methodist'in nihayet inadı bıraktığını ve kendiliğinden çimleri kesmeye karar verdiğini söylemişti. Anne inanmış ama fazla sevinmemişti; günün geri kalanı ve tüm hafta boyunca ihtiyar sofuya dava açmaktan bahsedip durdu. Bir şekilde oranın kendisine ait bir çiçek bahçesi olduğunu düşünüyordu. Oysa iki beton arasında kalan topu topu yarım metrelik bir alandır. Buradan geçerken Harry bir duvarın tepesinde yürür gibi emniyetsiz hisseder kendini.

Işığı açık mutfak penceresine kadar yürür ve malum betonda ayaklarını sürümeksizin ilerleyip, parmak uçlarında yükselerek aydınlık bir köşeye yöneltir bakışlarını. Kendini yüksek bir sandalyede otururken görür ve ruhunu tuhaf bir kıskançlık yalayıp geçer. Oturan oğludur. Oğlanın küçük ensesi, parlak muşamba kaplı raflardaki bütün o tabak çanağın, çelik kapağın ve alüminyum kek kalıbının arasında, diğer bir temiz mutfak eşyası gibi ışıldamaktadır. Annesi, kıvrılmış şişman kolunun ucunda üstünde duman tüten bir kaşık fasulyeyle masanın üzerinden eğilirken, bardaklar parıldar. Yüzünde, oğlanı almaya kimsenin gelmemiş olmasından kaynaklanabilecek, en ufak bir endişe belirtisi yoktur; bunun yerine, kırık gaga burnuyla, tek bir hedefe odaklanmıştır: Oğlanın yemesine. Ağzı beyaz kırışıklıklar eşliğinde gerilmiştir. Kırışıklıklar bir gülüşle düzelir; Tavşan'ın görüş alanı dışında kalan Nelson'un ağzı fasulyeyi almış olmalı. Masanın etrafındaki diğer kişilerse tezahürat etmektedir, babası agucuk gugucuk yapıp, kız kardeşi ani çığlıklar atarken seslerinde tiz bir ton vardır. Tavşan, araya giren bardağın ve beynine hücum eden kanın etkisiyle ne konuştuklarını duyamaz. İşten daha yeni dönmüş olan babasının üzerinde mürekkep lekeli bir mavi gömlek vardır ve yüzü torununu alkışlarken yamuldukça daha bir yaşlı görünür gözüne:

yorgun ve gri. Boğazıysa gevşek bir ip yığını adeta. Bir yıl önce yaptırdığı dişlerinin etkisiyle yüzü değişmiş, bir parça çökmüş. Cuma gecesi şerefine süslenip püslenmiş olan Miriam nazlana nazlana yemeğini yerken, bir kaşık da çocuğa uzatır; ve onun dumanlar tüten masanın üzerinden uzanan bilezikli beyaz narin kolu sahneye vahşi bir hava katar. Makyajı aşırıdır; on dokuz yaşında gözkapakları yemyeşil olmadan da yeterince güzeldir aslında. Hafif kazma dişli olduğundan gülmemeye çalışır. Nelson'un parlak ensesinden kıvırcık saçlı koca kafası yükselir ve eli, o pembe yumuklar kaşığa yönelip, almak ister. Baha'nın yüzü tabağının tepesinde kahkahalara boğulur ve Mim'in dudakları, ihtiyatlı, ne yaptığını bilen kısık gözlerini devreden çıkararak, sırıtışa geçer ve Tavşan'ın bir zamanlar bisikletine alıp, dik Mt. Judge sokaklarından inerken saçları dalgalanarak gözlerini gıdıklayan o küçük kıza dönüşür. Nelson'un kaşığı almasına izin verir Mim ve o da yere düşürür. Çocuk bağırır: "Üşü! Üşü!" Tavşan bunu duyabilmiş, anlayabilmiştir. "Düştü" demektir bu. Baba ile Mim gülümseyip bir şeyler söylerler ama Anne, dudakları gergin, elinde kaşıkla haşin bir edayla içeri girer. Harry'nin oğluna yemek yedirilmektedir, bu ev onunkinden daha mutludur; beton zeminde bir adım geri kayıp sessiz çim alanı geçer yeniden.

Hareketlerinde kararlı bir acelecilik vardır. Karanlıkta bir Jackson blokunu daha geçer. Joseph Caddesini kesip bir blok boyunca koştuktan sonra diğerine geçer ve kendini arabasının yanında bulur, arabanın ızgaraları kendisine sırıtmaktadır, caddenin bu yanına park etmek yasaktır. Elini cebine atar ve korkuya kapılır. Anahtarı yoktur. Bütün mesele, işin özü, Janice'in şapşallığıdır. Ya dışarı çıkarken ona anahtarı vermeyi unutmuş ya da anahtarı kontaktan hiç çıkarmamıştı bile. Hangisi olabilir diye düşünür ama bulamaz. Bu kadar iyi tanımıyordur onu. Ne halt edeceğini asla bilemez onun. O kendini bilmiyordur ki. Sersem şey.

Springerlar'ın büyük evinin ön değil ama arka tarafındaki ışıklar yanıktır hep. Olur da yaşlı kadın içeride, karanlık oturma odasında oturmuş kafasından geçenleri söylemek için bekliyorsa diye ağaçların altındaki mis kokulu gölgelerde ihtiyatla ilerler Tavşan. Arabanın, 55 model Ford'un önünden dolanır, bunu da ona minik, saman sarısı Hitler bıyıklı yaşlı Springer 1957 senesinde tam bin dolara satmıştır, çünkü araba işiyle uğraşan tırsık herif kızının, 1953 yılında Texas'ta askerken 125 dolara satın aldığı 39 model Nash'ından başka bir haltı olmayan bir adamla evlenmesinden utanç duymuştur. Nash arabası yalnızca 80 dolar ederken, onu olmayan bin dolarını sökülmeye zorlamıştır adam. Böyle bir adamdı işte. Springerlar adam dürtüklemeyi pek severler. Yolcu koltuğunun kapısını açar, kırılgan kapının yerinden oynamasıyla çıkan bang sesi karşısında suratını buruşturarak çabucak içeri dalar. Yaşasın. Düğmelerin ve sileceklerin altında kontak anahtarının sekizgeninin silüeti ortaya çıkar. Allah şu sersemden razı olsun. Tavşan içeri süzülüp, kapıyı çarpmadan usulca metali metale değecek şekilde örter. Springerlar'ın yalancı mermer kaplı evinin ön tarafında hâlâ ışık yanmaz. Her nedense burası ona terk edilmiş bir dondurma standını hatırlatırdı hep. Anahtarı döndürür ve motor sarsılıp kavrar. Sessiz olacağım endişesiyle gaza nazikçe basar ve kışın son gününde tembel tembel yatmaktan soğumuş olan motor kişneyip susar. Tavşan'ın nabzı yükselir, dili damağı kurur. Ya yaşlı Bayan Springer dışarı çıkacak olursa? Şüpheli olan tek şey yanında çocuğun olmayışıdır ve tam da onu almak üzere yola çıktığını söyleyebilir pekâlâ. Mantıklı bir açıklama olur bu. Ne kadar makul olursa olsun, yalan söyleme fikri hoşuna gitmez. Jikleyi şöyle parmak ucuyla, bir parça, çekerek motoru yeniden çalıştırır. Bir kez pompalayıp, Springerlar'ın oturma odasının ışığının yanıp yanmadığını görmek için yan tarafa göz atar ve debriyajın kavramasıyla Ford, kaldırımın kenarından yola atılır.

Joseph Caddesinden aşağı doğru hızla yol alıp, DUR işaretini görmezden gelerek sola döner.

Biraz dolambaçlı bir yol olsa da Central'a çıkan Jackson'a yönelir, aynı zamanda Philadelphia'ya giden 422 numaralı yolu göstermektedir. DUR. Philadelphia'ya gitmek istemez aslında ama yol, elektrik istasyonunun ilerisinde, kasabanın kıyısına doğru genişlemektedir ve diğer tek seçenek dönüp, dağı çevreleyen Mt. Judge'dan Brewer'ın merkezine ve o harika akşam trafiğine dalmaktır. Brewer'a, o saksı şehre bir daha adım atmak gibi bir niyeti yoktur. Anayol üç şeritten dört şeride çıkar ve başka bir arabayla çarpışma tehlikesi kalmaz; araçların hepsi bir ırmaktaki dallar gibi yan yana süzülmektedir. Tavşan radyoyu açar. Biraz vızıldamanın ardından güzel bir zenci kadının şarkısı çalar: "Şarkılar olmahadan, gühünler aslaha bitmez, şarkılar olmahadan." Tavşan içindeki arınmış duygulara eşlik edecek bir sigara olsaydı diye geçirir içinden ve sigarayı bıraktığını hatırlayıp hâlâ temiz olduğunu duyumsar. Enerjisi düşer, sağ kolunu yan koltuğun arkasına atar, sol eli direksiyonda alacakaranlığın zirvesine doğru süzülür. "Mısır tarlası" derken zenci kadının sesi bir viyolonselin içi gibi karanlık ve ılık kıvrılır yolun kıyısından aşağılara "çimler büyür" kapkara bir kuş gibi kırlar uzanır "aklım iki karış/havada" diyerek kafatası neşe içinde "sehen olmahadan" büzülür. Yanmış lastik kokusu kaloriferin ısındığını belli eder ve Tavşan minik kolu normale çevirir.

"Gizli Aşk," "Sonbahar Yaprakları" ve adını kaçırdığı bir parça daha. Yemek müziği. Yanında yemek pişirilecek müzik. Zihni gayriihtiyari, tasalı bir şekilde, Janice'in tavadaki yemeğine, muhtemelen de pirzola cızırtılarına, yağ karışmış, kederli kederli kaynayan suya, fokurdarken bir yandan vitaminlerini kaybeden çözülmüş bezelyelere kayar. Hoş bir şeyler düşünmeye çabalar. Kendini uzaktan tek elle atış yapmak üzereyken düşünür; ama bir uçurumda olduğunu hisseder, top elinden çıktığında dipsiz bir kuyuya düşecektir. Bu defa oğlunu doyuran annesini ve kız kardeşini gözünün önüne getirir, ama arka planda, oğlu alnı kıpkırmızı, ağzı kocaman açılmış ve çaresiz nefesi sıcacık ağlamaktadır. Bir şey olmalı: Buzhaneden çıkıp olukta akan suda, sarımtırak, kenarlara yapışmış kırılgan yeşil tabakalı şeritleri sallayıp, çakılların üzerinde kıvrılarak, çapraz kırışıklıklar halinde akışında. Birden, gün ışığı çekilirken, belleğinde öteki kızın yatağında Janice belirir. Bu hissi Miriam'la yok etmeye çalışır, bisikletinde taşıdığı Mim, yoğun karda Jackson Caddesinden yukarı kızağıyla çektiği Mim, başında kukuletasıyla kahkaha atan küçük kız, o ise abidir; kasaba ahalisinin yolu kapatıp kayılabilsin diye kullandığı yatay payandalar, yağan karın altında kırmızı ışıklar, aşağı, daha aşağı, o yoğun dümdüz karda ıslık çalan kızak ayakları, *Yakala beni Harry*, kızakların ayakları, emniyetli olsun diye alta yayılmış olan kömür artıklarına değdikçe çıkan kıvılcımlar, karanlıktaki koca bir yüreğin çıkardığı gümbürtü gibi yeri kazıyan bir duruş. *Bir kez daha Harry*, *ondan sonra eve gideriz*, *söz Harry*, *lütfen*, *ah seni seviyorum*, küçük Mim koyu renk kukuletasıyla, yedi yaşında filan, yol hâlâ yağan karın etkisiyle cilalı. Zavallı Janice, annesiyle, Tavşan'ın annesiyle ya da başka biriyle, yemeğinin neden bir şeye benzemediğini sorguladığı telefon konuşmasının sonuna gelmiştir herhalde. Öyle salak ki. Affet beni.

Tavşan hızlanır. Artan ışık kargaşası gözünü korkutur. Philadelphia'ya sürüklenmektedir. Philadelphia'dan nefret eder. Dünyanın en kirli şehri, zehirli suyun üzerinde yaşıyorlar, kimyasalların tadını alabilir insan burada. Güneye gitmek ister, aşağı, haritanın aşağısındaki portakal bahçelerine, üzerinden buharlar yükselen nehirlere ve çıplak ayaklı kadınlara. Yeterince basit görünür, geceden seher vaktine sabaha öğlene araba sür bir sahile park et ayakkabılarını çıkarıp Meksika Körfezine nazır uykuya dal. Tepende, mükemmel sağlıklarıyla mükemmel konuşlanmış yıldızlarla uyan. Ama o doğuya gidiyor, en kötü yöne, sağlıksızlığa, ise ve kokuşmuşluğa, birinin canına kıymadan hareket edemediğin boğucu bir deliğe. Gene de anayol

içine çeker onu, bir tabelada POTTSTOWN 2 yazar. Tam frene basacaktır ki, düşünür.

Eğer doğuya yönelmişse, güney sağındadır. Sonra, sanki tüm dünya ona akıl vermek için seferberlik etmişçesine sağda geniş bir yol ilanı görünür, WEST CHESTER WILMINGTON 100. 100 numaralı yol kulağa gayet hoş ve esaslı geliyor. Wilmington'a gitmek istemez ama doğru yöndür bu. Daha önce Wilmington'a hiç gitmemiştir. Orası du Pont'larındır. Bir du Pont olmanın nasıl bir şey olduğunu düşünür.

Daha beş mil gitmemiştir ki, bu yolun da bir yere varmayacağını hisseder. İlk dönemeçten sağa döner. Farlar tabelada 23'ü gösterir. Güzel sayı. Okul takımındaki ilk oyununda 23 sayı yapmıştı. Hem ikinci sınıf öğrencisi, hem de bakir. Nispeten dar olan yola ağaçların gölgesi vurmuş.

Çıplak ayak bir du Pont. Büyük ihtimalle bacaklar kahverengi, göğüsler kuş gibi, minicik. Fransa'da bir yüzme havuzunun yanında. İçi para dolu çıplak bir kadın sanki, ta derinde, milyonlar. Bembeyaz miyonlar. Ne kadar içine gömülsen de bitmez. Zengin kızlar frijit midir? Nemfomanyak mı? Kızdan kız değişiyordur herhalde. Sonuçta kadın işte ne olacak, diğerlerinden daha şanslı olan yaşlı bir Kızılderili dolandırıcının soyundan da gelse, bir varoşta da yaşasa aynı şey miras kalır onlara. Yavan şiltelerin üzerinde daha bir beyaz parlarlar. Canları seni çektiğinde o harika yanaşmaları. Bunun dışında yağ kütlesinden ibaretler. İşin tuhafı ateşli olanlarınınki sımsıkı ve kuru, hanım hanımcık olanlarınki ise ıslaktır. O minik düz çıkıntılarının üzerinde sertleşmiş ve dikilmiş olmanı isterler. Değdirmeden evvel iyice oyna onlarla. Sonra gör bak tenleri nasıl bir köpek yavrusunun gıdısı gibi iyice salıyor kendini.

23 numaralı yol, Coventryville, Elverson, Morgantown gibi ufak, mütevazi kır kasabalarından geçerek batıya doğru ilerler. Tavşan sever buraları. Kare şeklinde yüksek çiftlik evleri yola sokulmuşlar. Yan tarafları kireçli. Kasabanın tekinde bir taverna parıldar ve Tavşan önünde iki benzin pompası duran bir nalburiyede durur. Radyodan saatin yedi buçuk civarı olduğunu bilir, ama nalburiye hâlâ açıktır; vitrinde mavi, turuncu, sarı renkli kürekler, çapalar, kazmalar, baltalar, yanlarında oltalar ve bir dizi çiftçi eldiveni duruyordur. İçeriden ayağında botları, üzerinde üst üste iki ekose gömleği olan sarkık bronz tenli orta yaşlı bir adam çıkar. "Buyrun *beyfendi*," der, ikinci kelimeyi üzerine basa basa söylemiştir, bir topalın attığı adım gibi.

"Normal doldurur musun?"

Adam pompayı takar, Tavşan arabadan çıkıp arkasından dolanır ve "Brewer'dan ne kadar uzağım?" diye sorar.

Çiftçi, benzin tıkırtısını dinlemeyi bırakıp ters ters, itimatsızca Tavşan'a bakar. Parmağıyla işaret eder. "Geri dönüp şu yoldan git, oradan köprüye on altı mil."

On altı. On altı mil uzaklaşmak için kırk mil sürmüştür.

Ama yeterince uzaktı, burası başka bir dünyaydı. Henüz kimselerin adım atmadığı kuytu köşeler, çukurlar, farklı, daha bir eski kokan. "Peki düz gitsem?"

"O zaman Churchtown'a varırsın."

"Churchtown'dan sonra ne var?"

"New Holland. Lancaster."

"Haritan var mı?"

"Sen nereye gitmek istiyorsun evlat?"

"Hı? Tam olarak bilmiyorum."

"Nereye diye yola çıkmıştın?" Adam sabırlıdır. Yüzü aynı anda hem babacan hem kurnaz hem de aptal görünüyordur.

Harry ilk defa bir suçlu olduğunu fark eder. Benzinin deponun boynunda yükselişini duyar ve adamın benzini, tıpkı şehirdeki benzinciler gibi, edepsizce saçmaksızın, son damlasına kadar itinayla depoya akıttığını fark eder. Bir damla benzin bile kaçmamalıdır, o da gece gece bunun için uğraşıyordu. Yasalar laf olsun diye konmamış tabii, üzerlerinde toprağın kokusu, ortalıkta dolanıyorlar. Tavşan'ın bedenini saçma sapan bir korku sarar.

Adam hortumu, tepesi boyalı olan eski stil paslı pompanın yanına astıktan sonra "Yağını kontrol edeyim mi?" diye sorar.

"Gerek yok. Ama, dur ya. Tamam. İyi olur. Teşekkürler." Sakin ol. Tek yaptığı harita sormaktı. Ayyaş herif, bu kadar şüphelenecek ne var? Herkes bir yerden bir yere gider. Yağını kontrol ettirmek istedi çünkü Georgia'ya kadar olan yolu yarılayıncaya dek bir daha durmayacaktı. "Şey, Lancaster buranın ne kadar güneyinde?"

"Güney mi? Bilmem. Yirmi beş mil falan sürer. Yağın tamam. Şimdi Lancaster'a mı gitmeye karar verdin?"

"Evet, olabilir."

"Suyuna bakalım mı?"

"Yok. Gerekmez."

"Akü?"

"Akü gayet iyi durumda. Ben gideyim artık."

Adam kaputu çarpıp Harry'ye gülümser. "Benzin üç doksan tuttu evlat." kelimeler aynı yoğun ihtiyatlı topallıkla telaffuz edilmiştir.

Tavşan adamın o katı, kabuklu ve insana şu tuhaf şekilli eski kürekleri anımsatan tırnaklı eline dörtlüğü bırakır. Adam nalbur dükkânına girerek gözden kaybolur; belki polisi arayacaktır. Sanki biliyor gibidir, ama nasıl olabilir? Tavşan arabaya atlayıp kaçmak ister. Sakinleşmek için cüzdanında kalan parayı sayar. Yetmiş üç; bugün maaş günüydü. Onca papeli ellemek sinirlerini yatıştırmıştır. Nalbur dükkânının ışıklarını söndürerek gelen çiftçinin elinde harita değil, on sent vardır. Harry onluğu almak için avucunu açar, adam da bunu koca baş parmağıyla itekleyip, "İçeri baktım, yalnızca New York haritası var. Oraya gitmek istemiyorsun, di mi?" der.

"Hayır," der Tavşan ve arabasının kapısına doğru ilerler. İçinden bir his adamın arkasından geldiğini söyler. Arabaya binip kapıyı çarpar, çiftçi öylece duruyordur, adamın sarkık yüzü açık kapının penceresinde asılı kalır. Eğilir ve yüzünü neredeyse içeri sokar. Burnuna doğru bir yarası olan çatlamış ince dudakları düşünceli düşünceli kımıldar. Gözünde gözlükler, bir bilge sanki. "Bir yere gitmenin tek yolu, gitmeden önce nereye gideceğini bilmektir."

Tavşan viski kokusu alır. "Sanmam," der ölçülü. Adamın dudakları, gözlüğü ve gözyaşı şekilli burun deliklerinden fışkıran siyah kılları hiçbir şaşkınlık belirtisi göstermez. Tavşan dümdüz gazlar. Bütün ahkâm kesenlerin de nefesi viski kokuyordur.

Lancaster'a sürer ve yolda içindeki bütün o hoş, ferah his bozulur. Adamın yalnızca kafasının iyi olup bir halt bilmeyişi tüm oraları meymenetsiz kılar. Churchtown'un dışında, karanlıkta bir Amish yanından geçer ve atların çektiği, simsiyah parlayan o gölgenin sakallı bir adam ve siyahlar içinde bir kadınla göz göze gelir. Faytonun içindeki sakallar bir burun deliğindeki kılları andırır. Bu insanların sürdüğü güzel hayatı, bütün o yapmacık işlerden, yirminci yüzyılın vitamin deliliğinden uzak kalmanın nasıl bir şey olduğunu anlamaya çalışır, ama arkasında soluk pembe bir reflektör ve kocaman paslı arka lambalarıyla tırıs giderek ölümü göze alan, Tavşan ve onun gibilerden nefret eden bu tipler zihninde şeytandan farksızlardır. Kim olduklarını sanıyorlar? Bir

türlü def edemez onları zihninden. Dikiz aynasında belirmemişlerdi hiç. Yanlarından geçmişti demin ve hiçbir şey olmamıştı. Yalnızca yandan bir bakış; kadının yüzü kare bölmenin içinde duman rengi bir keski sanki. Can çekişen bir at olma yolunda ilerleyen, kıllarla çevrelenmiş uzun bir tabut. Amishler'in hayvanlarını fazla çalıştırdığını biliyordu. Müfritler. Kadınlarını ayakta, tarlada, giyinirken becerir bunlar, kadınlar siyah eteklerini yukarı kaldırır ve işte, altlarında bir şey yok. Çamaşırsız. Müfritler. Gübreye tapar bunlar.

Bereketli toprak tüm karanlığını havaya savurmuş sanki. Tarlalar gece gece pek kasvetli görünür gözüne. Lancaster'ın ışıkları arabanın soluk ışıklarıyla birleşince sevinir. Saati 8:04'ü gösteren küçük bir lokantada mola verir. Eyaletten çıkıncaya kadar bir şey yememe niyetindeydi aslında. Kapının yanındaki raftan bir harita alır ve tezgâhın önünde iki hamburgerini yerken bulunduğu noktayı inceler. Lancaster'dadır ve etrafı Eldeki Kuş, Cennet, Birleşme, Mt. Havalı, Maskot gibi komik isimlerle çevrilidir. Muhtemelen buralarda yaşayanlara pek komik gelmiyordur. Tıpkı Mt. Judge[1] gibi. İnsan alışıyor. Her yerin bir adı olacak elbet.

Eldeki Kuş, Cennet: Gözleri haritadaki bu sevimli yazılara kayıp durur. Tam da bu yapay, anlamsız lokantanın yağ içindeki titrek ışığının altında, içinde oralara gitme isteği uyanır. Caddelerde tıknaz kadınlar, fino köpekler, limoni gün ışığında şekerden evler.

Ama hayır, hedefi gökyüzündeki devasa bir yastığı andıran, güneyin beyaz güneşidir. Ve haritaya bakılırsa güneye değil, batıya doğru gitmiştir; oysa ayyaşın bir haritası olmuş olsaydı 10 numaralı yolda güneye doğru yol alıyor olabilirdi. Şimdi yapılacak tek şey Lancaster'ın merkezine gidip 222'ye sapmak, oradan da Maryland'e inip l'e girmek. *Saturday Evening Post*'ta dünyanın en güzel manzarası eşliğinde Florida'dan Maine'e 1'den nasıl gidildiğini okuduğunu hatırlar. Bir bardak süt ile yanına bir dilim elmalı tart ister; tartın üstü kabarık ve serttir, tarçınlıymış hissi verir insana. Annesinin tartları hep tarçınlı olurdu. Bir onluk bozdurup parayı öder ve keyifle park alanına çıkar. Hamburgerlerin Brewer'da yediklerinden daha büyük ve sıcak olduğunu, çöreklerinse üzerinden dumanların çıktığını düşünür. İşler biraz daha yoluna girmiştir sanki.

Lancaster yoluna çıkmak yarım saatini alır. 222 üzerinde Refton, Hessdale, New Providence ve Quarryville, oradan Mechanics Grove ve Unicorn'dan güneye doğru yol alır; geçtiği uzun ve geniş yol öyle sıkıcı ve levhasızdır ki karşısına Oakwood çıkana kadar Maryland'e geldiğini anlamaz bile. Radyo açıktır; "Ne Bir Omuz, Ne de Dudak", "Stagger Lee", Rayco Clear Plastik Koltuk Kılıflarının reklamı, Connie Francis'ten "Umursamasaydım", Uzaktan Kumandalı Garaj Kapısı Cihazları reklamı, Mel Torme'den "Yalnızca Üzgünüm Demek İçin Eve Kadar Koştum", "O Eski His", Tek Tuş Otomatik Ayar Özellikli Büyük Ekran Westinghouse TV reklamı, "burnunuzun dibine gelen çarpıcı görüntüler," "İtalyan Kovboy Şarkısı," Duane Eddy'den "Evvet", Papermate Dolmakalemleri reklamı, "Büyümüş," Tame Kremli Sabunları reklamı, "Hadi Dolaşalım," haberler (Başkan Eisenhower ve Başbakan Harold Macmillan Gettysburg'te temaslara başladı, Lhasa'da Tibetliler Çinli Komünistlerle çatıştı, Dalai Lama'nın, bu uzak ve geri kalmış ülkenin ruhani liderinin nerede olduğu bilinmiyor. Park Avenue'daki bir evin hizmetçisine 250.000 dolarlık ortak yatırım fonu miras kaldı, yarın Bahar tarifesine geçiliyor), spor haberleri (Miami'de Yank'lere karşı Brave'ler, St. Petersburg Stadında falanca, filancayla berabere kaldı, yerel bir basketbol turnuvasının skorları), hava durumu (açık ve mevsim normallerinde), "Mutlu Organ," "Çöz Beni," Schuylkill Hayat Sigortası reklamı, "Rocksville, P-A" (Tavşan sever bunu), "Hiçbir Ressamın Çizemeyeceği Bir Resim," Yeni Formüllü Barbasol Presto-Köpük reklamı, her gün kullanıldığında cilt lekelerini önler ve bir şeyi emer, Dody Stevens'tan "Pembe Ayakkabı Bağları", bir arabanın çarptığı Billy

Tessman adındaki ufak bir çocukla ilgili birkaç cümle, kendisine kart ve mektup atarsanız mutluluk duyacaktır, "Petit Fleur," "Fungo" (müthiş), Wool-Tex Yün takımlarının reklamı, Henry Mancini'den "Herkes Cha Cha Cha Sever," Tanrının İnayeti Servis Peçeteleri ile muhteşem Son Yemek Masa Örtüleri reklamı, "Kalbimin Sesi", Tez-Parla Ağdaları ve Lanolinli Çamur reklamı, "Venüs," ve sonra yine aynı haberler. Dalai Lama nerede acaba?

Oakwood'ı biraz geçince sosisli sandviç tezgâhları, Calso levhaları ve kütükten yapılmış kulübelere öykünen yol tavernalarıyla umulmadık ölçüde moral bozucu olan 1 numaralı yola varır. Gittikçe daha da büyük bir kargaşanın içine doğru çekildiğini hisseder, Philadelphia yerine Baltimore'a sürüyordur şimdi. Normal benzinin iki dolar olduğu bir benzin istasyonunda durur. Acilen başka bir haritaya ihtiyacı vardır. Bir kola makinesinin yanında durup haritayı açarak, üst üste yığılmış araba cilası kutularının yeşil yeşil lekeler bıraktığı pencereden gelen ışıkta inceler.

Mesele batıya gidip, güneye giden sahil yolunu koruyan iki başlı köpek misali, Baltimore-Washington'dan kurtulmaktır. Zaten de deniz kenarından gitmek istemez; kafasında, karanın ortasından inip, seher vakti o kuzeyli plakasıyla pamuk tarlalarını şaşırtarak, kendini doğrudan yörenin yumuşak göbeğine atan kendi imgesi vardır.

Şimdi şuralarda bir yerdedir. Sonra, ileride, solundan-yok, sağından 23 numaralı bir yol çıkacak. Bu yol Pennsylvania'ya geri döner, ama burada, Shawsville'de, numarası olmayan küçücük dar bir mavi yola dönebilir. Sonra biraz daha inip yeniden 137'ye çıkabilir. Zigzaglı bir virajdan sonra yol 482 ardından da 31 'le birleşir. Tavşan döne döne virajı tırmanıp 26 numaralı kırmızı çizgiye, oradan da aşağı, 340 numaralı başka bir yola iner. O da kırmızıdır; hakikaten süzülür gibidir ve birden nereye gitmek istediğini anlar. Tavşan kuzeydoğudan güneybatıya paralel, soldaki üç sıra kırmızı yolun Apalaş vadilerinden nasıl da aşağılara doğru kaydığını duyumsar. Bu yollardan birine giren, paraşütle atlar gibi, sabaha kendini o tatlı pamuk diyarında bulacaktır. Evet. Bu yollardan birine bir girse, kendisini takip eden bütün o çetrefilli düşünceleri bir çırpıda atabilecektir.

Görevliye benzin için iki dolar verir, uyuşuk toparlak bedeni, üzerinde sarkık Amaco tulumuyla uzun boylu ve genç zenci görevli Tavşan'ın içinde tuhaf bir sarılma hissi uyandırır. Güneye bu kadar inmek bile havayı ılıtmaya yetmiştir. Benzin istasyonunun ışıkları ile ay arasında kalan kahverengi ve mor kaviste bir ılıklık titreşir. Yeşil sıvı balmumu kaplarının tepesindeki penceredeki saat 9:10'u gösteriyordur. İnce, kırmızı saniye ibresi sakince sayıları . süpürüp, Tavşan'ın yolunu açar. Ford'una atlayıp, içerinin o küflü sıcağında mırıldanmaya başlar: "Herkes cha cha cha sever."

İlk başta arabayı cesurca sürer Tavşan. Asfaltla göğün arasında, bir dolu kasaba ve tarlayı geride bırakıp, korna sesleri eşliğinde yanlış kavşaklardan geçer, haritası yanındaki koltukta, kilometreler birbiri ardına sıralanırken, körü körüne güneye dönme arzusuna karşı koyar. İçindeki hayvani bir şey batıya gittiğini bilir.

Arazi gitgide vahşileşir. Yol çamların arasında kocaman göller ve tüneller bırakarak uzayıp gider. Ön camın tepesinde telefon telleri hiç durmadan yıldızları kamçılar. Radyoda çalan müzik durulmuştur; ufaklıklar için olan rock and roll'dan eski şarkılara geçilmiş, kırkların nağmeleriyle rahatlatıcı şarkılar başlamıştır. Tavşan, dışarıda yenen yemeğin ve sinemanın ardından evlerine, bebeklerini bıraktıkları bakıcılara dönen evli çiftleri gözünün önüne getirir. Derken, gerçek gece müziğinin çalmasıyla bu ezgiler buz keser; yüksek oktavlardaki armonik dizileri kırıklaştıran yumuşak sesler ve titreşimler, ve bir göletin üzerinde dolanan çatlağı andıran klarnet. Saksafonlarsa aynı motifi farklı oktavlarda tekrarlar. Tavşan Westminister'a doğru yol alır. Frederick'e [2] yüzyıllar

sonra varacak gibidir. 340'a sapıp Potomac'ı geçer.

Uykusu gelen Tavşan geceyarısı olmadan bir kahve içmek için yol kenarındaki bir café'de durur. Tam olarak farklılığının nereden kaynaklandığını söyleyemese de diğer müşterilere hiç benzememektedir. Yanlarında bir kız olan fermuarlı montlu ve çizmeli üç genç adam da bunu hissedip beyaz yüzlerinde saplanmış minik metal çiviler gibi duran gözleriyle ters ters bakarlar Tavşan'a, etrafta turuncu saçları omuzlarına kıvırcık yosunlar gibi dökülen ya da korsan hâzinesini hatırlatan altın rengi tokalarla gevşekçe toplanmış kızlar. Tezgâhın orada üstlerinde paltoları, sodalı dondurmalarının pipetlerine yumulmuş orta yaşlı çiftler. Ortamın durgun olduğu bir anda içeri girdiğinden, tezgâhın ardındaki bezgin kadının gösterdiği aşırı nezaket yabancılığını iyice pekiştirir. Sessizce bir kahve sipariş eder ve çektiği karın ağrısını yatıştırmak için fincanın kenarını incelemeye koyulur. Bir uçtan diğer uca Amerika'nın hep aynı olduğunu düşünmüş, bunu okumuştur. Ben yalnızca bu insanlardan mı, yoksa tüm Amerika'dan mı uzağım diye düşünür.

Dışarının sert havasında ardından gelen ayak sesleriyle irkilir. Oysa yalnızca iki sevgilidir gelen, el ele, arabaya yetişme telaşında, kenetlenmiş elleri karanlıkta sıçrayan bir denizyıldızı. Plakalarında West Virginia yazılıdır. Onunki haricinde bütün plakalarda böyle yazar. Yolun karşı tarafında, ağaçlık alan aşağılara doğru iner, böylelikle dağın yakasında yer alan hafif solmuş bir mavi çarşaf üzerine yığılmış sert kâğıt kırpıklarını andıran ağaç tepelerine bakabilir Tavşan. Keyifsizce Ford'una biner, öte yandan arabanın o bayat havası tek sığınağıdır.

Gitgide kararan gecede yol alır. Yol, ne kadar dönemeçli olursa olsun, farların önünde yorulmak bilmeden yükselen siyah duvarıyla, insanı çileden çıkaran bir yavaşlıkla düzelir. Katran lastiklerine yapışır. Yanaklarındaki sıcaklığın öfke olduğunu fark eder; denizkızlarıyla dolu o café'den çıktığından beri öfkelidir. Öyle öfkelidir ki, yanaklarının kavrulduğunu, burun deliklerinin sulandığını hisseder. Bu yılankavi yolu ezmek istercesine ayağını yere sürter ve iki sağ tekerin çamurlu bankete yakalanmasıyla virajın tekinde araba kontrolünden çıkar gibi olur. Tekerlekleri kurtarır kurtarmasına ama hız saatinin ibresi yasal hız limitinin sağındadır hâlâ.

Radyoyu kapar; müzik içinde gezinti yaptığı bir nehire benzemez artık, bunun yerine şehirlerin sesiyle konuşur, kaypak ellerle başını okşar. Takip eden sessizlikte aklına hiçbir şey getirmemeye çalışır. Düşünmek istemez, uykuya dalıp kumdan bir yastığın üzerinde uyanmak ister. Aptalın, ne yaptığını bilmez lanet olası aptalın tekidir, başka bir halt değil. Geceyarısında, gecenin yarısı bitmişken.

Arazi değişmeyi reddeder. Arabayı sürdükçe etraf daha da çok Mt. Judge civarındaki kırlıkları andırır. Toprak setlerin üzerindeki sırt aynı, kim alır bunları diye düşündüğün ürünlerin hava şartlarına maruz kalmış ilan panoları aynı. Farların ışığının oluşturduğu ve önüne çıkan çıplak ağaç dallarını da içine katan ağ aynı. Aslında ağ bir parça kalınlaşmıştır şimdi.

İçindeki hayvan, batıya gitmesini protesto eder. Zihni inatla karşı koyar. Planı Frederick'den sonraki kalan seksen mile katlanmaktır, halihazırda yirmi sekiz mili bitmiştir, ve genişçe bir yol sola döndüğünde, içgüdüleri karşı çıksa da ve hiçbir işaret olmasa da, o yola sapar Tavşan. Haritadaki kalınlığına bakılırsa o yola işaret konması pek olası değildir. Belli ki kestirme yoldur. Marty Tothero ona koçluk yapmaya başladığında koltuk altından faul yapmak istemediğini hatırlar Tavşan ama sonradan işin raconunun bu olduğunu öğrenmiştir. Bir şey doğru da olsa ilk başta yanlış görünebiliyor işte bazen.

Yol uzun bir süre geniş ve kendinden emin bir şekilde millerce uzanır önünde, derken yamalı bir kısma gelir ve sonra da yokuş yukarı daralır yol. Kenarlardaki toprak doğal yollarla ufalanıp, her

iki taraftaki ağaçlar aşağılara kaydığından planlı bir daralma değildir bu. Yol yukarılara çıkabilmek için vargücüyle dönüp durduktan sonra apansız, asfalt derisini dökerek toz toprak içinde sessizce sürünür. Tavşan artık doğru yolda olmadığını bilse de geri dönmek için durmayı göze alamaz. Gördüğü son ışığı yanan ev millerce geride kalmıştır. Yabani otlardan yeleleri geride bıraktığında, bu defa böğürtlen çalıları arabanın boyalı yanlarını tırmalar. Farların tüm yakalayabildiği ağaç gövdeleri ve alçak dallardır; bu tırmıklama işlemi, ıssız kırı kaplayan ağdan geriye doğru, Tavşan'ın sondaj ışığının bir canavar ya da hayaletle karşılaşacağından korktuğu kara bir noktaya doğru örümceği gizlice takip eder. Mt. Judge'da, en bozuk, en sapa yolun bile vadiye indiğini anımsayarak yolun bitmemesi için dua eder. Kulakları kaşınır; yükseklik baskı yapmıştır.

Duanın karşılığı göz kamaştırıcıdır. İlerideki virajda ağaçlar kol kol fışkırmıştır, ve oradan bir araba çıkıp, ışıkları tepeye kalkmış halde, Tavşan'ın üzerine gelir. Tavşan hendeğe kaçar ve ölüm gibi, yüzü olmayan, parlak araba kendisininkinin iki katı hızla yanından geçer. Arabasını bir dakikadan fazla bir süre bu piçin aşağılık toz bulutunda sürer Tavşan. Gelgelelim iyi haber, yani yolun iki yönlü olduğu haberi yumuşatmıştır onu. Anlaşılan bir parktadır. Farların ışığında üzerinde LÜTFEN yazan ufak yeşil variller belirir ve ağaçlar iki yanda seyrekleşip, aralardan piknik masalarının, çardakların ve tuvaletlerin kenarı köşesi görünür. Bir de arabaların kavisleri. Birkaç tanesi yola park edilmiştir ve yolcuları ortada yoktur. Yani bu dehşetengiz yol aşıklar yoludur. Yüz metre kadar sonra sona erer.

Yol dik bir açıyla, bir dağ sırtının kara bulutunun asılı olduğu geniş, düzgün bir anayolla kesişir. Bir araba kuzeye doğru vızlar. Diğeriyse güneye. Hiçbir işaret yoktur. Tavşan vitesi boşa alıp el frenini kaldırır ve tepe lambasını yakıp haritaya bakar. Eli ayağı titriyordur. Beyni kırpışıp duran gözkapaklarının ardında bitkin bitkin zonklar; saat 12:30 belki daha da geçtir. Önünde uzanan anayol boştur. Kat ettiği yolların numaralarını ve geçtiği kasabaların adlarını unutmuştur. Frederick'i hatırlar ama haritada bulamaz ve çok geçmeden bunu hiç gitmediği Washington'un batısındaki bölgede aradığını fark eder. Öyle çok kırmızı ve mavi çizgi, uzun isim, küçük kasaba, meydan, kare, halka ve yıldız vardır ki. Gözlerini kuzeye kaydırır ama hatırladığı tek hat Pennsylvania-Maryland sınırını gösteren düz noktalı hattır. Mason-Dixon hattı. Bunu öğrendiği ders aklına gelir, sabit sıralar, örselenmiş vernikler, tahtanın bulanık siyahlığı, alfabetik sırayla dizili olan koridorlarda toplaşmış kızların sıkı popoları. Gözleri boşluğa takılır. Tavşan, acayip yavaş işleyen bir saat duyar zihninde, saatin yumuşak tiktakları ulaşmak istediği sahildeki dalgaların sesi kadar uzağındadır. Dikkatini, gözlerini buğulandıran filmden tekrar haritaya yöneltir. Hemen o an "Frederick" çarpar gözüne, ama tam yerini sabitleyecekken kaybeder ve hiddetinden burnunun direği sızlar sanki. İsimler eriyip gider ve haritayı bir bütün, bir ağ olarak görür, bütün o kırmızı ve mavi çizgiler, yıldızlar, bir yerlerde içine düştüğü bir ağdır sanki. Bir tırnak atıp yırtar haritayı; öfkeyle solurken koca bir üçgen parça koparıp, elindeki bu büyük kırpığı ikiye böler, derken, biraz daha sakin, bu üç parçayı üst üste koyup tekrar ikiye böler, sonra onları da altıya, ve elinde top gibi sıkacağı bir tomar kalıncaya dek böyle bölüp durur onları. Pencereyi indirip topu dışarı fırlatır; gövdeden ayrı düşmüş kanatları andıran kırıştırılmış kırpıklar bir yere çarpıp, tekrar arabanın tepesine düşer. Pencereyi kaldırır. Her şeyin suçlusunun o gözlüklü iki gömlekli çiftçi olduğunu düşünür. Adamın bu kadar içine işlemiş olması tuhaftır. Bir şekilde onu, kendini beğenmişliğini, *sağlamlığını* düşünmeden edemez. Adam orada yakasına yapışmış, hâlâ da bırakmamaktadır, ayağına dolanan uzun ayakkabı bağcıkları ya da iki ayağın arasındaki baston gibi kolay kolay sıyırıp atamaz onu. Adam dalga geçmişti kendisiyle; diliyle, yıpranmış ellerini

oynatışıyla, kıllı kulakları ya da işte bedeninin her ne tarafıylaysa, Harry'nin dile dökmediği, kimi zaman bir yerlere varma hissi veren gizli umutlarıyla dalga geçmişti. *Gitmeden önce nereye gideceğini bil*: Meselenin aslını gözden kaçırıyor, yine de az çok bir şey söylüyor. Her halükârda, içgüdülerine güvenmiş olsaydı şimdi Güney Carolina'da olacaktı. İçinden geçeni anlamasına yardımcı olacak bir sigarası olsaydı keşke. Birkaç saatliğine arabada uyumaya karar verir.

Ama arkasındaki aşna fişne koruluğunda bir araba çalışır, farlar etrafı şöyle bir taradıktan sonra Tavşan'ın ensesinde son bulur. Haritaya bakmak için arabasını yolun ortasında durdurmuştu. Artık harekete geçmelidir. Sanki alıkonmuş gibi anlamsız bir korku sarar içini; diğer farlar dikiz aynasında patlayıp, çakan bir şimşek gibi kaplar aynayı. Debriyaja sıkıca basıp, vitesi bire takar ve el frenini indir. Kendini anayola atıp içgüdüsel olarak sağa, kuzeye döner.

Eve dönüş hep daha kolaydır. Haritasının olmamasına ve fazla benzininin kalmamasına rağmen, Hagerstown civarında bütün gece açık olan bir Mobilgaz belirir, sanki bir sihirbaz değneğini sallamış ve yeşil tabelalar Pennsylvania otobanını işaret etmeye başlamıştır. Radyoda dinlendirici bir müzik çalmaktadır şimdi, lirik ve reklamsız; önce Harrisburg sonra Philadelphia istasyonlarının yayın alanlarına girer ve kendini bu radyo dalgalarının akışına bırakır Tavşan. Bitkinliğini boşvermiş, hiçbir şeyin fazlaca bir öneminin olmadığı sakin ve düz bir dünyaya dahil olmuştur. Eskiden bir basket maçının son çeyreği onu bu dünyaya götürürdü; kalabalığın sandığı gibi puan için değil, bir tür atıllıkla kendin için koşardın. Sen ve bazen de top vardı, bir de delik, o şirin ağ eteğiyle tepedeki nefis delik. Sen, yalnızca sen ve o saçaklı çember, bazen doğrudan dudaklarına değer gibi olur, bazen de uzağında dururdu, sert, uzak ve küçük. Atış yapmaya hazırlanırken parmaklarının, hatta kollarının arasında ya da gözlerinde hissettiğin bir şeye kalabalığın alkış tutup, tezahürat etmesi saçma gelirdi: Heyecan doruktayken çembere tutturulmuş o iplik saçağının her bir ipliğini görebilirdi. Gelgelelim oyunun başında, ısınmak için sahaya çıkıp da tribünlerde dirsek dirseğe oturan bütün o çulsuzları ve nispeten eğlenceli olan erkek hocalarla şakalaşan ponpon kızları gördüğünde, kalabalığı ta içinde, ciğerinde, midesinde duyar insan. Bir şişko herif vardı ki işte o midesine çöküp, hakikaten yerinden oynatırdı sanki. *Heey, Nişancı! Hey, Fiyakalı, at hadi! At hadi şimdi!* Tavşan yüzünde bir tebessümle hatırlar onu; kahramanı olduğu adamı.

Etrafın kapkaranlık olduğu sabahın erken saatlerinde müzik çalmaya, tabelalar da yol göstermeye devam eder. Beyni artık çalışmasa da, ulaklar bütün o şarkıları ve haberleri uzun uzun yollardan getirip geçersiz adrese ulaştırır. Öte yandan dıştan alabildiğine uyanık hisseder kendini Tavşan, sanki derisi düşünüyormuş gibi. Direksiyon ellerinde bir kamçı kadar incedir. Direksiyonu hafifçe kırdığında şaftın mil üzerinde sert bir şekilde yuvarlandığını, diferansiyel dişlilerinin birbirinden ayrılıp, mil yataklarının gres yağıyla dolu tünelleri içinde döndüğünü hissedebilir. Yolun kenarındaki fosforlu levhalar genç du Pont kadınlarını düşünmeye yöneltir gene onu: Donuk büyük partilerde nefes kesen bir dizi kadın, pullarla kaplı daracık tuvaletlerinin altına muhtemelen bir şey giymezler. Zengin kızlar frijit midir acaba? Asla öğrenemeyecek bunu.

Neden dönüş tabelası bu kadar çok da gidiş tabelası az diye geçirir aklından. Tabii gittiği yolun nereye varacağını da bilmiyordur ya. Pike'dan Brewer tali yoluna girer ve burası onu ilk benzin aldığı kasabaya çıkarır. BREWER 16 tabelasının olduğu yola girdiğinde, ana caddenin karşısında ayyaşın pompalarıyla, parlayan kürekler ve oltalarla dolu olan karanlık vitrini gözüne çarpar. Vitrin pek hoş görünüyordur. Havada hafif lavanta tonunda bir ışık vardır. Radyoda uzun süredir akıp giden müzik yayını, araya hava durumu ile tarımsal ürün fiyatlarının girmesiyle sona erer.

Brewer'a güneyden girer, seher vakti öncesindeki o puslu karaltıda evler yolun kıyısındaki

ağaçların arasında yavaş yavaş çoğalıyordur, derken çorak bir sanayi artığı şeklinde, ayakkabı fabrikaları, şişeleme tesisleri, şirket otoparkları, dokuma imalathanelerinden bozma elektronik malzemecileri ve çöp kaynayan bataklığın üzerinde dikilen koca koca benzin depoları görünür, ki burası yine de, tepeden bakıldığında tek ton tuğlanın çevresine örülmüş sıcak bir halıyı andıran Brewer'ın göründüğü dağın mavi sırtından daha alçakta kalır. Dağın yukarısında yıldızlar gözden kaybolur.

Running Horse Köprüsünü geçer ve kendini bildik caddelerde bulur. Kasabanın güney yakasına çıkan Warren Caddesine sapar ve City Park civarındaki 422 numaralı yola çıkar. Tıslayan birkaç tırla beraber dağın etrafından dolanır. Uzaklardaki bir tepenin ardına turuncu bir şerit misali serilmiş olan gün doğumu, tırların tekerleri arasında ışıl ışıl parlar. Central'dan Jackson'a doğru sola dönmesiyle aylak aylak yolun ortasından giden bir süt kamyonuna yandan çarpacak gibi olur. Jackson'dan yukarı devam edip, ailesinin evini geçtikten sonra Kegerise Sokağına döner. Birden binaları hoş pembe renkli bir solgunluk kaplar. Eski tavuk kümesinin, ıssız oto tamirhanesinin yanından süzülüp arabayı Sunshine Spor Derneğinin önüne, kulübeli girişin birkaç adım ötesine herkesin görebileceği şekilde park eder. Tavşan bir umut üçüncü kat pencerelerine göz atar ama ışık yoktur. Tothero, eğer içerdeyse, hâlâ uyuyor olmalı.

Tavşan kendini uykuya hazırlar. Ceketini çıkarıp bir battaniye gibi göğsüne örter. Ama gün ağarmaktadır, ön koltuk fazla küçüktür ve direksiyon sıkıştırmaktadır. Arka koltuğa geçmez çünkü orada kendini emniyette hissetmeyecektir; gerektiği anda gazlayabilmek ister Tavşan. Dahası, derin bir uykuya dalıp Tothero'yu kaçırmak istemez.

Uzun bacakları iki büklüm, ayaklarını nereye sokacağını bilemez halde uzanır, direksiyonun ve ön camın ardından göğün yenilenmiş pürüzsüz taze maviliğine huysuz bir tavırla dik dik bakar. Bugün cumartesidir ve gökyüzü, Tavşan'ın çocukluğundan hatırladığı türde pırıl pırıl dupduru bir cumartesi göğüdür, uzun bir maç öncesindeki boş sayı levhası gibi bir cumartesi göğü. Roofball, box hokeyi, tetherball[3], dart...

Gözleri kapanır. Yokuşu tırmanan bir arabanın motor sesini duyar. Gözkapaklarının altındaki karanlık, geride kalan gecenin ardı arkası kesilmeyen otomobil gürültüleriyle titreşir. Gözleri yeniden ormana, dar yola, her birinin içinde sessiz birer çift olan arabalarla dolu karanlık koruya kayar. Yeniden amacını, Meksika Körfezinin kıyısında seher vakti kuma uzanmayı düşler; arabasının pütürlü koltuğu kum, uyanmakta olan kasabanın hışırtısı ise denizin hışırtısı gibi gelir Tavşan'a.

Tothero'yu kaçırmaması lazım. Gözlerini açıp üzerindeki ağırlığı atmaya çalışır. Ne kadar zaman kaybetmiştir acaba? Gökyüzü aynıdır.

Arabanın pencerelerinden tedirgin olur. Dirseğinin üzerinde doğrulup hepsini kontrol eder. Tepesindeki pencere bir parça aralıktır, sıkıca kapatıp bütün kapı kilitlerini indirir. Bu güvenlik umutsuzca rahatlatır onu. Yüzünü koltukla arkalığı arasındaki boşluğa döner. Bu bükülmeyle dizleri de dönüp koltuğun sert yastığına dayanır ve bunun verdiği rahatsızlıkla uykusu dağılır. Oğlunun nerede uyuduğunu, Janice'in ne yaptığını, kendi ailesiyle Janice'in ailesinin nereleri aradığını merak eder. Polisi haberdar edip etmediklerini. Polis fikri kafasını bulandırır bir an. Telefon konuşmalarından, telaşlı koşuşturmalardan, sicim gibi akan gözyaşlarından ve aynı endişeli tema etrafında dönen bir dizi laftan oluşan bir ağ olarak ardında bıraktığı soluk gecenin, sabaha kadar mekik dokuyup, şimdi solmakta olduğununu duyumsar; bütün o dik yokuşları kaplayan, ve kendisinin tam ortasında, bir oyuğun içindeki kilitli tavşan kafesinde güvenle yattığı görünmez ağ

yine de varlığını hissettiriyordur hâlâ.

Yarı aydınlıkta pamuklu çarşaflar, martılar ve Janice'in o kızın yatağında gelirkenki hali, kendi yataklarında asla öyle güzel olmadı. Ama güzel olan şeyler de yok değildi: Janice evliliklerinin ilk haftalarında bile vücudunu gösterme konusunda pek utangaçtı ama bir gece Tavşan yanlışlıkla banyonun kapısını açmış ve karşısındaki buhar kaplı aynada duştan yeni çıkmış olmanın verdiği bir mayışıklık ve keyif, Janice'i elinde ufak bir mavi havluyla miskin miskin dikilirken bulmuştu ve sıcak suyun etkisiyle pembeleşen parlak kalçalarından, kadınlara has kıvrımıyla o iki yarıdan hiç utanmayarak dönüp, Tavşan'ın suratındaki her nasıl bir ifadeyse gülmüş ve onu öpmek için kollarını boynuna dolamıştı, buhardan kıpkırmızı olmuş bedeni ve yumuşacık kaygan ensesiyle Janice. Tavşan oturduğu yere iyice yerleşip zihninin karanlık yuvasına geri döner: Ensesi kayganlaşmış, belinin çukuru esnemiş, ikisi dizlerinin üstünde ve bilimum denenmemiş manevralar. Dizi kapının koluna çarpar, bunun ağrısıyla aşağıdaki oto tamirhanesinde birbirine çarpan metallerin sesi garip bir şekilde birbirine karışır. Adamlar işbaşı yapmış. Saat sekiz mi acaba? Ne kadar zaman geçtiğini kurumuş kabarık dudaklarından tahmin eder. Biraz kıvrandıktan sonra doğrulur, üzerindeki ceket yere düşer, ve işe bak, ön camdaki lekelerin arasından Tothero ilişir gözüne, yolun aşağısına, ötedeki eski çiftlik evine doğru ilerlemektedir. Tavşan arabadan fırlayıp ceketini giyer ve adamın peşinden koşar. "Bay Tothero! Hey Bay Tothero!" Onca saat kullanılmamaktan sesi topak topak ve paslı çıkmıştır.

Adam arkasına döner, Tavşan'ın umduğundan farklı görünüyordur. Yorgun bir yaşlı cüceyi andırır. Sanki çekip ufalmış gibidir: Kocaman kel bir kafa, üzerinde heybetli bir ekose ceket ve upuzun paçalı mavi bir pantolonun içinde kısacık bacaklar, bu yüzden pantolonun plileri adamın ayakkabılarının üzerinde birikip zikzaklar oluşturmuş. Tavşan koşmayı bırakıp yürümeye geçtiğinde benzettim herhalde diye düşünür.

Ama Tothero'nun ağzından çıkan doğru kelimedir. "Harry," der, "muhteşem Harry Angstrom." Bir elini uzatır, diğeriyle de Harry'nin kolunu sıkıca kavrayıp sıkar. Tavşan adamın ellerinin nasıl hep üzerlerinde olduğunu anımsar. Tothero, çarpık gülüşü, kırık burnu, biri kocaman açılmış, diğeri yarı aralık gözleriyle ona bakarak öylece durur. Senelerin etkisiyle yüzü iyice çarpılmıştır. Kelliği ise orantısızdır; başının tepesinde tel tel taranmış aklar ve açık kahverengi saçlar vardır.

"Tavsiyelerinize ihtiyacım var," der Tavşan ve hemen düzeltir. "Aslında şu anda tek istediğim uyuyabileceğim bir yer. "

Tothero karşılık vermeden bir süre bekler. O müthiş gücü işte bu sessizliklerde gizlidir; edeceği sözler bir ağırlık kazanıncaya dek beklemek gibi amirane bir numarası vardır. Nihayet sorar, "Evine ne oldu peki?"

"Şeyy, bir nevi çöktü."

"Nasıl yani?"

"İyi gitmiyordu. Ben de kaçtım. Hakikaten kaçtım."

Bir sessizlik daha. Tavşan asfalttan geri tepen gün ışığından korunmak için gözlerini kısar. Sol kulağı ağrır. O yandaki dişleri her an ağrımaya başlayacaktır sanki.

"Bu pek olgun bir davranışmış gibi gelmedi bana," der Tothero.

"Zaten karman çorman bir haldeydik."

"Neden karman çorman?"

"Bilmem. Karım alkolik."

"Peki ona yardım etmeyi denedin mi hiç?"

"Tabii ki. Nasıl yani?"

"Onunla oturup içtin mi yani?"

"Hayır efendim, asla. Yapamam ki, tadını sevmem hiç."

Sanki sözler önceden hazırlanmış gibi çabucak dökülmüştür ağzından, eski koçuna bedenini hor kullanmadığını söylemek gurur vermiştir Tavşan'a.

Tothero bir süre bekledikten sonra, "Belki de denemeliydin," der. "Bu zevki onunla paylaşsaydın belki de kendini kontrol edebilirdi."

Tavşan güneşten gözleri kamaşmış, yorgunluktan uyuşmuş haldeyken Tothero'nun sözlerini takip edemez pek.

"Adı Janice Springer'dı, değil mi?" diye sorar Tothero.

"Evet. Ah tam bir aptal. Cidden aptalın teki."

"Harry, bu söylediğin çok çirkin. Kimseye söylenmez hani."

Tavşan başıyla onaylar çünkü Tothero söylediklerinden çok emindir. Adamın duraklamalarının altında ezilmeye başladığını hisseder Tavşan. Duraklamalar hatırında kalandan uzundur, sanki bizzat Tothero da bunların ağırlığını hisseder. Tavşan yeniden bir korkuya kapılır; eski koçunun şaşkalozlaşmış olmasından şüphelenip başa döner. "Belki birkaç saat Sunshine'da bir köşede uyuyabilirim diye düşünmüştüm. Yoksa eve gitmem gerekecek. Daha fazla dayanamayacağım."

Neyse ki Tothero harekete geçer, Tavşan'ı dirseğinden tutup geri döndürür, "Aa tabii ya Harry, berbat görünüyorsun. Cidden berbat haldesin." Eli Tavşan'ın kolunu demir gibi sımsıkı kavrar, o raptiye gibi batan eliyle iteklediği sırada Tavşan'ın kemikleri yerinden oynar sanki. Adamın bu sıkı kavrayışına sinen telaş, verdiği güvenin rahatlığını dağıtmaya yeter. Dahası, Tothero'nun seri ve net çıkmaya başlayan sesi Tavşan'ın o pelte gibi haline hiç uymaz. "Benden iki şey istedin," der. "İki şey. Yatacak yer ve tavsiye. Şimdi Harry, sana yatacak bir yer vereceğim; ancak, ancak bir şartla Harry, uyandığında oturup evliliğindeki bu krizi uzun uzun, ciddi ciddi konuşacağız, tamam mı? Şimdilik bu kadarını söyleyeyim, senin için fazla endişe etmiyorum, ne de olsa her zaman dört ayak üstüne düşersin sen; gel gör ki Janice için aynı şey geçerli değil pek. Sendeki koordinasyon onda yok. Söz mü?"

"Tamam. Ama neye söz?"

"Ne yapıp edip ona yardım etmenin bir yolunu bulmaya söz mü?"

"İyi ama bunu yapabileceğimi sanmıyorum. Yani ona karşı fazla bir ilgim yok. Eskiden vardı ama artık kalmadı."

Girişteki beton basamaklara ve ahşap kulübeye varırlar. Tothero anahtarıyla kapıyı açar. İçeride kimseler yoktur, sessiz bar belli belirsiz bir karaltı halinde, yuvarlak sehpalarsa etraflarında adamlar yokken her an çökebilirmiş gibi, pek dayanaksız görünür. Barın arkasındaki elektrikli pano, ışıldayan cam tüpler, fişi takılı olmadığı için ölü duruyordur. Tothero oldukça yüksek bir sesle, "İnanmam valla. En iyi oğlumun bu kadar kötü kalpli olabileceğine asla inanmam."

Kötü kalpli: Bu söz onlar ikinci kata çıkarken arkalarından tıkırdar sanki. Tavşan özür diler: "Uykumu aldığımda bu meseleyi düşünmeye çalışacağım."

"İyi o zaman evlat. Bizim de istediğimiz bu zaten. Senden çalışacağım kelimesini duymak." Biz derken neyi kastediyor acaba? Bütün masalar boş. Güneş tozdan kapkara olmuş alçak bir radyatörün üzerindeki ağarmış storlara sarı kareler halinde vurmaktadır. Dar çıplak tahtaların üzerindeki aşınmış yolu takip ederler.

Tothero Tavşan'ı, belli olmasın diye duvarla aynı renge boyanmış olan bir kapıya kadar götürür;

buradan tavanarasına çıkan merdivenden dik bir tırmanışa geçerler, basamaklar arasında kablolarla kırık dökük tahtaların bulunduğu, çivilerle sabitlenmiş bir tür merdivendir bu. Işığa doğru tırmanırlar. "İşte burası malikânem," der Tothero sıkıntılı sıkıntılı ceket ceplerinin kapaklarıyla oynarken.

Doğuya bakan ufacık bir odadır bu. Storun aralığından yan duvara, dağınık duran portatif yatağın yukarısına ince uzun bir çizgi halinde gün ışığı vurmaktadır. Diğer stor ise açıktır. Pencerelerin arasında, cin bir fikirle, altı bira kasasının tellerle bağlanmasıyla oluşturulmuş bir şifonyer vardır, kasaların üçü diklemesine, ikisi yatay durur. Kasaların içine çamaşırhane ambalajlarında katlı duran atletler, külotlar, dürülmüş çoraplar, mendiller, cilalı ayakkabılar, bir de sert kıllarının üzerine tarak saplanmış olan bir saç fırçası konmuştur. İki kalın çivideki askıda canlı renklerde birkaç spor ceket asılıdır. Anlaşılan Tothero'nun hamaratlıktan anladığı kıyafetlerini korumakla sınırlıdır. Yerler toz yumaklarıyla doludur. Her yana gazeteler, *National Geographic*'ten ergenlerin işledikleri suç itiraflarına varıncaya dek bir dolu dergi ve çizgi roman yığılmıştır. Tothero'nun yaşadığı alan, eski bir pinochle[4] turnuvası kayıtlarının, bilardo masalarının, ahşap ve metal bidonların, kırık dökük hasır sandalyelerin, bir rulo kümes teli ile iki verev kiriş arasına raptedilmiş bir boruya asılmış olan ve odanın diğer ucundaki pencereden gelen ışığı kesen bir dizi beyzbol üniformasının bulunduğu ve depo olarak kullanılan tavanarasında fazlaca göze batmaz aslında.

"Tuvalet var mı?" diye sorar Tavşan.

"Aşağıda Harry." Tothero'nun coşkusundan eser kalmamıştır; görünüşe bakılırsa utanmıştır. Tavşan tuvaletteyken ihtiyarın üst katta telaşlı telaşlı koşuşturduğunu duyar ama döndüğünde hiçbir değişiklik göremez. Yatak halen dağınıktır.

Karşılıklı bekleşirler, derken Tavşan Tothero'nun, ondan soyunmasını beklediğini fark eder, o da soyunur, üzerinde tişörtü ve iç donuyla kırışmış ılık yatağın içine süzülür. İhtiyarın çukuruna gömülme fikri sevimsiz de olsa, nihayet boylu boyunca uzanabilmenin, yanı başındaki serin duvarı duyumsamanın ve aşağıdan geçen, belki de kendisini arayan araba seslerini duymanın verdiği hoş bir his vardır içinde. Tothero'ya bir şey söylemek için başını çevirdiğinde yalnız olduğunu görüp şaşırır. Tavanarasına çıkan basamakların dibindeki kapı kapanır ve diğer kata inerken ayak sesleri iyice solar, dış kapı kapanır, pencerenin kenarında bir kuş öter ve tamirhaneden çın çın sesler yükselir. İhtiyarın orada öylece durup dikilmesi rahatsız ediciydi ama Tavşan fazlaca kafa yormaz buna. Tothero'nun zamparalığı bilinen bir şeydi ama ibneliği yoktu. Ne diye izledi ki? Tavşan birden anlar. Tothero geçmişe dönmüştür o an. Çünkü adamın hayatı soyunma odalarında oğlanların soyunup giyinmelerini izlemekle geçmişti. Meseleyi çözmesiyle birlikte gevşer Tavşan. West Virginia'daki café'nin otoparkında elele koşan çifti hatırlar ve o kızı, yosun saçları yastığın üzerine yayılmış olanı şu anda düzmek üzere olanın kendisi olmayışı canını sıkar. Kızıl mıydı saçları? West Virginia kızlarını, Teksas'taki genç fahişeler gibi sıkı vücutlu, kahkalar atıp duran kaba kızlar olarak getirir gözünün önüne. O, kelimeleri yayarak, şeker şeker konuşmaları pek komik gelirdi Tavşan'a ama o zaman yalnızca on dokuz yaşındaydı. Üzerinde rahatsız eden dar haki pantolonu, Hanley, Jarzylo ve Shamberger ile yoldan aşağı yürürken etraflarını saran o yosmalarla öyle bir havaya girmişti ki küçük dağları o yaratmıştı sanki, etrafsa televizyonlarının karşısındaki kanepelere tavuk gibi tünemiş insanların evleriyle çevriliydi. Manyağın teki olan Jarzylo gevezelik edip durmuştu. Tavşan gittikleri evin doğru ev olduğuna inanamamıştı bir türlü. Pencerenin önünde çiçekler vardı, gerçek canlı çiçekler pencerede pek masum duruyordu ve o an kaçıp

gitmek istemişti oradan Tavşan. Kapıya çıkan kadın televizyonda kek karışımı pazarlayan bir tip olabilirdi pekâlâ. Gelgelelim kadın öyle anaç, "Hadi çocuklar çekinmeyiiin, hadi içere gelin de biraz güzel vakit geçiriiin," demişti ki, kendilerini içeride bulmuşlardı birden, fahişeler, kafasında kurduğu kadar çok değillerdi, salonda eskiden kalma, kolçakları kıvrımlı, topuzlu mobilyalar vardı. Kadınların evcimenliği çekingenliğini almıştı biraz: Aynı kalıptan çıkma gibi, kız denemez hiçbirine, sıradan kadınlar, hepsinin yüzünde bir flüoresan lambası parlaklığı. Oradaki askerleri süprüntü temizler gibi, laf kalabalığıyla kapıdan kışkışlamış, adamlarsa kahkahalara boğulup, şaşkın ve sersemlemiş bir halde toplaşmışlardı. Seçtiği kadın, ama yok kadın onu seçmişti, üzerinde o düğmelerinin çoğu iliklenmemiş bluzuyla yanına gelerek kendisine dokunmuş ve yukarı çıktıklarında arsız tatlı sesiyle ışık açık mı yoksa kapalı mı olsun diye sorduğunda Tavşan boğuk sesiyle,"Kapalı," dediğinde gülmüştü, sonra da altındayken, ara ara gülerek, Tavşan'a yapması gerekenleri anlatmış, hatta kibar kibar konuşmuştu: "Harikasın tatlım. Harika olacaksın. Oh eveet. Öğrendin sen bu işi." Sevişme bittiğinde, kadının dudaklarının kenarında beliren bükülmeden ve yanında uzanıp kalacağına doğrulup metal karyolanın ucuna oturarak, karanlık pencereden Teksas'ın o soluk renkli göğünü seyre dalmasından çıkardığı anlam Tavşan'ı kırmıştı, kadının yaptıklarının yarısı sahteydi. Suskun sırtının üzerindeki sarı-beyaz bikini çizgileri birden sinirine dokunmuştu Tavşan'ın; omzundan tutup sertçe kendine çevirmişti onu. Kadının bedenindeki o kendini koyvermiş ağır gölgeler öyle aldırmaz ve savunmasız görünmüştü ki gözüne, Tavşan başını çevirmişti. Kadın sonra kulağına eğilip, "Tatlım, parayı iki sefer için vermedin ki." Şeker kadının işi gücü paraydı. Tamirhaneden çın çın sesler yükselir. Ses Tavşan'ı sakinleştirip, saklı ve güvende olduğunu söyler. Kendisi saklanadursun, adamlar ellerinde çekiçlerle dünyayı döverler sanki; ve karanlıkta, bu suretsiz seslere karşı içinde bir muhabbet uyanır.

Fazla derinliği olmayan, kaçamak düşler görür. Bacakları oynar. Yastığın üzerinde dudakları bir parça kımıldar. Gözyuvaları kıpır kıpır, kafasının içindeki görüntülerle uğraşırken gözkapakları titrer. Bu da olmasa bir ölüden farksızdır, kimse kılına dokunamaz. Tepesindeki duvara vuran gün ışığı yavaş yavaş bir bıçak gibi inip önce göğsünü keser, sonra yerde bir bozuk paraya dönüşerek gözden kaybolur. Gölge vuran odada Tavşan birden gözlerini açar, hortlağınkileri andıran mavi gözleri, gelen erkek seslerinin kimlere ait olduğunu anlayabilmek için bu hiç de tanıdık olmayan ortamda gezinir. Sesler aşağı kattan geliyordur, gürültüye bakılırsa mobilyaları sağa sola çekip topluca kendisine bakınıyorlardır. Derken o bildik baskın ses gürler, Tothero'dur bu, ve aşağıdaki bu sağlam odağın çevresinde, kâğıt oynayan, içen, at yarışı oynayan, muhabbet eden tiplerin sesleriyle iyice belirginleşir. Tavşan sıcak çukurunda dönüp, yüzünü serin arkadaşına, duvara çevirir ve kırmızı bir bilinç tünelinden geçerek yeniden uykuya dalar.

"Harry! Harry!" Bir ses omzundan sarsıp, saçlarını karıştırır. Tavşan duvardan dönerek, kısık gözlerle kaybolan gün ışığına bakar. Tothero akşam karanlığında oturuyordur, bir tür endişe yüklü bir karanlık azmanıdır adeta. Adamın yamuk bir gülüşle berelenmiş ekşimiş suratı öne doğru uzanır. Viski kokuyordur. "Harry, sana bir kız buldum!"

"Harika. Getirsenize."

İhtiyar güler, zoraki mi acaba? Ne demek istemiştir?

"Janice'i mi getirdiniz yoksa?"

"Altıyı geçti saat. Kalk hadi kalk artık Harry; bebekler gibi uyudun. Dışarı çıkma vakti artık."

"Neden?" Aslında "Nereye?" demek istemiştir Tavşan.

"Yemek yemeye Harry, akşam yemeğine. YE-ME-ĞE. Hadi kalk evlat. Acıkmadın mı hâlâ? Açlık. Açlık hani." Adam delirmiş. "Ah Harry, yaşlı bir adamın açlığını anlayamazsın sen, yiyip durursun ama hiçbiri doğru yemek değildir. Sen anlamazsın ama." Tothero pencerenin kenarına gidip yola bakar, yamru yumru profili sönük ışıkta pek donuktur.

Tavşan üzerindeki örtüyü atar, çıplak bacaklarını indirip oturur pozisyona geçer. Yan yana duran düzgün bacaklarının görüntüsü sersemlemiş beynini hizaya sokmuştur. Bir zamanlar sarı olan ince tüyleri koyulaşıp sertleşmiştir. Burnuna uykuyla ıslanmış bedeninin kokusu gelir. "Neymiş bu kıs meselesi?"

Tothero coşup, "Neymiş, haa, neymiş? Bildiğin am işte," diye bağırır birden, ama sonra pencereden gelen gri ışıkta yüzü düşüverir; ağzından böyle çirkin bir laf çıktığı için kendine şaşmıştır sanki. Bir yandan da gözü Tavşan'ın üzerindedir, sanki bir nevi sınava tâbi tutuyordur onu. Karar verilmiştir, yaptığı hatayı düzeltir. "Yok yok. Bir tanıdık, Brewer'dan bir tanıdık, sevgili de diyebiliriz, ara ara yemeğe çıkarız işte. Bundan fazlası değil, ya da azıcık fazlası. Aman be Harry sen de amma safsın."

Tavşan Tothero'dan korkmaya başlamıştır; adamın söyledikleri arasında bağlantı yoktur hiç. Tavşan iç çamaşırlarıyla kalkar. "Ben kaçayım artık." Döşemedeki tüyler çıplak tabanlarına yapışır.

"Ah Harry, ah," Tothero acı ve sevgiyle karışık gür bir sesle bağırıp Tavşan'ın yanına koşar, tek koluyla sarılır ona. "İkimiz de aynı yollardan geçtik." Kocaman yamuk yüzünü kaldırıp sabırsız bir güvenle Tavşan'a bakar ama Tavşan anlamaz. Yine de hafızasındaki koç figürü onu dinlemeye yöneltir. "Sen de ben de biliyoruz, biz—" Adam tam dersin en canalıcı noktasına gelmişken takılır ve ne diyeceğini şaşırır. Tekrar "Biliyoruz," diyip kolunu çeker.

"Uyandığımda Janice'den bahsedeceğimizi sanıyordum," der Tavşan. Yerden pantolonunu alıp giyer. Pantolonun kırışmış olmasından rahatsız olur; dahası bu ona nasıl dev bir adım attığını hatırlatarak, midesinde ve boğazında huzursuz bir kıpırtıya yol açar.

"Konuşuruz, konuşuruz," der Tothero, "biraz sosyalleşelim, hallederiz." Bir an susar. "Geri dönmek istiyor musun? İstiyorsan söyle hemen."

Tavşan karısının aptal bir şekilde aralanmış ağzını, dolap kapısının televizyona çarpışını hatırlar. "Aman yok, hayır."

Tothero zevkten dört köşe olmuştur; zaten çenesinin bu kadar düşmesine sebep de bu keyiftir. "Eh iyi o zaman, tamam; giyin sen. Brewer'a donla gidecek değilsin herhalde. Temiz bir gömlek vereyim mi sana?"

"Sizinkiler bana olmaz herhalde ama, di mi?"

"Yok canım. Kaç beden giyiyorsun ki?"

"On beş."

"Tamam işte. Ben de! Kolların boyuna göre epey kısa. Çok iyi be Harry. İhtiyacın olduğunda bana gelmiş olmanın benim için ne kadar önemli olduğunu bilemezsin. Yıllarca," der ve bira kasalarından oluşturduğu şifonyerden bir gömlek alıp ambalajından çıkarır, "yıllarca bir dolu oğlan yetiştirirsin, sonra bir gün çekip giderler. Kayıplara karışırlar Harry; bir daha görünmezler hiç."

Tavşan, Tothero'nun dalga dalga olmuş aynasında gömleğin üzerine uyduğunu görünce şaşırır. Demek ki tek fark bacaklarıdır. Tothero susmak bilmeyen gururlu bir anne gibi Tavşan'ın giyinmesini seyreder. Sözleri daha akıllıcadır şimdi, ne yapacaklarını anlatırkenki o sıkılganlığı geçmiştir. "Aynaya yansıyan şu gençlik," der Tothero, "bana çok iyi geldi. Şimdi söyle bakalım

Harry, güzel vakit geçirmeyeli ne kadar oldu? Çok mu?"

"Dün gece güzel vakit geçirdim," der Tavşan. "West Virginia'ya kadar gittim geldim."

"Benim kızı beğeneceksin, kesin beğeneceksin, tam bir şehir petunyasıdır," der Tothero ve ekler, "Yanında getireceği kızı tanımıyorum ama. Dediğine göre şişkoymuş. Benimkine de herkes şişko gözükür zaten—halbuki kendisi nasıl yer bir bilsen: Gençlik iştahı işte. Ne güzel bağladın kravatını be, siz gençlerde de benim bilmediğim amma çok numara var."

"Bildiğiniz Windsor düğümü işte." Tavşan giyinmiş, üzerine yeniden bir sakinlik çökmüştür. Uykudan uyanmak geride bıraktığı dünyaya götürmüştür onu. Janice'in kalabalık eden varlığını, oğlunu, onun tiz çığlıklarını ve evinin duvarlarını özlemiştir. Önceleri ne yapıyorum ben diye düşünmüştü. Ama şimdi, yüzeyde görünen refleksleri sona ermiş, daha derinlerdeki içgüdüleri öne çıkarak doğru şeyi yaptığını söylüyordur. Etrafını saran hava gibi özgürlüğü duyumsar Tavşan; Tothero ve içinde bulunduğu bina bir girdaptır sanki, kasabanın yolları boşluktaki bir merdiven ya da geçittir yalnızca. Büyük bir itinayla kravatını yerleştirir, Windsor düğümünün dikiş yerlerindeki minik çizgiler, Tothero'nun gömleğinin yakası ve bizzat kendi boynu, işlem bittiğinde, evrenin bir ucuna kadar uzayacak bir yıldızın kollarıdır sanki. Dalai Lama'dır Tavşan. Tothero gözünün kenarında beliren bir bulut gibi pencerenin yanına kayar. Tavşan, "Arabam hâlâ yerinde mi?" diye sorar.

"Araban maviydi değil mi? Evet. Ayakkabılarını giy hadi."

"Arabayı gören oldu mu acaba? Benle ilgili bir şey duydunuz mu bu arada?" O engin özgürlük alanında yine de birkaç pürüz vardır: Karısı, evi, çocuğu—endişe balonları. Zamanın bunları bu kadar kısa sürede yok etmesi mümkün değilse de Tothero'nun cevabından çıkan budur.

Tothero, "Yoo," der ve ekler, "Ama tabii ben senin konuşulabileceğin bir yerde değildim."

Tothero'nun kendisini yalnızca eğlencesine eşlik edecek biri olarak görmesi Tavşan'ın canını sıkar. Sanki ihtiyarı suçlarmış gibi, "Keşke bugün işe gitseydim," der içerlemiş bir sesle. "Cumartesi önemli bir gündür."

"Ne iş yapıyorsun sen?"

"Ucuz marketlerde MagiPeel meyve-sebze soyacağı diye bir alet tanıtıyorum."

Tothero, "Ne hoş bir isimmiş o öyle," der ve pencereden çekilir. "Harika Harry. Nihayet hazırsın."

"Tarağınız var mı Bay Tothero? Tuvalete gideyim diyorum."

Alttan, Sunshine Spor Derneği'ndeki adamların saçma-sapan bir şeye attıkları kahkahalar ve yuhalama sesleri gelir. Tavşan onların arasından geçişini gözünün önüne getirir ve "Şey, onlara görünmeden geçmenin bir yolu yok mu?" diye sorar.

Tothero sinirlenir, eskiden antremanlarda çocuklar potanın etrafında oyalanıp bir türlü harekete geçemediklerinde sinirlendiği gibi. "Kimden korkuyorsun Harry? O zavallı küçük Janice Springer'den mi? İnsanları gereğinden fazla büyütüyorsun gözünde. Kimin umrunda ki o. Hadi bakalım şimdi aşağı iniyoruz, ama tuvalette fazla oyalanmak yok. Bu arada, senin için şimdiye dek yapmış olduklarımdan ve hâlâ da yapmakta olduklarımdam dolayı bana bir teşekkür bile etmiş değilsin hâlâ." Fırçaya saplanmış olan tarağı alıp Harry'ye verir.

Özgürlüğünü elinden kaçırma korkusu minnettarlığını ortaya koyacak basit bir teşekkürü bile zor söyletir. Tavşan yarım ağız, "Teşekkür ederim," der.

Aşağı inerler. Tothero'nun sözlerinin aksine adamların hepsi—çoğu yaşlı, ama çok da yaşlı olmayan, bu yüzden yıpranmış vücutları nahoş bir dinçlik taşıyan adamlar— dönüp pür dikkat

Tavşan'a bakar. Tothero, çılgın gibi, anlatır da anlatır: "Fred, bak bu benim en iyi çocuğumdu, müthiş bir basketçiydi, Harry Angstrom, belki adını gazetelerden filan hatırlarsınız, iki defa eyalet çapında sayı rekoru kırmıştı, 1950 sonra da 1951 senesinde, müthiş bir başarıydı."

"Sahi mi Marty?"

"Harry, tanıştığımıza şeref duydum."

Tıpkı ağızları gibi, birer küçük kara leke gibi duran tetikte, soluk gözleriyle, Tavşan'ı o tuhaf haliyle oracıkta yiyip, sonra da bunu sindirmek üzere asitli izlenimlerini bira dolu iğrenç midelerine gönderirler. Tavşan Tothero'yu aptal yerine koyduklarını fark edip, hem kendinden hem de arkadaşından utanır. Tuvalete saklanır. Tuvalet kapağının boyası gitmiş, lavabo sıcak su musluğundan akan paslı gözyaşlarıyla leke leke olmuştur; duvarlar yağlı, havluluk ise boştur. Ufacık tavanın bu kadar yüksek oluşu korkunç görünüyordur: Beyaz kabuklu birkaç böceğin takıldığı örümcek ağlarıyla kaplı, alüminyum kaplı, kare şeklinde bir alandır burası. Tavşan'ın içindeki sıkıntı artmış, bir nevi felce dönüşmüştür; kendini dışarı atıp, buruşmuş bir suratla sendeleye sendeleye Tothero'nun yanına gider, ve mekânı kendi alemine bırakırlar. Tothero, arabasına bindiğinde kendini küçük düşmüş, belli belirsiz saldırıya uğramış gibi hisseder Tavşan. Ama, tıpkı bir rüyadaki gibi, durup da sorgulamaz. Tavşan direksiyona geçer. Kolları ve bacakları yenilenmiş, arabanın düğmeleri ve pedalları karşısında eski gücüne kavuşmuştur. Taranmış ıslak saçları kafasını üşütür.

Birden, "Demek oturup Janice'le içmem gerektiğini söylüyorsunuz," der Tavşan.

"Yüreğin ne söylüyorsa onu yap," der karşılığında Tothero. "Tek yol göstericimiz yüreğimizdir." Sesi bitkin, uzaklara gitmiş gibidir.

"Brewer'a mı gidiyoruz?"

Karşılık gelmez.

Tavşan arabayı yolun yukarısına, buzhaneden gelen suyun aktığı Potter Caddesine doğru sürer. Kendi evinin bulunduğu Wilbur Sokağının aksi istikametinden sağa sapar ve iki kere daha dönüp Central Caddesine, oradan da Brewer'a giden dağ yoluna vurur. Sol tarafta, tabanını parlak ve durgun heybetiyle Running Horse Irmağının oluşturduğu bir kanyon uzanır; sağda ise benzin istasyonları ışıldar, renkler kabloların üzerinde fırıl fırıl dönüp durur, spot lambaları karşı koyar.

Kasaba geride kalıp küçüldükçe Tothero'nun çenesi düşer. "Şimdi Harry, buluşacağımız bayanlara, bu arada diğerinin neye benzediği konusunda hiçbir fikrim yok, onlara kibar davranacağından eminim. Ve eminim arkadaşımı seveceksin. Olağanüstü bir kızdır Harry, doğduğundan beri başına gelmedik kalmamış, ama o olağanüstü bir şey başarmış."

"Ne yapmış?"

"Hepsinin üstesinden gelmiş. Bütün mesele bu değil mi Harry, sıkıntıların üstesinden gelmek? Yani onunla böylesine ee, ince bir bağ kurmuş olmak beni çok, çok mutlu ediyor ve hoş bir his veriyor bana. Harry?"

"Efendim?"

"Harry sen hiç genç bir kadının her yanının tüylerle kaplı olabileceğini düşünür müydün?"

"Hiç düşünmedim." Boğazını bir tiksinti sarar.

"Düşün," der Tothero. "Düşün bir. Onlar birer maymundur Harry. Kadınlar birer maymundur."

Bunu öyle ciddi bir edayla söylemiştir ki Tavşan gülmek zorunda kalır.

Tothero da güler ve koltuğundan Tavşan'a doğru eğilir. "Yine de severiz onları, değil mi Harry? Neden severiz onları Harry? Cevabını bulursan hayatın sırrını da çözmüş olursun." Adam kıpır

kıpırdır, bacak bacak üstüne atar, indirir, eğilip Tavşan'ın omzuna vurur, sonra arkasına yaslanıp camdan dışarı bakar, derken dönüp gene Tavşan'ın omzuna vurur. "Ben iğrenç bir adamın Harry. Tiksinilecek bir adam Harry, sana bir şey söyleyeyim mi?" Bir koç olarak, daima söyleyecek bir şeyi olurdu. "Karım tiksinilecek bir adam olduğumu söylüyor. Ama bu ne zaman başladı biliyor musun? Bu onun derisiyle başladı. Bir bahar günüydü, 1943 ya da 44 senesinde, savaş yılları yani, kadının cildi bir anda iğrençleşti. Sanki uç uca eklenmiş binlerce kertenkele derisi vardı bedeninde. Yalan yanlış eklenmiş hem de. Gözünün önüne geliyor mu? Cildinin parça parça olma düşüncesi beni dehşete düşürdü resmen Harry. Sen beni dinliyor musun? Hayır, dinlemiyorsun. Bana neden geldiğini düşünüyorsun değil mi?"

"Bu sabah Janice'le ilgili söylediklerinizi beni biraz endişelendirdi de."

"Janice mi? Aman be Harry, Janice Springer gibi önemsiz ahmaklardan bahsetmeyelim artık hadi. Bu gece bizim gecemiz. Bu gece acıma zamanı değil. Gerçek kadınlar ağaçlardan dökülmeye başlamışken." Elleriyle ağaçtan dökülüşlerini gösterir. "Patır patır!"

Adam manyak olsa da Tavşan keyiflenmeye başlamıştır. Arabayı Weiser Caddesinde bir yere park edip kızlarla bir Çin lokantasının önünde buluşurlar.

Kızlar, çiçek kadar zarif, lokantanın kırmızı neon ışıklarının altında beklemektedir, kırmızı ışık onların o yumuşacık saçlarında, çiçeklerin üzerindeki soluk lekeler gibidir. Tavşan'ın güm güm atan kalbi kendinden önde gidiyordur sanki. Buluştuklarında Tothero Margaret'i Tavşan'la tanıştırır: "Bu Margaret Kosko, bu da Harry Angstrom, en iyi oyuncumdu, bu iki harika genci tanıştırmak benim için büyük zevk." İhtiyarın üzerinde tuhaf bir utangaçlık vardır, sesi de öksürecekmiş gibi kısıktır.

Tanışma faslının ardından Tavşan, Margaret'in Janice'e ne kadar benzediğini fark edip şaşırır—aynı soluk renkli gür saçlar, aynı dikbaşlı minyonluk. Dudaklarını zar zor aralayıp, "Bu Ruth Leonard. Bu Marty Tothero ve bu da, adınız neydi?"

"Harry," der Tavşan. "Ya da Tavşan."

"Tabii yaa!" diye bağırır Tothero. "Diğer çocuklar sana Tavşan derdi, unutmuşum bak." Öksürür.

"Demek koca bir tavşancıksınız," diye lafa girer Ruth. Margaret'in yanında kilolu durur, ama fazla kilolu da değildir. Toplu denebilir belki, ama uzun boylu da, bir yetmiş ya da yetmiş iki falan. Keskin hatlı donuk mavi gözleri var. Bacakları, sahte ipekten uçuk yeşil renkli elbisesinin ön tarafını öyle bir doldurmuş ki ayaktayken bile bir kucak gibi duruyor. Rengi kirli zencefili andıran saçlarını ensesinde toplayıp topuz yapmış. Arkasında, kırmızı dilleriyle park saatleri sıra sıra kaldırımın kenarına dizilmiş, ve lavanta rengi bantlarla sarılmış ayağının tam dibinde, dört kaldırım taşı bir X işareti oluşturmuş.

"Sadece görünüşüm kocaman," der Tavşan.

"Benim de öyle," der Ruth.

Tavşan, "Off öyle açım ki," der, sırf bir şey söylemiş olmak için. Üzerinde bir gerginlik vardır.

Bu lafın söylenmiş olmasına minnettar kalmış gibi, "Açlık, açlık," der Tothero. "Söylesin bakalım canlarım, nereye gitmek istiyorsunuz?"

"Burası nasıl?" diye sorar Harry. Kızların bakışlarından idareyi ele almasını istediklerini anlamıştır. Tothero, yengeç gibi bir o yana bir bu yana salınırken yanlarından geçen orta yaşlı bir çifte çarpar. Çarpmanın etkisiyle yüzü öyle şaşkın bir ifadeye bürünüp, öyle abartılı bir şekilde özür diler ki Ruth güler; ve kahkahaları yere bir avuç dolusu bozuk para atılmışçasına çınlar sokakta. Bu sesin etkisiyle Tavşan gevşemeye başlar; göğsüne ılık bir hava dolar sanki. Önden

Tothero, lokantanın camlı kapısını iterek içeri girer, ardından Margaret, ve onun ardından da Ruth, Tavşan'ın koluna girip, "Sizi tanıyorum. West Brewer Lisesine gitmiştim, 1951 çıkışlıyım," der.

"Aa ben de o sene bitirdim liseyi." Kızın koluna girmesi, dahası aynı yaşta olmaları Tavşan'ın hoşuna gider; şehrin iki ayrı ucundaki okullarda olsa da aynı şeyleri öğrenip aynı bakış açısını edinmişlerdi sanki. '51 sınıfı bakış açısı.

"Bizi yenmiştiniz," der.

"Sizinki berbat bir takımdı."

"Hiç de değil. Oyuncuların üçüyle çıkmıştım."

"Üçüyle de aynı anda mı?"

"Biraz öyle olmuştu."

"Haa. Onun için o kadar yorgunlardı demek."

Ruth yine güler, bozuk paralar saçılır, oysa Tavşan söylediği şeyden utanmıştır, neyse ki kız iyi huyluymuş, bir de o zamanlar hoştu demek. Şimdi o kadar hoş denemez. Ama saçları gür, burdan belli işte.

Kimono giymiş Amerikalı bir kızın yıpranmış paraları sayıp durduğu camekânlı kasanın hemen ötesinde önlerini, üzerinde soluk renkli keten bir ceket olan genç bir Çinli garson keser. "Kaç kişisiniz acaba?"

Tothero susar, Tavşan "Dört," der.

Ruth beklenmedik bir samimiyetle kısa beyaz ceketini çıkarıp Tavşan'a uzatır; yumuşacık bir demet kumaş. Bu hareketin etkisiyle ortalığı bir parfüm kokusu sarar.

"Dört, tamam, şöyle buyrun lütfen," ve garson onları kırmızı bir bölmeye götürür. Lokanta Çin lokantasına dönüşeli çok olmamıştır; duvarlar hâlâ pembe tonlarda Paris resimleriyle kaplıdır. Ruth hafifçe sendeler; hemen arkasındaki Tavşan, kızın yorgunluktan sararmış topuklarının, ayaklarını ayakkabılarının ucuna sıkıştıran o lavanta renkli bant ağından, yana doğru kayma eğiliminde olduğunu görür. Öte yandan, geniş kalçaları o ipeksi nane yeşili elbisenin gerginliği altında pek bir itidallidir. Elbisenin üst kısmıysa üzerine cuk diye, yüzünün şekli gibi kare şeklinde oturmuştur. Arkasındaki V biçimindeki açıklık ise dolgun hoş sırtının büyük bir bölümünü ortaya koyar. Bölmeye vardıklarında Tavşan Ruth'a çarpar; kızın kafası Tavşan'ın burnuna gelir. Saçlarının delici kokusuyla üzerine sinmiş olan ucuz parfüm kokusu birbirine karışmıştır. Çarpışırlar, çünkü Tothero Margaret'i büyük bir seremoni eşliğinde sandalyesine oturtuyordur; hâzinesini kollayan bir cüce muhafız sanki. Tavşan durmuş beklerken, kendisinin bir gece önce West Virginia'daki lokantanın önündeki hali gibi, camın önünden geçen bir yabancının onu bir kadınla göreceğini düşünüp keyiflenir. Tavşan o gözlerini içeri diken, kendini, kendi bedenini ve kadınının bedenini kıskanan bir yabancıdır şimdi sanki. Ruth eğilip yana kayar. Omuzlarının derisi bir an parladıktan sonra bölmenin loşluğunda kaybolur. Tavşan da oturur ve onun yerine yerleşirken çıkardığı hışırtıları duyar, kadınlara özgü o haliyle, telaşlı telaşlı, sanki yuva yapar gibi.

Tavşan, kızın ceketinin elinde kaldığını fark eder birden. Soluk renkli yumuşak pelüş kucağında uyumaktadır. Yerinden hiç kalkmadan uzanıp, ceketi tepesindeki askıya asar.

"Uzun kollu olmak da ne iyi şeymiş," der Ruth ve çantasını açıp içinden bir Newports sigarası çıkarır.

"Tothero kollarımın kısa olduğunu söylüyor ama."

"Sen şu ihtiyar serseriyi nereden tanıyorsun bakalım?" Tothero duysun diye sesini yükseltmiştir, umrundaysa tabii.

"Serseri değildir o, benim eski koçum."

"İster misin?" Sigara uzatmıştır Ruth.

Tavşan tereddüt eder. "Bıraktım."

"Demek şu ihtiyar serseri senin koçundu," diyerek içini çeker Ruth. Turkuvaz renkli Newports paketinden bir sigara çıkarıp dudaklarının arasına sıkıştırır ve kibriti, o kadınlara has tuhaf beceriksizlikle, kendinden uzak tutup yakmaya çalışırken, kükürt uca doğru kaşlarını çatar. Kibrit üçüncü çakışta yanar.

Margaret, "Ruth," der.

"Serseri demek?" der Tothero, ve o kaba yüzü sanki erimeye başlamış gibi, ihtiyatlı bir keyifle buruşup çarpılır. "Tabii tabii. Siz prensessiniz ya, ben de aranıza düşmüş beş para etmez ihtiyar serserinin tekiyim işte."

Margaret, hiç üstüne alınmaz ve elini Tothero'nun masada duran elinin üzerine koyarak, feri enikonu kaçmış bir sesle diretir, "Hiç de serseri falan değilsin."

Tothero, "Nerede bizim şu genç Konfüçyüsçümüz?" diye sorar, eli havada etrafa bakınırken. Çocuk geldiğinde, "Alkollü içecek ikramınız var mı?" diye sorar.

"Yandan getirtiyoruz," der çocuk. Şu Çinlilerin kaşlarının deriden fışkıracağı yerde deriye gömülü durması ne komiktir.

"Bana bir duble viski," der Tothero. "Sen canım?"

"Daiquiri,"[5] der Margaret, espri yapar gibi.

"Siz çocuklar?"

Tavşan Ruth'a bakar. Yüzü turuncu rengi bir pudraya bulanmıştır. Saçları, ilk bakışta koyu sarı ya da açık kahve gibi görünen o saçları aslında pek çok rengi barındırmaktadır içinde, ışığın altında her bir tel, tıpkı bir köpeğin tüyleri gibi, kırmızı, sarı, kahverengi ve siyah, bir dizi renge bürünür. "Ay bilemedim," der. "Hadi ben de Daiquiri içeyim bari."

Tavşan, Daiquiri'nin limonatadan farksız olacağını bile bile "Üç tane," der oğlana.

Garson tekrar eder, "Üç Daiquiri ve bir duble buzlu viski," ve gider.

Tavşan Ruth'a sorar, "Doğum günün ne zaman?"

"Ağustos. Niye sordun ki?"

"Benimki Şubat," der. "Ben kazandım."

"Sen kazandın." Sanki Tavşan'ın ne hissettiğini bilirmiş gibi tasdikler: Senden daha yaşlı olan bir kadına fazla söz geçiremezsin.

"Madem beni hatırladın," der Tavşan, "Bay Tothero'yu da hatırlarsın. Takımın koçuydu."

"Bize ne koçlardan? Bir işe yararlar mı ki cidden?"

"Bir işe yararlar mı dedin? Lise takımı demek koç demektir; öyle değil mi?"

Tothero, "Her şey oyuncuda biter Harry," der ve ekler, "kurşunu altına döndüremezsin. Kurşunu altına döndüremezsin."

"Tabii ki döndürürsün," der Tavşan. "İlk yıl elimi kıçımı nasıl kontrol edeceğimi bile bilmiyordum," birden durur; ne de olsa yanında hatunlar vardır "yani kolumu."

"Biliyordun Harry, biliyordun. Sana öğreteceğim bir şey yoktu, yalnızca önünü açtım ben." Etrafa bakınıp duruyordur. "Gencecik bir karacaydın sen," ve ekler, "koca ayaklı bir karaca."

Ruth sorar, "Ne kadar büyük?"

Tavşan, "On iki numara. Seninki kaç?"

"Miniciktir," der Ruth. "Miniminnacık."

"Bana ayakkabılarından taşıyorlarmış gibi geldi." Tavşan aşağı, masanın altına, küçük boyutlu baldırlarının sararmış balık gibi asılı durduğu denizaltı karanlığına bakabilmek için hafifçe eğilip geriye doğru kaykılır. Baldırları geriye, koltuğun altına çekilir.

"Bu kadar haşin bakma, düşeceksin sonra," der Ruth, bozuk bir sesle, ki bu da iyiye işarettir. Kadınlar laf işitmeyi severler. Asla kabul etmezler, ama böyledir.

Garson içecekleri getirip, kâğıt Amerikan servislerle cilası kaçmış gümüşleri masaya yerleştirmeye koyulur. Tam Margaret'inkileri bitirip Tothero'nunkileri yaymaya geçmişken Tothero viski bardağını dudaklarından ayırıp, canlanmış, sert bir tonda sorar, "Ne bu çatal bıçak kardeşim? Çin yemeğiyle olur mu hiç? Çubuklarınız yok mu sizin?"

"Çubuk mu? Peki."

"Çubuksuz yer mi kalmış," der Tothero munis munis. "Roma'da Romalılar gibi olmak lazım."

Garson geldiğinde Margaret, hemen kaşık ve çatalının üzerine elini kapayarak "Benimkileri almayın!" der. "Çubuk falan istemiyorum ben."

"Ya siz, Harry ve Ruth?" diye sorar Tothero. "Tercihiniz ne?"

Daiquiri hakikaten limonotadan farksızdır, saf bir saydam tadın üzerinde gezinen zeytinyağı sanki. "Rezalet," der Tavşan, Margaret'i kızdırmaktan dolayı hoşnut, boğuk bir sesle. "Biz Teksas'ta tavuğa asla metal değdirmezdik, öğğk."

"Ruth sen?" Tothero'nun yüzünde çekingen ve zorlama bir ifade vardır.

"Eh alayım bari. Şu sersem becerebildiğine göre ben de yaparım herhalde." Sigarasını söndürüp, bir tane daha aranır.

Garson, elinde geri çevrilen gümüşlerden buketiyle, bir nedime gibi yanlarından ayrılır. Margaret seçiminde yalnız kalmıştır ve bu da canını sıkmıştır bir parça. Tavşan halinden memnundur; mutluluğunun üzerine düşmüş bir gölgedir o yalnızca.

"Teksas'ta Çin yemeği yer miydin?" diye sorar Ruth.

"Evet, hep. Bana da bir sigara versene."

"Sen bırakmıştın hani."

"Yeniden başladım. Bana bir on sent versene?"

"On sent mi? Ne diye vereyim ki?"

Ruth'un geri çevirişindeki bu gereksiz acelecilik Tavşan'ı gücendirmiştir, kız sanki bu işten kendi çıkarını sorar gibidir. Niye parasının üzerine yatacağını düşünmüştür ki? Neyin üzerine yatacak? Elini ceketinin cebine daldırıp biraz bozuk para çıkarır ve içinden on sent ayırıp masalarının yanında tatlı tatlı yanan fildişi küçük müzik kutusuna atar. Ruth'un yüzüne yakın eğilip, şarkı adlarının yazılı olduğu sayfaları çevirir ve nihayet, "Rocksville, P-A"yı çalmak için B ile 7 düğmelerine basar. "Teksas'taki Çin yemeği, Boston'dakini saymazsak Amerika'nın en iyi Çin yemeğidir," der Tavşan.

"Bak sen şu seyyaha," der Ruth. Sigarasından uzatır. Tavşan deminki para meselesini unutur.

"Demek sen koçların hiçbir şey yapmadıklarını düşünüyorsun," der Tothero ısrarla.

"Hiçbir işe yaramazlar," der Ruth.

"Hey dur bakalım," der Tavşan.

Garson, çubuklar ve iki menüyle geri gelir. Tavşan çubukları görünce hayal kırıklığına uğrar; tahta değil plastik gibilerdir. Sigaranın da berbat bir tadı vardır, saman gibi. Söndürür. Bir daha yok

asla.

"Hepimiz ayrı bir şey isteyelim, sonra paylaşalım," der Tothero. "Kim ne ister?"

"Tatlılı ekşili domuz eti," der Margaret. En belirgin özelliği kesinliği.

"Sen Harry?"

"Bilmiyorum."

Ruth, "Hani nerde şimdi o Çin yemeği uzmanı?" diye sorar.

"Bu menü İngilizce. Ben Çince menüden sipariş etmeye alışığım."

"Hadi ama, ne yiyeceğiz söyle."

"Off yeter; baygınlık geldi artık."

"Teksas'a hiç gitmedin, di mi?" der Ruth.

Tavşan o tuhaf, ağaçsız sokaktaki evi, çayırlardan yükselen yeşil geceyi, pencere içlerindeki çiçekleri hatırlar ve "Kesinlikle oradaydım," der.

"Ne yapıyordun peki?"

"Sam Amca'yı koruyordum."

"Aa, askerdin demek; sayılmaz o zaman. Herkes askere Teksas'a gider."

Tavşan, "Ne istiyorsanız onu sipariş edin," der Tothero'ya. Ruth'un bütün o askerleri tanıyormuş gibi konuşması Tavşan'ın canını sıkmıştır, ve on sent atarak çaldığı şarkının son nağmelerini dinlemek için kulak kabartır. Bu Çin mekânında, dün akşam arabada moralini yerine getiren o melodiyi duyar gibi olur, ses mutfaktan gelir gibidir.

Garson siparişi alıp gittiğinde Tothero Ruth'a cevabını yetiştirir. İhtiyarın ince dudakları viskiden ıslanmıştır. "Koçun işi," der, "koçun işi, insana bahşedilen üç aleti geliştirmektir: kafayı, bedeni ve yüreği."

"Bir de kasıkları," der Ruth. Başta Margaret olmak üzere, hepsi güler. Tavşan'ı hakikaten dehşete düşürmüştür bu.

"Küçük hanım, madem beni gaza getiriyorsunuz, dinleme nezaketini de gösterirsiniz artık." Pek vakur bir ağırlıkla söylemiştir bunu.

"Sıçtık," der Ruth ve gözlerini yere indirir. "Çok da üzerime gelme ama." İncinmiştir. Burun delikleri beyazlaşıp, adi makyajı kararır.

"Birincisi. Kafa. Strateji. Oğlanların çoğu bir basketbol koçunun eline mahalle maçlarından gelir ve iki potalı bir sahada oynanan bir maçın şıklığından bihaberlerdir. Öyle değil mi Harry?"

"Tabii yaa. Daha dün—"

"İkincisi—dur sözümü kesme Harry, sonra söylersin— İkincisi, beden. Oğlanları kondisyona sokmak. Bacaklarını güçlendirmek." Yumruğunu kaygan masaya vurur. "Sımsıkı olsun diye. Koşun, koşun, koşun. Ayaklarının yere değdiği her an koştururum onları. Yeter diye bir şey yoktur. Üçüncüsü"—tek elinin işaret parmağıyla baş parmağını ağzının köşelerine götürüp, ıslaklığı siler —"yürek. İşte bu noktada iyi bir koç, yani ben küçük hanım, kesinlikle iyi bir koç olmaya çabaladım ve bir şekilde oldum da, müthiş bir fırsat elde eder. Oğlanlara başarma arzusu vermek. Şahsen ben, kazanma arzusundan daha çok sevdim bunu, ne de olsa yenilgide bile bir başarı vardır. Elimizden geleni yaparak onlara başarının kutsallığını -evet bak bu kelime iyi oldu— hissettirmektir mesele." Sonra susup, her birinin yüzüne tek tek bakarak delip geçer onları, dilleri tutulmuş gibidir. "Yüreği azimli bir koç tarafından eğitilmiş bir oğlanın," diye söze başlar gene ve sonunu getirir, "hayat denilen o en büyük oyunda, gerçek anlamda başarısız olması diye bir şey söz konusu değildir." Tombul elini kaldırır. "Bundan sonrası Tanrı'nın ona vereceği, aman neyse işte..."

İçinde buzdan başka bir şey kalmamış olan bardağına uzanır. Ve bunu kaldırmasıyla birlikte buzlar bardağın ağzına birikip dudaklarında şıngırdar.

Ruth konuyu değiştirmek ister gibi, Tavşan'a dönüp . sessizce sorar, "Ne iş yapıyorsun sen?"

Tavşan güler. "Şey, artık yapıp yapmadığımdan pek emin değilim aslında. Bu sabah işe gitmiş olmam gerekiyordu. Ben, ee, anlatması biraz zor gibi, MagiPeel meyve-sebze soyacağı diye bir şey tanıtıyorum."

"Eminim gayet iyi yapıyordur bu işi," der Tothero. "MagiPeel firmasının yöneticileri yıllık toplantılarına oturup da, 'Ürünlerimizi Amerikan halkına ulaştırma yolunda en çok çaba sarf eden kimmiş bakalım?' diye baktıklarında eminim listenin en başında Tavşan Harry Angstrom adını görürler."

Bu defa Tavşan Ruth'a sorar, "Sen napıyorsun?"

"Hiçbir şey," der Ruth. "Hiçbir şey." Ve Daiquiri'sinden bir yudum alırken göz kapakları da kaygan bir mavi perde gibi aşağı iner. İçkinin yeşil ışığı çenesine vurmuştur sanki.

Ismarladıkları Çin yemekleri gelir. Tavşan'ın ağzı sulanır. Teksas'tan döndüğünden beri böyle şeyler yememiştir pek. Bir hayvanın katledildiğine dair hiçbir iğrenç bulgunun olmadığı bu yemekleri sever Tavşan, bunlarda ne kanlı canlı bir dana budu parçası ne de sinirlerle kaplı bir tavuk bedenine rastlarsın; bu hayaletler iyice ezilip yok edilir ve ağrısız sızısız bir şekilde, dilsiz sebze suretlerinin, masumca iştah kabartan dolgun yeşil bedenlerin arasına karışır. Tatlı tatlı. Üzerinde buharlar tüten pirinç pilavından bir göğsün tepesine yığılır hepsi. Hepsine birer düzgün sıcak göğüs verilir, ve Margaret pırıl pırıl parlayan koca parçaları karıştırmanın telaşına düşer; güzel güzel yer hepsi. Domuz eti, bezelye, tavuk, ekşili tatlılı sos, karides, yaş kestane ve daha kim bilir nelerle dolu o yuvarlak tabakların içindekileri yedikçe yüzlerine bir renk, bir enerji gelir hepsinin. Sohbetleri canlanır.

Tavşan, "Müthişti," der Tothero için. "Eyaletin en iyi koçuydu. O olmasa ben bir hiçtim."

"Yok yok Harry. Benim sana verdiğimden daha fazlasını sen bana verdin. Biliyor musunuz kızlar, daha ilk maçında yirmi sayı yapmıştı."

"Yirmi üç," der Harry.

"Yirmi üç sayı! Düşünsenize." Kadınlar yemeye devam ederler. "Harrisburg'daki turnuvayı hatırlıyor musun Harry? Dennistown'u ve o kısa boylu setshot'çuyu?"[6]

"Ufak tefek bir tipti," der Harry Ruth'a. "Böyle bir altmış falan ve bir maymun kadar çirkin. Bir de çok pis oynardı hakikaten."

"Aa, ama işini iyi bilirdi," der Tothero, "iyi bilirdi. Tam Harry'nin dişine göreydi yani."

"Sonra bir gün bana bir çelme taktı, hatırladın mı?"

"Tabii ya," der Tothero. "Unutmuşum bak."

"Bu bücür bana bir çelme takıyor, ben doğruca uçup, bariyerlere tosluyorum. Eğer duvarlar kauçuk olmasa kesin gebermiştim."

"Sonra ne olmuştu peki Harry? Sen de bunun üzerine ezmiş miydin onu? Bu olay tamamen aklımdan çıkmış bak." Tothero'nun ağzı tıka basa doludur ve intikam konuşulurken onun bu oburluğu pek çirkin gözükür.

"Yok yaa," der Tavşan. "Ben hiç faul yapmazdım ki. Hakem olayı görmüştü, zaten de adamın beşinci faulüydü, oyundan atıldı. Sonra da ezdik onları işte."

Tothero'nun yüzü gitgide solar; üzerine bir durgunluk çöker. "Doğru, sen hiç faul yapmazdın. Hakikaten, hiç yapmazdı. Harry hep idealistti."

Tavşan omuz silker. "Hiç gerek yokmuş ama."

Tothero, "Harry ile ilgili bir başka ilginç şey de," der iki kadına, "asla yaralanmazdı."

"Yok yaa, bir keresinde bileğimi burkmuştum ya," diye düzeltir Tavşan. "Bana söylediğin şeyin acayip faydasını görmüştüm hakikaten—"

"O turnuvada başka ne olmuştu sahi? Nasıl da unutmuşum, olacak şey değil."

"Başka mı? Pennoak vardı galiba. Hiçbir şey olmamıştı o maçta. Yenmişlerdi bizi."

"Onlar mı yenmişti? Biz yenmemiş miydik?"

"Ah, ne yazık ki hayır, iyilerdi. Beş tane iyi oyuncuları vardı. Ya biz? Bir ben vardım, cidden. Harrison da fena değildi, ama o futbol maçında geçirdiği kazadan sonra fazlaca bir etkisi kalmadı, cidden."

"*Ronnie* Harrison mu bu?" diye sorar Ruth.

Tavşan şaşırıp kalır. "Onu tanıyor musun?" Harrison'un zamparalığı dillere destandır.

"Emin değilim," der Ruth elinden geldiğince sevimli.

"Dolaşık saçlı, kısa boyluca bir çocuktu. Böyle bir parça çelimsiz."

"Yok, bilmiyorum," der Ruth. "O değil galiba." Çubukları kullanma konusunda becerikli çıkmıştır, diğer eliyse avucu açık şekilde dizinin üzerinde durur. Ağzına bir lokma bir şey alabilmek için kafasını daldırışı, o sade kalın boynunu öne uzatmasıyla havaya kalkan geniş omuzları Tavşan'ın hoşuna gider. Lokmalar çubukların arasına tam kıvamında bir baskıyla sıkıştırılmış; tombul kadınların bu ince ayarı da ne komiktir. Margaret ise tabağındakileri o yavan eğik gümüşüyle sıyırır.

"Kazanmamıştık," diye yineler Tothero ve seslenir, "Garson." Çocuk geldiğinde Tothero aynı içkilerden birer tane daha getirmesini ister.

"Yok, ben almayayım, teşekkürler," der Tavşan. "Bu kadarı bile çarptı."

Margaret, "Ay sen ne uslu bir çocukmuşsun öyle," der. Daha adını bile bilmiyordur. Tavşan kadına gıcık olur.

Tothero'ya, "Demin demiştim ya, bana söylediğin bir şeyin acayip faydasını görmüştüm diye," der Tavşan ve ekler, "topu iyi kavrayabilmektir bütün mesele. İşin sırrı budur hakikaten, topu ellerinde tutabilmek, insanın yüreğini hoplatan o hoş anı hissetmek. Sonra top uçar gider elinden." Elleriyle gösterir nasıl olduğunu.

"Ah Harry," der Tothero üzgün, "sen zaten bana geldiğinde yapıyordun bunu. Sana tüm verdiğim kazanma arzusuydu. Başarma arzusu."

"En iyi oyunumu çıkardığım gece hangisiydi biliyor musun?" der Tavşan, "Kırk sayı yaptığım Allenville maçını söylemiyorum, ikinci senemdi, hani sezonun iyice başlarında eyaletin diğer ucundaki bir maça gitmiştik, altı sınıfında toplam topu topu yüz öğrencisi olan küçük kıytırık bir okuldu; neydi adı bakayım? Kuş Yuvası mıydı? Bunun gibi bir şeydi işte. Hatırladın mı?"

"Kuş Yuvası mı?" der Tothero. "Hayır."

"Onlarla tek karşılaşmamız buydu sanırım. Etrafı, basamaklarda oturanlarla çevrili kare şeklinde komik bir spor salonları vardı. Anlamı olan bir kelimeydi."

"Kuş Yuvası," der Tothero. Kafasına takılmıştır. Kulağıyla oynayıp durur.

Tavşan birden, "Sarıasma Kuşu!" diye bağırır büyük bir sevinçle. "Sarıasma Lisesi. Kıyıda kalmış küçük bir kasabadaydı, sezonun çok başlarıydı, bu yüzden hava da ılıktı hâlâ, otobüste giderken tarlalarda kızılderili çadırı gibi görünen mısır balyalarını görmüştük. Okul elma şarabı gibi kokuyordu; hatta sen bununla ilgili bir espri yapmıştın. Bana rahat olmamı, oraya antrenmana

gittiğimizi, onları çok da fazla sıkıştırmamıza gerek olmadığını söylemiştin."

"Senin hafızan benimkinden daha güçlüymüş," der Tothero. Garson geri gelir ve oğlan daha tepsiyi uzatamadan Tothero içkisini kapar.

"Neyse işte," der Tavşan. "Sonra vardığımızda karşımıza, bir aşağı bir yukarı salınıp duran beş çiftçi oğlan çıkmıştı, biz de daha oyunun en başında on beş sayı filan almıştık, senin de dediğin gibi ben gayet rahattım tabii. Basamaklarda oturanlar birkaç düzineydi yalnızca, dahası lig maçı olmadığı için fazla bir önemi yoktu ve içimde de her şeyi yapabileceğim gibi tuhaf bir his vardı, öylece etrafta dolanıp pas atıp duruyordum, derken birden gördüm, yani her şeyi yapabileceğimi gördüm. İkinci yarıda belki on tane falan atış yapmıştım ve her biri, sanki bir kuyuya taş atar gibi, doğruca potaya girmişti, öyle çarpıp zıplamak filan yok, çembere bile değmiyordu top. Bir de bu çiftçi çocuklar bir o yana bir bu yana koştururken kan ter içinde kalmışlardı, yalnızca iki tane yedek oyuncuları vardı, ama aynı ligde olmadığımızdan çok da mühim değildi aslında bu durum onlar için, hakem desen, basamakların kenarına dayanmış koçla konuşuyordu. Sarıasma Lisesinin koçuyla. Yaa sonra işte iki takım üstlerini değiştirirken onların koçları soyunma odasına gelip dolabın tekinden bir testi elma şarabı çıkarmış, ortalıkta dolaştırmıştı. Hatırlamadın mı?" Bu maçı bu kadar özel yapan şeyin ne olduğunu diğerlerine anlatamamak Tavşan'ı sinir etmiştir, yine de içinden gülmek gelir. Yeniden yemek yemeye koyulur. Diğerleri yemeyi bitirmiş, ikinci içkilerini yudumlamaktadırlar.

"Ay evet yaa, çok şeker bi şey bu," der Margaret.

"Sen ona bakma Harry," der Tothero, "orospular böyle konuşur işte."

Margaret bir tane patlatır ona: Eli masanın üzerinden uçtuğu gibi dümdüz adamın ağzına yapışır, ama şamar sesi duyulmaz.

"Ve tuş," der Ruth. Sesi fazla aldırmamış gibidir. Her şey öyle sessiz olmuştur ki tabakları toplayan Çinli çocuk kafasını kaldırıp bakmaz bile, bir şey duymamıştır anlaşılan.

Tothero, "Eh kalkalım bari artık," diyip ayağa kalkmaya yeltenir, ne var ki masanın kenarı kalçasını sıkıştırdığından bir türlü doğrulamaz. Tokat ağzında bir yamulma yarattığından Tavşan bakmaya cesaret edemez, fazlasıyla belirsiz ve bulanık, fazlasıyla marazi bir kabadayılığın, utancın, daha da beteri gururun ya da gururdan ziyade kibirin iç içe geçtiği bir haldir bu. Kelimeler bu ölümcül yapmacık sırıtışın içinde kaybolur, "Geliyor musun tatlım?"

"Orospu çocuğu," der Margaret, yine de sıkı bedeni kenara kayar ve sigarasını ya da çantasını bırakıp bırakmadığından! emin olmak için arkasına dönüp bir göz atar. "Orospu çocuğu," der yine ama bunu söylerkenki rahatlığında bir sıcaklık vardır. Giderayak, o da Tothero da sakinlemiş gibidir.

Tavşan da kalkmaya yeltenir, ama Tothero sertçe elini omzuna koyar, Tavşan'ın sık sık saha kenarındayken hissettiği, oyuna girerken kıçına yediği o şaplaktan hemen evvelki koç dokunuşudur bu. "Yok yok, sen kal, Harry. Ayrı ayrı olalım. Şu kabalığımızla sizi daha fazla rahatsız etmeyelim. Arabanı ödünç alamam herhalde değil mi?"

"Hı? Ben nasıl gideceğim?"

"Haklısın, doğru ya. Sorumu bağışla."

"Yok, yani, al istersen—" Aslında, bir nevi diğer yarısı olmuş arabasından ayrılmaya gönlü yoktur Tavşan'ın pek.

Tothero anlar. "Yok yok. Saçma bir fikirdi. Hadi iyi geceler."

"Seni şişko ihtiyar," der Margaret. Tothero bulanık gözlerini önce onun üzerine, ardından yere

diker. Margaret'e hak verir Tavşan, hakikaten iyice şişmiştir Tothero; yüzü yorgun bir balon gibi çarpılmıştır: Öte yandan balon, sanki içinde çıkıntı yapan bir mesaj varmış gibi pür dikkat Tavşan'a odaklanır, su gibi ağır ve bulanık.

"Nereye gideceksin?" diye sorar Tothero.

"Merak etme. Param var. Bir otele giderim," der Tavşan. Esirgediği iyilik yüzünden Tothero'nun bir an önce gitmesini diler.

"Binanın kapısı açık," der Tothero. "Sadece bir tane karyola var, ama istersen yer yatağı yapabiliriz—"

Tavşan sertçe, "Yoo hayır," der, "hayatımı kurtardın ama başına bela olmak istemiyorum. Hallederim ben. Sana ne kadar teşekkür etsem az."

Tothero söz verir, "Bir ara konuşalım mutlaka." Eli seğirtip yanlışlıkla Margaret'in kalçasına vurur.

"Öldürücem seni,"der yanında Margaret ve uzaklaşırlar, arkadan baba kız gibi görünüyorlardı, garsonun Amerikalı kızla fısıldaştığı kasanın önünden geçip, önde Margaret, cam kapıdan çıkarlar. Ortalık bir anda durulur sanki: Tıpkı bir barometrede bir aşağı bir yukarı oynayan minik ahşap figürler gibi.

"Off, amma kötü olmuş vücudu."

"Kimin kötü değil ki?" der Ruth.

"Seninki değil mesela."

"Çok yediğimi mi söylemeye çalışıyorsun."

"Yoo, iri olmakla ilgili bir kompleksin var herhalde. Şişman falan değilsin sen. Orantılı bir vücudun var sonuçta."

Ruth gülümser, kendini tutar, Tavşan'a bakar ve tekrar güler, sonra kolunu sıkıp, "Tavşan sen müthiş bir centilmensin," der. Ona ismiyle hitap etmesiyle Tavşan'ın kulaklarına tedirgin edici bir sıcaklık dolar.

Kolunu tutan el her an muzırca yandan dürtebilir korkusuyla zoraki kıkırdayarak, "Ne diye vurdu ki Tothero'ya?" diye sorar Tavşan. Kızın tutuşundan böyle bir olasılığın gerilimini hissetmiştir çünkü.

"İnsanlara vurmayı sever. Bir keresinde bana da vurmuştu."

"Haa, ama muhtemelen sen istemişsindir bunu."

Ellerini yeniden masanın üzerine koyar Ruth. "Tothero da kaşındı ama. Kendisine vurulmasını seviyor."

Tavşan sorar, "Onu tanıyor musun da?"

"Ondan çok fazla bahseder Margaret."

"İyi de bu onu tanıdığını göstermez. O kız salağın teki."

"Değil mi? Akıl almaz bir salak."

"Bilirim böylelerini. İkiziyle evliyim de."

"Hadi yaa. Evlisin demek."

"Hey, şu Ronnie Harrison meselesi nedir? Tanır mısın onu?"

"Senin şu evlilik meselesi nedir?"

"Şey, evliydim. Yani hâlâ evliyim." Bu konuyu açtığına pişman olur Tavşan. Yüreğine koskoca bir şey, bir ağırlık çökmüştür sanki. Çocukken, bir cumartesi günü öğleden sonra bir yerden dönerken birdenbire bunun—yani bütün bu ağaçların, bu kaldırımın—hayatın ta kendisi, asıl ve

tek gerçek olduğunu kavrayışına benzer bu.

"Nerede o şimdi?"

Janice'i gözünün önüne getirmek daha da beter bir durumdur; nereye gitmiştir ki? "Muhtemelen ailesinin yanındadır. Dün gece terk ettim onu."

"Yaa? O halde yalnızca bir tatil bu. Daha terk etmiş değilsin."

"Bu kadar emin olma."

Garson bir tabak susamlı kurabiye getirir onlara. Tavşan hemen bir tane atar ağzına, sert olmasını beklerken kurabiyenin ağzında, tatlı tatlı, yumuşacık dağılması hoşuna gitmiştir. Garson sorar, "Bir şey mi oldu, arkadaşlarınız gitmiş?"

"Sorun değil, ben ödeyeceğim," der Tavşan.

Çinli çökmüş kaşlarını havaya kaldırıp gülümsedikten sonra geri çekilir.

"Zengin misin?" diye sorar Ruth.

"Hayır, fakirim."

"Gerçekten bir otelde mi kalacaksın?" İkisi de susamlı kurabiyelere dalarlar. Tabakta yirmi tane falan kurabiye vardır.

"Galiba. Sana Janice'i anlatayım. Aklımdan onu terk etmek geçmemişti hiç, ta ki yapana dek. Böyle bir altmış falan boylarında, koyu tenli—"

"Onunla ilgili bir şey duymak istemiyorum." Sesi çok kesin çıkmıştır; başını geriye atıp, yarı aralık gözlerle tavandaki ışığa bakmasıyla rengarenk saçları tek bir ciddi karaltıya dönüşür. Işık, yüzünden çok saçlarının hoşluğunu ortaya çıkarmıştır; burnunun bu tarafında çeşitli lekeler vardır, pudranın altında çıkıntılık eden kusurlar.

"Demek istemiyorsun," der Tavşan. Yüreğine çöken ağırlık kalkar. Madem kimsenin umrunda değil, onun niye umrunda olsun ki? "İyi peki. Ne konuşalım o zaman? Kaç kilosun?"

"Altmış."

"Aa Ruth, ne kadar azmış. Tüysikletsin yani. Şaka yapmıyorum. Kimse kemikleri çıkan birini istemez. Ne demişler, bir dirhem et bin ayıp örter."

Keyif çenesine vurmuştur ama söylediği bir şey Ruth'un tepesini attırır. "Kendini pek akıllı sanıyorsun, değil mi?" diye sorar Ruth, boş kadehi kafasına dikerken. Minik bir sapın üzerinde sığ bir kase gibi duran kadeh, şık bir doğumgünü partisindeki dondurma kaplarını andırır. Kadehten yansıyan solgun kavisler kızın düşünceli yüzünü yalar.

"Demek kilonla ilgili de konuşmak istemiyorsun, hı?" Ağzına bir susamlı kurabiye daha atar ve o ilk kırılmayı, dağılmanın verdiği o ilk tadı alıncaya dek bekler. "Şuna ne dersin? Amerikalı bir ev kadınının temel ihtiyacı, MagiPeel meyve-sebze soyacağı. Vitaminleri öldürmemek lazım. Fazlalıkları sıyırmak lazım. Aletin plastik ucunda yapacağın basit bir ayarla havuç da rendelersin, kocanın kalemlerini de açarsın. Mutfak aletlerinin piridir bu."

"Ay tamam. Komiklik yeter artık."

"Tamam."

"Güzel güzel konuşalım şimdi."

"Peki. Sen başla hadi."

Ruth da ağzına bir kurabiye atıp, koca bir gülüşle Tavşan'ın yüzüne bakar, lokmasını çiğnerken ağzının köşeleri sımsıkı kıvrılır, hatlarına kendinden geçmişçesine bir hoşluk siner. Mavi gözleri kocaman açılmış, lokmasını yutar, ve Tavşan tam onun söze başlamadan evvel hafifçe iç çektiğini sanırken, Ruth tam karşısında bir kahkaha koyuverir. "Dur tamam," der. "Bulmaya çalışıyorum."

Gözlerini yeniden önündeki kadehe dikip düşünür; bu noktada söyleyebileceği en güzel şeyi bulmuş gibidir, "Otelde kalma."

"Zorundayım. İyi bir otel söylesene bana." Sanki kızın bütün otelleri bilmesi gerekirmiş gibi. Boynunun omzuna gölge düşürdüğü kısımda beyaz, sığ bir oyuk vardır ki Tavşan gözlerini alamaz bir türlü.

"Hepsi pahalı," der Ruth. "Her yer. Benim o küçücük evim bile pahalı."

"Evin nerede?"

"Aa, buradan birkaç blok ötede. Summer Sokağında. Bir doktorun hemen üst katındayım."

"Yalnız mı kalıyorsun?"

"Evet. Ev arkadaşım evlendi."

"Onca kirayı tek başına ödüyorsun ama hiçbir iş de yapmıyorsun demek."

"Ne demek oluyor şimdi bu?"

"Bir şey demek değil. Hiçbir iş yapmadığını söyledin. Kirası kaç oranın?"

Ruth meraklı gözlerle, Tavşan'ın parkmetrelerin kenarındayken fark ettiği bir uyanıklıkla bakar.

"Evin kirası diyorum."

"Ayda yüz on dolar. Artı elektrik ve yakıt."

"Ve sen hiçbir şey yapmıyorsun?"

Ruth gözlerini kadehine dikip, elleriyle sallayarak kenarına yansıyan ışığı seyreder.

"Ne düşünüyosun?" diye sorar Tavşan.

"Öylesine düşünüyorum işte."

"Neyi peki?"

"Senin ne kadar akıllı olduğunu."

Tavşan o an, kafasını kaldırmadan bile, aralarında esen soğuk rüzgârı hisseder. Önce emin değildir ya, sonra koyverir. "Ya ne diyeceğim bak. Kirana katkıda bulunmama ne dersin?"

"Niye yapıcan ki böyle bi şeyi?"

"İyi yürekliyim de ondan," der Tavşan. "On dolar iyi mi?"

"On beş olsun."

"Elektrik ve yakıt için mi? İyi. Peki." Ne yapacağını bilemez şimdi Tavşan. Az önce tepeleme susamlı kurabiyeyle dolu olan boş tabağa bakarak otururlar. Hepsini silip süpürmüşlerdir. Garson yanlarına gelip de bu durumu görünce şaşırır; gözlerini tabaktan alıp hemen Tavşan'a, sonra da Ruth'a çevirir. Hesap 9.60 dolardır. Tavşan bir onluk, üzerine birlik, sonra da bunun yanına bir onlukla beşlik koyar. Cüzdanında kalanı sayar; üç tane onluk ve dört birlik. Başını kaldırdığında, Ruth'a verdiği paranın kaygan masadan yok olduğunu görür. Ayağa kalkıp Ruth'un o yumuşacık minik ceketini alıp tutar, ödülü ise, koca bir yeşil balık gibi, bölmeden sıçrayarak soğuk bir edayla giyer bunu. Tavşan bir hesap yapar. Kızın her gramı on sent ediyordur.

Dahası yemeğin parası dahil değildir buna. Hesap pusulasını kasaya götürüp kıza onluğu verir. Özenli bir kaş çatışı eşliğinde paranın üstünü verir kız. Kimonosunun pembe sadeliği o dolaşık permalı saçlarına ve tatlılı-ekşili, rujlu Amerikan yüzüne uymamıştır hiç. Kız para üstünü kasanın bozuk para kısmındaki pembe dayanağın üzerine koyarken, Tavşan el sallayıp bir dolar ekler ve kızın yanında biten Çinli genç garsona başıyla işaret eder. "Teşekküv edevim beyfendi. Çok teşekküv edeviz," der. Gelgelelim minnettarlığı onlar kapıdan çıkıncaya kadar bile sürmez. Onlar cam kapıya doğru ilerlerken çocuk kasiyer kıza dönüp o tiz, bambaşka bir hale bürünmüş sesiyle

hikâyesini tamamlar: "—sonra diğer kedi der ki, 'İyi de, benimki helyumdu!'"

* * *

Ruth'la Tavşan caddeye çıkarlar. Sağ tarafta, dağın ötesinde, şehrin merkezi pırıl pırıl parlamakta: tam bir ışık karması, neon lambalarıyla çevrili bir çizme, bir yerfıstığı ve bir silindir şapka; ve Sunflower Biraları'nı sembolize etmek üzere dikilmiş, neon ışığından sapı bir binanın altı katı boyunca uzanan koca bir ayçiçeği. Sarı çiçekli kısmı ikinci bir ay adeta. Bir sokak aşağıda, tekdüze sesiyle bir çan telaşlı telaşlı çalar, demiryolu geçidinin kırmızı noktalı bariyerleri bu yumuşak neon kümesinin arasında ağır ağır alçalır, arabalar yavaşlar ve durur.

Ruth sola dönüp, Judge Dağı'nın karaltısına doğru ilerler, Tavşan da peşinden; ağıraksak yokuşu çıkarlar. Betonun eğimi, kasabanın evvelki arazisinden kalma gömülü bir ifade, beklenmedik bir yankıdır sanki. Tavşan'a kalırsa bu kaldırım Daiquiri'nin verdiği aydınlık saydamlığın bir gölgesidir; öyle keyiflidir ki bir ara bayıldığı bu kızın adımlarına ayak uydurabilmek için sıçrar bile. Ruth'un ise gözleri yukarılara, Pinnacle Oteli'nin iri takımyıldızlarının Judge Dağı'nın tepesindeki yıldızlara karıştığı yere kayar. Onlar sessizce yürüyedursun, arkalarından geçite varan bir yük vagonunun çuf çuf sesiyle gıcırtısı gelir.

Tavşan problemin ne olduğunu anlar; Ruth artık hoşlanmıyordur ondan, tıpkı Teksas'taki o fahişe gibi. "Hey baksana," der Tavşan. "Şunun tepesine kadar çıktın mı hiç?" '

"Tabii ki. Arabayla çıkmıştım."

"Çocukken," der Tavşan, "dağın diğer yanından çıkardık. Orada böyle kasvetli bir orman vardır, hatırlıyorum da bir keresinde karşıma eski bir ev çıkmıştı, içinde taşlar olan bir delik kalmış ama sadece geriye, herhalde ilk göçmenlerden birinin çiftliği falan vardı burada."

"Oraya yalnızca bir kere, azgının tekinin arabasıyla gitmiştim."

Kızın o katı hallerinde saklı olan kendine acıma hissi tepesini attırmıştır Tavşan'ın, "Yaa? Bravo," der Tavşan.

Böyle açığa çıkmış olmak Ruth'un sinirine dokunmuştur. "Senin göçmeninden bana ne ki?" der Tavşan'a.

"Bilmem. Niye? Amerikalı değil misin sen?"

"Ne diyosun ya? Meksikalı da olabilirdim pekâlâ."

"Yok canım daha neler. O kadar minyon değilsin bi kere."

"Hakikaten domuzun tekisin sen."

Tavşan, "Aa tatlım," diyerek kolunu kızın beline dolar, "Peki şimdi düzgün biri olacağım."

"Hadi canım sen de."

Ruth Tavşan'ın kolundan sıyrılıp, Weiser Caddesinden sola döner. Sokağın adı Summer'dır. [7] Birbiri ardına dizili tuğla evler tek bir blokmuş gibi durur. Kapıların üstündeki vitraylarda evlerin numaraları yazılıdır. Küçük bir manavın elma ve portakal renklerindeki ışığında etrafta dolanan birkaç çocuğun silüeti belirir. Süpermarketler yüzünden işleri azalan küçük esnaf, gece geç saatlere kadar çalışmak zorundadır.

Tavşan yeniden Ruth'un beline sarılıp yalvarır, "Hadi artık, uslu bir kancık ol." Ters konuşmasının onu kendisinden uzaklaştırmayacağını kanıtlamaya çalışıyordur Tavşan. Ruth ise Tavşan'ın, onun o ağır bedeninden memnun kalmasını ister yalnızca, oysa Tavşan'a kalırsa bütün kadınlar tüy kadar hafif olmalıdır. Ruth'un kolu kendisininki gibi belini sarınca şaşırır Tavşan. Böyle kilitlenmiş gibi yürümek zor gelir, trafik lambalarına gelince ayrılırlar.

"Lokantadayken benden hoşlanmamış mıydın?" diye sorar Tavşan. "İhtiyar Tothero'nun kendisini iyi hissetmesini sağlamaya çalışmam, ne müthiş bir adam olduğunu söylememem falan hoş değil miydi?"

"Aklımda kalan tek şey senin ne müthiş bir adam olduğun."

"*Öyleydim* ama. Bu bir gerçek. Yani, şu an hiçbir şeyde o kadar iyi değilim belki ama o zaman hakikaten iyiydim işte."

"Ben nede iyiydim biliyor musun?"

"Nede?"

"Yemek pişirmede."

"Bak karım hiç anlamaz bu işlerden. Zavallıcık."

"Hatırlar mısın, Pazar ayininde Tanrı'nın yarattığı her insanın iyi yaptığı bir şey olduğunu söylerlerdi? İşte benimki de buydu, yemek. Ah, müthiş bir aşçı olacağımı düşünürdüm hem de."

"E değil misin?"

"Bilmem ki. Hep dışarıda yiyorum."

"Yeme o zaman."

Ruth, "Adamlarla böyle tanışılıyor ama," diyince Tavşan suspus olur. Onu bu şekilde düşünmek gözünü korkutur. Aşk defteri epey kabarıktır demek.

"İşte burası," der. Gösterdiği bina, sokağın diğer yakasındaki evler gibi tuğladandır. Yolun karşısında, sokak lambasının arkasında gri bir perde gibi asılı duran büyük bir taş kilise vardır. Kirli camın altından geçip içeri girerler. Girişte pirinç posta kutuları, cilalı bir şemsiyelik, mermer zeminin üzerinde kauçuk bir paspas ve iki de kapı vardır; biri sağdaki buzlu camlı kapı, diğeriyse önlerindeki, telli camından kauçuk kaplamalı merdivenlerin gözüktüğü kapıdır. Ruth anahtarı bu kapının kilitine sokarken Tavşan diğer kapının üzerindeki, yaldızlı harflerle yazılmış yazıyı okur: F. X. PELLIGRINI, Uzm. "İhtiyar tilki n'olcak," diyip Tavşan'a yol gösterir.

Ruth'un dairesi bir üst kattadır. Muşamba kaplı holün en ucundaki onun kapısıdır, sokağa en yakın olan yani. Ruth anahtarı kilide sokarken Tavşan arkasında durur. Birden yanındaki, dokunsan çatlayacakmış gibi duran, ince uzun dört camın takılı olduğu pencereden vuran sokak lambasının sarı ışığı altında, Tavşan'ın önce bacakları sonra da vücudu titremeye başlar. O sırada anahtar girer ve kapı açılır.

İçeri girdiklerinde, Ruth'un ışığa uzanmasıyla Tavşan'ın onun kolunu indirmesi bir olur, kadını kendine çevirip öpmeye başlar. Çılgın gibidir, Ruth'u ezmek ister, kaburgalarının içinde abanma ihtiyacını gitgide daha çok körükleyen bir aygıt vardır sanki; aşk falan değil, tene değen, üzerinde süzüm süzüm süzülen aşk hiç değil, safi abanma hissidir bu, tenlerinin farkında bile değildir Tavşan, kızın kalbini öğütüp kendi kalbine katmaktır isteği ve onu baştan ayağa rahatlatmak. Doğal olarak, böylesi bir kucaklanma karşısında Ruth kaskatı kesilir. Tavşan'ın dudaklarıyla buluşan o istekli, gevşemiş, nemli dudaklar bir anda kuruyup sertleşiverir ve başını arkaya atıp elini kurtarabildiği anda avucunu Tavşan'ın çenesine dayayıp, sanki kafatasını tekrar hole göndermek ister gibi ittirir. Parmakları kıvrılıp, uzun tırnakları Tavşan'ın gözünün tekinin altındaki hassas deriyi sıyırır. O anda bırakır Ruth'u. Tavşan çizilmeye ramak kalmış gözlerini kısarak bakar, boynu acımıştır.

"Çık dışarı çabuk," diye bağırır Ruth, kırışmış tıknaz suratı holden gelen ışıkta pek çirkin görünüyordur.

Tavşan ayağını geriye doğru atar, kapıyı itip kapatır. "Yapma tamam," der Tavşan, "Sana

sarılmam lazımdı." Karanlıkta Ruth'un korkmuş olduğunu görür; içinden bir his, onun o iri esmer bedeninde, dilin aradığı eksik bir diş gibi, bir çukur olduğunu söyler. Yapılacak en uygun şey kıpırtısız durmaktır; hiç sebep yokken gülmek ister. Kızın korkusuyla kendi hissiyatı bağdaşmıyordur hiç: Ona kötülük yapmak istemiyordur ki.

"Sarılmak mı?" der. "Boğmak daha doğru bir kelime olacak."

"Seni bütün gece o kadar çok istedim ki," der Tavşan. "İçimden atmalıydım bunu."

"Senin gibileri iyi bilirim ben. Bir kere boşalırlar, tamamdır."

"Öyle olmayacak," diye söz verir Tavşan.

"Hiç olmasa daha iyi. Gitmeni istiyorum."

"Hayır, istemiyorsun."

"Hep de kendinizi iyi âşık sanırsınız di mi?"

"Öyleyim," der Tavşan ikna edici bir tonda. "İyi bir aşığımdır ben." Ve bedenini saran alkol ve meni dalgasının etkisiyle öne atılır, kendinden geçmiş gibidir. Ruth geri çekilse de, yavaş hareket ettiğinden, Tavşan onun içinde gitgide büyüyen o korku yumağını fark edemez. Sokak lambasının ışığından göründüğü kadarıyla bulundukları oda küçüktür, içeride iki koltuk, bir kanepe, bir de masa vardır. Ruth, çift kişilik yatağın olduğu ve bir parça daha büyük olan yan odaya geçer. Storlar yarıya kadar çekilmiş, yatak örtüsünün her bir kıvrımına yatık ışığın gölgesi düşmüştür.

"İyi peki," der Ruth. "Gir hadi yatağa."

"Sen nereye gidiyorsun?" Ruth'un eli kapının kolundadır.

"İçeri."

"İçeride mi soyunacaksın?"

"Evet."

"Gitme. Bırak seni ben soyayım. Lütfen." O telaşla Ruth'un yanına gider ve koluna dokunur.

Ruth kolunu çeker. "Fazla patronluk taslıyorsun bana."

"Lütfen. N'olur."

Sesi hiddetle cırlar Ruth'un: "*Helaya* gitmem gerek."

"Ama giyinik çık."

"Bir şey daha yapmam lazım."

"Yapma. Ne olduğunu biliyorum. Nefret ederim."

"Hissetmeyeceksin bile."

"Ama orada olduğunu bileceğim. Öyle lastik böbrek gibi."

Ruth bir kahkaha atar. "Seçme bir adam değil miydin sen? Buna da bir çözümün vardır o zaman."

"Hayır. Ondan daha da nefret ederim."

"Bak. On beş dolar verdin diye hangi haklara sahip olduğunu sanıyorsun bilmem ama benim korunmam lazım."

"İşin içine bu kadar alet edevat karıştıracaksan on beş dolarımı geri ver bari."

Dönüp gitmek ister Ruth ama Tavşan dokunduğu kolu iyice kavramıştır şimdi. "Söylesene bana, kendini benle evli falan mı sandın da böyle patronluk taslıyorsun?" diye sorar Ruth.

Tavşan'ın bedenini o saydam dalga sarar yeniden; güç duyulabilecek bir sesle, "Evet, hadi evlenelim," der. Ruth'un kolları yanlardan sarkmıştır, Tavşan önünde diz çöküp yüzük parmağını öper. Hazır çömelmişken de, ayakkabısının kayışlarını çözmeye koyulur. "Siz kadınlar ne diye topuklu ayakkabı giyersiniz ki?" diye sorar; bir ayağını yukarı çekince Ruth, düşmemek için

Tavşan'ın saçlarına tutunur. "Ayakların acımıyor mu?" Ayakkabıyı, o nemli ağı yan odaya fırlatır, sonra aynı şekilde diğerini de. Kızın düz ayakları şimdi yere daha bir sağlam basıyordur. Tavşan ellerini ayak bileklerine dolayarak, kızın kalın bilekleriyle yağlı baldırlarının yuvarlaklığının arasını seri bir şekilde ovalar. Çok rahat atlet koçu olabilirmiş.

Bacaklarında Tavşan'ın ağırlığı, düşeceğim endişesiyle hafiften gergin bir sesle "Hadi bırak da," der Ruth. "Yatağa gir artık."

Tavşan kendisine hazırlanan tuzağı fark eder. "Hayır," diyip doğrulur. "Biliyorum, gidip içine bir uçan daire koyacaksın değil mi sen de?"

"Hayır, koymayacağım. Bak zaten koysam da koymasam da anlamazsın."

"Kesinlikle anlarım. Çok hassasımdır."

"Öff yaa. İşemem lazım."

"Aman git hadi be, bana ne," der Tavşan ama tuvaletin kapısını kapamasına izin vermez. Her kadın gibi, sırtı dik, çenesi öne çıkmış bir halde, büyük bir ciddiyetle oturur Ruth. Dizleri gergin naylon külotla birbirine bağlanmış, bir şırıltı eşliğinde bekler. Tavşan bir süredir evde Janice'le, Nelson'a tuvalet eğitimi vermeye çalıştığından, kapıda öyle bir baba gibi kocaman dikilmişken, içinden komikçe aferin demek gelir. Ruth, elinde bir parça limon rengi tuvalet kâğıdı, elbisesinin altından uzanırken pek usturupludur; çamaşırını hızlıca çekmesiyle öyle tatlı bir an gelir ki, bütün o özel ve kırılgan bileşim, yani çorabının konçları, kayışlar, ipek, kürk ve o yumuşacık derisi ortaya çıkar.

"Aferin sana," der Tavşan ve yatak odasına götürür onu. Arkalarından, boru tesisatı titreşip hırıldar. Ruth, Tavşan'ın azminden dolayı şaşkın, utangaç bir katılıkla hareket etmektedir. Tavşan da utanmış, titremeye başlar gene, ve kızı yatağın ucunda durdurup, elbisesini soymaya başlayacağı yeri arar. Sırttaki düğmeleri bulur ama açamaz bir türlü; ellerinin pozisyonu uymaz.

"Dur ben açayım."

"Aceleye ne gerek var; ben açarım. Sen keyfine bak. Düğün gecemiz bu."

"Hastasın sen."

Tavşan sertçe kendisine döndürür Ruth'u ve içinde yine derin bir rahatlatma isteği uyanır ona karşı. Pudralı yanaklarına dokunur; o sabit, gölgeli yüzündeki çatılmış hatlara bakılınca daha bir küçük görünüyordur. Dudaklarını zarifçe kızın gözyuvalarının tekine götürür, bu gece hiçbir şeyin acelesi yok demeye ve kızın gözkapağının altındaki ürkek kıpırtıları dinlemeye çalışıyordur sanki. İçten içe, kızın bunu komik bulacağından çekinse de diğer gözü de öper; sonra kendi sevecenliğinden, gelen sıvılarından heyecanlanarak, ağzını kızın yüzünde gözünde dolaştırmaya, hafif hafif ısırıp yalamaya koyulur; Ruth gıdıklanıp gülerek iter onu. Tavşan yeniden üzerine abanıp, çömelir ve ayrık dişlerini kızın boynunun dibindeki o yumuşacık sıcak çukura gömer. Ruth ısıracağından korkup omuzlarından iter onu ama Tavşan yapışmıştır bir kere, dişleri sessiz bir çığlığa bürünmüş, kızın gömüldüğü boynunda arzuladığı şeyin bedeni, eti ya da kemiği falan değil, bizzat o olduğunu haykırmaktadır.

Ağzından tek kelime çıkmasa da Ruth duyar bunu ve "Bana ne kadar iyi bir âşık olduğunu kanıtlamaya uğraşma boşuna. İşini bitir ve çabucak git," der.

"Amma da akıllısın ha," diyip vurmaya başlar Tavşan, sonra kolunu şöyle bir inceledikten sonra öne uzatır, "Sen de vur. Hadi. İstediğin bu, öyle değil mi? Hakikaten vursana bana."

"Hey Allahım," der Ruth, "bu gece işimiz var senle." Tavşan kızın yana düşmüş kolunu alıp kendi yanağına doğru savurur, ama Ruth elini öyle bir ayarlar ki, o beş bükülmüş parmak Tavşan'ın

yanağına çarptığında fazla acıtmaz. "İşte zavallı Maggie de senin o ihtiyar serseriye böyle vurmuştu."

"Onlardan söz etme lütfen," der Tavşan.

"Kahrolası erkek milleti," der Ruth ve ekler, "ya birinin canını acıtırsınız ya da biri sizinkini acıtsın istersiniz."

"Ben istemem vallahi. İkisini de istemem."

"İyi o halde, zart zurt edip durma da soy beni artık."

Tavşan derin bir soluk alır. "Ne kadar da tatlı dillisin sen öyle," der.

"Seni şaşırttıysam üzgünüm." Sesi bir parça yumuşamıştır, gerçekten üzülmüştür sanki.

Tavşan, "Şaşırtmadın," der ve sanki çok ciddi bir iş yapıyormuş gibi eğilip elbisesinin ucundan tutar. İpeksi kumaşın yeşilliğini ayırt edecek kadar karanlığa alışmıştır artık gözleri. Elbiseyi üzerinden sıyırır, Ruth da kollarını yukarı kaldırır, kafası bir an için elbisenin boyun kısmına takılır. Silkinen bir köpek gibi sinirli sinirli başını iki yana sallar, ve elbise çıkar, kızın kolları yumuşacık ve ılık, ellerine sürtünmüştür. Tavşan elbiseyi köşedeki hantal sandalyeye uçurur. "Off," der Tavşan, "çok hoşsun." Gümüş rengi kombinezonunun içinde hayal gibidir Ruth. Elbiseyi başından çekiştirirken saçları da dağılmıştır. Pensleri çabucak çözerken ciddi yüzü yana doğru eğilir. Saçları o ağır yumaktan çözülüp omuzlarına dökülür. Bir kadın kombinezonluyken gelinden farksızdır.

"Ya tabii," der Ruth. "Çok dolgun demek istedin herhalde."

"Hayır," der Tavşan, "çok hoşsun," ve bir solukta yanına gidip, incecik kombinezonu içinde parıldayan o koca şekeri yüklendiği gibi yatağa taşır. "Çok hoş."

"Vay, ne güzel taşıdın beni öyle. Ama başka bir şey yapmaya halin kalmayacak."

Yoğun ışık direk yüzüne vurur: Boca ettiği makyaj, boynundaki kırışıklıklar ortaya çıkmıştır iyice. Tavşan, "Storu çekeyim mi?" diye sorar.

"İyi olur. Dışarısı çok kasvetlidir."

Tavşan pencerenin yanına gidip, Ruth'un neyi kastettiğini görmek için eğilir. Yolun karşısında yalnızca o gri, ağır, dilsiz kilise vardır. Renkli vitraylı gül pencerelerinin ardında ışıklar yanıktır, ve gecenin bu vaktinde bu kırmızı, mor ve altın rengi yuvarlaklar, ta derinlerde yanan soyut parlaklığı göstermek için gerçeğin içine açılmış birer delik gibi dururlar. Duyduğu suçlulukla storu indirir hemen. Arkasını döndüğünde Ruth'un, karanlıkların ardından kendisini seyreden gözleriyle karşılaşır, bunların da bir yüzeydeki boşluktan farkı yoktur. Kalçalarının kıvrımı gümüş bir yay oluşturmuştur; kızın ağırlığının verdiği his etrafa hoş bir koku yaymıştır sanki.

"Sırada ne var?" Tavşan ceketini çıkarıp fırlatır; etrafa bir şeyler fırlatmayı, o uçuşan kıyafetlerin, tüm bunların merkezindeki kendi çıplaklığını ortaya çıkarmasını seviyordur. "Çoraplar?"

"O biraz zor işte," der Ruth. "Kaçsın istemem."

"Onları sen çıkar o zaman."

Ruth oturur pozisyonda, yumuşak pençeli bir huysuz beceriklilikle, kendini o lastik, ipek ve pamuk karışımı ağdan sıyırır. Çoraplarını çıkarıp düzgünce katlayarak, yatağın ayak ucundaki boşluğa sıkıştırdıktan sonra uzanıp kalçasını kaldırarak jartiyerini ve külodunu indirir. Tavşan anında kızın yanında bitip, yüzünü baharat kokan o minik ormana gömer, bambaşka bir boyuttadır artık ve burnunun dibinde yumuşacık, tam manasıyla bir kadın durmaktadır. Yatağın kenarındaki dizüstü konumundan doğrulduğunda Ruth akıl almaz bir dünya gibi görünür ona, yukarı sıyrılmış

kombinezonu kuzeydeki bir kar yığınıdır adeta.

"Amma da çok," der Tavşan.

"Fazlam çok cidden."

"Yo yo. Harikasın." Elini kızın kuytudaki sıcak ensesine dolayıp ayağa kaldırır onu ve kombinezonunu sıyırır. Tereyağdan kıl çeker gibi çıkarır kombinezonu. Bir kadın soyunmak istiyorsa kolayca çıkıverir üzerindekiler. Elleri sırtında gezinirken bulduğu serin çukur Tavşan'ın zihninde, kızın omuz başlarından inen o gergin tenin sığ gölgelerine karışır. Tam buradan öper. Cildinin bu kısmı daha bir beyaz ve serindir. Tavşan'ın sert çenesiyle kızın sutyeninin sertliği çarpışır. Ruth, sutyenini çözmek için elini arkaya götürdüğünde, "Dur bana bırak," diye fısıldar Tavşan. Kızın arkasına geçer. Ruth şişko bacakları iki yana sustalı çakı gibi bükülmüş, sırtı büyük bir vazo misali simetrik, dimdik oturmaktadır. Kararmış minik kopçaları çözmek zordur biraz; Ruth kürek kemiklerini birbirine yaklaştırır. Ani bir sancıyla sert kayış açılır. Askıları omuzlarından düşürmek için sırtını genişletip dışa doğru büker Ruth. Bir eliyle sutyeni yatağın ayak ucuna atarken, Tavşan'ın tarafında olan diğer eliyle, görmesin diye göğüsünü kapatır. Ama Tavşan görür uçları belirgin dolgunluğun hafif pırıltısını. Tavşan az öteye gidip yatağın ucuna oturur ve onun o katıksız görüntüsünü seyre koyulur. Ruth bir eliyle göğüslerinden birini sıkı sıkı örterken, diğerini de diğer göğüsü örtmek için kaldırır; bir yüzük ışıldar. Kızın bir şeyler hissediyor olduğunu gösteren bu iffet Tavşan'ın gururunu okşar. Dik duran kolu bedenine destek olmuştur. Göbeği, bacaklarının iç kısımlarındaki şişkinliklere doğru koyulaşan kara bir havuzcuktur adeta. Bedeni dinginlik içinde dönerken sağ tarafına ışık vurur, Tavşan'ın yiyecekmiş gibi bakan gözlerine karşı tek savunması bu ağırlıktır. Tavşan'ın göz akları harekete geçene kadar duruşunu bozmaz Ruth. Kızın sesinin dinginliği dağıtmasıyla Tavşan irkilir: "Sen peki?"

Tavşan kravatına varıncaya dek giyiniktir. Pantolonunu, çizgileri bozulmasın diye ayarlayıp, sandalyenin arkasına asarken Ruth da örtünün altına kayar. Üzerinde iç çamaşırlarıyla kızın tepesine dikilip, "Şimdi üzerinde hiçbir şey yok, değil mi?"

"Hiçbir şey bırakmadın ki."

Az önceki ışıltıyı hatırlar. "Yüzüğünü versene."

Ruth sağ elini örtünün altından çıkarır ve Tavşan okul yüzüğü tarzı kalın pirinç yüzüğü dikkatle kızın parmağının boğumundan çıkarır. Serbest bırakmasıyla, Ruth'un eli Tavşan'ın Jockey marka külodunun pot yapmış ön tarafını yalayarak düşer.

Tavşan düşünceli düşünceli Ruth'a bakar. Örtü boğazına kadar çekilmiş ve çarşafın üzerine uzattığı solgun kolu bir yılan gibi zarifçe kıvrılmıştır. "Başka bir şey kaldı mı?" diye sorar Tavşan.

"Yalnızca deriden ibaretim," der Ruth. "Hadi. Gir artık."

"İstiyor musun beni?"

"Kendini pohpohlamayı bırak. Olsun bitsin istiyorum artık."

"Yüzün badanaya bulanmış gibi."

"Off, ne biçim aşağılıyorsun yaa öyle!"

"Yalnızca seni çok seviyorum. Bir elbezi filan yok mu?"

"Lanet olası yüzümün silinmesini istemiyorum!"

Tavşan banyoya gidip ışığı açar ve bir yüz havlusu bularak sıcak suyun altına tutar. Sonra sıkıp ışığı söndürür. Odaya geri dönerken Ruth yattığı yerden bir kahkaha atar. "Komik olan ne?" diye sorar Tavşan.

"Şu lanet olası donunun içinde hakkaten bir tavşanı andırıyorsun. Ben de bu streç donları

yalnızca veletler giyer sanıyordum."

Tavşan atletine ve üstüne tam oturan küloduna hoşnut hoşnut, bir parça da heyecanla bakar. Adını kızın ağzından duymak fiziksel bir etki yaratmıştır üzerinde. Kendini özel hissettirmiştir. Sert havluyu yüzüne dayadığında Ruth gerilip, tıpkı Nelson'ın yaptığı gibi itiraz ederek, olduğu yerde debelenir ama Tavşan, baba olmanın getirdiği bir alışkanlıkla kolayca üstesinden gelir durumun. Alnını siler, burnunu kıstırır, yanaklarını çitiler ve nihayet, o tüm bedeniyle karşı koyarak çırpınırken, kelimeler bölük pörçük, ağzına tıkılıp kalmışken kızın dudaklarını ovalar Tavşan. Sonunda, ellerini serbest bırakıp da havluyu çektiğinde Ruth dimdik bakar Tavşan'a ve tek söz etmeden gözlerini yumar.

Kızın yüzünü tutmak için yatağın kenarından eğildiği sırada, aşkının hassas merkezi şiltenin kenarına dayanmıştır ve istemeden de olsa, süt şişesinin ağzında oluşan kaymak misali azıcık taşmıştır. Kendini geri çeker hemen; utangaç bir dizi atak, şaşkın, yavaş bir kalp atışına dönüşür. Öylece dikilip, havluyu, hıçkıra hıçkıra ağlıyormuş gibi, kendi yüzüne bastırır. Yatağın ayak ucuna giderek havluyu banyoya fırlatır, çamaşırlarından sıyrılır ve bir reveransın ardından bir telaş yatağa, çarşafların arasındaki o koca karanlık alana sığınır.

Karısıyla sevişirmiş gibi sevişmeye başlar Ruth'la. Evlenip de, sinirleri o hoş hassasiyetini yitirmeye başladığında Janice'in gönlünü yapmak gerekmişti; Tavşan işe karısının sırtını ovmakla başlardı hep. Yüzüstü yatmasını söylediğinde Ruth ihtiyatlıca teslim olur Tavşan'a. Ve o da ellerindeki gücü akıtmak üzere kızın o pofuduk kalçalarına oturup, ağırlığını katı kollarından parmaklarına ve avuçlarına aktararak kızın o geniş kasları ve dirençli kemikleriyle alâkadar olur. Ruth bir iç çekip yastığın üzerindeki başını diğer yana çevirir. "Türk hamamında çalışmalıymışsın sen," der. Tavşan kızın ensesine doğru uzanıp damarlarının birer kamış gibi durduğu boynunda gezdirir parmaklarını ve başparmaklarının ucuyla omuzlarına masaj yapar; parmakları kızın o yastık gibi göğüslerinin cilalı uçlarını bulur. Sonra kadının sırtına geçer Tavşan, bilekleri acıyıncaya dek ovmaya devam eder, sonra hakiki bir yorgunlukla denizkızının üzerinden bacakları ayrık vaziyette kendini yana bırakır, sanki bir deniz büyüsüne kapılmış da uyumak ister gibi. Örtüyü üzerlerine, yüzlerinin yarısına kadar çeker Tavşan.

Janice bakışlarından utanırdı Tavşan'ın, oysa Ruth onun karanlığında enikonu ısınmış gibidir. Kızın bedenini arzulu bir şekilde dayamasıyla Tavşan'ın gözkapakları titreşir. Ruth bir eliyle aranıp öyle bir istekle kendine doğru çeker ki onu, Tavşan'ın mühürlü gözkapakları kıpkırmızı hisseder bunu. Diğer eliyle de Tavşan'ın çenesini aralayıp, kafasını kendi yüklü göğsüne bastırınca bu defa masmavi görür etrafı Tavşan. Köpüren tatlı kabarcıklar: Arada bir parfüm kokusu. Tadı, ekşi ve tuzlu, kendi tükürüğüne karışır. Ruth, o pek değerli kırmızı dokunuşu yok etmek pahasına, sırtüstü dönüp, bedenini bükerek yepyeni, serin bir ten sunar Tavşan'a. Ve haşin bir edayla, çiçek tozlarıyla kaplı diğer göğsünü dayar yüzüne. Tavşan gözlerini açıp kızı arar, bakışları aşağı, kendisinin üzerine dikilmiş olan o sükûnet ve şefkat dolu yumuşacık maskeyle karşılaşır ve yeniden besin kaynağına gömülüp gözlerini yumar; kızın bedeninin heybetine arsızca kapılmışken Tavşan'ın eli biraz aşağıda, o şekli şemali olmayan basit, ortası yarık tohumu, o açık çukuru bulur. Ruth gene yuvarlanıp arkasını dönerek, poposunu Tavşan'ın karnına ve bacaklarına sürter. Beraberce tembel bir boşluğa dalarlar. Tavşan zamanı uzatıp, iyice sündürmek, hatta inceltmek ister. Ruth bacaklarının arasındaki Tavşan'ı parmak uçlarıyla okşar. Sonra Tavşan kadının ayağını çekip topuğundan yakalar. Bu kadar yakınlaşmaya ve bunca iç içeliğe rağmen hâlâ iki ayrı beden oluşları Tavşan'ı sabırsızlandırır; daha fazlasına cesaret edememiştir daha, Ruth bu araştırmada

daha çok bir arkadaş gibi davranmıştır ne de olsa; her yan duvarlarla kaplıdır. Bedeninin, kendi şarkısını söyleyecek sesi yoktur daha. Tıpkı gözkapaklarının altındaki o tuz kokusu, nemli baskı gibi Tavşan'ın kanında dolaşır. Ruth, Tavşan'ın ellerinde telaşla kımıldayan bedeninin o küçüklüğü, soluk alıp verişi, karyolanın gıcırtısı, kazara çarpışıp durmaları ve Tavşan'ın kavrulmuş dilinin sızısı da dahil her aşamada renkten renge girerler.

"Hadi artık," der Ruth kısık bir sesle. Tavşan kızın ayrık bacaklarının arasında hastalıklı gibi eğilir. Ruth'un da yardımıyla görünmez kasıkları birbirine geçer. Bu birleşmede hüzünlü bir yan vardır. Doludizgin ilerlerler. Derken Tavşan korkup, Ruth'un tepesinde kollarından destek alır, çünkü tam da, erken boşalarak Janice'i hayal kırıklığına uğrattığı bir noktadır bu. Ama, belki kanında dolaşan alkolün, belki de erken boşalma korkusunun etkisiyle Tavşan'ın aşkı Ruth'un sıcaklığında ağır ağır yol alır. Yüzünü kızın boynunun kenarına, saçlarının dibine gömer. O da incecik kollarıyla sarılarak Tavşan'ı aşağı çekip üste çıkar. Tavşan'ın tepesindeki ışığın altında Ruth'un bedeni, düzgün yuvarlak omuzlarından göbeğinin altına, dimdik uzanır; Tavşan zevkten dört köşe, "Heey," der yumuşacık bir sesle.

"Heey," der Ruth da.

"Harikasın."

"İyi hadi. İşine bak."

Tavşan gücenip kızı kenara ittirdiği gibi, elini çenesinin altına dayayarak yüzünü ittirir ve parmakları kızın ağzına kayıp, kaygan boğazını gerer. Bu öfke karşısında Ruth'un da tepesi atar ve yuvarlanıp, Tavşan'ı kenara atarak yeniden üste çıkar, göğüsleri birbirine yapışır; Ruth elini aşağı uzatıp, iç içe geçmiş tenlerine dokunur, derken soluğu keskin bir şeye takılmış gibi olur. Bacaklarını iyice açar, Tavşan'ı iki yandan mengeneyle sıkıştırır gibi sıkar, derken bacaklarını gene öyle bir açar ki Tavşan korkar; imkânsız ama, içini tersyüz edip çıkarmak istiyordur sanki; alt tarafta artık iyice genişlemiş olan kaslar ve dudaklar bambaşka bir hayvana ait, yepyeni bir anatomi gibi, Tavşan'ın üzerine abanır. Bedeninin saydamlaştığını hisseder Ruth; Tavşan oracıkta kalbini görür onun. İlk boşalan Ruth olur, titremeler eşliğinde, yoğun bir sevecenlikle beklerken Tavşan başparmağıyla kızın kaşının kavisini sever de sever. Tohum denizi çözülüp, içini çeke çeke durgun bir kanala akar. Tavşan her titreyişinde, ağzının içindeki Ruth'un dudaklarına bir gülümseme yayılıp, sırtını saran bacakları vargücüyle çabalar.

Tam da vaktinde sorar Ruth, "Tamam mı?"

"Harikasın."

Ruth sarmalayan bacaklarını çözüp, Tavşan'ı bir kum yığınıymışçasına üzerinden atar. Tavşan Ruth'un yüzüne bakar, ta derinlerde bir bağışlama ifadesi görür gibi olur, tam boşalma anında, aşkın dibine varmışken, Tavşan'ın kendini kötü hissederek ona ihanet ettiğini biliyordur sanki Ruth. Doğa bir anne gibi bir yol gösterir sana ve payına düşeni alır almaz öylece bırakıverir işte seni ortada. Tavşan'ın teri soğumuştur bile; ayak ucundaki örtüyü yukarı doğru çeker.

"Müthiş bir şeysin," der Tavşan yastığın üzerinden, dermansız ve Ruth'un yumuşacık bedenine dokunur. Ruth'un teni hâlâ ıslaktır; teri Tavşan'ınkinden daha yavaş çekilir.

"Unutmuşum," der Ruth.

"Neyi unutmuşsun?"

"Benim de olabileceğimi."

"Nasıl bir şey?"

"Ahh. Düşmek gibi."

"Nereye düşüyorsun peki?"

"Hiçbir yere. Anlatılır gibi değil."

Dudaklarından öper Ruth'u; zorlamanın alemi yoktur. Miskin miskin karşılık verir Ruth da, derken geç gelen bir coşkuyla dilini Tavşan'ın çenesinde telaşlı telaşlı dolandırır.

Tavşan kolunu kızın beline dolayıp, uyumak için bedenini onunkine yerleştirir.

"Dur. Kalkmam lazım."

"Gitme."

"Tuvalete gitmem gerek."

"Olmaz." Daha bir sıkı tutar Tavşan.

"Oğlum bıraksan iyi olacak."

Tavşan mırıldanır, "Korkutma beni," ve iyice sokulur kızın yamacına. Bacağını üzerine atar, sıcaklığın üzerinde bir ağırlık. Kadınlar, aç rahimlerden böyle munis peltelere dönüşmeleri, harikalar. En iyi yatak arkadaşı, düzülmüş bir kadın. Çanak gibi göbekler. Ah nasıl da, koca bir mavi zambağın çam gibi üzerinde dikilip, o kalın kafasına doğru kaymıştı. Çenesini ittirirken zarar verebilirdi oysa ona. Ruth bacağının ve koltuğunun altından sıyrıldığında, kurumuş nefesinin sünmüş dudaklarından çekildiğini duyumsayacak kadar uyanmıştır Tavşan. "Bana bir bardak su getirsene," der.

Ruth, çıplaklığın verdiği sarkıklıkla, yatağın kenarında durur biraz ve işini görmeye tuvalete gider. Kadınların bu halleri pek iğrenç gelir Tavşan'a: Eski bir zarf gibi idare ederler kendilerini. Bir tübün ardından bir başkası boşalır her defasında adamın pisliğini temizleme işi—hakikaten aşağılayıcı bir durum. Musluklar cayırdar. Uykusu açıldıkça daha da bir bunalır Tavşan. Kafasını yastığa koyduğu yerden, storun hemen altında kalan, kilise penceresinin lekeli camının yatay çizgisine gözleri takılır. Çocuksu parlaklığı yıllar öncesine götürür onu.

Kapalı banyo kapısının ardından sızan ışık yatak odasının havasını bir parça aydınlatmıştır. Suyun şakırtısı annesiyle babasının çıkardıkları sesleri hatırlatır Tavşan'a, çocukken gecenin bir yarısı gözünü açtığında onların yukarı çıkmış olduklarını fark ederdi, çok geçmeden bütün ev karanlığa gömülürdü ve bir sonraki hissi, günün ilk ışıkları olurdu. Tavşan ay ışığında, bir orman tanrısı gibi uyuyakaldığında Ruth, yıkanıp aklanmış, elinde bir bardak suyla gelerek, onun yanına süzülür.

Uykusunda hummalı bir düş görür Tavşan. O, annesi, babası ve birileri daha mutfak masasının etrafında oturuyorlardır. Eski mutfaklarında. Uzun kolu taktığı bilezikle ağırlaşmış bir kızın, masanın üzerinden uzanıp ahşap buzdolabının kulbunu çevirmesiyle Tavşan'ın üzerine soğuk hava eser. Kız içinde koca bir buz kalıbı olan kare bir mağaranın kapısını açmıştır sanki; ve Harry'nin az ötesindeki bu buz kalıbı, erimenin etkisiyle yamulsa da kalıpların buzhanenin oluğundan aşağı inerkenki o yarı saydam beyazlığında, büyüklüğünü korur. Tavşan buzun soğuk nefesine doğru iyice eğilir, mağaranın duvarlarını oluşturan metal ile zeminin kabartısının pek bağdaştığı teneke kokulu bir soğukluktur bu, hoş bir gergedan grisinde ve muşambanın defosu gibi benek benek. Eğilmişken buzun o sulanmış yüzeyinde, bir yaprağın üzerindeki kılcal damarları andıran yüzlerce beyaz damar olduğunu görür, sanki buz da canlı hücrelerden ibarettir. Ve daha da içte, Tavşan'a ürkütücü bir his veren kenarları çentikli bir bulut, bir patlamadan geriye kalan yıldız asılıdır, merkezi kırılmanın etkisiyle belirsiz, ama kolları solukluğun özünden, küpün bütün düzlemlerine silgi izleri gibi dümdüz uzanan bir yıldız. Buz kalıbının üzerinde durduğu paslı

kabarıklık, gözlerinin önünde, sırıtık dişler gibi sallanır. Tavşan'ın içini bir korku sarar; bu soğuk yığın canlıdır.

Annesi seslenir. "Kapıyı kapasana oğlum."

"Ben açmadım ki."

"Biliyorum."

"O açtı."

"Biliyorum tabii. Benim oğlum kimseyi üzmez." Masadaki kız beceriksizce, yiyeceğini düşürür, Anne bir hışım dönüp kızı azarlar. Azar uzadıkça uzar, anlamsızca, temcit pilavı gibi, aynı şeyler yinelenip durur, içten içe kanayan bir yara, bitmek tükenmek bilmez bir dırdır. Kanayan Tavşan'ın kendisidir; kıza üzüntüsünden yüzü şişip, koskoca bir beyaz tabağa döner. "Bebek gibisin, doğru dürüst yiyemiyorsun daha," der Anne.

"Yaa anne yaa," diye bağırır Tavşan ve kardeşini savunmak için ayağa fırlar. Anne söylene söylene arka tarafa geçer. İki ev arasındaki dar alandalardır; Tavşan ve kız; kız Janice Springer'dır. Annesinin nasıl biri olduğunu anlatmaya çabalar Tavşan ona. Janice'in sessiz bakışları Tavşan'ın omzuna dikilir; kıza sarıldığında gözlerinin nasıl da kan çanağına döndüğünü fark eder Tavşan. Yüzleri birbirine yakın olmasa da kızın gözyaşlarıyla ısınmış soluğunu hisseder. Mt. Judge Eğlence Merkezinin dışındalardır, yabani otlar, her yanı ezilmiş çıplak toprak ve gömük kırık şişelerle dolu arka tarafta; duvarın ötesindeki hoparlörden müzik sesi gelir. Janice üzerinde pembe renkli bir dans elbisesi, ağlıyordur. Tavşan, içi sızlaya sızlaya, annesinin derdinin onunla değil kendisiyle olduğunu anlatıp durur kıza, ama kızın ağlaması kesilmez bir türlü, derken ne korkunçtur ki, Janice'in yüzü kaymaya başlar, derisi yavaş yavaş kemiğinden ayrılır, ama kemik falan yoktur aslında, yalnızca eriyen bir şey vardır altta; o akan şeyi yakalayıp yeniden içeri tıkma düşüncesiyle ellerini uzatır Tavşan; damlalar döne döne avuçlarına düşerken etraf birden kendi çığlığıyla beyazlaşıverir.

Beyaz şey ışıktır; yastık gözlerinin önünde ışıl ışıl parlar, gün ışığı pencere camının kabarcıklı kusurlarını çekili stora yansıtır. Kadın Tavşan'la pencerenin arasında, örtünün altına kıvrılmıştır. Yastığın üzerine yayılmış saçları gün ışığında kırmızı, kahverengi, sarı, beyaz ve siyahın hepsini barındırır içinde. Tavşan rehavetin etkisiyle gülümseyip, dirseğinin üzerinde doğrularak Ruth'un o umarsız gergin yanağını öper, ne kadar sıkı gözenekli bir cildi vardır. Belli belirsiz pembeliklerden, karanlıkta pudrasını ne kadar dikkatsizce silmiş olduğunu fark eder. Uyuduğu pozisyona geri döner, ama son zamanlarda fazlasıyla uyumuştur. Sanki başka bir düşe daha yol almak istermiş gibi elini hemen yana, Ruth'un çıplak bedenine uzatıp, fırından yeni çıkmış pasta gibi ılık o geniş eğimde yukarı aşağı gezdirmeye koyulur. Sırtı Tavşan'a dönük olduğu için gözlerini göremez onun. Ne zaman ki Ruth derin bir iç çekip gerinir ve kendisine döner Tavşan uyanık olduğunu anlar onun.

Sonra, sabahın ilk ışıklarıyla, kızın göğüsleri bombeli göğüs kafesine serili, bulutlu ağızlarla gene sevişirler. Göğüs uçları içe gömük kahverengi birer gonca, bedeniyse pirinç bir köpük. Çırılçıplaktır; o pırıl pırıl tenin yanında Tavşan'ın doruğa ulaşması hafif kalır ve Ruth'un numara yapıp yapmadığını düşünür. Hayır der Ruth; yoo, farklıydı ama fena değildi. Hakikaten fena değildi. Ruth çıplak ayak ortalıkta dolanıp giyinirken Tavşan da yeniden örtünün altına girer. Külotundan evvel sutyenini giymesi Tavşan'ın tuhafına gider. Külotunu giymesiyle Tavşan kızın bacaklarının iki ayrı parçadan oluştuğunun bilincine varır: Aşağıya, bileklerine doğru dönerek incelen kalın pembe bir sıvı. Kız etrafta gezindikçe birbirine yansıyan bacakları da gül rengi bir ışığa bürünür.

Onu seyretmesini kabullenişi Tavşan'ın hoşuna gitmiştir, kendini güvende hisseder. Aile olmuşlardır işte.

Kilisenin çanı gürültüyle çalar. Tavşan, yolun karşısında yer alan ve aydınlık camına baka baka uykuya daldığı taş kiliseye giren şık giyimli insanları izlemek için Ruth'un yattığı tarafa doğru kayar yatakta. Uzanıp storu biraz daha aşağı çeker. Gül pencere kararmıştır artık ve güneş, kilisenin tepesinde, Mt. Judge'ın da yukarısındaki mavilikte göz kamaştırıcı bir edayla parlamaktadır. Kilisenin tepesine gölge vurmuş, sürünün büyük bir kısmı başları öne eğik içeri girerken, yakalarına çiçek iliştirmiş birkaç adamın dikilip dedikodu yaptığı, kısacık hoş bir film karesi sanki. Bu insanların sırf dua etmek için evlerinden kalkıp buralara kadar gelmeleri Tavşan'ı sevindirip rahatlatır, gözlerini yumup, Ruth'un bile fark edemeyeceği ufacık bir hareketle başını öne eğer. *Tanrım bana yardım et. Bağışla beni. Bana doğru yolu göster. Ruth'u, Janice'i, Nelson'u, annemle babamı, Bay ve Bayan Springer'ı ve doğacak çocuğumu koru. Totbero'yu ve diğer herkesi bağışla. Amin.*

Gözlerini yeni güne açıp, "Amma da kalabalık bir cemaat," der.

"Pazar sabahı işte," der Ruth. "Elimden gelse bütün pazar sabahlarını yok ederdim."

"Neden?"

"Hıh," der Ruth, sanki Tavşan cevabı bilirmiş gibi. Bir parça düşündükten ve Tavşan'ın yattığı yerden büyük bir ciddiyetle dışarı izleyişini gördükten sonra şöyle der, "Bir ara bir adam vardı, pazar günleri dokuz buçukta kilisede vaaz vereceği için beni sabahın sekizinde uyandırırdı."

"İnançsız mısın yani?"

"Evet. Sen inanıyor musun?"

"Şeyy, evet. Galiba." Tırmalayıcı sesi, katiliği Tavşan'ı ürkütür; kendisinin yalan söyleyip söylemediğini düşünür. Yalansa, ortalıkta kalmış demektir ve bu düşünce içini kanırtır. Karşı kaldırımda, üzerlerinde en düzgün kıyafetleriyle birkaç kişi yıpranmış bir dizi tuğla evin önünden geçer; havada mı süzülüyorlar ne? Kıyafetleri, bak en düzgün kıyafetlerini giymişler: Sersemlemiş gibi bu düşünceye takılıp kalır Tavşan; görünmez dünyanın görsel bir kanıtıdır sanki bu.

"Peki burda ne işin var o zaman?"

"Niye ki? Sen Şeytan falan mısın da?"

Elinde tarağı, bir an öylece kalır Ruth, sonra güler. "Eh mutluysan kal tabii ki."

Ruth'u kendine iyice yaslar Tavşan. "Neden hiçbir şeye inanmıyorsun?"

"Dalga mı geçiyorsun?"

"Yoo. Sana hiç, bir an için bile olsa inanılır gelmiyor mu?"

"Tanrı'dan mı bahsediyorsun? Hayır, benim için tam tersi geçerli. Hep."

"Eh madem Tanrı yok, diğer şeyler neden var öyleyse?"

"Neden mi? Bunun nedeni mi olur? Var işte." Ruth aynanın önünde durur ve tarağı saçlarından geriye çekerken üst dudağı da havaya kalkar; filmlerdeki kadınlar da hep böyle yapar.

"Senin için hissettiğim bu değil ama," der Tavşan, "yani sadece 'var işte' diyemem."

"Orada öyle yatıp bana laf yetiştireceğine giyinsene artık."

Bu laf bir de o bukle bukle saçlarıyla kendisine dönüşü Tavşan'ı altüst eder. "Gel buraya," der. Bunu kilise bu kadar doluyken yapma düşüncesi heyecanlandırmıştır Tavşan'ı.

"Hayır," der Ruth. Bir parça canı sıkılmıştır cidden. Tavşan'ın Tanrı'ya olan inancı sinirini bozmuştur.

"Benden hoşlanmıyor musun artık??"

"Ne fark eder ki?"

"Fark edeceğini biliyorsun."

"Çık yatağımdan hadi."

"Galiba sana on beş dolar daha borcum var."

"Defolup gidersen borç morç kalmaz."

"Ne! Seni yalnız mı bırakayım yani?" Acayip hızlı söylemiştir bunu, Ruth şaşıp kalmışken Tavşan, yataktan fırlayıp kıyafetlerini toparlar ve banyoya dalıp kapıyı örter. Üstünde çamaşırları, banyodan çıktığında soytarılığı sürdürür, "Beni sevmiyorsun demek artık," ve yüzü asılmış halde, itinayla sandalyeye bırakılmış olan pantolonunun yanına ilerler. O yokken Ruth yatağı toplamıştır.

Ruth bir yandan yatak örtüsünü çekiştirirken, "Yeterince seviyorum işte," der kafası meşgul bir sesle.

"Ne demek yeterince?"

"Yeter."

"Neden seviyorsun beni?"

"Çünkü benden irisin." Yatağın diğer köşesine geçip orayı da çekiştirir. "Bu mesele de kıl eder beni, bütün o iri yarı adamlar hep küçük kadınları şirin bulurlar."

"Sebebi var," der Tavşan. "Zaptetmesi daha kolay gözükür."

Ruth güler, "Zaptetmesi mi, düzmesi mi?"

Tavşan pantolonunu çekip kemerin tokasını geçirir. "Başka neden seviyorsun beni?"

Ruth Tavşan'ın yüzüne bakar. "Söyleyeyim mi?"

"Söyle hadi."

"Çünkü pes etmedin. Salakça da olsa hâlâ uğraşıyorsun."

Bunu duymak hoşuna gider Tavşan'ın; bedenini bir zevk dalgası sarar, uçsuz bucaksız hisseder kendini. Gelgelelim Amerikan tevazusu, içinde yer etmiştir bir kere ve çarpıtmaya gayret ettiği ağzının kenarından "başarma arzusu" akar bir parça. Ruth anlamıştır.

"Senin şu zavallı ihtiyar serseri var ya," der Ruth. "Hakikaten çok serseri."

"Baksana ne diyeceğim," der Tavşan. "Dışarı çıkıp bakkaldan bir şeyler alayım, sen de öğlene bir şeyler pişir."

"Demek iyice yerleşiyoruz buraya, öyle mi?"

"Niye ki? Biriyle mi buluşacaktın?"

"Yok ya, kimse yok bugün."

"İyi o zaman. Dün akşam yemek pişirmeyi sevdiğini söylemiştin."

"Eskiden severdim demiştim."

"Eskiden seviyorduysan hâlâ da seviyorsundur. Ne alayım?"

"Bakkalın açık olduğunu nereden biliyorsun?"

"Değil midir? Açılmıştır canım. Süpermarketler açılalı beri o minik bakkallar en çok pazar sabahları iş yapıyorlar." Tavşan pencerenin yanına gidip köşeye bakar. Tabii ki bakkalın kapısı açıktır ve içeriden elinde gazatesiyle bir adam çıkar.

"Gömleğin çok kirlenmiş," der Ruth arkasından.

"Biliyorum." Pencerenin aydınlığından çekilir. "Tothero'nun gömleği bu. Gidip kendi kıyafetlerimi almam lazım. Ama önce gidip bize yiyecek bir şeyler alayım. Ne alayım?"

"Ne seviyorsan onu al," der Ruth.

Tavşan halinden hoşnut, çıkar. Pek iyi huylu bir kızdır bu. Zaten daha parkmetrelerin yanında gördüğünde anlamıştı Tavşan bunu. Bacaklarının kucak gibi duruşundan belliydi. Ah kadınlar,

toslayıp durursun onlara, çünkü senden türlü türlü şeyler isterler hayatta; bambaşka bir cinstir bunlar. İyi olanları vericidir. İyi huylu bir kadın kadar güzel şey yoktur şu kavanoz götlü dünyada. Kirli gömleğiyle paldır küldür bakkala koşarken kaldırım tabanlarını döver. *Ne seviyorsan onu al.* Artık onundur Ruth. Kesinlikle onundur artık.

Naylon torba içinde sekiz sosis, bir kutu donmuş fasülye, bir paket donmuş patates kızartması, bir litre süt, bir kavanoz çeşni, bir somun üzümlü ekmek, kırmızı kâğıda sarılmış bir kalıp peynir ve en üstte de bir paket Ma Sweitzer elmalı turtayla geri döner Tavşan. Hepsi iki dolar kırk üç senttir. Ufacık kirli mutfağında torbanın içindekileri çıkarırken, "Pek sağlıklı beslendiğin söylenemez," der Ruth.

"Aslında canım kuzu pirzolası istiyordu ama adamın elinde sadece sosis, salam ve konserve et vardı."

Ruth yemeği pişirirken Tavşan da odada gezinir ve bir sandalyenin yanındaki bir masanın altındaki rafta dizili bir seri polisiye cep kitabı görür. Fort Larson'da, yanındaki ranzada yatan Yahudi çocuk bunlardan okurdu hep. Ben Shamberger. Güzel ağızlı ama kömür karası gözleri kederli bir çocuktu. Ordudan nefret ederdi. Bir hafta sonu manyak Jarzylo'nun kışkırtmasıyla rodeo yapmış, kolunu kırmıştı. Ruth pencereyi açmıştır, serin Mart havası bu iç yakan Teksas anısıyla iyice sertleşir. Ruth'un, üzerinde kirli soluk noktalar olan tül perdeleri uçuşur; tüllerin kaygan teni zarifçe şişip, tam başka bir anıya dalıp gitmişken Tavşan'ın üzerine sırnaşır: Evde bu sefer, çocukken, yerler pazar gazeteleriyle kaplı, üzerlerine öğle sonrası mahmurluğu çökmüş, mutfaktan annesinin bulaşık şıkırtıları geliyor. İşi bittiğinde gelip hepsini, yani Babayı, onu, minik Miriam'ı toparlayacak, yürüyüşe çıkılacak çünkü. Bebekten dolayı fazla uzaklaşmayacaklar, birkaç sokak sadece, kıştan kalma bir buz göletinin on beş yirmi santim derinliğindeki bir göle dönüştüğü, eski taşocağının oraya kadar belki, ve bu göl, sivri kayalıklarını tepetaklak bir çukura yansıtarak, taşocağının uçurumunun yüksekliğini ikiye katlar. Ama yalnızca sudur işte, kıyıda biraz daha ilerlediklerinde, bu yeni açıdan, göletten yansıyan güneşi görürler, ters dönmüş uçurum yanılsaması yok olup su, ışıklı bir buz kadar katı bir görünüme bürünür. Tavşan minik Mim'in elini sıkıca tutar. "Yaa baksana," der Ruth'a. "Müthiş bir fikrim var. Bu öğleden sonra yürüyüşe çıkmaya ne dersin?"

"Yürüyüş mü? Ben zaten hep yürüyorum."

"Hadi burdan Mt. Judge'ın tepesine kadar yürüyelim." Dağa daha önce Brewer tarafından çıkıp çıkmadığını hatırlamaz Tavşan. Bir beklentiye kapılıp, storun gergin bedeninden ve uçuşan tüllerden uzaklaşarak şevkle döner, derken kilisenin koca çanları çalmaya başlar. "Yaa hadi lütfen," diye seslenir mutfağa. "Ne diyorsun?" Dışarıda insanlar iki ellerinde yeşil ayin asalarıyla dalgın dalgın kiliseden çıkarlar.

Ruth yemeği koyduğunda Tavşan onun Janice'ten daha iyi bir aşçı olduğuna kanaat getirir; sosisleri her nasılsa yarmadan haşlamıştır. Oysa Janice'in haşladıkları sofraya hep ikiye ayrılmış, yamulmuş ve çile çekmiş bir görünümde gelirdi. Ruth'la Tavşan mutfaktaki minik porselen masada yemeye koyulurlar. Çatalının tabağa değmesiyle Tavşan gördüğü düşün, Janice'in yüzünün ellerine akışının yarattığı ürpertiyi anımsar ve bu anıyla birlikte ilk lokmanın tadı kaçıp, bir nevi eziyete dönüşür. Yine de "Harika olmuş," diyip yemeye girişince iştahı geri gelir.

Masanın üzerindeki soluk pırıltının bir kısmı, karşısında oturan Ruth'un yüzüne vurmuştur; kızın geniş alnının derisi parlar ve burnunun yanındaki iki leke, dökülen bir şeyden geriye kalma noktaları andırır. Tavşan'ın gözündeki çekiciliğini kaybettiğini hisseden Ruth, kibar küçük

lokmalarla hızlı hızlı yer.

"Aaa," der Tavşan.

"Ne var?"

"Ya arabam hâlâ Cherry Caddesinde duruyor."

"Bir şey olmaz. Parkmetreler pazar günü işlemez."

"Öyle ama yarın işleyecek."

"Sat o zaman."

"Hıı?"

"Sat arabanı. Hayatını kolaylaştır. Kısa yoldan zengin ol."

"Olmaz, benim—şeyy. Yani kendin için mi diyorsun. Bak, yanımda otuz dolar var, hepsini sana vereyim istersen." Tavşan arka cebine uzanır.

"Yok yok, öyle demek istemedim. Hiçbir şey demek istemedim aslında. Ağzımdan öylesine çıktı işte." Ruth utanmıştır; boynunda kırmızı kırmızı lekeler oluşur, dün gece ne kadar güzel göründüğünü hatırlayınca Tavşan'ın içinde bir acıma hissi uyanır.

Durumu izah eder. "Şimdi, benim kayınpeder kullanılmış araba satıcısıdır ve evlendiğimizde bu arabayı müthiş ucuza satmıştı bize. Yani anlayacağın, aslında karımın arabası bu, zaten de çocuk onda olduğu için arabanın onda olması gerek. Bir de sen de dedin ya, gömleğim kirli, becerebilirsem gidip kıyafetlerimi alayım diyorum. Bu yüzden düşündüm de, öğle yemeğinden sonra gizlice eve gideyim, arabayı bırakayım, bir de kıyafetlerimi alayım, ha?"

"Ya evdeyse?"

"Değildir. Annesindedir."

"Bence onu evde bulsan hoşuna giderdi," der Ruth.

Tavşan düşünür; kapıyı açtığını ve Janice'i, elinde boş kadehi, koltuğuna kurulmuş televizyon seyrederken bulduğunu hayal eder ve karısının yüzünün donukluğunu, o eski budala gerginliğini muhafaza ettiğini görünce, sanki lokması kursağına takılmış da sonra geçmiş gibi, rahatladığını hisseder. "Hayır, gitmezdi," der Tavşan. "Ondan korkuyorum ya."

"Belli zaten," der Ruth.

"Bir şey var onda," diye devam eder Tavşan. "Böyle tehlikeli mi desem?"

"Terk ettiğin şu zavallı karın mı? Tehlikeli olan sensin bence. "

"Ben mi?"

"Haa, doğru tabii. Sen bir tavşansın." Tavşan sebebini anlamasa da, bunu söylerken sesi hafif alaycı ve sinirli çıkmıştır.

"O kıyafetleri alıp ne yapmayı düşünüyorsun?" diye sorar Ruth.

"Buraya getirmeyi," diye itiraf eder Tavşan.

Ruth derin bir nefes alır ama gerisi gelmez.

"Sadece bu gecelik," diye yalvarır Tavşan. "Bir işin yok değil mi?"

"Belki, bilmiyorum. Büyük ihtimalle yok."

"İyi o zaman, süper. Heey. Seni seviyorum."

Ruth tabakları kaldırmak için yerinden kalkar, başparmağı porselene dayanmış, gözleri beyaz masanın ortasına dalıp gider bir an. Sonra başını sertçe iki yana sallayıp, "Bu kötü haber işte," der.

Tavşan'ın karşısında, kahverengi eteğin altından birer yumru gibi çıkan geniş kalçaları güçlü bir kolonun temeli gibi katı ve simetriktir. Kalbi bu güçlü kolonla yükselip, içinde kıza karşı yeni yeni oluşmakta olan sevgiyi hissederek kendinden geçse de Tavşan, gözlerini Ruth'un o sınayıcı

yüzüne kaldırmaya cesaret edemeyerek, "Elimde değil. İyi habersin işte," der.

Tavşan üç parça elmalı turta yer ve Ruth'a hemen orada, mutfakta göğüslerinden öpüp bay bay derken dudaklarının kenarından bir kırıntı kızın süveterinin üzerine düşer. Tavşan onu oracıkta bulaşıklarla bırakıp gider. Arabası, serin bir ilkbahar öğlesinde Tavşan'ı Cherry Caddesinde gizemli gizemli beklemektedir; sanki kendine ait bir evin odası ayrılıp, apar topar şu kaldırımın kenarına taşınmıştır; ve şimdi gecenin karanlığı çekilmişken arabası, hafif yan yatmış olsa da zarar görmemiş bir halde ve kontağını çevirdiğin an yelken açmaya hazır, kumların üzerinde ışıl ışıl dikilmektedir. O buruşmuş kirli kıyafetlerinin altında kendini tertemiz, dipdiri ve hafiflemiş hisseder Tavşan. Sayı atmış gibi. Araba plastik, toz ve güneşin altında ısınmış boyalı metal kokar: Bıçağının kını sanki. Pazar rehavetindeki kasabanın kestirme sokaklarında, sıra sıra hoş tuğla evin, parmaklıklı ahşap verandanın arasında yol alır Tavşan. Mt. Judge'ın güney yakasından dolanır; anayola bakan bayırdaki o taze, sarıya çalan yeşil yapraklar tozlanmıştır hep; daha yukarılarda ise her dem taze kalan yeşillikler gökyüzüyle birleşerek siyah bir ufuk oluşturmuş. Buralara son gelişinden bu yana manzara değişmiştir. Dün sabah gökyüzü, ince bir çizgi halindeki seher bulutlarıyla kaplı, kendisi de bitkindi, o ağın merkezine doğru yol almaktaydı, dinlenmek için tek şansı. Şimdi, başka bir günün öğle vaktinde, arabanın ön camından gökyüzü alabildiğine açık ve soğuk görünür gözüne; onu durduracak hiçbir şey yoktur önünde, tıpkı Ruth'un mavi gözlü "hiçliği", yapmadığını söylediği "hiçbir şey" ve inanmadığı "hiçbir şey"gibi. O alabildiğine açık gökyüzü insanın yüreğini sonsuza dek uçurabilir.

Mt. Judge'daki bildik evlerin yanına indikçe, Tavşan'ın o rahat havası da dağılmaya başlar. Huzursuzlanıp gerginleşir. Jackson'a, oradan Potter'a, oradan Wilbur'a çıkar ve evde birinin olup olmadığını anlamak için etrafı kolaçan eder. Işıklar muhbirlik edemez, ne de olsa güneşin en tepede olduğu saattir. Kapının önünde araba da yoktur. Camlarda biri var mı diye görmek için arada kafasını dışarı uzatarak bloğun etrafında iki tur atar. Yüksek ve donuk pencereler. Ruth yanılmıştı işte; hiç de Janice'i görmek istemez.

Tavşan, az da olsa Janice'in evde olması ihtimalinden öyle ürker ki arabadan indiğinde parlak güneşin de etkisiyle bayılacak gibi olur. Merdivenleri çıkarken çentikli basamaklar, Tavşan'ın içinde, korkudan kaskatı kesilmiş bedenini taşımaya yönelik aciz bir gayret uyandırıp, bir parça zapteder onu. Kapıyı, kaçmaya hazır, hafifçe tıkırdatır. Kapının ardından bir ses gelmez. Yeniden vurup kulak kabarttıktan sonra cebinden anahtarını çıkartır.

Kimse olmamasına rağmen ev öyle Janice'le doludur ki Tavşan titremeye başlar; o rahat koltuğun televizyona dönük duruşu dizlerinin bağını çözer bir an. Nelson'un etrafa saçılmış kırık dökük oyuncaklarıyla altüst olur; kafatasının içindeki gri madde, gözü, kulağı, eti, kemiği, hepsi kendi bedeninden sıyrılarak birbirine karışır sanki; artık hapşıracağından mı ağlayacağından bilmez, sinüsleri tıkanır. Oturma odası firar kokuyordur. Gölgelikler hâlâ sıkı sıkıya çekilidir. Janice öğleden sonraları televizyonun ekranı parlamasın diye hep çekerdi bunları. Birisi ortalığı bir parça toparlamış sanki; Janice'in kül tablasıyla boş kadehi kaldırılmış. Tavşan evle arabanın anahtarlarını televizyonun, ahşap görünümü versin diye kahverengiye boyanmış metalinin üzerine koyar. Dolabı açmasıyla kapısının tokmağı cihazın köşesine çarpar. Janice'in kıyafetlerinin bir kısmı yerinde değildir.

Amacı kıyafetlerini almaktır ama bunun yerine mutfağa yönelip, şu ana dek yaptıklarını kavramaya çalışır. Perdeden süzülen ışıkta ortası çökük yataklarını görür. İyi bir yatak değil. Janice'in ailesi vermişti. Şifoniyerin üzerinde kare bir cam kül tablası, bir tırnak makası, beyaz bir

makara ve iğne, biraz saç tokası, bir telefon defteri, fosforlu rakamları olan küçük bir Big Ben saat, Janice'in bir dergiden kesip hiç kullanmadığı bir yemek tarifi ve Tavşan'ın Janice'e Noel'de hediye ettiği Java işi, sandalağacı boncuklarından bir kolye. Banyolarını yenilerken Janice'in ailesinden aldıkları ve emniyetsiz bir şekilde duvara yaslı duran büyük bir oval ayna; bunu Janice için şifoniyerin üzerine asmak Tavşan'ın aklındaydı ama bir türlü civata alamamıştı. Pencere eşiğinin üzerindeki, içindeki su kabarcıklanmış, leke içinde bir bardak, aynanın asılı olması gereken boşluğa kavisli bir yama halinde cılız gün ışığı düşürüyor. Duvara birbirine paralel üç uzun çentik kazınmış; nasıl olmuş, ne zaman olmuş bilinmez. Yatak ucunun az ötesinde, üçgen şeklinde, banyonun linolyum kaplı zemini gözüküyor; duştan çıkmış Janice, buhardan kızarmış poposu, Tavşan'ı öpmek üzere açılmış istekli kolları ve koltukaltlarına sarkan ıslak saç tutamlarıyla Janice. Janice'i, ardından Tavşan'ı saran bu istek neydi, hiç sorulmamış bir soruydu bu.

Mutfakta hiç beklemediği bir görüntüyle karşılaşır: Tavada kalmış domuz pirzolaları, donmuş yağın üzerinde, bir ölü kadar soğuk duruyordur. Bunları lavabonun altındaki kesekâğıdına boşaltıp bir spatulayla kaskatı olmuş yağ birikintilerini kazır. Dibi kararmış kâğıttan, tatlı bir çürümüşlük kokusu yayılır etrafa. Ne yapacağını bilemez. Çöp kovası aşağıda, evin arka tarafındadır ve oraya kadar gidip gelmek istemez. Boşvermeye karar verir. Lavaboyu sıcak suyla doldurup, tavayı içine bırakır. Buharın soluğu bir mezardan gelen fısıltıyı andırır.

Korkulu bir telaşla çekmecenin tekinden biraz temiz külot, atlet ve çorap, diğerinden mavi bir kutunun içinde naylona sarılı duran üç gömlek, üçüncüsünden yeni yıkanmış bir bermuda ve gardıroptan iki takım elbiseyle bir spor gömlek alıp, içlerinden nispeten küçük olan bir tanesini seçerek bunları taşıyabileceği bir bohça haline getirir. Tüm bu işleri yaparken terlemiştir. Kıyafetlerini, bacaklarıyla kollarının arasına sıkıştırarak evin içini bir kez daha gözden geçirir; yüzüne sinen kasvet bütün o mobilyaları, halıları, duvar kâğıtlarını siyah bir sır gibi kaplamış, odalara yapılan uygunsuz işin kokusu sinmiştir sanki ve buradan çıkıp gideceğine sevinir Tavşan. Kapı, geri dönülmez bir şekilde kapanır ardından. Anahtarları içeride kalmıştır.

Diş fırçası. Tıraş makinesi. Kol düğmeleri. Ayakkabıları. Aşağı inerken her adımda unuttuğu bir şey gelir aklına. Hızlanır, adımlarının patırtısı yükselir. Sonra sıçrar. Kafası girişteki siyah bir kablonun ucundan sarkan sıcak çıplak ampule çarpacak gibi olur. Tavşan maziyi bir kenara iterken, posta kutusunun üzerindeki adı kendisine seslenir sanki; mavi mürekkepli harfler bir çığlık gibi yayılır binaya. Günışığına çıktığında, kendini, böyle gazetelerin arka sayfalarında haberi çıkan, para ya da gümüş falan çalacağına porselen lavabo, yirmi rulo tuvalet kâğıdı ya da bir bohça eski kıyafet yüklenen garip hırsızlara benzeterek ne kadar gülünç olduğunu düşünür.

"Günaydın Bay Angstrom."

Bir komşusudur geçen. Başında lavanta rengi bir kilise şapkası, ellerinde sımsıkı tuttuğu eğreltiotları ile Bayan Arndt. "Aa Merhaba. Nasılsınız?" Üç ev yukarıda yaşıyordur; kanser olduğu söylenir.

"Harikayım," der. "Tek kelimeyle harika." Ve harikalıktan ne yapacağını şaşırmış kadın, düz tabanlarının üzerinde, kaldırımın meyiline karşı eğildiğinin farkında olmadan öylece durur güneşin altında. Gri bir araba yavaşça yanlarından geçer. Bayan Arndt, üzerinde o tatlı şaşkınlık, bir sebeple ona minnettarmış gibi, Tavşan'ın yolunu kesmiştir ve o kaldırıma yapışmış haliyle, tavanda yürürken durup yaptığına şaşan bir sineğe benziyordur.

"Hava da ne güzel değil mi?" der Tavşan.

"Ay evet, pek güzel; paskalyadan önceki pazar günlerinde hep böyle olur zaten. Benim de

bacaklarıma bir kuvvet geliyor böyle havalarda." Kadın bir kahkaha atar, peşinden de Tavşan güler; kadın iki körpe akçaağacın cılız gölgesinin tam ortasında sıcak betona kök salmış gibidir. Tavşan onun hiçbir şey bilmediğinden emin olur.

Tavşan kadının gözlerinin, kollarının altındakine takıldığına fark edince, "Yaa işte ben de," der, "bahar temizliği yapıyordum." Durumu daha da açığa kavuşturmak için bohçasını sallar.

"Aman ne güzel," der Bayan Arndt, tuhaf bir alaycı tonda. "Siz genç kocalar, harıl harıl çalışıyorsunuz valla." Sonra dönüp heyecanla bağırır, "Aaa bak, rahip bey de geliyor işte! Neden acaba?"

Gri araba sokağın ortasından geri döner, deminkinden de yavaştır şimdi. Tavşan, kapıldığı dehşetin etkisiyle kollarında bir kat daha ağırlaşan bohçasıyla iyice kapana kısılmış hisseder kendini. Apartmanın önünde yalpalayıp, koşar adım Bayan Arndt'ın yanından uzaklaşırken, "Kusura bakmayın, kaçmak zorundayım," der, "O gelen Rahip Kruppenbach değil bu arada."

Hayır, tabii ki Kruppenbach değildir gelen; adını bilmese de Tavşan kim olduğunu bilir onun. Adam Episkopal kilisesindendir. Springer'lar Episkopal'dır, daha çok ihtiyar sahtekârın sosyal itibar merakından kaynaklanıyordu bu, yoksa aslen Protestanlar'dır. Tavşan koşmayı bırakır. Yokuşu inerken her adımında topukları sarsılır resmen. Kucağındaki bohçadan yeri göremez bile. Şu yolu bir bitirse iyi. Tek umudu papazın kendisini tanımamış olmasıdır. Gri arabanın, tam arkasından ağır ağır geldiğini hisseder; içinden kıyafetleri bir kenara fırlatıp kaçmak geçer. Bir şu buzhanenin oraya varabilse. Ama orası da bir sokak ötede. Ruth'un, bulaşıkları halletmiş, dağın diğer yakasına beklediği hissine kapılır.

Arabanın gri çamurluğu, sessizce süzülerek suya çatlak izler bırakan bir köpekbalığı gibi, Tavşan'ın dizlerinin arkasında bir hava dalgası yaratır. Tavşan adımlarını artırdıkça dalgalar da sertleşir. Derken kulağının dibinde genizden gelen çocukça bir ses duyar, "Affedersiniz. Siz Harry Angstrom musunuz?"

Söyleyeceği yalan kursağında kalıp, zar zor duyulan bir sesle, "Buyrun," der.

Boynu bembeyaz kelepçelenmiş gibi duran sarışın genç adam arabayı çaprazlama, yavaşça kaldırıma yanaştırıp el frenini çeker ve motoru durdurur, böylece arabayı yanlış yere park etmiş olur, hem de yamuk bir şekilde. Papazların bu tür küçük yasaları çiğnemesi Tavşan'ın komiğine gider. Kruppenbach'ın oğlu da motorsikletiyle kasabanın altını üstüne getirirdi. Bayağı ters bir durumdu aslında. "Aa, ben Jack Eccles," der papaz ve anlamsız bir ses çıkararak güler. Dudaklarının arasından beyaz bir şerit gibi sarkan yanmayan sigarasının hemen ucundaki beyaz yakasıyla arabanın penceresinden pek komik görünür adam. Eğik kanatçıkları ve yanlarda krom roket yayları olan 58 model Buick marka özel dört kapılı arabasından inip elini uzatır adam. Tavşan da elini uzatabilmek için elindeki koca kıyafet yığınını kaldırımla yol arasındaki çimenlik alana bırakmak zorunda kalır.

Eccles'in bu hevesli, talimli ve sert tokalaşması Tavşan'a kucaklaşma gibi gelir. Tavşan bir an adamın elini hiç bırakmayacağından korkar. Kendini ele geçmiş hisseder ve küflü birer duvar gibi yükselen izahatları, utançları, dualarını, barışma girişimlerini görür gibi olur; duyduğu çaresizlikle her yanı kaşınmaya başlar. Adamın zaptındaki azmi görmemek elde değildir.

Papaz ya onun yaşlarında ya da biraz daha büyüktür ve de ondan epeyce kısa. Ama ufak tefek denemez adama; siyah paltosunun altında gereksiz denebilecek bir kas şişkinliği söz konusudur. Göğsü hafifçe kabarık, gergin durur. Burun köprüsünün tepesinde bir yerlerde endişeli bir kırışıklık yaratan kırmızıya çalan uzun kaşlar ve ağzının altında hafif bir çukur, düğme gibi bir

çene göze çarpar. Biraz asabi görünmesine rağmen dostça, hatta aptalca bir hali vardır.

"Nereye gidiyorsunuz?" diye sorar.

"Hıı? Hiçbir yere." Adamın kıyafetinden dolayı kafası karışır; siyah gibi durur ama aslında laciverttir, sade ve şık bir lacivert, hafif, gece mavisi. Öte yandan o minik yeleği ya da işte her nesiyse kömür gibi karadır. Sigarasını dudaklarının arasında tutmaya çabalarken, kahkahası horultulu bir soluğa dönüşmüştür. Paltosunun ceplerini yoklar. "Kibritiniz var mı?"

"Ah maalesef yok. Sigarayı bıraktım da."

"Benden daha iyi bir adamsınız demek." Eccles bir an durup düşündükten sonra şaşkın, havaya kalkmış kaşlarla Harry'ye bakar. Bu gerilimle yuvarlak gri gözleri bir cam kadar soluk görünür. "Sizi gideceğiniz yere kadar bırakayım mı?"

"Yok yaa. Sizi rahatsız etmeyeyim hiç."

"Sizinle konuşmak istiyorum."

"Yok; aslında pek de istemiyorsunuz, değil mi?"

"İstiyorum, gerçekten. Çok hem de."

"İyi peki." Tavşan yerden bohçasını alıp Buick'in önünden dolanarak yan koltuğa oturur. Arabanın içine o tatlı ve keskin yeni araba plastiği kokusu sinmiştir; Tavşan derin bir soluk alıp, korkusunu yatıştırmaya çalışır. "Janice'le mi ilgili?"

Eccles, dikiz aynasından bakıp kaldırımın kenarında geri geri giderken başını evet anlamında sallar. Üst dudağı sarkıktır; gözlerinin altında yorgunluktan mor halkalar oluşmuştur. Pazar, onun için haftanın en ağır günü olmalıdır.

"Nasıl? Ne yaptı?"

"Bugün daha bir aklı başında sanki. Babasıyla beraber kiliseye geldiler bu sabah." Yolun aşağısına doğru ilerler. Eccles başka bir şey söylemeyip, kırpışıp duran gözlerini ön camdan dışarı diker sadece. Kontrol panelindeki çakmağın düğmesine basar.

"Onlarla olacağını tahmin etmiştim," der Tavşan. Papazın kendisine bağırıp çağırmamasına bir parça sinirlenmeye başlamıştır; anlaşılan adam işini bilmiyordur.

Çakmak dışarı atar. Eccles, onu sigarasına dayayıp bir nefes çektikten sonra ağzındaki baklayı çıkarır. "Açıkçası," der, "siz yarım saat içinde dönmeyince annenizin evini arayıp babanızdan oğlunuzu eve getirmesini istemiş. Anladığım kadarıyla babanız da onu rahatlatıp, sizin için muhtemelen bir yerlere takılmıştır demiş. Janice de daha önce oğlanlarla yaptığınız bir maçtan dolayı eve geç geldiğinizi hatırlayıp yeniden oraya gitmiş olabileceğinizi düşünmüş. Hatta babanız dışarı çıkıp sizi aramış."

"Peki ihtiyar Springer nerelerdeymiş bu arada?"

"Onları aramamış. Kızcağız sabah ikiye kadar, yani sizden ümidi tam kesene kadar aramamış onları." Eccles'in sesinde "Kızcağız" derken bir yumuşama olmuştur.

"İkiye kadar mı?" diye sorar Tavşan. İçini bir acıma hissi kaplamıştır; sanki Janice'i teselli etmeye çalışıyormuşcasına, sımsıkı bohçasına yapışır elleri.

"O civarda bir şey. Öyle kötü bir haldeymiş ki, bir de epey alkollü, annesi beni aradı."

"Neden sizi aramış ki?"

"Bilmem. Arıyor işte insanlar." Eccles güler. "İçlerinden geliyor; rahatlatıcı bir şey. En azından benim için. Ben de Bayan Springer'ın benden nefret ettiğini düşünürdüm hep. Aylardır kiliseye gelmiyordu." Yaptığı espriye tepkisini görmek istercesine yüzünü Tavşan'a döndüğünde hafif alaycı bir edayla kaşlarını kaldırıp koca ağzını açar Eccles.

"Sabahın ikisi mi bu?"

"İkiyle üç arası."

"Ahh, kusura bakmayın lütfen. Bizim yüzümüzden uykunuzdan olmanızı istemezdim."

Papaz sinirli bir şekilde başını iki yana sallar. "Mesele değil."

"Şey, bu yüzden kendimi çok kötü hissediyorum."

"Öyle mi? Bu iyiye işaret işte. Aa, şimdi, tam olarak, planınız nedir peki?"

"Bir planım yok cidden. Her şeyi oluruna bıraktım."

Eccles'in kahkahası Tavşan'ı şaşırtır; ona kalırsa papaz bu tür meselelerde—yani parçalanan aileler, kaçan kocalar konusunda—uzmandır ve bu "her şeyi oluruna bıraktım" lafı yeni bir ışık yakmıştır adamın zihninde. Tavşan gururunun okşandığını hisseder. Eccles tam bir ustadır.

"Annenizin ilginç bir bakışı var olaya," der papaz. "Karınızla benim düşüncemin, yani evi terk ettiğiniz düşüncesinin, tamamen bir yanılsama olduğunu sanıyor. Sizin böyle bir şey yapmayacak kadar iyi bir çocuk olduğunuzu söylüyor."

"Bu mesele epey uğraştırmış sizi anlaşılan."

"Bu, bir de bir ölüm vardı dün."

"Ah, çok üzüldüm."

Düşük bir hızda, aylak aylak dolanırlar o bildik sokaklarda; bir ara buzhanenin önünden geçerler, başka bir noktada ise, vadinin ötesindeki tepelerin göze çarptığı bir virajı dönerler. "Şey, beni hakikaten gideceğim yere götürmek istiyorsanız," der Tavşan, "Brewer'a kadar gidebiliriz."

"Sizi karınıza götürmemi istemiyor musunuz?"

"Yok. Aman aman. Yani, bunun bir faydası olmaz demek istiyorum, doğru değil mi?"

Eccles uzunca bir süre Tavşan'ın dediklerini duymamış gibi davranır; ve yorulmuş düzgün profilini ön camdan ayırmaksızın, gürültülü koca arabasıyla dümdüz yol alır. Tavşan tam derin bir soluk alıp sorusunu yineleyecekken Eccles, "Bir faydasının olmasını istemezseniz olmaz tabii," der.

Durum bu kadar basittir işte. Potter Caddesinden anayola doğru ilerlerler. Güneşli sokaklarda, kimisinin üzerinde hâlâ pazar okulu kıyafetleri olan çocuklar vardır yalnızca. Küçük kızlar belden aşağısı bol kesim, pastel renkli organze elbiseler giymiş. Kurdeleleri çoraplarıyla uyumlu.

"Ne yaptı da onu terk ettiniz?" diye sorar Eccles.

"Ona bir paket sigara almamı istedi."

Eccles Tavşan'ın beklediğinin aksine gülmez; görünüşe bakılırsa sözlerini küstahça, hatta biraz da densiz bulmuştur. Ama olan buydu. "Olan bu. Bir baktım, bütün hayatım onu getir bunu götürle ve onun yarattığı ardı arkası gelmeyen karışıklıkları toparlamaya çalışmakla geçiyor. Nasıl desem, sanki bir yığın kırık dökük oyuncağa, boş kadehe, televizyona, geç hazırlanan ya da hiç hazırlanmayan yemeklere yapışıp kalmış gibiydim ve hiç kurtuluş yoktu. Derken birden, kurtuluşun aslında hiç de zor olmadığını dank etti kafam, yapmam gereken tek şey çekip gitmekti ve çok kötü ama pek kolay oldu bu."

"İyi de daha iki gün bile olmadı."

" *Yalnızca* kolay değil, aynı zamanda tuhaftı da." Ama bu tuhaflığı anlatacağı yerde "Sizce Janice ne yapacak şimdi?" diye sorar Tavşan.

"Bilmiyor daha. Karınız dumura uğramış gibi; hiç kimsenin hiçbir şey yapmasını istemiyor."

"Zavallım. Öyle mankafadır ki."

"Neden burdasınız öyleyse?"

"Çünkü beni yakaladınız."

"Yani evinizin önünde ne işiniz vardı diyorum?"

"Temiz kıyafet almaya gelmiştim."

"İlla ki temiz kıyafet mi giymeniz gerekiyordu? İnsanları böyle kolay harcayan birinin bu kadar titiz olmasına ne gerek var ki?"

Tavşan artık konuşmanın tehlikeli olmaya başladığını hisseder; söyledikleri kendisine geri dönüyordur, meydan kancalardan ve tuzaklardan geçilmez hale gelmiştir. "Bir de arabayı bırakıyordum."

"Niye ki? Özgürlüğün tadını çıkarmak için sizin de ihtiyacınız yok mu arabaya?"

"Arabanın onda kalması gerekirmiş gibi geldi. Babası epey ucuz bir fiyata satmıştı bunu bize. Neyse zaten ben fazla kullanmıyordum."

"Kullanmıyor muydunuz?" Eccles sigarasını arabanın küllüğünde söndürüp, bir tane daha yakmak için elini paltosunun cebine atar. Dağın etrafından dolaşıyorlardır, yolun en yüksek yerinde, dimdik yükselen yamacın dağın diğer yakasındaki bir ev ya da benzin istasyonunun olduğu eteğe doğru dimdik indiği yerdelerdir. Aşağılarda nehir kopkoyu parlar. "*Ben* karımı terk edecek olsaydım," der Eccles, "arabaya atlar kilometrelerce uzağa giderdim." Beyaz yakanın üzerinden sakin sakin dökülen sözleri bir tavsiye niteliğindedir daha çok.

Böyle bir ortak yönleri olduğunu görmekten hoşnut, "Ben de öyle yaptım zaten!" diye bağırır Tavşan. "West Virginia'ya kadar gittim. Ama sonra ne işim var lan benim burada diyip geri döndüm." Küfüre bir son vermesi gerektiğini düşünür Tavşan; ne diye böyle konuşuyordur ki. Belki de kendini ondan sıyırabilmek için: Adama doğru tehlikeli bir sürüklenişte olduğunu hisseder çünkü.

"Nedenini sorabilir miyim peki?"

"Aa bilmiyorum. Bir dolu şey var. Bildiğim bir yerde olmak daha güvenli geldi herhalde."

"Karınızı korumaya gelmediniz yani?"

Tavşan bu soruya ne cevap vereceğini bilemez.

Eccles devam eder, "Az önce içinde bulunduğunuz kargaşadan söz ettiniz. Diğer genç çiftlerde nasıl ki bu durum? Siz hangi açıdan farklısınız acaba onlardan?"

"Buna bir cevabım olmadığını düşünüyorsunuz, ama var aslında. Bir zamanlar iyi olduğum bir şey vardı. Birinci sınıf bir basketçiydim. Hakikaten öyleydim. Hangi konuda olduğu önemli değil, birinci sınıf işler yaptıktan sonra ikinci sınıfa düşmek insanın ağırına gidiyor. Ve küçük Janice'le birlikteliğimiz ahbap, tam manasıyla ikinci sınıftı."

Arabanın çakmağı gene atar. Eccles sigarasını yaktıktan sonra gözlerini yeniden yola çevirir. Brewer civarındalardır. "Tanrı'ya inanır mısınız?" diye sorar Eccles.

Daha bu sabah provasını yaptığından Tavşan hiç duraksamadan cevap verir, "Evet."

Eccles şaşkın şaşkın gözlerini kırpıştırır. Profilden sadece teki görünen tüylü göz kapağı titreşir ama yüzünü dönmez. "O halde sizce Tanrı, karınıza acı çektirmenizi istiyor mudur?"

"Peki ben size bir şey sorayım. Sizce Tanrı, bir şelalenin ağaca dönüşmesini ister mi?" Bu Jimmie sorusunun gülünç kaçtığını fark eder Tavşan; Eccles'in lafın üzerinde durmayıp, sigarasından sert, kederli bir nefes çekmekle yetinmesi iyice canını sıkar. Anlar ki, ne söylerse söylesin Eccles üzerinde durmayıp, aynı bıkkın nefesle karşılık verecektir; adamın işi dinlemektir sadece. O koca sarı kafası gri bir püreyle dolu olmalı, eklemin kıymetli sırları, hiddetli sorularından oluşan ve Tavşan gibi genç birinin bile renklendiremeyeceği bir püre. İlk defa ondan hoşlanmadığını hisseder Tavşan.

Biraz düşündükten sonra "Hayır," der Eccles. "Ama küçük bir ağacın büyük bir ağaca dönüşmesini ister bence."

"Eğer bana olgun olmadığımı söylemeye çalışıyorsanız hemen belirteyim, olgunlaşmanın ölmekten farksız bir şey olduğunu anlayalı beri, hayatta takmayacağım bir şey varsa budur."

"Ben kendim de olgun değilim ki," der Eccles gönül alıcı bir tonda.

Ama gönlünün alınması kesmez Tavşan'ı. Açar ağzını, yumar gözünü. "Siz onun için ne kadar üzülürseniz üzülün, o küçük sulugözlü ahmağa dönmeyeceğim. Ne hissediyor bilmem. Yıllardır da bilmiyorum zaten. Tek bildiğim benim içimdeki duygu. Sahip olduğum tek şey de bu zaten. Onlara bakabilmek için ne iş yapıyordum biliyor musunuz? McCrory'nin ucuzluk marketinde MagiPeel denen o beş para etmez, boktan teneke parçasını tanıtıyordum!"

Eccles faltaşı gibi açılmış gözlerle Tavşan'a bakar. "Bu hitabet yeteneğinizi nereden aldığınız şimdi anlaşıldı," der.

Bu aristokratik serzenişte doğruluk payı vardır; her ikisi de kendine gelir. Tavşan kafasının rahatladığını hisseder. "Ya, ben insem şurada," der. Weiser Caddesindelerdir, gündüz sönük duran koca ayçiçeğine doğru yol alırlar.

"Kaldığınız yere kadar bıraksaydım?"

"Hiçbir yerde kalmıyorum."

"Peki." Eccles çocuksu bir huysuzlukla arabayı kenara çekip itfaiye vanasının önünde durur. Hızla frene basınca bagajda bir şeyler tıkırdar.

"Araba dökülüyor ha?" der Tavşan.

"Yalnızca golf sopalarım."

"Golf mü oynuyorsunuz?"

"Evet ama pek iyi değilim. Siz?" Eccles birden canlanmıştır sanki; yanık sigarasını parmaklarının arasında unutur.

"Golf sopaları taşırdım." '

"Sizle bir gün golf oynayalım o zaman, olur mu?" Aha. İşte bir kanca daha.

Tavşan koca kıyafet yığınını kucaklayıp arabadan iner ve kaldırımın kenarında, özgürlüğüne kavuşmuş olmanın getirdiği bir maskaralıkla durur. "Golf sopam yok ki."

"Kiralaması kolay. Hadi lütfen. Kırmayın beni." Eccles kapıdan konuşabilmek için iyice eğilmiştir Tavşan'a doğru. "Partner bulmak çok zor. Benim dışımda herkes çalışıyor." Güler.

Tavşan kaçması gerektiğinin farkındadır ama oyun davetine ve avcıyı görür pozisyonda olmanın en güvenli durum olduğu fikrine karşı koyamaz.

Eccles bastırır. "Hemen bir şey ayarlamazsak sebze soyucularına geri dönersiniz diye korkuyorum. Salı uygun mu? Salı günü ikide? Sizi alayım mı?"

"Yok, ben evinize gelirim."

"Söz mü?"

"Söz. Ama benim sözüme çok da güvenmeyin tabii."

"Güvenmek zorundayım." Eccles Mt. Judge'da bir adres verir ve ayrılırlar. Yaşlıca bir polis çok şey bilen kısık gözlerle, vitrinleri kapalı miskin pazar dükkânlarının yanındaki kaldırımda yürüyordur. Tavşan elinde fakirlere götürmek üzere bir kıyafet bohçası olan ve Gençlik Kolu başkanından ayrılan bir rahip gibi gözükmüş olmalı ona. Harry polise sırıtıp, zevkten dört köşe, ışıklı kaldırımda ilerler. Ne tuhaf ki, içindeki sese kulak vermeye başladığı anda dünya umrunda olmaz insanın.

Ruth kapıyı, elinde bir polisiyeyle açar. Okumaktan mayışmıştır iyice. Üzerinde başka bir bluz vardır. Açık bıraktığı saçları daha koyu görünür. Tavşan kıyafetleri yatağın üzerine bırakır. "Askın var mı?"

"Hadi yaa. Becerdin demek?"

"Seni becerdim," der Tavşan. "Seni, güneşi, yıldızları, her şeyi becerdim." Kızı kollarında sıkmasına bakılırsa dediğini yapmıştır sanki. Kızın bedeni ılık ve kaskatıdır kollarında, dostane değildir, hiç hem de. Çenesine ıslaklığın değmesiyle, burnuna ince bir tabaka halinde sabun kokusu gelir. Saçlarını yıkamış. Temiz, tertemiz, tertemiz iri bir kadın; bu keskin uslu kokuyu içine çekmek için burnunu kızın kafasına dayar. Duşta çıplak hayal eder onu, saçları böyle köpük köpük, balçık gibi inmiş, boynu tazyikli akan suya bükülmüş. "Bak nasıl çiçek gibi açtın sayemde," der.

"Aa tabii, müthişsin sen," der Ruth ve Tavşan'ı ittirir. Tavşan itinayla kıyafetlerini asarken Ruth sorar, "Arabayı karına mı bıraktın?"

"Kimse yoktu. Gizlice girip çıktım. Anahtarı da içeride unuttum."

"Hiç kimseye yakalanmadın mı?"

"Birine yakalandım aslında. Brewer'a kadar Episkopal rahip getirdi beni."

"Sahi sen dindardın, değil mi?"

"Ona beni getir diyen olmadı valla."

"Ne konuştunuz peki?"

"Fazla konuşmadık."

"Nasıl birisi?"

"Gıcık. Kıkırdayıp durdu."

"Belki de *senin* yüzünden kıkırdamıştır."

"Salı günü golf oynayacağız adamla."

"Dalga geçiyorsun."

"Yok ya, cidden. Bilmediğimi söyledim aslında."

Ruth bir kahkaha atar, kadınların bir erkeğin yanında heyecanlandıkları ve bundan utandıkları vakit attıkları türdeki bu kahkaha uzadıkça uzar. "Ah Tavşancığım ah," der Ruth sevecenlikle ve derin bir iç çeker. "Rüzgâr nereye eserse oraya gidiyorsun, değil mi?"

Anlatmaya kalksa Ruth'un anlamsız anlamsız güleceğini bildiğinden, "N'apayım, adam yapıştı resmen," diye direnir Tavşan. "Ben bir şey yapmadım."

"Ah canım," der Ruth. "Öyle karşı konulmazsın ki."

Tavşan ta iliklerinde hissettiği yoğun bir rahatlamayla nihayet kirli kıyafetlerini çıkarıp çamaşırlarını değiştirir ve temiz çoraplarla bermudasını giyer. Tıraş makinesini evde unutmuştur ama Ruth'da kadınların koltuk altları için kullandıkları şu kıvrımlı aletten vardır. Aniden serinleyen bahar akşamlarına uygun yün bir spor gömlek seçip süet ayakkabılarını giyer tekrar. Başka ayakkabı aşırmayı akıl edememiştir. Giyinmesi bitince, "Hadi yürüyüşe çıkalım," der Tavşan.

.

Ruth "Kitap okuyorum," der oturduğu yerden. Sonuna yaklaşmıştır. Topu topu 35 sentlik kitaplar olsalar da, ciltlerini kırmamış etmemiş, pek güzel bakmıştır kitaplarına. Saçlarını taramış ve gene ensesinde toplamıştır.

"Gel hadi. Hava almış olursun biraz." Tavşan kızın yanına gidip polisiyeyi elinden almaya çalışır. Kitabın adı *Oxford'daki Cesetler*'dir. Oxford'daki cesetler de neymiş? Hem de yanı başında

kendisi, muhteşem Harry Angstrom varken.

"Dur ya," der Ruth ve tam sayfayı çevirip, haldır haldır birkaç satır daha okumuşken kitap yavaşça yukarı çekilir ve o da pes edip birden Tavşan'a bırakır bunu. "Yahu ne zorba adamsın be."

Tavşan kızın kaldığı yeri yanmış bir kibritle işaretleyip, onun o çıplak ayaklarına bakar. "Spor ayakkabın falan var mı? Topuklu olmaz."

"Yok. Şey, uykum var zaten."

"Erken yatarız."

Bu laf üzerine, Ruth'un dudakları büzülüp gözleri Tavşan'a çevrilir. Kızın bayağılığı görmezden gelinecek gibi değildir.

"Hadi yaa," der Tavşan. "Düz bir pabuç giy de çıkalım, saçın dışarıda kurur nasıl olsa."

"Topuklu giymekten başka çarem yok, sadece onlar var." Ayakkabılarını giymek için eğildiğinde kızın kafasındaki saç ayrımının o beyaz çizgisi öyle düzgün görünür ki Tavşan gülümser. Doğum günü kızı saçı gibi ikiye ayrık.

Kasabadaki büyük parkın içinden geçerek dağa yaklaşırlar. Çöp tenekeleri ve metal banklar yerleştirilmemiştir daha. Beton-tahta bankların üzerindeki pofuduk yaşlı amcalar, bir kuşun tüyleri gibi kat kat gri kıyafetleriyle, kocamış güvecinler gibi güneşlenmekte. Yarı çıplak toprak, minik yapraklı ağaçların gölgesiyle kaplı. Tırmıklanmamış çakıllı yolun iki yanındaki yeni ekili alan sopalara gerilmiş iplerle korunuyor. Boş duran bando alanındaki eğimden süzülen hafif rüzgâr güneş görmeyen yerlerde insanı üşütüyor. Yün gömlek doğru seçimmiş. Güvercinler mekanik baş hareketleri eşliğinde, parmak uçlarında salına salma yürüdükten sonra garul gurul sesler çıkararak yeniden arkalarına yerleşirler. Evsiz barksız adamın teki kurusun diye kolunu bankın arkalığına uzatmış, oyulmuş gibi duran çehresi bir kedininki gibi nazik bir hapşırıkla titrer. On dört, on beş yaşlarında üç beş hayta ellerinde sigaralar, oyun çadırının teçhizatlarının olduğu ve kilitli sarı kapısının üzerine kırmızı boyayla TEX & JOSIE, RITA & JAY yazılmış olan kulübenin yakınlarında itişip kakışmakta. Kırmızı boyayı nereden bulmuşlar ki? Ruth'un elini tutar. Bando alanının ön tarafındaki süs havuzunun suyu boşaltılmış, dibi leke leke; bando alanının sessizliğini aksettiren, havuzun o itici, soğuk kavisine paralel dar yolda ilerlerler. İkinci Dünya Savaşından kalma bir tank, içi boş silahları ötedeki killi tenis kortlarına çevrilmiş, bir anıt gibi durmakta. Kortta ağlar gerilmemiş, beyaz çizgiler çekilmemiş.

Aşağı doğru ağaçlar koyulaşıp, kameriyeler birbiri ardına sıralanır. Geceleri serserilerin kol gezdiği, parkın üst kısımlarına doğru çıkarlar, her yana prezervatifler ve çikolata kâğıtları saçılmıştır. Basamakların başlangıç yeri, soluk kehribar rengi tomurcuk vermiş coşmuş koca çalılıklardan neredeyse görünmüyordur. Uzun zaman önce, yürüyüş yapmanın yaygınlaştığı zamanlarda belediye, Brewer yakasından dağa çıkan basamaklar yaptırmıştı. Bunlar altları tamamen toprak, ikişer metre uzunluğunda katran kaplı kütüklerdi. Bu yuvarlak sert basamakları sabitlemek için demir çubuklar kullanılmış, üzerine set çekilmiş olan toprağa da ince mavi çakıllı kum yayılmıştı. Ruth yürümekte zorlanır; Tavşan sivri topuklar üzerinde dengeyi bulmak için debelenen bedenini izler onun. Topuklar aralara girip yamulur. Kıçı yalpalayıp kolları aşağı yukarı sallanır.

"Ayakkabılarını çıkarsana," der Tavşan.

"Ve ayaklarımın içine edeyim, öyle mi? Amma düşünceli herifsin ha."

"E o zaman aşağı dönelim."

"Yok yok," der Ruth. "Yolu yarılamışızdır herhalde."

"Hiç de yarılamış falan değiliz. Ayakkabılarını çıkar. Şu mavi taşlar bitiyor artık; bundan sonrasında yalnızca toprak var."

"İçinde cam kırıkları olan toprak."

Gene de az sonra ayakkabılarını çıkarır Ruth. Çorapsız beyaz ayakları, Tavşan'ın önünde hafifçe kalkıp iner; topuklarının sararmış derisi gözüne batar arada. Toplu baldırlarının altında bilekleri inceciktir. Sevecen bir tavırla, Ruth'un çektiği acıyı paylaşmak için, Tavşan da ayakkabılarını ve çoraplarını çıkarır. Toprak yürümek için uygundur ama aralara gömülü taşlar, vücudunun ağırlığıyla, birer bıçak gibi saplanır tenine. Dahası soğuktur. "Off," der. "Amanın."

"Aaa ne oldu asker?" der Ruth, "Cesur ol ama biraz."

Derken kütüklerin uçlarındaki çim alanda yürümeyi akıl ederler. Tepede bir tünel oluşturan ağaç dalları önlerine sarkmıştır. Diğer kısımlar açıktır ve buradan Brewer'daki yapıların çatılarını, ilçenin tek gökdeleni olan hükümet binasının yirminci katını görebilirler. En tepedeki camların arasında, kanatları açık, beton kartal rölyefleri vardır. Kuş gözlemcisi orta yaşlarında bir çift, boyunlarında ekose fularlar, yanlarından geçip aşağı iner; çift aşağıda, bir meşe ağacının bol budaklı kolları arasında gözden kaybolur kaybolmaz Tavşan Ruth'un basamağına sıçrayarak öper onu, sıcacık gövdesine sarılır ve yüzünün tuzlu terini tatar, ama Ruth karşılık vermez ona. Bunun için yanlış bir zaman olduğunu düşünür; tek noktaya odaklı o kadın zihninde en tepeye çıkmaktan başka bir şey yoktur. Gelgelelim bu şehir kızının onun hatırına, taşların üzerinde böyle soluk çıplak ayaklarla yürüyor olması Tavşan'ın yüreğini sızlatır ve kızın o heybetli bedenine yapışır. Tepelerinden, göğü inleterek bir uçak geçer.

"Kraliçem," der Tavşan, "güzel kısrağım benim."

"Senin neyin neyin?"

"Kısrağım."

Tepeye yaklaştıkça dağ dimdik bir yamaca dönüşür ve burada, Z şeklinde üç kat çıkılarak Pinnacle Otelinin şose kaplı otoparkına çıkan, kenarları demir parmaklıklı modern beton basamakların inşa edilmiş olduğunu görürler. Ruth ile Tavşan ayakkabılarını yeniden giyip basamakları tırmanırlar ve aşağıda usulca uzanan kasabayı izlerler.

Parmaklıklar yamacın kenarına dizilidir. Tavşan, cennetin şahikasından, alçalmakta olan güneşin ısıttığı beyaz demirlerden destek alarak, doğruca aşağıya, ağaçların patlamış tepelerine bakar. Çocukluğundan, atlasam ölür müyüm, yoksa şu ağaçların yeşilliği bir hayal bulutu gibi beni kucaklar mı diye düşünüp durduğu zamanlardan kalma, ürkütücü bir manzaradır bu. İlk başta, taş duvarlarla kaplı sarp bir kayalık olan hayali, bir bıçağın eni kadar küçülerek ayaklarının dibine dek ulaşır Tavşan'ın; daha sonraysa yamaç aşağı meylederek belli belirsiz patikaları, yer yer açıklıkları ve tırmandıkları o basamakları ortaya çıkarır.

Ruth kitap okuyormuşcasına yarı aralık duran gözkapaklarıyla kasabaya diker gözlerini.

İyi hoş. Tavşan buralara kadar getirmiştir onu. Ama ne göreceklerdir? Kasaba, parkın merkezindeki oyun çadırı sırasından başlayıp, katranlı çatılar ve göz kırparcasına gelip geçen arabalarla, yer yer kırmızıya bulanmış bir saksının geniş, lekeli göbeği gibi uzanır ve ötelerdeki nehrin üzerini kaplayan sisin içine karışmış o hafif gül rengi gibi sona erer. Sisin içindeki gaz depoları parlar. Kenar mahalleler birer atkı gibi durur. Ama merkeze bakınca kocaman görünür kasaba ve Tavşan dudaklarını aralar, sanki hali hazırdaki hakikati tadabilmesi için ruhunun dudaklarını aralamaya çalışıyordur; sadece enginliğin makul bir tat verebileceğinin söylendiği böylesi zayıf bir çözümde, hakikat bir sırdır sanki. Hava Tavşan'ın ağzını kurutmuştur.

Tanrı düşüncesi biraz huzurunu kaçırmıştır bugün: Ruth'un dalga geçmesi, Eccles'in kafa karıştırması—kimse inanmasaydı, sana böyle şeyler öğretirler miydi? Tam bu noktada dururken her şey çok basit; zemin varsa tavan da mevcuttur elbet, içinde yaşadığımız asıl boşluk yukarı doğru bir boşluktur. Birileri ölüyor. Şu koca tuğla uzamında birileri ölüyor işte. Hiçbir sebebi yok: Basit bir yüzde hesabı. Şu sokaklarda uzanan evlerin birinde, birisi, şu an olmasa bile bir gün ölecek; ve o aniden taş kesen göğsün içindeki kalbin, dümdüz uzanan cansız bedenden yükselişini düşünür Tavşan. Tam o noktayı bulmak için bakınır; belki de yaşlı bir adamın kanserle kararmış ruhunun, ipteki bir maymun gibi maviliklere süzülüşünü görebilecektir. Ayaklarının altında uzanan bu kahrolasıca yanılsama, bu gerçeği bir yana bırakırken Tavşan kopuşun sancısını duymak için kulak kabartır. Sessizlik mahvetmiştir onu. Arabalar birbiri ardına sessizce yol alır; o aradığı nokta kapıların birinden çıkıverir. Burada ne işi vardır, havada asılı? Neden evinde değildir? Tavşan korkup yalvarır Ruth'a, "Lütfen sarıl bana."

Ruth kayıtsızca boyun eğerek bir adım atar ve kalçasını Tavşan'a dayar. Tavşan sımsıkı sarılır ona ve kendini daha iyi hisseder. Ayaklarının altında Brewer, güneşin yatık ışıklarıyla ılınmıştır artık sanki: Güneşin kırmızı koca örtüsü, göğse çekilen bir nefes gibi, gömülmüş olduğu vadinin üzerinden kalkmıştır, yüz binlerin anası Brewer, sevgi sığınağı, el işi göz nuru bir sanat eseri. Tavşan kavuştuğu güvenin rahatlığı ve sevgi gören bir çocuğun kuşkulu şımarık sesiyle sorar, "Hakikaten rospik misin?"

Tavşan'ı şaşırtarak, kolunun altında sertçe dönüp yana kıvrılır Ruth ve tehditkâr bir edayla parmaklıkların yanında durur. Gözleri küçülmüş, çenesi şekil değiştirmiştir sanki. Tavşan o gergin haliyle asfaltın karşısından gözlerini üzerlerine dikmiş üç izci çocuğu fark eder. Ruth sorar, "Sen peki, hakikaten bir sıçan mısın?"

Tavşan özenli bir cevap vermek gerektiğini düşünür. "Bir bakıma."

"İyi o zaman."

Aşağıya otobüsle inerler.

Tavşan salı günü, havanın kapalı olduğu öğle sonrasında, Mt. Judge'a giden bir otobüse atlar. Eccles'in evi kasabanın kuzey ucundadır; korkmadan kendi mahallesinden geçip Spruce'ta iner ve kendi kendine yüksek sesle şarkı söyleyerek yürür, "Ah senin için *çıldırıyorum Harry.*" Şarkının başında değil de sonunda, kızın tekrar ettiği kısımda "Senin için," daha vurgulu çıkar.

Her şeyin yolunda olduğunu düşünür Tavşan. İki gündür Ruth'la, onun parasıyla geçiniyorlardı ve hâlâ da on dört doları vardır. Dahası bu sabah Ruth alışverişteyken, şifoniyerini karıştırdığında yüklü banka defterini keşfetmiştir, Şubat ayının sonunda beş yüz doların üzerinde parası varmış. Bir kere bovlinge, dört kez de sinemaya gitmişlerdir: *Gigi; Zil, Kitap ve Mum; Altıncı Mutluluk Hanı;* ve *Bak Şu Köpeğe*. Mickey Mouse Kulübünde *Bak Şu Köpeğe*'nin pek çok bölümünü izlediğinden tamamını izlemeye pek heves etmişti Tavşan. Aşina yüzlerin olduğu bir fotoğraf albümüne bakmak gibi bir şeydi bu. Roketin çatıdan fırlayıp Fred MacMurray'in elinde kahve kabıyla dışarı koştuğu sahneyi adı gibi bilirdi.

Ruth komik bir tipti. Bovlingte felaketti; sarsak sarsak çizgiye gidip topu fırlatıyordu. *Plok. Gigi*'yi izlerken de sinema salonunun arkasındaki stereo hoparlörün her cızırdayışında, sanki yüksek sesle konuşan biriymiş gibi dönüp "Şışşt" demişti. *Altına Mutluluk Hanı*'nda Ingrid Bergman'ın perdede her görünüşünde Tavşan'ın kulağına eğilip fısıldamıştı: "Hakikaten rospik mi bu?" Robert Donat hayal kırıklığına uğratmıştı ama Tavşan'ı; berbattı. Öleceğini biliyordu

herhalde. Düşünsenize, öleceğinizi bile bile Çinli bir lidermiş gibi davranmaya devam ediyorsunuz. Dün gece de *Zil, Kitap ve Mum'u* seyrederken Ruth'un yorumu, "Bunlar niye hiç bongo çalmıyorlar?" olmuştu. Tavşan o an Ruth'a bir bongo almaya karar vermişti. Daha yarım saat önce, Weiser Caddesinde otobüs beklerken Chords'n'Records müzik mağazasının vitrininde gözüne ilişen bir tanesinin fiyatını sormuştu: 19.95 dolar. Yol boyunca dizlerine bongo gibi vurmuştu.

"Senin için *çıldırıyorum* Harrr-ree-"

Altmış bir numaralı ev, beyaz tahtadan süsleri, bir Yunan tapınağını andıran ufak verandası ve koca bir balığın pulları gibi parlayan arduvaz çatısıyla büyük bir yapıdır. Arka taraftaki salıncakla kum havuzunun etrafı tel bir çitle çevrilidir ve Tavşan eve yöneldiğinde havuzcuğun içinden küçük bir köpek Tavşan'a havlar. Çimler bolca yağmur gördüğünü belli eden yoğun bir yeşile bürünmüştür, şipşak fotoğraflardakini andıran bir çimen yeşili. Tavşan buranın bu kadar hayat dolu oluşuna inanamaz bir türlü; papazların kasvetli Lüteryen evlerde yaşadığını düşünmüştür hep. Oysa balık şeklindeki kapı tokmağının yukarısındaki tabelada basbayağı Papaz Evi yazıyordur. Balığı iki defa çalar, biraz bekledikten sonra iki kere daha çalar.

Kapıyı, yeşil gözlerinin etrafı çil çil, ufak tefek, diri vücutlu bir kadın açar. "Buyrun?" Oysa sesi, "Sen de nereden çıktın?" diyordur. Yüzünü Tavşan'ın boyuna göre ayarlamaya çalışırken gözleri, tertemiz aklara yapışmış o ışıl ışıl irislerini ortaya çıkararak kocaman açılır.

Daha o an Tavşan, tuhaf ama, kadını ele geçirdiğini, onun kendisini beğendiğini hisseder. Kadının sanki eğri burnu çillerle kaplıdır ve güneş lekelerinin altında pek bir dar ve soluk duruyordur. Açık renkli teni bir çocuğunki kadar incedir. Üzerinde turuncu rengi bir şort vardır. Kibirle karışık bir memnuniyetle, "Selam," der Tavşan.

"Merhaba."

"Şeyy, Rahip Eccles evde mi?"

"Uyuyor."

"Bu saatte mi?"

"Çok geç yattı."

"Hay Allah. Kötü olmuş."

"İçeri girmez miydiniz?"

"Şeyy ben, bilmem ki. Gelmemi söylemişti ama. Cidden."

"Ha demiştir tabii. Buyrun lütfen."

Kadın önde Tavşan arkada, holü ve merdivenleri geçip, içinde bir piyano, suluboya manzara resimleri, bir dolu kitabın dizili olduğu gömme bir kitaplık olan ve rafında şu sanki sonsuza dek öyle sallanacakmış hissi veren dört altın toplu sarkacı olan bir saatin durduğu şöminesiyle, yüksek tavanlı, duvarları gümüş rengi kâğıtla kaplı serin bir odaya varırlar. Her yanda çerçeveli fotoğraflar. Mobilyalar koyu kahve ve kırmızı renklerinde, yalnızca uzun kanepenin arkaya açılan sırt kısmı ile kolçakları krem rengi kaplı. Odaya soğuk bir koku sinmiştir, içerilerden sıcacık bir kek kokusu gelir. Kadın halının ortasında durup, "Dinle," der.

Tavşan kulak kabartır. Kendisinin de işittiği o belli belirsiz patırtı yinelenmez. "Edepsiz uyumamış demek."

"Siz bakıcı mısınız?"

"Evin hanımıyım," der kadın ve kanıtlamak istercesine krem renkli kanepenin tam ortasına oturur.

Tavşan da kadının karşısındaki berjere oturur. Mürdüm eriği kumaşın yumuşacık pütürlü dokusunu çıplak kollarında hisseder. Üzerinde dirsekleri kıvrık ekose bir gömlek vardır. "Rahatsız ettim." Tabii ya. Kadın bacak bacak üstüne atınca çıplak bacaklarındaki varisli damarların mavi izleri ortaya çıkar. Oturduğunda yüzü, hiç de kapıda göründüğü kadar genç değildir. Gevşeyip da başını arkaya attığında gıdısı belirir. Kendini beğenmiş bir tip. Memeleri de ufak ama sıkı. Tavşan sorar, "Kaç yaşında çocuğunuz?"

"İki tane var. İkisi de kız, biri bir, biri üç yaşında."

"Benim de iki yaşında bir oğlum var."

"Oğlum olsun isterdim," der kadın. "Kızlarla çok çatışıyoruz; fazla benzeşiyoruz. Birbirimizin zihnini okuyoruz sanki."

Kadın kendi çocuklarını sevmiyordur! Tavşan şoke olur, bunları söyleyen bir papazın karısıdır. "Kocanız farkında mı bu durumun?"

"Ah, Jack bayılıyor bu işe. Kadınların kendisi için savaşmaları hoşuna gidiyor tabii. Onun küçük haremiyiz biz. Bir oğlan çocuğu onun konumunu riske atardı bence. Ya siz risk altında olduğunuzu düşünüyor musunuz?"

"Yok canım. Daha iki yaşında zaten."

"İnanın daha iki yaşına gelmeden başlıyor bu işler. Cinsel antagonizm doğar doğmaz oluşuyor içimizde."

"Ben fark etmedim hiç."

"Bir yerde iyi olmuş. Sanırım biraz ilkel bir babasınız. Ben bu konuda Freud'u Tanrı gibi görürüm; siz de kanıtısınız."

Freud'la, gümüş rengi duvar kâğıdı ve kadının tepesindeki suluboya saray ve kanal resminin arasında bir bağlantı olduğunu varsayarak gülümser Tavşan. Sınıf. Kadın parmak uçlarını alnına götürüp, başını arkaya dayar, göz kapaklarını indirir ve o dolgun aralık dudaklarıyla iç çeker. Tavşan dağılır; o an Ruth'un çok daha rafine haliymiş gibi görünür gözüne kadın. Janice'in ötesinde kadınlarla örülü bambaşka bir dünya varmış meğer.

Yukarıdan tuhaf bir şekilde Eccles'in ince sesi çınlar. "Lucy! Joyce benle uyumak istiyor!"

Lucy gözlerini açıp, kendinden emin bir edayla Tavşan'a "Gördünüz mü?" der.

"Sen olur demişsin," diye bağırmaya devam eder Eccles, sesi tırabzanları, duvarları ve duvar kâğıdının katmanlarını delip geçerek.

Bayan Eccles kalkıp girişe ilerler. Oturmaktan turuncu şortunun arkası buruşmuş; yukarı sıyrılmış paçalarından kalçalarının ovalliği büyük ölçüde meydana çıkmıştır. Bacakları şu kanepeden bile daha beyazdır. Oturmaktan kaynaklanan kızarıklıklar yavaş yavaş kaybolur derisinden. Lucy yukarı doğru, "Ben böyle bir şey demedim hiç!" diye seslenir, bir yandan da durumdan haberdar elleri şortunun paçalarını aşağı çekiştirip, kaymış kıçını düzeltir. Sağ yarımın üzerinde siyah iplikle dikilmiş bir cep vardır. "Jack, bir ziyaretçin var!" diye devam eder kadın, "Çok uzun boylu genç bir adam, onu buraya çağırdığını söylüyor!"

Kendinden bahsedildiğini duyunca Tavşan da ayaklanır ve kadının hemen dibinde biterek, "Golf oynamak için," der.

Yankı yapmış gibi "Golf oynamak için," diye bağırır kadın.

Yukarıdan "Aa doğru ya," der Eccles kendi kendine ve bağırır, "Merhaba Harry! Geliyorum hemen."

Yukarıdan bir çocuk ağlaması gelir. "Annem öyle dedi ama! Annem öyle dedi!"

Tavşan cevap verir, "Selaam!"

Bayan Eccles başını davetkâr bir edayla çevirir. "Harry-?"

"Angstrom."

"Ne iş yapıyorsunuz Bay Angstrom?"

"Şeyy. Artık işsizim aslında."

"Angstrom. Tabii ya. Siz şu kayıplara karışan değil misiniz? Springerlar'ın damadı hani?"

"Aynen öyle," der Tavşan hınzırca ve kadın da bu cevaba karşılık gayri ihtiyari, hatta fazlasıyla eşgüdümlü, vakur bir edayla Tavşan'ın yanından uzaklaşırken ansızın: Pat! O arsız kıçına bir tokat iner. Sertçe değil, sarmalayan bir tokat, hem paylayan hem seven hafif bir vuruş, tam cebin üzerine.

Poposunu sağlama alıp, olduğu yerde döner Lucy. Çiller şaşkın suratında, iğne uçları gibi sivri sivri kabarmıştır. Kanı çekilip bembeyaz olur yüzü; buz gibi sert bakışları Tavşan'ın ona karşı hissetmeye başladığı o mayışık sıcaklıkla öyle ters düşer ki, Tavşan utandığını gösteren alaycı bir ifadeyle dudağını ısırır.

Basamaklardan gelen düzensiz patırtıdan duvar sarsılır. Eccles tam önlerinde aniden durup dengesini bulmaya çalışırken, bir yandan da kirli beyaz gömleğini kırışmış pantolonunun içine sokar. Tüylü göz kapaklarının altındaki kederli gözleri ağlamaklı, "Özür dilerim," der. "Aslında aklımdaydı."

Tavşan, "Neyse zaten hava bulutlu," der gönülsüzce gülümseyerek. Kadının kıçı duvarda öyle iyi, öyle rahattır ki, hem sıkı hem de yay gibi esnek: Şaplak yemiş kıç misali. Tavşan kadının çok geçmeden deminki olayı açacağını düşünür, ki bu da o evdeki varlığının sonu olacaktır. Doğru olan da budur. Ne işi vardır ki zaten orada.

Belki de tam konuyu açacakken, kocası önce davranıp gıcık eder kadını. "Ah eminim dokuzdan önce, yağmur başlamadan oynayabiliriz biraz," der Tavşan'a.

"Jack, herhalde yine golf oynamaya gitmeyeceksin değil mi? Hani uğraman gereken bir dolu yer vardı bugün?"

"Sabah gittim ya."

"İki yer. İki yere gittin sadece. Freddy Davis ve Bayan Landis. Ama onlar demirbaş zaten. Ya Ferryler? Altı aydır Ferryler'e gideceğim diyip duruyordun."

"Ferryler'i niye mesele yapıyorsun ki? Asla kilise yararına bir şey yapmazlar. Kadın bir tek Noel'de geldi, onda da benimle konuşmak zorunda kalmamak için koro kapısından kaçtı."

"Kilise yararına bir şey yapmadıklarını ben de biliyorum, bu yüzden uğrayacaksın ya onlarla zaten. Kadının yan kapıdan çıkıp gidişini ve herkesi mutsuz edişini aylardır kafaya takıp, bu durumu asıl mesele yapan sensin. Şimdi kadın Paskalya'da gelirse aynı şey olacak. Valla doğruyu söylemek gerekirse, aslında sen de Bayan Ferry de aynı kafadasınız, ikiniz de çocuk gibisiniz."

"Lucy, sırf Bay Ferry bir ayakkabı fabrikasının sahibi diye o ayakkabı fabrikasında çalışan birinden daha önemli bir Hıristiyan olmuyor bu adamlar."

"Off Jack, ne sinirsin. Yalnızca seni adam yerine koymayacaklar diye korkuyorsun ve sakın kendini haklı çıkarmak için Kutsal Kitap'ta yazanları söyleme bana. Ferryler kiliseye gelmişler, gelmemişler ya da Yehova Şahiti olmuşlar olmamışlar umrumda bile değil gerçekten."

"Hiç değilse Yehova Şahitleri inandıkları şeyleri uyguluyorlar." Eccles bu iğneli lafın ardından sevimsiz bir kahkaha atmak için Harry'den yana döndüğünde, gülüşü sekteye uğrar, dudakları sıkıca içeri kıvrılıp, o küçük çeneli kafasında dişleri, bir kurukafadaki gibi ortaya çıkar.

"Ne demeye çalıştığını anlamıyorum," der Lucy, "bana evlenme teklifi ettiğinde sana bu konuda

neler hissettiğimi söylemiştim, sen de tamam demiştin."

"Yüreğin Yüce Tanrıya karşı açık olduğu sürece demiştim." Kelimeler adamın ağzından öyle büyük bir patlama eşliğinde dökülür ki, geniş alnı alev alev olup kızarır.

"Anne ben dinlendim artık." Yukarıdan ürkekçe araya giren minik sesle şaşırırlar. Üzerinde külotuyla yanık tenli küçük bir kız halı kaplı basamakların tepesinden kuşkulu kuşkulu bakmaktadır. Tavşan, boğumlu tombiş bacaklarının üzerinde dikilen kızın anne babasına göre fazla esmer olduğunu düşünür. Kız ellerini birbirine sürtüp öfkeyle çıplak göğsünü çekiştirir. Annesi daha ağzını açmadan cevabı duymuştur sanki.

"Joyce. Hemen kendi yatağına dönüp uyuyorsun."

"Uyamıyorum. Çok gürütü var."

Eccles, "Çocuğun tam da altında bağırışıyorduk tabii," der karısına.

"Sen bağırıyordun. Yüce Tanrı hakkında."

Joyce "Kötü bi rüya gördüm," diyip gürültülü bir şekilde iki basamak iner.

"Hayır görmedin. Çünkü hiç uyumadın." Bayan Eccles basamakların başına ilerleyip, sanki hislerine engel olmak istercesine boğazını tutar.

Eccles, "Rüyanda ne gördün?" diye sorar çocuğuna.

"Bi aslan bi oğlanı yedi."

"Rüya filan değil bu," diye tersçe araya girer kadın ve kocasına döner: "Hep Belloc'un o nefret dolu şiirlerini okuyup durmandan kaynaklanıyor bunlar."

"Okumamı o istiyor."

"Nefret dolu hepsi. Travma yaratıyor çocukta."

"Joyce ve ben komik buluyoruz onları."

"Yaa demek *ikinizin* de abuk bir mizah anlayışı var. Her gece bana o lanet olasıca tay Tom'u ve ölümün ne olduğunu soruyor."

"O zaman anlat ne olduğunu. Eğer ölümden sonrasıyla ilgili olarak benim ve Belloc'un inançlarını anlayabilseydin bu gayet doğal sorular canını sıkmazdı."

"Ay gene aynı terane. Dönüp dolaşıp aynı lafları söylediğinde dayanılmaz oluyorsun Jack."

"Kendimi ciddiye aldığımda dayanılmaz oluyorum demek."

"Heey. Kek yanıyor sanki," der Tavşan.

Kadın Tavşan'a bakar ve bu idrakla bakışları donakalır. Bakışlarında soğuk, sanki düşmanlarının arasında kalmış da zar zor bağırmaya çalışırmış gibi bir hal vardır, Tavşan hissetse de görmezden gelir bunu, kekin kokusunu alan hassas burun deliklerini göstermek suretiyle sabitlenmiş gözlerini kadının başının tepesine kaydırır.

"Ah kendini bir ciddiye alsaydın gerçekten," der kocasına ve o bir görümlük çıplak bacaklarıyla papaz evinin kasvetli holüne doğru süzülür.

Eccles seslenir, "Joyce, odana gidip üzerine bir bluz giy ve aşağıya in."

Ama çocuk bunun yerine üç basamak daha iner.

"Joyce, beni duydun mu?"

"Sen getirsene Babiş-koo."

"Ben niye getireyim? Babişko aşağıda."

"Nerede olduğunu bilmiyorum."

"Biliyorsun. Hemen şifoniyerinin üzerinde."

"Şufoniyenin nerde olduğunu bilmiyorum."

"Odanda bir tanem. Tabii ki biliyorsun. Eğer bluzunu giyersen aşağıya inebilirsin."

Ama kız basamakları yarılamıştır bile.

Kendi arsızlığının farkında olduğunu ele veren hafif bir gülüşle, "Aslandan korkuyorum," diye iç çeker kız. Sesi bölük pörçük, sınar gibiydi; Tavşan bu kaygılı tonu aynı adama sataşırken kızın annesinde duymuştu.

"Yukarıda aslan yok. Yukarıda, uyuyan Bonnie dışında hiç kimse yok. Bak Bonnie korkmuyor."

"Lütfen, Baba. Lütfen lütfen lütfen lütfen lütfen." Kız en alt basamağa varmış, babasının dizlerine sarılıp sıkmaya başlamıştır bile.

Eccles, dengesini kaybeden gövdesini çocuğunun, tıpkı kendisininki gibi geniş ve yassı kafasına dayayarak bir kahkaha atar. "İyi peki," der. "Sen burada durup bu komik adamla konuş." Ve kendisinden beklenmeyecek bir atletiklikle basamakları hoplaya hoplaya çıkar.

Tavşan verilen görevin bilincinde, "Sen cici bir kız mısın Joyce?" diye sorar.

Çocuk göbeğini sallayıp başını arkaya atar. Bu hareketle birlikte gırtlağından bir "cıkk" sesi çıkar. Başını iki yana sallar; Tavşan kızın, gamzelerinin ardına sığınmaya çalıştığı hissine kapılır. Derken kız beklenmedik derecede sağlam bir telaffuzla, "Evet," der.

"Peki annen cici mi?"

"Evet."

"Onu bu kadar cici yapan şey ne?" Tavşan Bayan Eccles'in bunu mutfaktan duymasını umut ediyordur. Telaşlı fırın sesleri kesilmiştir.

Joyce başını kaldırıp Tavşan'a bakar; dalgalanan bir kâğıt gibi yüzünün bir köşesine korku sinmiştir. Çocuk ağladı ağlayacaktır. Tıpkı annesinin yaptığı gibi, holden aşağı apar topar kaçar yanından. Kaçıran zat Tavşan, holde huzursuz huzursuz gezinir, bir yandan da heyecanlanmış yüreğini duvardaki resimlere iliştirme çabasındadır. Yabancı başkentlerin görüntüleri, her bir yaprağının kenarı yaldızla kaplı bir ağacın altında beyazlar içinde bir kadın, zahmetli bir çalışma, St. John Episkopal Kilisesi'nin tuğlaları tek tek çizilmiş, 1927 tarihli ve Mildred L. Kramer diye birinin kocaman imzası atılmış. Holün ortalarında, ufak bir sehpanın yukarısında, kulaklarına kadar inen beyaz saçları ve rahip yakasıyla insanın tepesinden sanki her şeyin iç yüzünü bilirmiş gibi bakan bir eski toprağın stüdyoda çekilmiş bir fotoğrafı asılıdır; bir gazeteden kesilip çerçevenin kenarına sıkıştırılmış sararmış bozuk bir resimde ise yine aynı adam, elinde purosu, kendi gibi cüppeli üç adamın yanında deli gibi kahkaha atıyordur. Adam biraz Jack'ı andırıyordur ama ondan daha şişman ve güçlüdür. Puroyu tutan eli yumruk şeklindedir. Daha ilerideki renkli baskı resimde ise bir marangoz, atölyesinde, çırağının kafasının engellediği ışığın altında çalışmakta: Tavşan resmi koruyan camda kendi kafasının yansımasını görür. Holde keskin bir koku vardır: Çamaşır suyu mu, cila mı, naftalin mi, eskimiş duvar kâğıdı mı, bilinmez. "Kayıplara karışan" Tavşan bu olasılıklara kafa yorar biraz. *Cinsel antagonizm doğar doğmaz oluşuyor içimizde*— hakikaten bir kaltak. Ama hoş hafif ateşi bacaklarını aydınlatmaya yetiyor. O pırıl pırıl beyaz bacaklarını. İstediği bir şey için küçücük bir fırsat bile geçse eline, kaçırmaz. Cins[8] bir tip. Keskin tatlı minik bir vanilyalı kurabiye. Yine de Tavşan sevmiştir onu.

Arka tarafta bir merdiven daha olmalı, çünkü mutfaktan Eccles'in sesini duyar Tavşan; adam bir yandan Joyce'a bluzunu giydirme mücadelesi verirken, bir yandan da Lucy'ye kekin ne halde olduğunu sorar ve Tavşan'ın civardaki kulaklarından habersiz durumu açıklar:

"Zevkimden gitmiyorum ya. İş icabı."

"Onunla konuşmanın başka yolu yok mu?"

"Korkuyor."

"Canım sen de herkesin korktuğunu düşünürsün zaten."

"Ama o benden bile korkuyor."

"Valla şu kapıdan girişini görsen, gayet kendinden emindi."

İşte tam burası, *Ve tatlı kıçıma el attı, bundan sonrası sana düşüyor* denecek kısımdır.

Ne! Senin tatlı kıçına hem de! Geberteceğim o azgını. Polis çağırayım.

Aslında Lucy'nin sesi "emindi" dedikten sonra kesilmiştir ve Eccles de, filanca aradı mı, yeni golf topları nerede, Joyce daha on dakika önce bir kurabiye yedin gibi şeyler söylemektedir ve sonunda tartışmalarının etkisini gayet temiz bir şekilde silecek bir tonda "Hoşçakalın canlarım," diye seslenir. Tavşan sessiz adımlarla holde ilerler, Eccles—beceriksiz ve aksi—genç bir baykuş gibi mutfaktan fırladığında, Tavşan da girişteki radyatöre dayanmış bekler konumdadır.

Eccles'in arabasına binerler. Yağmur tehditi altındaki Buick'in derisi gıcır gıcır parlar. Eccles bir sigara yakar ve yolun aşağısına inip, 422 hattından, golf alanına çıkan vadiye doğru ilerler. Eccles derin derin epeyce bir nefesi göğsüne indirdikten sonra, "Yani sorunun inançsızlık değil o zaman?" der.

"Hıı?"

"Geçen günkü konuşmamızı hatırladım da. Hani şu şelale ve ağaç meselesi."

"Haa evet: Mickey Mouse'tandı o laflar."

Eccles bir kahkaha atar, şaşırmıştır; Tavşan güldükten sonra adamın ağzının nasıl açık kaldığını fark eder, kaşlar şevkle aşağı yukarı oynarken, hafifçe içe dönmüş minik sıra sıra dişler bir an bekler. Söz konusu flörtçü mağara, "Söyleyecek bir şey yok o zaman," diyerek kapanır. "Bir de o gün, içindeki bir duygudan bahsetmiştin. Bütün hafta sonu bunun ne olduğuna kafa yordum. Anlatabilir misin bunu bana?"

Tavşan hiçbir şey anlatmak istemiyordur adama. Ne kadar anlatırsa o kadar kaybetmektedir. Kendi kabuğunda güvendedir, çıkmak istemez. Adamın bütün derdi onu, etkileyebileceği açık bir alana çıkarmaktır. Yine de, ayıp olmasın diye, Tavşan zorla bir şeyler çıkarır ağzından. "Aman, önemli bir şey değil," der. "Her şey ortada işte. Sence de öyle değil mi?"

Eccles başıyla onaylayıp, gözlerini kırpar ve tek kelime etmeden sürmeye devam eder. Kendi tarzında kendinden emin bir hali vardır.

"Janice nasıl?" diye sorar Tavşan.

Eccles Tavşan'ın konuyu saptırmış olmasından dolayı şaşkındır. "Pazartesi sabahı kasaba sınırları içinde olduğunu söylemek için uğradım onlara. Karını oğlunla, bir de herhalde eski bir arkadışıydı, Bayan Foster mı, Fogleman mı, öyle biriyle arka bahçedeydi."

"Nasıl bir tipti?"

"Valla anlayamadım. Gözlüğü gözümü öyle bir aldı ki. Böyle çok geniş kenarları olan aynalı bir gözlüğü vardı."

"Haa, Peggy Gring'dir. Gözleri gridir. Janice'in liseden sınıf arkadaşı, salak Ollie Fosnacht'la evlenmişti."

"Aa evet Fosnacht. Doğru. Donut der gibi. Bu yöreye ait bir isim diye düşündüm hatta."

"Buraya gelmeden evvel Fosnacht Günü diye bir şey duymamış mıydın?"

"Hayır. Norwalk'dayken duymadım hiç."

"Şöyle bir şey hatırlıyorum ben de, ya altı ya da yedi yaşında filanım, çünkü 1940'da ölmüştü dedem, Foschnat olmayayım diye ben aşağıya inene kadar yukarıda beklerdi. O zamanlar bizimle

yaşardı." Tavşan yıllardır dedesini düşünüp ondan söz etmemiştir; ağzına ılık bir kuru tat gelir sanki.

"Fosnacht olmanın cezası neydi?"

"Unuttum. Olmak istemeyeceğin bir şeydi ama. Bir de ne hatırladım bak, bir sene en son ben aşağı inmiştim de annemler ya da işte başka birisi benle dalga geçmişti ve bu hiç hoşuma gitmemişti benim tabii, ben de ağladım galiba, tam hatırlamıyorum. Neyse işte adamcağız bu yüzden beklerdi işte."

"Babanın babası mıydı?"

"Annemin babası. Bizde yaşardı."

"Ben babamın babasını hatırlıyorum," der Eccles. "Connecticut'a gelip, babamla korkunç tartışmalara girerdi. Dedem Piskopostu ve kilisemi Uniteryanlere kaptırmayacağım diye neredeyse kendi de Uniteryen olmuştu. Kendini Darwinci Deist olarak görürdü. Babamsa, herhalde ona duyduğu tepkiden, sıkı bir ortodoks olmuştu; Anglo-Katolik denebilir hatta. Belloc ve Chesterton severdi. Karımın itiraz ettiği o şiirler var ya, hepsini o okurdu bize."

"Aslanlıyı da mı?"

"Evet. Belloc'ta karımın pek anlayamadığı keskin bir alay vardır. Çocuklarla alay eder, ki karım da bunu hoş görmez hiç. Psikolojisi bu. Çocuklar psikolojide kutsaldır. Ne anlatıyordum ben? Hıh, dedem o sulandırılmış teolojisiyle dini *uygulamalarında* belli bir çizgiyi koruyup, babamın pek uymadığı bir, bir katılık sergilemiştir. Her gece aile ibadetine katılmadığı için Babamın son derece ihmalci olduğunu düşünürdü mesela. Babamsa çocuklarını, kendisinin Tanrı düşüncesiyle edildiği gibi, sıkboğaz etmeyeceğini, dahası ormanların tanrısına evin salonunda edilen duadan bir hayır gelmeyeceğini söylerdi. 'Sen Tanrı'nın ormanda olmadığını mı düşünüyorsun yani?' derdi dedem de. 'Ya da tam şu lekeli camın ardında?' gibi şeyler. Kardeşlerimle ben korkudan tir tir titrerdik, çünkü dedemle girdiği her tartışmanın sonunda Babam korkunç bir bunalıma girerdi. Babalarla olan ilişkiyi bilirsin, ya *haklıysa* düşüncesinden asla kaçamazsın. Ufak tefek, zayıf, Yankee aksanıyla konuşan acayip tatlı bir adamdı dedem. Hiç unutmam, o kahverengi, kemikli elleriyle arada, yemek zamanlarında dizimizden tutup kurbağa sesiyle sorardı, 'Size Cehennem inancını verdi mi bakayım?'"

Harry güler; Eccles'in taklidi başarılıdır; yaşlılık ona yaramıştır. "Verdi mi peki? İnanıyor musun?"

"Evet, galiba inanıyorum. İsa'nın anlattığı şekliyle Cehennem'e. Tanrı'dan ayrı düşmeye."

"O halde hepimiz az çok dahiliz buna."

"Ben böyle düşünmüyorum. Hiç hem de. En koyu ateistin bile gerçek bir ayrı düşmenin ne olduğu konusunda bir fikri olduğunu sanmam. Dıştaki karanlık. Şu an içinde bulunduğumuza ise" —Harry'ye bir bakış atıp gülümser—"içteki karanlık diyebiliriz."

Eccles'in tüm bu anlattıkları Tavşan'ın tedirginliğini dağıtmıştır. Aralarındaki boşluğa kendinden bir şeyler katmak istemiştir adam. Tavşan dostluğun galeyanına, onu ellerini kaldırıp, sanki düşünceler birer basket topuymuşçasına sallamaya yönelten rekabetçi heyecana karşı koyamayarak konuşur, "Valla ben bu teoloji işlerinden falan anlamam ama şu kadarını söyleyeyim, bana öyle geliyor ki, tüm bunların ardında," —ve dışarı, manzaraya işaret eder; golf alanının yanındaki sitelerin, buldozerle dümdüz edilmiş ve içlerinde üç tekerlekli bisikletlerle, üç yaşında uzun ince ağaçlar barındıran ufacık bahçeleri olan bir buçuk katlı yarı ahşap yarı tuğla evlerin önünden geçiyorlardır, dünyanın en ihtişamsız alanıdır burası— "benden kendisini bulmamı

isteyen bir şey var sanki."

Eccles sigarasını dikkatle arabanın küllüğünün içindeki minik, çarpı şeklindeki çentikli kabın üzerine bastırır. "Tabii tabii, bütün boşta gezenler bir seferde olduklarını sanır zaten. En azından başlangıçta."

Tavşan adama bu kadar şeyi *itiraf etmek* için uğraştıktan sonra böyle bir şamarı hak ettiğini düşünmüyordur. Papazların tüm niyetinin bu olduğuna karar verir, herkesi aynı sefil konuma düşürmek. "Eh o zaman dostun İsa da bayağı bir budala sayılıyor bu durumda."

Bu kutsal adın Tavşan'ın ağzından çıkmasıyla Eccles'in yanakları al al olur. Papaz "O azizlerin evlenmemesi gerektiğini *söylemişti,"* der.

Yoldan sapıp, dolambaçlı yokuştan kulüp binasına, üzerinde, iki Coca-Cola amblemi arasında CHESTNUT GROVE GOLF ALANI yazılı uzun bir tabela olan büyük beton yapıya doğru tırmanırlar. Harry'nin burada golf sopalarını taşıdığı günlerde bu yapı içinde bir odun sobası, eski turnuva çizelgeleri, iki koltuk, şeker, çikolata gibi şeyler ile o bataklıktan bulup çıkardığı golf toplarının Bayan Wenrich tarafından yeniden satıldığı bir büfenin olduğu padavra kaplı bir kulübeydi. Bayan Wenrich şimdiye ölmüştür herhalde diye düşünür Tavşan. Modası geçmiş rujlar süren ve beyaz saçlı bir oyuncak bebeği andıran narin bir duldu; onun, golf deliğinin ve alanının çevresindeki çimenlikler, turnuvalar ve parlar hakkında konuşup durması pek komik kaçardı. Eccles uzun Buick'ini asfalt alana park ettikten sonra, "Unutmadan söyleyeyim," der.

Tavşan'ın eli kapının kulbundadır. "Neyi?"

"İş ister misin?"

"Ne tür bir iş?"

"Bizim kilise cemaatinden birinin, Bayan Horace Sıpith'in, Appleboro civarındaki evinin yaklaşık sekiz dönümlük bir bahçesi var. Kocası inanılmaz bir ormangülü meraklısıdır. Aslında adam için inanılmaz yerine müthiş tatlı bir tonton demek lazım."

"Ben bahçıvanlıktan anlamam ki."

"Kimse anlamıyor ki, Bayan Smith'in kendisi söylüyor bunu. Artık bahçıvan falan kalmamış ortada. Haftada kırk dolar, eminim kabul eder kadın."

"Saatine bir dolar yani. Çok az ama."

"Kırk saat çalışman gerekmeyecek. Saatler esnek. Senin de istediğin bu değil mi zaten? Esneklik yani? Böylece milletin beynini yıkamaya da vaktin kalır."

Cidden alem bir adam Eccles. O ve Belloc. Boğazını saran o yaka yokken kendini iyice rahat bırakıyor. Tavşan arabadan iner. Eccles de aynı şeyi yapar, arabanın tepesinden görünen kafası tabağın üzerinde duran bir kafayı andırır. Koca ağzı kıpırdar. "Lütfen bir düşün bunu."

"Yapamam. Bu kasaba sınırlarında dahi kakmayabilirim. "

"Kız seni evden atacak mı dersin?"

"Hangi kız?"

"Neydi adı bakayım. Leonard. Ruth Leonard."

"Amma cinsin." Kim söylemiş olabilir? Peggy Gring mi? Tothero mu? Büyük ihtimalle Tothero'nun, adı her neyse işte o kız arkadaşıdır. Janice'e benzeyen. Fark etmez; dünya öyle bir ağ ki, arada takılsan da her şey olacağına varır. "Öyle birini tanımıyorum hiç," der Tavşan.

Tabağın üzerindeki kafa, güneşin etkisiyle daha da bir parlayan o gıcır gıcır gri metalin ötesinde tuhaf tuhaf sırıtır.

Yan yana beton kulüp binasına doğru ilerlerler. Yolda Eccles, "Siz mistikler böylesiniz işte, sık

sık küçük heyecanlara kapılırsınız," der.

"Bugün gelmesem de olurmuş yani."

"Doğru söylüyorsun. Kusura bakma. Canım çok sıkkın da."

Bunu söyleyişinde hiçbir terslik yoktur ama Harry'nin yüreği cız eder. İçine oturur. Adam, *Acı bana. Sev beni* diyordur sanki. Bu iç yakan duygunun etkisiyle Tavşan'ın dudakları birbirine yapışır, cevap veremez bir türlü. Eccles bütün parayı ödediğinde Tavşan'ın ağzından zar zor bir teşekkür çıkar. Ona bir golf sopası seti kiralamak için bakındıkları sırada Tavşan öyle kayıtsız ve sessizdir ki, kendileriyle ilgilenen çilli çocuk sanki bir deliymiş gibi bakar Tavşan'a. Birden Eccles'in bir ibne, kendisinin de onun yeni oyuncağı olduğuna dair bir fikir düşer aklına. Eccles'le beraber ilk ayağa doğru ilerlerken kendini sürükleniyormuş gibi hisseder Tavşan, sakat biri gibi.

Bu durumu, Eccles'in verdiği tiyoların ardından vurduğu top bile hissetmiştir. Tepeden bir balçık kitlesi kadar hantal bir biçimde düşmesine yol açacak ters bir dönüşle bir taraflara fırlar top.

Eccles güler. "Şimdiye dek gördüğüm en iyi ilk vuruş bu."

"Topa ilk vuruşum değil ki bu. Golf sopası taşıdığım zamanlarda da atış yapardım ara ara. Bundan daha iyi vurmam lazım."

"Kendinden çok fazla şey bekleme. Beni izle, kendini daha iyi hissedeceksin."

Tavşan geri çekilir ve gitgide daha bilinçsizleşen hareketler ve tuhaf bir elli yaş katılığıyla sallanan Eccles'e şaşar. Sanki yoldan uzak tutması gereken bir madeni vardır. Sopayı sertçe geriye sallayıp, topa vurur. Biraz yüksekten ve zayıf bir atış olsa da top dümdüz gidince Eccles sevinir. Kırıtarak sahanın ortasına doğru ilerler. Harry de ağır adımlarla onu takip eder. Kocaman süet ayakkabıları, çözülen buzların etkisiyle iyice soğuyup ıslanmış olan vıcık vıcık çime batar. Bir tahterevallidedirlerdir sanki; Eccles havaya kalkar, Tavşan iner.

Kulübün pagan korulukları ve yeşil vadilerinde bambaşka bir adama dönüşmüştür Eccles. Delice bir coşkuya kapılmıştır. Kahkahalar atar, sağa sola sıçrar, bağırıp çağırır. Harry ondan nefret etmez bile artık, kötü olan bizzat kendisidir. Münasebetsizlik kabuklu bir yara gibi her yanını sarmıştır Tavşan'ın; ve ondan kaçmadığı için Eccles'e minnettardır. Elli metre kadar ötede olan Eccles—başını alıp önden koşmak gibi şen bir alışkanlığı vardır—sık sık Harry'nin kaybettiği bir topu bulmak için bütün o yolu geri döner. Tavşan nedense dikkatini, topun gitmiş olması gereken yerden, şirin bir pembe bayrağın dikili olduğu, biçilmiş yeşilliklerden oluşan o ufacık hedef alandan başka bir yere veremez. Topun gittiği yere bakamaz bir türlü. "İşte burada," der Eccles. "Bir ağacın dibinde. Hiç şansın yok."

"Senin için çok can sıkıcı bir oyun olmalı bu."

"Yok canım. Geleceğin parlak. İlk oynayışın olduğu halde hiçbir top tamamen kaybolmadı ortadan."

Ama bu dediği olur; Harry pozisyon alır ve ağacın kökleri arasında diye öyle bir deli gücüyle vurur ki topa, top tamamen yok olur ortadan.

"Tek hatan fazla sert vuruyor olman," der Eccles. "Sopayı çok hoş, doğal bir sallayışın var." Tavşan yeniden vurur ve top bir plop sesiyle havalanıp yalpalayarak birkaç metre öteye gider.

Eccles, "Topun üzerine doğru eğil," der. "Sanki oturacakmışsın gibi."

"Yere düşeceğim neredeyse," der Harry. Kendini kötü, sersem gibi, yapraklanan ağaçların sakin uçlarıyla örtülü bir girdabın içine çekiliyormuş gibi hisseder. Eski günlerden hatırladığı bir şeydir bu sanki. Su birikintilerinin içine kayar, ağaçların arasında kaybolur ve doğruca golf alanının kenarındaki pisliklere gömülür.

Kelimenin tam manasıyla bir kâbustur bu. Uyandığında hayatın yalnızca sürünüp silkinmeden ibaret olduğunu görecektir. Hayali başarısı serseme çevirmiştir onu; yarı hipnotize olmuş gibidir, tuhaflığı üzerine ağır ağır çöken oyunlar oynar bu ona. içinden, sanki kadınlarla konuşurmuş gibi konuşur sopalarla. Ne denli hafif ve ince olsalar da bir hainlik sezilen ellerinin arasındaki maden uçlu golf sopaları Janice'tir sanki. *Hadi be sersem, sakin ol; tamam bak, ne kolaymış*. Sopanın dar ve uzun ucu topun arkasındaki toprağa vurup da kolları omuzlarına kadar sarsıldığında, sanki Janice'e vurmuş gibi hisseder. *Salak, cidden çok salak. Düz gitsin. Sırf düzülecek bir tip*. Öfkeden cildi çürümüş, bir şeyler salgılıyordur sanki; sözlerin tırtıl yuvaları gibi asılı olduğu böğürtlen çalılarının minik sert uçları çatal çatal içini kazır Tavşan'ın. *Söküp atar atar yağı söküp atar toprağı* Janice kocaman açılmış kahverengi kaba ağzıyla *toprak söküp atar yağı:* Ormandaki "kız" ise Ruth'dur. Koyu kırmızı başları, çimen lekeli yüzeyleri ve kenarlarında hoş beyaz şeritleriyle üç tahta sopayı tutarken içinden *Peki, madem bu kadar tatlısın* der ve dişlerini sıkıp, savurur. *Ahh:* Ne kadar da kolay yuvarlandı, sırf karşı koymak için! Çimleri yara yara gider top ve bir iki sektikten sonra çalıların arasına saklanır. Ve oraya gittiğinde çalılık lanet olası birine dönüşür: Annesine. Bir utanç dalgası içinde ama zarar gelmemesi için de itinayla somurtuk dalları etek gibi kaldırır, ve bu dallar, ilgisini o sert, engel tanımaz topa yönelttiği sırada Tavşan'ın bacaklarını rahatsız eder, orada öyle bembeyaz, tam ortada, 1 numara yazısıyla dururken, bir bakıma kendisidir bu. Yedi maden uçlu golf sopası kesime başladığında, her yanını *lütfen Janice bir kez olsun yap* bir beceriksizlik sarar ve Tavşan bir yana eğilmiş bakarken top diğer yana, az ötedeki nispeten hüzünlü duran sırta, Texas'ın haki rengine doğru yuvarlanır. *Off aptal şey evine girsene*. Ev o deliktir ve bunun yukarısında, tüm dikkatini varlıkların optik örtüsüyle aşındıran o mutsuz tabloda, ılık ve gri yağmur göğü, Harry Fosnacht olmasın diye yukarıda bekleyen dedesidir.

Ve şimdi Eccles, bu gayretkeş golf düşünün kıyısında, şimdi bu düşün ortasında, üzerinde bağışlamayı, cesaret vermeyi haykıran beyaz bir bayrak gibi kirli gömleğiyle, bir telaş yeşil adacıktan evine doğru süzülür.

Kışın etkisiyle solan çimler kuru toprakta yavaş yavaş canlanmaktadır: Gübre mi var yoksa? Top ufak kararlı sıçrayışlarla kayar. "Vuruşunu bölme," der Eccles. "Kollar sıkı, hafifçe sallayacaksın. İlk vuruşta mesafe hedeften daha önemlidir. Tekrar dene." Tavşan topa tekrar vurur. Dördüncü bayrağa varabilmek için on iki atış yapması gerekir, ama vuruşlarının sınırı aştığını ima eden bu küstah tavır Tavşan'ın pek canını sıkar. *Hadi canım*, der karısından bir şey rica eder gibi, *bak delik burada, tabak gibi kocaman. Güzel olacak.*

Ama hayır, o aciz ve paniklemiş haliyle Janice'in illa ki araya girmesi gerekir; hakikaten neden korkar ki bu kadar? Top aşağı yukarı iki metre ötededir. Eccles'in yanına giderken, "Bana Janice'in nasıl olduğunu söylemedin hâlâ," der.

"Janice mi?" Eccles dikkatini güçlükle oyundan alır. Kesinlikle kazanmaya âşıktır; beni ezip geçiyor diye düşünür Harry. "Pazartesi iyi görünüyordu. Şu kadınla arka bahçedeydi ve yanlarına gittiğimde ikisi de kıkırdıyordu. Aslında şöyle de yorumlanabilir bu; artık duruma alışmış ve muhtemelen de ailesinin yanına dönmek hoşuna gitmiş. Senin sorumsuzluğunun değişik bir versiyonu."

Harry, pata vuruşu için televizyonda gördüğü gibi çömeldiği sırada, "Aslında," der sertçe, "onun da ailesine benden daha fazla katlanabildiği söylenemez. Onlardan kaçmaya hevesli olmasaydı benimle bu kadar erken yaşta evlenmezdi." Top deliği geçip beş on santim öteye gider. On beş santim. Allah kahretsin.

Eccles kendi vuruşunu yapar. Top yalpalayıp tok bir tıkırtıyla deliğe girer. Papaz gözlerinde bir zafer pırıltısıyla bakar. "Harry," der tatlı ama gözüpek bir sesle, "Onu neden terk ettin ki? Belli ki zihnin onunla meşgul hâlâ."

"Söyledim ya sana. Aramızda bir şey eksikti."

"Eksik olan neydi? Gördün mü o şeyi? Böyle bir şeyin var olduğuna emin misin?"

Harry'nin on beş santim öteye giden topu yerinde seker, sinirli parmaklarla topu alır Harry. "Eğer bu şeyin varlığından emin değilsen bana da sorma. Hemen dibinde. Sen bilmiyorsan kimse de bilemez zaten."

Karısına, kalbini Tanrı'nın inayetine açık tut derken kullandığı aynı gergin sesle "Yoo," diye bağırır Eccles. "Hıristiyanlık bir gökkuşağının peşinde değildir. Eğer senin düşündüğün gibi olsaydı ayinlerde afyon çekmiş gibi olurduk. Bizler Tanrı *olmaya* değil O'nun *kulları* olmaya çalışıyoruz."

Çantalarını alıp, tahta bir okun gösterdiği yönde ilerlerler.

Eccles izah etmeye devam eder, "Tüm bunlar yüzyıllar önce, çarpık erken kilise döneminde yerleşmiş düşünceler."

"Sana söyleyeyim. Ne olduğunu biliyorum bunun."

"Neymiş? Neymiş? Sert mi yumuşak mı Harry? Mavi mi, kırmızı mı? Yoksa puantiyeli mi?"

Tavşan bunun ne olduğunu duymaya can attığını görür onun. Tüm bu, çarpık-erken-Kilise-dönemi-hakkında-senden-daha-fazla-şey-biliyorum bir yana, bunun ne olduğunu, her pazar bütün o insanlara yalan söylemediğini duymak ister Eccles. Bütün bu çılgın oyundan bir anlam çıkarmaya çalışmak yetmezmiş gibi, ruhunu deşmeye çalışan bu adamla uğraş bir de. Çantanın sert kayışı Tavşan'ın omzunu acıtır.

Kadınsı bir coşkuyla, çekingen ama kararlı bir sesle, "Gerçek şu ki," der Eccles, "inanılmaz derecede bencilsin. Korkaksın. Neyin doğru, neyin yanlış olduğu umrunda değil; kendi rezil içgüdülerin haricinde hiçbir şeyin kıymeti yok."

Başlangıç noktasına, fildişi rengi diri tomurcuklar vermiş kambur bir meyve ağacının yanındaki çim platforma varırlar. "Önce ben oynayayım," der Tavşan. "Sen de sakinleşirsin bu arada." Öfkeden kalbi sıkışıp, sus pus olmuştur Tavşan'ın. Kara kara bu karmaşık durumdan nasıl kurtulacağını düşünür. Yağmur yağsa diye geçirir içinden. Eccles'e bakmaktan kaçınarak, başlangıç noktasında duran ve daha şimdiden yerden kopmuş izlenimi veren topa bakar. Gayet rahat bir tavırla golf sopasının ucunu omzuna yaklaştırır. Daha önce duymadığı cinsten tok bir ses yankılanır. Kollarının o devinimiyle başı havaya kalkar ve top, o güzel siyah mavi fırtına bulutlarının altında bir ay solgunluğunda yola çıkar, kuzeyde dedesinin yoğun gölgesi uzanmaktadır. Cetvelle çizilmişçesine dümdüz bir çizgi boyunca ilerler top. Yuvarlanan bir yerküre, yıldız, yumak. Bir an tereddüt eder top, Tavşan duracağını sanır, ama yanılmıştır, zira topun tereddütü son bir sıçrayış içindir: Deliğe düşüp gözden kaybolmadan evvel bir iç çekip, yerden son bir lokma atar ağzına sanki. "İşte budur!" diye bağırır Tavşan ve Eccles'e dönüp giderek yayılan bir sırıtışla tekrar eder, "İşte budur."

GÜNEŞ AYI, ay güneşi takip eder, aradan biraz zaman geçer. Bayan Smith'in bahçesindeki çiğdemler kabuklarını yarar. Fulyalar ve nergisler borazanlarını açar. Dirilen çimler menekşelerle dolup, her yanı karahindibalar ve geniş yapraklı otlar sarar. Gözden ırak derelerin kesik kesik gelen şırıltısı evin düzlüğünde bir şarkı gibi çınlar. Etrafı yatık tuğlalarla çevrili çiçek tarhlarının arasına, yakında şakayıklara dönüşecek olan solgun kırmızı renkli başaklar karışmış; o donuk, taşlarla örtülü, nasır tutmuş, yer yer nemli olsa da kuruluktan çatlamış toprağa gelince, bütün o gök kubbenin altında, hem en yaşlı görünen hem de en taze kokan şeydir. Tavşan kurumuş dalları, sararmış otları, kışın karanlık mahremiyetinde toplanmış olan meşe yapraklarını ve sinir bozucu bir şekilde, ayak tırmalayıcı bir yığın halinde duran budanmış gül ağacı dallarını yakarken, yeni açmış çan çiçeklerinin pütür pütür altın köpükleri bahçeyi basan sisin arasında pırıl pırıl parlıyordur. Tavşan'ın tam çiy vakti, ağzında hâlâ kahve tadı, aksi bir suratla gelip tutuşturduğu bu çalı çırpı yığını, Smith'lerin patikasının taşlı yolundan çatır çutur ayak sesleri eşliğinde dönerken bile, geride kalan geceye gölgeler salarak nemli nemli ve için için yanmaya devam eder. Brewer'a dönerken otobüste yol boyunca burnuna o ılık küllerin kokusu gelir.

Tuhaf ama iki aydır tırnaklarını kesmesi gerekmemiştir Tavşan'ın. Durmadan bir şeyler budar, taşır, kazar. Mevsimlik bitkileri, yaşlı kadının kendisine verdiği paketlerdeki şeyleri diker: latinçiçekleri, gelincikler, kokulu bezelye çiçekleri, petunyalar. Tohumların üzerine çapalanmış toprak örtmek pek hoştur. Bu mühürlü halleriyle onun olmaktan çıkarlar. Bu kadar basittir işte. Bir şeyden kurtulmak istiyorsan onu kendi haline bırak. Tanrı'nın yaptığı da bizleri minicik sert bir yapıya gömmekti aslında, birbirini takip eden patlamalara mahkûm, su, hava ve silisyumdan ibaret bir büyük toplanma: Tavşan hiç söze gerek kalmadan, çapanın yuvarlak sapı avuçlarında dönerken ta içinde hisseder bunu.

Şimdi, manolyaların boyunlarını bükmesinden sonra ve akçaağacın yapraklarının ilerleyen zamanla daha çok gölge vermek üzere nefeslerini tutmalarından önce, kiraz ağaçları, yaban elması ağaçları ve az ötede bir yerde yalnız bir erik ağacı top top çiçek açmış; kara dallarının sürüklenen bulutlardan kopardığı izlenimini veren bir beyazlık bu; az sonra savrulup gidecek, böylece yeni yeni dirilen çimler afallatıcı bir konfeti fırtınasıyla ağaracak. Bir benzin kokusu, çimler çim biçme makinesinin çiğnediklerini sindirmekle meşgul. Tenis kortunun çevresini saran devrik çitlerden leylaklar fışkırıyor. Kuşlar çanaklarına üşüşmüş. Bir sabah orakla bahçenin kenarlarını düzeltirken Harry'nin burnuna bir parfüm kokusu gelir; zira hafif rüzgâr yön değiştirerek, o ılık gecede binlercesi olgunlaşan, uzun olanlarının sapları hâlâ belli belirsiz bir kavun kabuğu yeşilinde, keskin kokulu zambakların yapraklarıyla kaynayan vadiyi yalayıp geçmiştir. Elma ve armut ağaçları. Laleler. Şu sevimsiz morlar göze batıyor ama. Ve nihayet, mayısın son haftası, giderek artan bir bereketle önce açelyalar, sonra ormangülleri açıyor. Tavşan bütün bahar bu süslenişi beklemiştir. Çalılıklara hayret etmişti, öyle büyüklerdi ki, kimisi kendinin iki katı, birer ağaç gibi duruyordu ve öyle de çoklardı ki. Tepeden dallarını sarkıtarak bahçeyi koruyan baldıran otlarının kenarlarına sıralanmışlardı ve bu korunaklı bahçede, gözenekli ekmek somunlarını andıran, onlarca dikdörtgen biçimli, koca yığın vardı. Çalılıklar yaz kış yeşildi. Zikzak dalları ve her yana uzayan uzun oval yapraklarıyla farklı bir iklime, yerçekiminin çok daha yumuşak olduğu farklı bir yöreye aitlerdi sanki. İlk tomurcuklar baş verdiğinde, Ruth'un okuduğu polisiyelerin kapaklarındaki baştan çıkarıcı doğulu kadınların saçlarına iliştirdikleri tek koca çiçekleri andırıyorlardı. Ama çiçekler açılıp çoğaldıkça Tavşan onları fakir kızların Paskalya zamanı kiliseye giderken giydikleri şapkalara benzetir. Harry hep böyle, biraz Katolik, harap bir evde yaşayan ve cafcaflı pazar kıyafetleri giyen

bir sevgilisi olsun istemiş, ama hiç olmamıştır. Beş taçyapraklı çiçeklerin arsız başları altındaki esmer yapraklara bakarak kafasında böyle bir kızın yüzünü canlandırır; hatta kızın kokusunu bile duyar gibi olur. Taçyapraklarına sokulup içine çeker. Kokusuzdur, ama her bir çiçeğin tepesinde, polenlerin olduğu kısımda benekli iki fan vardır sanki.

Ölen kocasından kalma bahçenin yukarısında, Bayan Smith evden çıkar, Tavşan'ın koluna girer, birlikte ormangüllerinin olduğu tarha ilerlerler ağır ağır. Bir zamanlar epeyce boyluymuş kadın, ama kamburlaşınca küçülmüş biraz; beyaz saçlarının arasındaki tek tük siyahlar kir gibi duruyor. Baston kullanır, ama herhalde dalgınlıktan, bu defa koluna asmış bunu; baston tuhaf bir bilezik gibi kolunda sallanırken sendeleye sendeleye ilerler. Bahçıvanına tutunma şekli şudur: Tavşan sağ kolunu bükerek, dirseğini kadının omuzuna uzatır, kadın da titrek titrek sol kolunu Tavşan'ınkinin üstüne koyup, o hantal ve lekeli parmaklarıyla Tavşan'ın bileğinden güç alır. Kadının Tavşan'ı tutuşu duvarı saran bir sarmaşık gibidir; şöyle bir çekecek olsan kopup gidecek, ama dokunmazsan her mevsim yaşayacak. Tavşan attıkları her adımda kadının bedeninin sarsılışını hisseder, ağzından çıkan her kelimede kadının başı seğirir. Konuşmanın öyle aman aman bir güç gerektirdiğinden falan değil, tamamen kadının vurgulama ihtiyacından kaynaklanır bu; sertçe burnunun kemerini kırıştırıp, sımsıkı dişlerinin üzerindeki dudaklarını kıvırır, komik denebilecek abartılı bir ifadeye bürünür yüzü; ki kendi de gayet farkındadır bunun, tıpkı on üç yaşındaki bir kızın, güzel olmadığı gerçeğini ortaya koymak istercesine suratını çarpıtıp durması gibi. Birden Harry'ye bakmak için başını yukarı kaldırır kadın ve çizgi çizgi kırışıklıklarla efkârlanmış o minicik kahverengi yuvalarından, tutsak hayatın getirdiği bir delilikle pörtlemiş mavi gözleriyle şöyle der: "Of, şu Bayan R. S. Holford'u da hiç *sevmiyorum*; hep pek bir solgun ve ince görünüyor gözüme. Horace bu açık uçuk pembeleri severdi ama; ben de ona derdim ki, 'Kırmızı istersem bana şöyle kırmızı, kıpkırmızı kocaman bir gül ver. Beyaz istersem de beyaz, şöyle uzun bembeyaz bir zambak olsun; ve beni şu aradakilerle, ne idüğü belirsiz, pembeye mora çalanlarla uğraştırma. Rhody[9] mesela acayip ketum bir bitki,' derdim Horace'a, 'beyni var resmen, her renkten az az veriyor,' sırf takılmak için ona. Ama hakikat payı da vardı tabii dediğimin." Kadın dalıp gider. Çim patikada öylece kalakalır ve gözleri, ısrarcı mavi halkaların içinde cam kırıkları gibi beyazlaşmış irisleri, bir o yana bir bu yana kayarak sinirli sinirli oynar. "Aslında tamamıyla hakikatti söylediğim. Ben bir çiftçi kızıyım Bay Angstrom ve bu toprağın kabayoncalarla dolu olmasını tercih ederdim aslında. Derdim ki ona, 'Madem bu kadar uğraşıyorsun, ne diye buğday ekmiyorsun ki şuraya? Gerçek ekin budur. Sen buğday yetiştir ben de ekmek yapayım.' Hakikaten yapardım da. 'Solduktan sonra n'apıcaz ki şu çiçekleri, bütün sene dökülen yapraklarıyla uğraş dur sonra.' Bir de, 'Hangi güzel kız için yetiştiriyorsun bakayım bunları?' derdim ona. Benden gençti Horace, bu yüzden o kadar rahat takılabilirdim ya ona. Kaç yaş genç olduğunu söylemeyeceğim. Ne diye durduk ki biz şimdi burada? Benimki gibi ihtiyar bir beden bir yerde bu kadar uzun durursa çakılıp kalır." Bastonuyla çimi dürter, kolunu uzatması için Tavşan'a bir işarettir bu. Taze çiçek vadisinden aşağı doğru yürürler. "Ondan uzun yaşayacağım hiç aklıma gelmemişti ama. Bu yönden zayıf çıktı. Bahçeye bir çıktı mı saatlerce oturabilirdi. Oysa bir çiftçi kızı oturmak nedir bilmez."

Kadının kararsız eli uzun baldıran otlarının sallantısı gibi titreşir Tavşan'ın bileğinde. Bu bitkiler Tavşan'ın aklına yasak arazileri getirir, bunların koruyuculuğu altında olmak hoşuna gider. "Ah. İşte *bitki* budur." Bir köşede dururlar ve kadın titrek bastonunu dupduru bir pembe rengindeki minik bir ormangülüne kaldırır. "Horace'ın Bianchi'si," der Bayan Smith. "Bazı beyazların haricindeki tek ormangülü, bunların isimlerini unuttum ama, neyse saçma sapan

isimler işte, ne anlama geldiğini söylüyor. Doğru dürüst tek pembe bu. Horace bunu ilk aldığında diğer sözde pembelerin yanına dikti ve bunun yanında diğerleri öyle kötü kaldı ki o da hepsini söküp Bianchi'nin arkasına koyu kırmızıları ekti. Koyu kırmızılar yakında açarlar değil mi? Şimdi haziranda mıyız?" Vahşi gözlerini Tavşan'ın üzerine dikip, bileğini daha bir sıkı tutar.

"Daha değil. Şehitleri anma günü gelecek cumartesi."

"Aa tabii ya, şu aptal bitkiyi aldığımız günü hatırladım şimdi. Hava çok sıcaktı! Bunu gemiden almak için arabayla New York'a kadar gitmiş ve sanki böyle en sevdiğimiz teyzemizmiş falan gibi Packard'ın arka koltuğuna yerleştirmiştik. Toprak dolu kocaman mavi bir ahşap kabın içinde gelmişti. İngiltere'de elinde bu bitkiden olan bir tek fidanlık vardı ve gemiyle getirilmesi için iki yüz dolar vermiştik onlara. Bir adam her gün geminin yük güvertesine inip sulamıştı bunu. Hava sıcak. Jersey'den Trenton'a kadar bütün o berbat trafikte bu cılız çalılık arabanın arka koltuğunda, mavi kabının içinde prensler gibi kurulmuştu! O zamanlar şu paralı yollar yoktu daha, bu yüzden New York'a gitmek altı saat falan sürmüştü. Büyük Bunalım zamanıydı ve herkesin otomobili vardı. Burlington'da Delaware'a uğradıydık. Bu savaştan önceydi. 'Savaş' diyince hangi savaştan bahsettiğimi anladınız mı? Siz şimdi Kore'yi falan kastettiğimi sanmışsınızdır."

"Yok, İkinci Dünya Savaşı diye düşündüm."

"Haa tamam! Tamam! Hakikaten hatırlıyor musunuz?"

"Tabii. Bayağı büyüktüm ben o zaman. Teneke kutuları düzleştirip, Savaş Pulları alırdım ve bunlarla ilkokulda ödül kazanırdık."

"Bizim oğlumuz ölmüştü."

"Aaa, çok üzüldüm."

"Ah genç değildi, yaşı vardı biraz. Neredeyse kırktı. Gider gitmez subay yapmışlardı onu."

"Buna rağmen-"

"Evet. İnsanlar hep gençlerin öldüğünü sanıyor."

"Yaa, öyle."

"İyi bir savaştı. İlki gibi değildi. Kazanmak hakkımızdı ve biz de kazandık. Bütün savaşlar kötüdür, ama bunu kazanmak tatmin ediciydi." Bastonuyla yeniden pembe bitkiye işaret eder. "Şunu gemiden alıp getirdiğimiz gün, tabii o zaman yaz sonuydu ve böyle çiçekli değildi bu, buralara kadar getirmek çok saçma gelmişti bana, bu böyle arka koltuğa şeyler gibi kurulmuş"—kendini tekrar ettiğini fark edip duraksar ama sonra devam eder—"prensler gibi." Bunaklığına gülüp gülmeyeceğini görmek için Tavşan'ın yüzüne bakan kadının saydamlaşmış gözlerine kurnaz bir ifade yerleşmiştir. Bir şey görmeyince haşin bir edayla, "Bu tektir," der.

"Tek Bianchi mi?"

"Evet! Doğru! Amerika'nın başka hiçbir yerinde yoktur bundan. Goldan Gate'den istediğin yere kadar git, böyle güzel pembe bulamazsın. Brooklyn Köprüsü mü ne diyorlar, oraya kadar git işte. Memleketin en hoş pembesi burnumuzun dibinde dururyor. Lancaster'dan bir çiçekçi bir parça almıştı bundan ama tutmamış. Muhtemelen kireçli toprağa dikmişti. Salak adam. Yunanlı'ydı."

Kadın Tavşan'ın koluna pençe gibi yapışıp daha bir ağır ve seri adımlarla ilerler. Güneş tepededir ve kadın muhtemelen eve gitme ihtiyacındadır. Arılar yaprakların arasında yüzüyordur sanki; gizlenmiş kuşlar azarlar gibi öterler. Yaprakların sayısı çiçekleri bastırmıştır, yeşilliklerle kaplı taze duvarlardan sinsi bir acı koku yükselir. Akçaağaçlar, kavaklar, meşe ağaçları ve kestane ağaçları, değişip duran bir derinlikte, ilerideki mülke kadar seyrek bir orman oluşturur. Çimenlikle çalılığın arasındaki ıslak gölgeli saçağın altında ormangülleri hâlâ filiz vermektedir, ama çimin orta

yerindeki korunaksız yığınlar, çim patikalar boyunca ve düzenli soluk sıralar halinde, şimdiden yapraklarını dökmüş. Bayan Smith Tavşan'la beraber topallaya topallaya o koca çiçeklerin yanından geçerken, "Hiç sevmiyorum, hiç sevmiyorum," der. "Güzelliklerini takdir ediyorum tabii ama şunların yerinde keşke yoncalar olsaydı. Bir kadın—ne diye bu kadar sinirleniyorsam—Horace çiçekler açtığı vakit komşuları çağırıp bahçeyi göstermeyi pek severdi, birçok açıdan çocuk gibiydi aslında. Bu kadın, yani tepenin aşağısında, pencere önünden metalik renkli kedisi eksik olmayan, tuğladan küçük bir kulübede yaşayan Bayan Foster, her seferinde şöyle derdi, burnuna kadar yayılmış o rujuyla bana dönüp derdi ki"—içten içe bir kinle, sesini tatlılaştırarak kadını öyle bir taklit eder ki bedeni sarsılır—"'Ah Bayan Smith burası cennetten bir parça olmalı!' Ben de bir seferinde dedim ki ona, çenemi daha fazla tutamamıştım artık, dedim ki, 'E işin ucunda başka bir ormangülü çayırına varmak varsa, her Pazar St. John Episkopal Kilisesine gideceğim diye altı mil yolu gidip dönmeyeyim bari, hem yoldan kısmış olurum, hem de gitmek istemiyorum zaten.' Yani yaşlı bir günahkarın söyleyeceği şey değil di mi hiç?"

"Aa bilmem ki-"

"Yalnızca kibarlık eden zavallı bir kadına hem de? Ama onda da zerre kadar beyin yoktu hakikaten; böyle zibidi gençler gibi yüzünü boyayıp durmazdı yoksa. Zavallıcık öldü şimdi; iki ya da üç kış evvel rahmetli oldu Alma Foster. Artık o biliyor hakikati, ben hâlâ bilmiyorum."

"Ee belki de ona ormangülü olarak görünen şeyler size yonca gibi görünecek."

"*Hah!* Bravo! Kesin! Kesin öyle! Biliyor musunuz Bay Angstrom, *çok* hoş bir şey bu—" Patikada durup hantalca Tavşan'ın kolunu okşar; güneşin altında küçük bronz yüzünü ona doğru kaldırır, ve Tavşan'a dikilmiş bakışlarında, o beceriksiz çocuksu flörtçülüğünün ve dermansız gezintinin altında, yaşlı bir zekânın pırıltıları belirir, öyle ki zaten bir parça tedirgin olan Tavşan üstüne üstüne gelen delici bir güç hisseder; Bayan Smith bakışlarını beyinsiz çiçeklere yöneltir. "Siz ve ben, ne kadar aynı düşünüyoruz. Öyle değil mi? *Değil mi* ama?"

Ruth, "İşlerin tıkırında valla," der Tavşan'a. Şehitleri Anma Günü, öğleden sonra West Brewer'daki halka açık yüzme havuzuna gitmişlerdir. Mayo giyme konusunda biraz çekingen davranmıştı ama soyunma odasından çıktığında, boneyi takınca küçülmüş kafası ve o yusyuvarlak geniş omuzlarıyla muhteşem görünüyordu Ruth. Kalçalarına kadar suyun içindeyken kırık bir heykel gibi duruyordu. Koca bacaklarını yavaşça çırpıp, düzgün kollarını kaldırarak ve o dalgalanan yeşilin altında simsiyah parlayan sırtı ve poposuyla zorlanmadan yüzdü epey. Sonra yüzmeyi bırakıp öyle bir edayla kendini yüzüstü suya bıraktı ki Tavşan'ın kalbi bu hafif tehlike karşısında yerinden hoplayacak gibi oldu. Suyun kaldırma kuvvetiyle poposu suyu yarıp yüzeyde kalmıştı, pırıl pırıl parlayan yusyuvarlak siyah bir ada, aniden suda beliren cascavlak bir görüntü, titreşen bozuk bir televizyon sanki: Bu hoş manzara karşısında Tavşan'ın gururu kabarıp, her yanını sımsıkı bir mülkiyet duygusu sarar. Onundu, kız ona aitti, kızın baştan ayağa her yanını kaplayan şu su kadar iyi biliyordu onu. Kolunu geriye atınca oluşan kabarcıklar kırılıp göğsünden içeri akarak sel gibi dokunur kıza; yarı gömük bedeni yay gibi gergin, gözlerini yumup körü körüne ilerler. Başı suyun aşağısında, havuzun sığ köşesinde birbirine su sıçratarak şakalaşan iki çelimsiz oğlana doğru yüzer. Kolunu geriye atıp da tekine değince uyanır ve gülümseyerek suyun içine çömelir; kalabalık havuzun telaşlı dalgalarında dengesini koruyabilmek için gevşekçe kollarını bırakır. Her yanı klor kokusu sarmıştır. Temiz, tertemiz: Temizliğin ne olduğunu orada idrak eder Tavşan. Sana ait olmayan hiçbir elementin sana değmemesi demekti. Ruth suyun içinde, kendisi çimlerin üzerinde,

dışarıda. Kesinlikle su insanı değildi Tavşan. Islaklık üşütürdü onu hep. Bir dalıp çıktıktan sonra kenardaki karolara oturup, arkasındaki liseli kızların, geniş kaslı sırtına hayran hayran baktıkları hayaliyle ayaklarını suya sallamayı tercih eder; omuzlarını çevirdiğinde güneşin altındaki derisinin iyice gerildiğini hisseder. Ruth havuzun ucuna güçlükle ilerler, su öyle sığdır ki havuzun kareli zemini kırılan ışınların etkisiyle suyun yüzeyindeymiş gibi görünür. Soluk yeşil rengi üzüm salkımlarını andıran sularını akıtarak küçük merdiveni tırmanır. Tavşan hemen, yere yaymış oldukları örtünün yanına koşup uzanır ki Ruth geldiği vakit, göğün altında, bacakları iki yana açık, suyun etkisiyle kıvrılarak kalçalarının tam ortasına dek inen siyah saçlarıyla tepesinde dikilirken onu görebilsin. Ruth bonesini çıkarıp saçlarını sallar ve havlu almak için eğilir. Sırtındaki sular omuzlarından aşağı damlar. Tavşan Ruth'un kollarını kurulayışını seyrederken yerdeki örtüden çimen kokusu yükselir, berrak hava çığlıklarla titreşir. Ruth yanına uzanıp gözlerini yumar ve kendini güneşe bırakır. Yüzü, bu kadar yakından, yanıklığın verdiği sarılığın haricinde renksiz denebilecek, dümdüz bir cilttir, ve bu sarılık, yüzünün büyüklüğüne madeni bir ağırlık katmıştır, sanki böyle taş ocaklarından doğruca tapınaklara taşınan cinsten saf, gözenekli bir taşın ağırlığıdır bu. Sözcükler bu anıtsal şahsın, Ruth'un, ağzından aynı tonda, Tavşan'ın kulaklarının sundurmasına yuvarlanan devasa tekerlekler ya da ışığın altında fırıl fırıl dönen dilsiz madeni paralar misali dökülür gene. "İşlerin tıkırında valla."

"Nasıl yani?"

"Aa"—kelimeler dudaklarından dökülmeye geç kalmıştır bir parça; Tavşan önce dudakların kıpırtısını görür, ses sonra gelir: "Baksana. Her hafta golf oynamak ve karının sana birtakım şeyler yapmasına engel olmak için Eccles var. Çiçeklerin ve sana âşık bir Bayan Smith'in var. Ben varım, daha n'olsun?"

"Cidden bana âşık olduğunu mu düşünüyorsun onun? Bayan Smith'in yani?"

"Tek bildiğim senin söylediklerin. Sen öyle söylüyorsun."

"Yoo, ben hiç öyle bir şey söylemedim. Söyledim mi?"

Tavşan'ın mahmur memnuniyetinden dolayı iyice şişmiş koca yüzüyle cevap vermeye gerek görmez Ruth.

Tavşan yineler, "Söyledim mi?" ve Ruth'un kolunu cimcikler, sertçe. Aslında bu kadar sert cimciklemek istememiştir, ama tenine dokunduğu anda canını sıkan bir şey olmuştur. Somurtuk bir kendini bırakış.

"Ayy. Piç kurusu."

Ruth yatmaya devam eder, ilgisi Tavşan'dan çok güneşedir. Tavşan dirseğinin üzerinde doğrulup bir ölü gibi yatan bedenine bakar onun, tam karşılarında kâğıt bardaklardan portakal suyu içen on beş on altı yaşlarında iki narin kız vardır. Askısız beyaz bikinili olanı bir yandan kamışla portakal suyunu çekerken kahverengi bakışlarıyla Tavşan'ı dikizler, incecik bacakları bir zencininki kadar karadır. Kalça kemikleri dümdüz göbeğinin iki yanından kupkuru fırlamıştır.

"Aah bütün *dünya* hayran sana," der Ruth aniden. "Tek merak ettiğim neden acaba?"

"Sevilesi bir adamım da ondan," der Tavşan.

"Yani neden *öylesin* işte. Ne özelliğin var ki?"

"Ben bir azizim," der Tavşan. "İnsanlara inanç aşılıyorum." Bunu ona bir gün Eccles söylemiştir, gülerek. Muhtemelen dalga geçmiştir. Eccles'in gerçekte ne demek istediğini asla bilemiyordur.; nasıl anlamak istersen öyle anlamak lazımdı onu. Tavşan canı gönülden inanmıştı ama buna. Kendinin aklına asla böyle bir şey gelmezdi. Diğer insanlara ne verip vermediğine kafa yormazdı

pek.

"*Bana* acı veriyorsun ama," der Ruth.

"O halde lanetleneceğim." Haksızlık bu: Ruth'un havuzdaki o halinden o kadar gurur duyup, onu o kadar sevmişken hem de.

"Sen ne diye hiçbir şeyi üstüne alma gereği görmüyorsun?"

"Ne diyosun yaa? Seni destekliyorum ya?"

"Esas sen ne diyosun? Benim bir işim var." Dediği doğrudur. Tavşan Bayan Smith'in yanında işe başladıktan bir süre sonra Ruth da Brewer'da şubesi olan bir sigorta şirketine stenograf olarak girmiştir. Bunu Tavşan istemişti; çünkü kendisi evde yokken kızın öğleden sonralarını nasıl geçireceğini düşünmek istemiyordu. Ruth birilerinin arkasından dolap çevirmeyi sevmediğini söylemişti ama Tavşan pek emin değildi bundan. Onunla tanıştığında hiç de darda olduğu söylenemezdi.

"Bırak istersen," der Tavşan. "Fark etmez benim için. Otur bütün gün o polisiyelerini oku. Ben sana bakarım."

"Bana bakarmış. Madem o kadar güçlüsün ne diye karına bakmıyorsun?"

"Neden bakayım ki? Babası çekip çeviriyordur nasıl 'olsa."

"Yahu ne *vurdumduymaz* herifsin ya sen, bana en çok koyan bu. Bir gün tüm bunların bedelini ödeyeceğini düşünmüyor musun hiç?" Ruth suda kalmanın etkisiyle kan çanağına dönmüş, hilesiz gözlerle Tavşan'a bakar. Ellerini siper eder. Gözleri, Tavşan'ın o gece parkmetrenin yanında gördüğü gözlere, bir oyuncak bebeğinki kadar düz ve soluk yuvarlaklara benzemiyordur şimdi. Gözlerinin mavisi derinleşip, Tavşan'ın içgüdülerine hakikati haykıran, onu rahatsız eden bir yoğunlukla koyulaşır.

Gözlerinin batması rahatsız eder ve gözyaşlarına engel olmak için başını çevirir Ruth, kolayca ağlamak en belirgin işaretlerden biri, diye geçirir aklından. Ahh, işte de daktilonun başından kalkarak, kendini koştur koştur tuvalete zor atıp hüngür hüngür ağlıyordur. O daracık alanda klozete bakıp kendi haline hem gülüp hem de göğsüne ağrılar girene dek ağlar. Ve uykusu gelir. Ahh, öğle yemeğinden geldikten sonra koridora, yavşak bakışlı ihtiyar Honig'in üzerinden atlayıp geçeceği, Lily Orff ve Rita Fiorvante'nin arasındaki o muşamba döşemeli zemine uzanıp gerinmemek için kendini zor tutar. Bir de acıkır ki. Öğle yemeklerinde sandviçle sodalı dondurma içip, sonra da kahveyle donut yer ama üzerine gofret, çikolata gibi bir şey almadan duramaz. Tam da Tavşan için zayıflama çalışmaları sonuç verip üç kilo vermişken, yani bir tartıda öyle çıkmıştı. Bir açıdan kendini onun için değiştirirken başka bir açıdan, ne ahmaklık ki, Tavşan onu değiştiriyordu. Tüm iyi huyluluğuna rağmen ters adamdı Tavşan. Yine de Ruth'un tanıdığı ilk iyi huylu adamdı. Diğer adamlar için, iğrenç zihinlerinde yarattıkları biri olmaktan öteye gitmezken, Tavşan için bir *mevcudiyeti* olduğunu hissediyordur en azından. Ah onların o ıslak ağızlarından ve güdük gülüşlerinden nasıl da nefret ediyordu ama Harry ile beraber olduğundan beri onları affetmişti sanki, suçun sadece yarısı onlara aitti, bir nevi toslayıp durduğu bir duvar gibilerdi, çünkü şimdiye dek hep onu bekleyen bir şeyin olduğu hissi vardı içinde, derken Harry ile bunu bulmuştu ve daha önce olan hiçbir şey gerçek değilmiş gibi gözükmüştü gözüne. Sonuçta kimse onu gerçek anlamda incitmemiş, bir yanına zarar vermemişti ve hatırlamaya çabaladığında tüm bunlar başka birinin başından geçmiş gibi hissediyordu. Sanki gözlerini yummuş gibi, bir parça bulanık görür hepsini, bulanık, dokunaklı ve istekli adamlar, karılarında bulamadıkları bazı şeylerin, birkaç belden aşağı lafın, hafif hafif inlemenin, ya da ağızla yapılan muamelenin

peşindedir hepsi. Epi topu bu işte. Ne anlarlar ki bundan? Anlam veremez Ruth. Sonuçta onların senin portakallarına yapışmalarından daha kötü olamaz asla, hem de biraz cömert olmanın zararı yok diye düşünür, ilk Harrison'a yapmıştı, kafası acayip kıyaktı ve ertesi sabah uyandığında ağzındaki tada anlam verememişti. Adamın içi bu kadar boş olunca, tadı da deniz suyu gibi oluyordu demek, düşündüğünden çok daha fazla uğraşmıştı, kadınlar hep düşünüldüğünden daha fazla uğraşır zaten. Mesele şu ki, o noktada takdir edilmek isterler. Gerçekten isterler bunu. Fazla çirkin değillerdir, ama öyle olduklarını sanırlar. Ruth lisedeyken, onlara dokunduğunda utanmalarına, sevinmelerine pek şaşırırdı ve nasıl da hemen birbirlerine anlatırlardı. Ne düşünüyorlardı ki, canavar olduklarını mı? Eğer birazcık kafa yorsalardı senin de bunu merak ettiğini, onlar gibi senin de bu yabancılık hissinden hoşlandığını anlayabilirlerdi, kadınlarınkinden daha çirkin değildi, her yanı kırmızı kırmızı buruşuk, ah, sonunda aynı kapıya çıkar ama hepsi. Gizem mizem yok. Önemli bir keşifti bu onun için, hiçbir gizemin olmadığını görmek, yalnızca yapıştırılmış gibi duran bir şey, ama bununla kendilerini birer kral sanıyorlar işte ve adamların suyuna gidersen iyi de olabilir, idare edebilir de ve her şeyin ötesinde seni diğerlerine karşı onların yanında kılar, spor salonunda hokey oynarken bacaklarını saran o minicik bez parçası, bebek kıyafetini andıran mavi üniformanın içinde inek gibi, on ikinci sınıfta bunu giymeyi bırakmış ve ihtar almıştı. Ah babaları müteahhit ya da eczacı olan o kızlardan nasıl da nefret ederdi. Ama gece olduğunda onların hiçbirinin bilmediği o şeyi yaşarken yeniden kraliçe oluverirdi işte. Ama hiçbir keyfi yoktu o zaman bu işin, üzerinden kıyafetlerini çıkarman bile gerekmezdi, ağızlarda hâlâ az önce yenen hamburger soğanının kokusu, arabanın kaloriferinden gelen tıkırtılar eşliğinde kıyafetlerin üzerinden sürtünülürdü yalnızca, bütün o kıyafetler falan, her şey üstteyken olup biterdi her şey. Senin de bir *isteğinin* olduğu akıllarına gelmezdi hiç. Hepsi onların istediği şekilde olacak. Bazen yalnızca Fransız stili öpüşürlerdi, pek hoşlaşmazdı bundan ya, ıslak kaygan diller, nefes bile alamazsın, ama dudakların o birden sertleşip açılmasından ve sonra rahatlamış bir halde kapanıp uzaklaşmasından işin sona erdiğini anlardın. Artık üzerine abanan biri yoktur ve eğer üzerin kuru kalsın istiyorsan kenara çekilmekte fayda var. Adını tuvaletlerin duvarlarına yazmışlardı hep; okulda şarkısı bile dolanıyordu. Bunu ona Allie söylemişti, nazikçe. Allie ile yaşadıkları hoştu ama; bir keresinde okuldan sonra güneş hâlâ tepedeyken arabayla kasabanın dışına çıkıp, tenha bir yolda ilerleyerek çalılıklarla kaplı bir yerde, Mt. Judge'a, uzaktan belli belirsiz görünen o dağ ile eteklerindeki kasabaya nazır bir yerde durmuşlardı; Allie başını Ruth'un dizine koymuştu, Ruth'un kazağı yukarı sıyrık, sutyeni çözük, o ise bebek gibi kibar kibar; o zaman portakalları (bu portakal lafını da kim dediyse? Allie değildi ama) daha bir sıkı, yuvarlak ve hassas; oğlanın beklemedeki ıslak ağzı ise öyle mesut, öyle esrik, ve tepelerinde kuşlar güneşin altında sıcacık ötmekte. O zaman ağzından kaçırdı işte Allie. Ağzından kaçması kaçınılmazdı. Ruth affetti onu ama sonrasında daha akıllı davrandı. Daha büyük oğlanlarla olmaya başladı; suç muydu şimdi bu, neden olmasın ki? Neden olmasın? Bir muammaydı bu ve cevabını hâlâ bilmiyor; bunun suç olup olmadığına kafa yorarken yorgun düşer, sudan çıktığı için sırılsaklam uzanmış, aralanmış gözkapaklarıyla kırmızı kırmızı bakınır etrafa ve sonra o kırmızılığı yumup, hata yapıp yapmadığını düşünür yine. Akıllı kızdı. Onlar için genç demek güzel demekti ve yaşça büyük olduklarından öyle fazla aceleci davranmıyorlardı. Yine de *hiç* kaale almayacağın bazı gerzekler, o küçük aletlerini dünyanın en muhteşem şeyi sanırlardı.

Ama *bu* adam. Pek çatlak. Ne buluyor onda acaba? Güzel adam allah için, yumuşacık ve sünnetsiz, kuzu gibi yatarken yanında, birden bir meleğin boynuzları gibi sımsıkı yerleşiyor içine,

ama sırf bu değil, o çocuksu haliyle onu yıldızların tepesine uçurup, kulağına harika şeyler söylemesinden öte bir şey bu, tuhaf bir gücü var onun üzerinde; beraber olduklarında her şeyden kopuyor sanki, işte bu, aradığı şey bu olmalı. Bir adamla beraberken diğer her şeyden kopmak. Ah o ilk gece o böyle büyük bir hazla "Heey" dediğinde altındaki şeye pek önem vermemişti ama vermek lazımdı demek. O halde bütün o herifleri affetmişti, onun yüzü hepsinin yüzüne karışıp korku dolu bir karaltı halinde çıkmıştı karşısına ve şimdi eskisinden çok daha güzel bir hayata sürüklendiğini hissediyordu. Ama neticede onun da diğerlerinden bir farkı yok, üstündeyken iyice sokulup canım tatlım diyip, iş bittiğinde sırtını dönerek başka şeyler düşünüyor. Erkekler bir kadının yaşadığı gibi yaşamıyor bunu. Giderek alışkanlık haline getiriyorlar, Ruth havaya giremediğini söylediğinde ya da Tavşan bunu hissettiğinde aceleci davranıyor. O zaman Ruth öylece uzanıp dinliyor sadece ve bu bir şekilde rahatlatıyor onu; ama sonrasında uykuya dalamıyor. Bazı geceler Tavşan uyandırmaya çalışıyor onu ama Ruth o kadar uykulu ya da yorgun oluyor ki bir şey olmuyor; bazen de Tavşan'ı itekleyip, sarsmak ve ona bağırmak geliyor içinden, *yapamam* gerizekâlı, sen *baba* olacaksın! Ama hayır. Ona bunu söylememesi lazım. Söylerse her şey sona erebilir; yalnızca bir âdet dönemi geçmiştir, diğeri de yaklaşıyordur belki yakında olacaktır ve hiçbir şey kalmayacaktır elinde. Her şey şu halde bile bu kadar karışıkken buna sevinip sevinmeyeceğini bilemez cidden. En azından bir şeyler *yapıyordur*, mideye şeker çikolata falan indiriyordur. Ah istemediğinden bile emin değildir bunu, ama Tavşan o kahrolası hoş, düzgün aletiyle istiyor gibidir. Şu *vurdumduymaz* piç kurusunu kıl etmek için kollarında kasten uyuyakalarak bu durumu kendinin yaratıp yaratmadığından emin değildir Ruth pek. Uyurken, Ruth'un kalkıp sürüne sürüne o soğuk banyoya gitmesine aldırmazdı, ne de olsa görülecek ya da yapılacak bir şey yoktu. Bütün mesele buydu, kendi kabuğunda yaşıyordu Tavşan ve hiçbir şeyi fazla takmıyordu. Ona yediği çikolatalardan ve hep uykusu geldiğinden bahsedecek olsa adam korkuya kapılıp, o hoş düzgün aletini, o hoş küçük Tanrısını ve de her salı golf oynayan o hoş küçük papazını da alıp kaçardı yanından. Önceleri en azından yanlış davrandığını biliyordu, oysa şimdi aklına her eseni yaparak dünyayı kurtaracağını sanan İsa sanıyor kendisini Tavşan ve bu lanet olası durumun başlıca sebebi de şu papaz. Bir gün bir piskoposu ya da her kim gerekiyorsa onu bulup papazının büyük bir tehdit oluşturduğunu söylemek lazım. Zavallı Tavşan'ın kafasını akıl almaz fikirlerle dolduruyor, hatta şu anda da Ruth'un kulaklarını dolduruyor; Tavşan o yumuşacık kendinden emin sesiyle Ruth'un sorusunu öyle ukala ve soğuk bir vurdumduymazlıkla yanıtlar ki kızın gözlerinden yaşlar dökülür.

"Şöyle açıklayayım," der Tavşan. "Janice'i terk ettiğimde tuhaf bir şey keşfetmiştim." Yaşlar Ruth'un gözkapaklarında titreşir, havuz suyunun tuzlu tadı dudaklarına siner. "Eğer kendin olmaya cesaretin varsa," der, "bunun bedelini diğerleri öder."

O uygunsuz görüşmeleri yapmak, en azından kafada kurmak Eccles için bir ıstıraptır. Genellikle, hayali gerçeğinden kötüdür: Ne de olsa gerçeği idare eden Tanrı'dır. İnsanların asıl halleri daima tahammül edilebilirdir. Bayan Springer esmer, tombiş, küçük kemikli, çingene görünümlü bir kadındır. Ana kızın ikisinin de uğursuz bir havası vardır, ama annedeki etrafa huzursuzluk yayma becerisi, orta sınıf yaşamın tüm stratejilerine işlemiş tanrı vergisi bir yetenektir. Oysa kızında o kadar bariz değildir bu, pek bir işe yaramaz ve diğerlerine olduğu kadar kendine de zararı dokunur. Eccles Janice'i evde bulamayınca rahatlar; karşısında kendini acayip suçlu hissediyordur çünkü. Bayan Fosnacht'la birlikte Brewer'a *Bazıları Sıcak Sever*'in matinesine gitmişlerdir. İki oğlan

Springer'ların arka bahçesinde oynuyordur. Bayan Springer Eccles'i içeri davet edip, çocuklara göz kulak olabileceği kapalı verandaya alır. Evi pahalı mobilyalarla ama karışık bir şekilde döşenmiştir; her odada gerekenden bir fazla koltuk vardır sanki. Ön kapıdan arkadakine varmak için tıka basa dolu odaların içinden manevralar yaparak ilerlerler. Her iki ayak bileği bandajla sarılı olan Bayan Springer ağır ağır önde giderek yol gösterir. Minik adımlarının ağrısı kalçalarının alçı bir kalıptaymış gibi duruşunu iyice pekiştiriyordur. Kendini zarifçe verandadaki salıncağın minderine bırakıp da, salıncak bir gıcırtı ve keskin bir geri savruluşla ağırlığını aldığında, kadın bacaklarını ileri attırarak Eccles'i hayrete düşürür. Keyifli olduğunu gösteren bir davranıştır bu; tüysüz soluk baldırları dimdik ileri uzanır, bağcıklı ayakkabıları yerden kesilir. Yuvarlak hatlı ayakkabılarının derisi, sanki yıllarca ıslak bir leğende kalmış gibi çatlak çatlaktır. Eccles ustaca menteşelenmiş, aliminyum-plastik karışımı bir bahçe sandalyesine oturur. Oturduğu kısımdaki paravanın arkasından güneşin altında salıncak-kaydırak-kum havuzu setinde oynayan Nelson Angstrom'u ve Fosnachtlar'ın ondan azıcık daha büyük olan oğlunu görebilir. Eccles de bu oyun setlerinden almıştı bir ara ve hepsi koca bir karton kutunun içinde parça parça gelip de bunları bir araya koyamadığında pek bir utanmıştı; sonunda kilisenin yaşlı, sağır hademesi Angus yapmak zorunda kalmıştı.

"Sizi görmek ne güzel," der Bayan Springer. "Epeydir görünmemiştiniz. "

"Sadece üç hafta oldu galiba, değil mi?" Sandalyenin sırtına doğru kaykılır, katlanmasın diye topuklarını alttaki boruya geçirir. "Bayağı meşguldüm şu sıra, kilisedeki din dersleri, Gençlik Kolunun kurmaya karar verdiği beyzbol takımı falan, bir de bizim bölgede epey bir ölen oldu." Kadınla önceki görüşmelerini düşündükçe özür dilemek gelmez içinden. Evin bu kadar büyük oluşu Eccles'in aristokratik sınıf anlayışına ters düşer; oysa daha küçük bir evde oturuyor olsaydı Bayan Springer'ı daha çok sevecek, o da kendini daha rahat hissedecekti.

"Yaa evet, sizin yaptığınız işi hayatta yapmak istemezdim."

"Ben çoğu zaman zevk alıyorum bu işten."

"Doğru, öyle diyorlar. Duyduğuma göre golfü giderek ilerletiyormuşsunuz. "

Bak şu işe. Kadının rahatlamaya başladığını düşünür Eccles. Bir an için her yanı dökülen eski püskü bir evin verandasında oturduklarını ve onun da cefakâr, kaderine razı şişko bir işçi karısı olduğunu düşünür. Aynen böyle görür; böyle biri de olabilirdi gerçekten. Fred Springer karısıyla evlendiği sıra geleceği muhtemelen kızıyla evlenen Harry Angstrom'dan daha az parlak görünüyordu. Eccles Harry'nin dört sene önceki halini hayal eder ve gözünde hoş bir resim canlanır: Uzun boylu, sarışın, okulda herkes tarafından bilinen, yeterince zeki, işini bilen. Özellikle o kendine güvenli havası Janice'in hoşuna gitmiş olmalıydı. David ve Michal. *Sakın ola birbirinizi aldatmayın...* Alnını kaşıyıp şöyle der, "Golf oynamak birini tanımak için iyi bir yoldur. Benim yapmak istediğim de bu, anladınız mı, insanları tanımak. Eğer karşınızdaki kişiyi tanımıyorsanız onu İsa'ya nasıl yöneltebilirsiniz ki?"

"Peki siz şimdi damadım hakkında benim bilmediğim neyi biliyorsunuz?"

"Her şeyden önce iyi bir adam o."

"Ne için iyi?"

"İlla bir şey *için* mi iyi olmak lazım?" Eccles düşünür. "Evet, galiba öyle."

"Nelson! Keser misin şunu artık!" Bayan Springer salıncağın üzerinde dimdik o tarafa döner ama oğlanı ağlatan şeyin ne olduğunu görmek için kalkmaz yerinden. Paravanın kenarında oturan Eccles görebilir. Fosnachtlar'ın oğlu elinde iki tane kırmızı plastik kamyonla salıncağın kenarında

duruyordur. Ondan üç beş santim daha kısa olan Angstromlar'ın oğluysa elini kocaman açmış, çocuğun göğsüne vuracakmış gibi sallıyordur, ama bir adım daha ileri gidip hakikaten vurmayı gözü yemez. Genç Fosnacht ise dimdik, aptallara has çıldırtıcı bir dayanıklılıkla öylece durup, küçük oğlanın boşa savurduğu yumruklara ve buruşmuş yüzüne bakar, yüzünde memnuniyet gösteren en ufak bir tebessüm yoktur, büyük bir soğukkanlılıkla yaptığı deneyin etkilerini gözleyen gerçek bir bilim adamıdır sanki. Bayan Springer'ın sesi sertçe çınlayarak paravanı aşar: "*Duydun mu beni, zırlamayı kes dedim sana!*"

Nelson yüzünü verandaya dönüp anlatmaya çalışır, "Pilly- Pilly-" Gelgelelim uğradığı haksızlığı anlatmaya çalışmak bile inanılmaz bir güç gerektirir, ve sanki arkasından ittirilmiş gibi öne doğru sendeleyip hırsızın göğsüne bir tane indirir ve karşılığında hafifçe iteklenerek kıç üstü oturur. Karnına doğru bükülerek, kendini çimlerde yuvarlar, bir yandan da tekmeler savuruyordur. Çocuğun bedeniyle beraber Eccles'in yüreği de iki büklüm olmuştur sanki; yanlışın itici gücünü iyi bilir Eccles, zihnin böyle bir durumda nasıl kafa tuttuğunu ve her bir beyhude savuruşun havayı nasıl daha da zayıf böldüğünü, ta ki kanının son damlasına kadar vakum gibi o kainatın içine çekilene dek.

Eccles, "Çocuk kamyonunu almıştı," der Bayan Springer'a.

"Geri alsın o da o zaman," der Bayan Springer. "Öğrenmesi lazım. Şu bacaklarımla her dakika yanına koşamam ben, bütün gün böylelerdi."

"*Billy.*" Çocuk, Eccles'i, bir erkek sesi duyunca şaşırarak bakar. "Kamyonu geri ver." Billy bu duruma bir anlam vermeye çalışır, tereddüt eder. "*Hadi*, lütfen." Billy, ikna olarak yürür ve oyuncağı hüngür hüngür ağlayan arkadaşının kafasına bırakır.

Tam bu yeni acının etkisiyle Nelson'un boğazına taze bir hüzün çökmüştür ki, kamyonu burnunun dibindeki çimenlikte görmesiyle geçiverir. Istırap kaynağının ortadan kalktığını fark edip bedenindeki bu duyguyu dindirmesi biraz zaman alır. Çimlerde yuvarlanırken aldığı o derin ve keskin soluklar, kesilmiş çimenin yüzeyini ve bizzat güneş ışınlarını havaya fırlatmıştır sanki. Bir eşek arısı ısrarla paravanın alt kısmına çarpıp durur ve Eccles'in oturduğu alüminyum sandalye katlanacak gibi olur; uçsuz bucaksız dünya Nelson'un yeni durumuna iştirak ediyordur adeta.

Bayan Springer, "Bu çocuk neden bu kadar hanım evladı bilmiyorum," der. "Ya da belki de biliyorumdur."

Kurnazlıkla eklenmiş bu laf Eccles'in canını sıkar. "Neden?"

Gözlerinin altındaki karaciğeri andıran deri yukarı kalkıp ağzının köşeleri, değer biçen bir kaş çatışı eşliğinde aşağı bükülür. "Aynı babası: Şımarık yani. Ne istese vermişler, o da hayatta her şeyi elde edebileceğini sanıyor."

"Asıl diğer çocuk öyle; Nelson yalnızca kendine ait olan şeyi istedi."

"Hımm, sanırım siz babasının meselesinde bütün suçun Janice'te olduğunu düşünüyorsunuz." Kadının "Janice" kelimesini telaffuz edişiyle birlikte Eccles'in zihnindeki acıklı hayal yerini daha sağlam, değerli ve önemli bir şahsa bırakır. Kadının tüm bu olanlardan sonra, haklı olup olmadığını düşünür: Diğer tarafa mı geçmiştir yoksa?

"Hayır öyle düşünmüyorum," der. "Harry'nin davranışının hiçbir kabul edilebilir yanı yok. Yine de bunu yapmasının sebepleri var elbet, ve bunların bir kısmı kızınızın kontrol altına alabileceği şeylerdi. Benim mezhebime göre, hepimizin sorumlulukları vardır, ve her birimiz hem kendimizden hem de başkalarından sorumluyuzdur." Hoş bir şekilde dile döktüğü bu sözler ağzında buruk bir tat bırakmıştır. İçinden keşke içecek bir şey ikram etse diye geçirir. İlkbahar

yerini yavaş yavaş sıcaklara bırakıyordur.

Eccles'in tereddütü yaşlı çingenenin gözünden kaçmaz. "Söylemesi kolay," der. "İnsan dokuz aylık hamileyse ve saygın bir aileden gelen bu kişinin kocası kaltağın tekiyle sürtüyorsa, ve ben anlayabilmiş değilim ama bu herkese pek komik geliyorsa, bunu kabullenmek hiç de kolay değildir herhalde." "Kaltak" lafı bir anda havayı simsiyah dağıtır.

"Kimse bu durumu komik bulmuyor Bayan Springer."

"Siz benim kulağıma gelenleri bilmiyorsunuz. Millet arkamızdan gülüyor. Geçen gün benim yaşlarda bir hanım, eğer kocasını elinde tutamadıysa hiçbir şeye hakkı yok dedi bana. Bir de karşıma geçip sırıtmadı mı, neredeyse boğacaktım tiynetsizi. Ben de dedim ki ona, 'Erkeğin de görevleri vardır. Tek taraflı değildir hiçbir şey.' İşte bunun gibi kadınlar yüzünden erkekler her şeyi kendi kafasına göre yaşıyor ya. Valla tavırlarınıza bakılırsa siz de bir parça böyle düşünüyorsunuz. Dünya böyle Harry Angstrom gibi adamlarla dolacaksa eğer, sizin o kilisenize daha ne kadar ihtiyaçları olacak sanıyorsunuz?"

Bayan Springer oturduğu yerde daha bir dikleşmiş, yaşlarla dolu kara gözleri ışıl ışıl parlıyordur. Sesi tizleşip, Eccles'in yüzünü bir törpü gibi aşındırmıştır; Eccles her yanını berelenmiş hisseder. Kadının bu ilişkiye dair bıyık altından gülerek yapılan dedikodulardan bahsetmesi Eccles'i korkunç bir gerçekle yüzyüze getirir, pazar sabahları saat 11:30'da vaiz kürsüsüne çıkıp da, ayetler zihninden uçarak, notları saçmalamaya dönüştüğünde o binlerce suratın gerçekliği gibi bir gerçekliktir bu. Hafızasını zorlayıp bir şeyler çıkarır: "Harry'nin bazı açılardan özel biri olduğunu düşünüyorum."

"Tek özel yanı kimi ne kadar incittiğinin umrunda olmaması. Kusura bakmayın Sayın Eccles, biliyorum bu kadar meşgul olmanıza rağmen elinizden geleni yaptınız ama dürüst olmak gerekirse keşke o ilk gece polisi arasaymışım diyorum."

Sanki *onu* tutuklatmak için polisi arayacağını söylüyormuş gibi gelir Eccles'e. Neden olmasın ki? O beyaz yakasıyla ağzından çıkan her lafta Tanrı'nın adı geçiyordur. Çocuklara bir şeyler öğreteceği yerde onların inançlarını çalıyordur. Zırvalamalarını dinleyenlerin içlerindeki inancı öldürüyordur. Ayinin o her bilge nağmesinde bir dolandırıcıdan farksızdır, dudaklarından Babamız kelimesi dökülürken yüreğindeki asıl sevindirmek istediği baba başkadır, tüm hayatı boyunca sevindirmeye çalıştığı, puro içen bir Tanrı. "Polis ne yapabilirdi ki?" diye sorar kadına.

"Bilmiyorum ama golf oynamaktan daha çok işe yarardı herhalde."

"Geri döneceğinden neredeyse eminim."

"İki aydır söylüyorsunuz bunu."

"Hâlâ inanıyorum buna." Oysa inanmıyordur, artık hiçbir şeye inanmıyordur. Bayan Springer bu gerçeği yüzünden okumaya çalışırken bir sessizlik olur.

"Acaba"—sesi değişmiştir şimdi; rica ediyordur—"şu köşedeki tabureyi getirebilir misiniz? Ayaklarımı uzatmam gerekiyor da."

Eccles gözlerini kırpıştırdığında göz kapakları kaşınır. Üzerindeki sersemliği atıp tabureyi alarak kadına verir. Bayan Springer çocuksu yeşil çorapların içindeki kalın bacaklarını usluca havaya kaldırır; tabureyi kadının topuklarının altına koymak için eğildiğinde gözünün önüne dini broşürlerdeki dilencilerin ayaklarını yıkayan İsa resimleri gelen Eccles'in bedenini yepyeni bir güç sarar. Sırtını dikleştirip kadının tepesine dikilir. O ise diz hizasındaki eteklerini tutarak aşağı doğru çekiştirmekle meşguldür.

"Teşekkür ederim," der kadın. "Acayip iyi geliyor bu."

"Ne yazık ki sizin için yapabildiğim tek iyi şey bu oldu," der Eccles açık açık; her ne kadar bir yandan kendiyle dalga geçse de bunu böyle basitçe itiraf etmiş olmak hoşuna gitmiştir.

"Ah," diyerek bir iç çeker kadın. "Yapılacak bir şey yok sanırım."

"Yoo, var aslında. Belki de polis konusunda haklısınız. Ya da en azından bir avukat bulunabilir."

"Fred karşı çıkıyor buna."

"Bay Springer'ın haklı sebepleri var bunun için. Sırf işle ilgili değil. Bütün yasalar Harry'den Janice'e maddi destek vermesini isteyebilir ve ben şu durumda parayla ilgili bir sorun olduğunu sanmıyorum. Hatta şimdiye kadar *hiç* parayla ilgili bir sorun olup olmadığından emin değilim."

"Böyle bir şeyi ancak yeterli paranız varsa söyleyebilirsiniz." Eccles önemsemez bu lafı. Sanki ağzından öylesine çıkmış, kötü niyetten çok dermansızlıktan ileri gelen bir laftır bu; kadının dinlemek istediğinden emindir.

"Olabilir tabii. Bilmiyorum. Ama ne olursa olsun benim içimden geçen—aslında eminim herkesin içinden geçen—meselenin sağlıklı bir şekilde çözülmesi. Hakikaten düzelecekse bunu Harry ile Janice yapacak. Cidden, biz ne kadar yardım etmek istesek de, ne kadar didinsek de olayın *dışındayız."* Tıpkı babası gibi ellerini arkada kavuşturup, kendisini dinleyen kişiye arkasını dönmüştür; paravanın arkasından belki de olayın hiç de dışında olmayan bir diğer kişiyi, Nelson'u izler; Nelson önde, Fosnachtlar'ın oğlu arkada, çimlerin üzerinde komşunun köpeğini kovalıyorlardı. Attığı beceriksiz adımlarla sendeleyerek bedeni sarsılan Nelson'un kahkahaları etrafa yayılır. Kovaladıkları yaşlı, kızıl renkli, küçük ve ağırkanlı bir köpektir; Fosnachtlar'ın oğlu arkadaşının "Lion! Lion!" diye bağırıp durmasına hem şaşar hem sevinir. Angstromlar'ın oğlunun, ortalık huzurluyken diğerine liderlik yapması Eccles'in ilgisini çekmiştir. Loş paravandan görünen taze hava Nelson'un bağırışlarıyla titreşir sanki. Eccles duyumsar bunu: Bu değişmez yarı saydam, kendini yok sayan heyecan taşkını doğal olarak zaman zaman nispeten sakin olanın dar geçitlerine takılarak, asık suratlı bir geriakıma, inatçı bir dayılanmaya dönüşür. Nelson'a acır, içindeki bu tuhaf gelgitin kaynağını çözünceye kadar bu masum şaşkınlıktan sıyrılamayacaktır. Eccles kendisinin de çocukken böyle olduğunu düşünür, hep kendinden bir şeyler verir, verirdi, sonra da bozguna uğrardı. Oğlanlar yaklaşınca yaşlı köpek kuyruğunu sallar. İki oğlanın çığlık çığlığa, avcı gibi etrafını sarmasıyla köpek kuyruğunu sallamayı bırakıp, belli belirsiz, tedirgin bir yay gibi aşağı büker. Nelson iki eliyle uzanıp köpeğin sırtına vurur. Eccles bağırmak ister; köpek ısırabilir; daha fazla bakamaz.

Bayan Springer, "İyi de adam çekti *gitti,"* diye sızlanır. "Keyfi yerinde. Biz bir şey yapmazsak gelmeye de hiç niyeti yok gibi."

Eccles yeniden alüminyum tabureye oturur. "Hayır. Her ne sebeple gittiyse aynı sebeple geri dönecek. Çok müşkülpesent bir adam. Her şeyi didikliyor. Şu an içinde olduğu dünya, Brewer'daki şu kızın dünyası fantezilerini doyurmaya yetmeyecek. Her hafta biraz daha farklı görüyorum onu."

"Peggy Fosnacht böyle demiyor ama. Riley gibi bir hayat sürdüğünü duymuş. Kim bilir kaç kadın var hayatında."

"Bir tane, eminim. İşin tuhafı evcimen bir yapısı var Angstrom'un. Ayy."

Ötedeki grupta bir telaş yaşanır; oğlanlar bir yana, köpek diğer yana koşar. Küçük Fosnacht öylece durur ama Nelson, suratı korkudan gerilmiş, eve doğru yürür.

Bayan Springer Nelson'un iç çekişlerini duyup kızar, "Yine mi ısırttılar kendilerini Elsie'ye? Bu köpek de hâlâ bunların yanına geldiğine göre aklından zoru olmalı."

Eccles yerinden fırlayıp—tabure ardından devrilir—paravanın kapısını açarak güneşin altındaki Nelson'a doğru koşar. Oğlan çekinir. Eccles tutar onu. "Köpek mi ısırdı?"

Oğlanın ağlaması yepyeni bir korkuyla, siyahlar içindeki bir adamın onu tutmasıyla, yarıda kesilir.

"Elsie ısırdı mı seni?"

Fosnachtlar'ın oğlu temkinli bir mesafede duruyordur.

Eccles'in kollarında kaskatı duran, gözyaşları içindeki Nelson kesik kesik solumayı kesip kendine gelir.

Eccles bu ağlama tehditine karşı biraz sallar Nelson'u ve diyeceği şeyi tam olarak anlasın diye hızlı bir hamleyle dişlerini çocuğun yanağına geçirir. "Böyle mi? Köpek böyle mi yaptı sana?"

Oğlan bu pantomim karşısında bocalar bir parça. "Bööle oldu," der ve o küçücük dudağını dişlerinin üzerine kaldırıp burnunu kırıştırır ve başını bir parça yana yatırır.

Eccles ısrarla, "Isırmadı mı?" derken kollarını gevşetir.

O küçük dudak minyatür bir azgınlıkla yeniden havaya kalkar. Eccles, eğimi ve şekliyle Harry'ninkini andıran bu minik cingöz ifade karşısında alaya alındığı hissine kapılır. Nelson hıçkırıklara boğulup yeniden koyverir kendini ve verandanın basamaklarını tırmanarak anneannesine koşar. Eccles ayağa kalkar; o kadarcık çömelmede bile siyah sırtı güneşin altında, ter içinde kalmıştır.

Basamakları tırmanırken, çocuğun hırıltıyı taklit etmek üzere ortaya çıkmış o minik köşeli dişleri Eccles'te bir acıma hissi uyandırıp, sızım sızım sızlatır içini. Zararsız da olsa içgüdünün gerçekliği: Yavru kedinin pamuk patileriyle makarayı çözme içgüdüsü.

Verandaya vardığında oğlanı anneannesinin bacakları arasına girmiş, yüzünü de karnına gömmüş bulur. Kadının sıcaklığına sırnaşırken eteklerini dizlerinden yukarı sıyırır ve ortaya çıkardığı o minik kuzu dişlerine kadının geniş ve solgun dizleri eklenince, pek bir savunmasız görünür çocuk; bu taze tenle lekelenmiş yaşlı beyazlık Eccles'e kendi kanını hatırlatan bir süt hissi verir. Sertçe—bir yerlerde öğrendiği gibi acıma, çaresiz bir haykırış değil dünyayı kurtarabilecek güçlü bir akındır—öne doğru bir adım atıp öne eğik iki kafaya durumu söyler, "Eğer Janice doğum yaptıktan sonra da gelmezse mahkemeye başvurun. Yasalar var sonuçta."

"Elsie ısırıyor," der Bayan Springer, "çünkü senle Billy onu kızdırıyorsunuz."

"Yaramaz Elsie," der Nelson.

"Yaramaz Nelson," diye düzeltir Bayan Springer. Yüzünü Eccles'e çevirip aynı düzeltici tonda devam eder. "Evet doğuma bir hafta kaldı adam hâlâ yok ortalıkta."

Kadına duyduğu anlık sempati geçmiştir; verandada bırakır onu. Revize edilmiş standart İncil'de yazdığı gibi, *Sevgi asla ölmez*, der kendi kendine. Kral James nüshasındaysa sevginin asla son bulmadığı söylenir. Bayan Springer'ın sesi Eccles'in peşinden evin içine girer. "Seni bir daha Elsie'yle uğraşırken görürsem kıçına şaplağı yersin."

"Yaa anane yaa," diye yalvarır çocuk nazlı nazlı, korkusu geçmiştir.

Eccles mutfağı bulup musluktan su doldurayım diye düşünür ama mutfak bütün o oda güruhunun içinde kaynamıştır resmen. Evden ayrılırken tükürüğünü ağzında biriktirerek yutar. Buick'ine atladığı gibi Joseph Caddesinden aşağı, oradan da Jackson Yolunda bir blok ilerleyerek, Angstromlar'ın 303 nolu evine sürer.

Bayan Angstrom'un dört köşe burun delikleri vardır. Eşkenar dörtgen şeklindeki delikler bunca lafa rağmen fazla büyük olmayan bir burnun ucunda duruyordur; güçlü ışıkta her biri ayrı çarpıcı

olan minik kasların, kıkırdağın ve kemiğin, cildi pek çok keside böldüğü göze çarpar. Görüşme bir dolu yanık ampulün ortasında, mutfakta gerçekleşir. Günün tam ortasında ışıklar açıktır: Evleri iki ailelik tuğla evlerin karanlık tarafındadır. Kadın kapıyı dirseklerine kadar sabunlu, kızarmış ellerle açıp, Eccles'i de yanına katarak, sudan şişmiş gömleklerin ve çamaşırların olduğu lavaboya döner. Konuşurlarken canhıraş bunları yıkar. Gayretli bir kadın. Bayan Springer'ın yağları—yumuşacık, sızı dolu fazlalıkları—minik kemiklerinden, bir zamanlar Janice'inki gibi mevzun olan kemiklerinden taşmıştı; oysa Bayan Angstrom'un sımsıkı ve yapılı bir görünümü vardır. Harry'nin cüssesi onun tarafından geliyor olmalı. Eccles deminden beri, kadının aşılması güç bedeninin siper olduğu o koca muslukların farkında ve suyun soğukluğundan haberdardır, ama bir türlü bir bardakçık su istemeye fırsat bulamaz.

"Bana neden geldiniz anlamadım," der kadın. "Harold yirmi bir yaşına bastığı günden beri kontrolümde değil ki."

"Yakın zamanda sizi görmeye gelmedi mi hiç?"

"Hayır." Sol omzunun kenarından profili görünür. "Herhalde bu yaptığından dolayı onu öyle utandırdınız ki gelmeye çekiniyor."

"Sizce de *utanması* gerekmiyor mu zaten?"

"Valla neden bilmem, o kızla olmasını hiç istememiştim. Kızın yüzüne bakar bakmaz aklının yarısının uçmuş olduğu anlaşılıyor zaten."

"Ah yapmayın, doğru olamaz bu."

"Doğru olamaz mı? Kızın bana söylediği ilk şey neydi biliyor musunuz, Neden bir çamaşır makinesi almıyor muşum? Mutfağıma giriyor, etrafa şöyle bir göz attıktan sonra bana hayatımı nasıl düzene koyacağımı öğretiyor."

"Eminim böyle bir şey demek istememiştir."

"Yok bunu demek istemedi tabii. Asıl söylemek istediği, ben böylesine harap, yarısı olmayan bir evde yaşarken kendisinin Joseph Caddesinde, mutfağı alet edevattan geçilmeyen koskoca bir evden geldiği ve oğlumu böyle iyi hesaplanmış küçük bir numarayla onlara kakaladığım için ne kadar şanslı olduğumdu. O kızın bakışlarından asla hoşlanmadım. Hiçbir zaman insanın yüzüne doğrudan bakmazdı." Kadın yüzünü Eccles'e döner, tam da bu uyarının üzerine, Eccles üstüne dikilen bakışlara aynı şekilde karşılık verir. Buğulanmış gözlüğünün—eski tip, çift odaklı hilallerine pembemsi bir ışık vuran ve gül pencereleri çelik çerçeveli bir gözlük—altındaki kendini beğenmiş kalkık burnu, etli, karmaşık iç kısmı gözler önüne serer. Kadının geniş ağzı belli belirsiz bir beklentiyle gerilmiştir. Eccles onun esprili bir kadın olduğunu fark eder. Esprili tiplerin en zor yanı neye inanıp neye inanmadıklarının belli olmayışıdır—hangisi bir etki yaratmaya daha uygunsa onu seçerler. İşin tuhafı, kendisine o kirli çamaşırlara abanırkenki kadar kaba davransa da onu sevmiştir Eccles. Ama onu sevip sevmemesi kadının umrunda bile değildir. Bayan Springer'ın aksine bu kadın onu görmez bile. Meydan okuması herkesedir ve onun o engin yergisinin altında güvenle, ne istese söyleyebilir Eccles.

Eccles Janice'i savunur hemen. "Kız çekingen n'apsın."

"Çekingen mi? Zavallı Harry daha kendi kıçını zor toparlarken ondan hamile kalarak kendisiyle evlenmek zorunda bırakırken çekingen değildi ama."

"Yirmi bir yaşında olduğunu söylemiştiniz.

"Evet tabii yaa, yaş. Bazıları genç ölür; bazılarıysa yaşlı doğar."

Epigramlar falan. Ah, komik bir kadın bu. Eccles yüksek sesle bir kahkaha atar. Kadın sanki onu

duymamış gibi yapıp, haşin bir ciddiyetle çamaşırına döner. "Bu kız," der, "bir yılan kadar çekingen. Bu küçük kadınlar zehir gibidir. O sinsi gözleriyle etrafta dolanıp milletin sempatisini kazanırlar. Hoş benimkini kazanamadı ya, ama adamlar pek üzülürler haline. Kayınpederinin demesine bakılırsa Jan Dark'tan bu yana en acınası şehitmiş o."

Eccles gene bir kahkaha atar; öyle değil midir? "Şeyy, eeh peki Bay Angstrom, Harry'nin ne yapması gerektiğini düşünüyor?"

"Sürünerek dönmek. Başka ne olabilir ki? Kös kös dönecek zavallım. İçi tıpkı babası gibidir. Yufka yürekli. Bence dünyayı erkeklerin yönetmesinin sebebi bu. Yalnızca yürekten ibaretler."

"Tuhaf bir görüş."

"Öyle mi? Kilisede hep böyle söylüyorlar ya. Erkekler yürekten, kadınlar ise bedenden ibaret. Beyin kimde bilinmez. Tanrı'da herhalde."

Eccles, Lüteriyen kilisesinin herkesin kafasına böyle fikirler sokup sokmadığını düşünerek gülümser. Belki bizzat Luther de bir parça böyle bir tipti—yarı gerçekleri bir tür komik öfkeyle abartıyordu. O koskoca kara Protestan paradoks curcunası bu noktada başlıyor belki de. Çaresiz, kaderi çizilmiş Adam, Evrenin kralı. Tamamen çökmüş: Maddeyi bir kenara iten bir *gurur*. Belki de, içine sindirmesi gereken teolojinin çoğunu unutmuş. Angstromlar'ın papazını görmesi gerektiğini düşünür.

Bayan Angstrom yere düşmüş bir ipliği alır. "Bakın, kızım Miriam kapı gibi sağlamdır, hep öyleydi; onun için hiçbir zaman endişe etmedim. Hatırlıyorum da, eskiden, pazar günleri yürüyüşe çıktığımızda taş ocağının önünden geçerken Harry çok korkardı—on iki yaşında falandı—Miriam aşağı yuvarlanacak diye öyle korkardı ki. Düşmeyeceğini bilirdim ben. Bak ona. Zavallı Harry gibi sırf acıdığı için biriyle evlenip ardından da ondan kurtulacağım diye tüm milleti başına toplayacak biri değil hiç."

"Tüm milletin Harry'nin başına toplandığından emin değilim ben pek. Kızın annesiyle bunun tam aksi olduğunu düşünüyorduk."

"Demek öyle. Valla bu kıza karşı içimde en ufak bir sempati yok. Eisenhower'dan tutun yan komşuya kadar herkes onun tarafında sanki. Hep Harry'yi konuşuyorlar. Siz de onu konuşuyorsunuz. Herkes."

Ön kapı yalnızca Bayan Angstrom'un duyabildiği bir yumuşaklıkla açılır. Üzerinde beyaz gömleği ve kravatıyla kocası mutfağa gelir, tırnakları kapkaradır; matbaacıdır kendisi. Karısı kadar uzun boylu olsa da daha kısa görünüyordur. Ağzı, biçimsiz takma dişlerle, halinden pek bir hoşnutsuz duruyordur. Burnu aynı Harry'ninki gibidir, hoş düzgün bir düğme. "Nasılsınız Peder?" der, ya bir Katolik olarak ya da Katolikler'in arasında yetiştirilmişti.

"Bay Angstrom, sizinle tanıştığıma çok memnun oldum." Adamın elinin yüzeyi serttir ama avucu yumuşak ve kuru. "Biz de oğlunuzdan konuşuyorduk."

"Bu mesele çok üzüyor beni." Eccles inanır ona. Earl Angstrom'un hüzünlü ve harap bir hali vardır. Bu mesele yıkmıştır sanki onu. Midesinde problemi varmış da ağzına gelen gazı geri göndermek istiyormuş gibi, incelttiği dudaklarını kaymış dişlerinin üzerine bastırır. İçi içini yiyordur. Saçlarının ve gözlerinin rengi ucuz mürekkep gibi solmuştur. Düzgün bir adam, hayatını milim milim düzenleyerek, hep aynı formda tutmuş, sonra bir sabah uyandığında hepsini birbirine karışmış bulmuştu.

"Sanki İsa'nın anasıymış gibi şu kıza üzülüp durmuyor mu?" der Bayan Angstrom.

Angstrom sakince, "Bu doğru değil," diyip beyaz gömleğiyle porselen mutfak masasının başına

oturur. Onca yılın ardından dört kişilik yemek takımının emayesinde siyah siyah lekeler oluşmuştur. "Harry nasıl böyle karıştırdı işleri bilmiyorum. Diğer çocuklar gibi dağınık değildi hiç. Hep derli topluydu, çalışkandı."

Bayan Angstrom soğuk köpüklü elleriyle kocasına kahve yapar. Bu küçük hizmet Bayan Angstrom'un kocasına uymasına sebep olmuştur sanki; araları açık olan yaşlı çiftlere hep olduğu gibi birden hemfikir oluverirler. "Askerden sonra oldu," der Bayan Angstrom. "Teksas'dan döndüğünde bambaşka bir oğlandı."

"Dükkâna gelmek istemedi," der Angstrom. "Kirli bir iş yapmak istemedi."

"Rahip Eccles siz de kahve alır mısınız?" diye sorar Bayan Angstrom.

Nihayet yeri gelmiştir. "Hayır sağ olun. Ama bir bardak su içebilirim."

"Sadece su mu? Buz koyayım mı?"

"Fark etmez. Nasıl olursa."

"Evet, Earl haklı," der. "Şimdi insanlar Hassy'nin ne kadar tembel olduğundan bahsediyorlar, ama değil. Hiç olmadı. Lisedeyken iyi basket oynuyor diye övündüğümde insanlar derdi ki, 'O kadar uzun boylu ki iyi oynar tabii.' Ama onun nasıl çalıştığını bilmezlerdi. Her akşam arkada geç vakitlere kadar top sektirirdi; o karanlıkta nasıl görüyor ki diye düşünmeden edemezdin."

"Bir şeyi aklına koydu mu," der Bay Angstrom, "hiçbir şey onu durduramaz." Buz kalıplarının olduğu tepsinin kolunu hızlıca çeker ve pırıltılı kırıkların sıçraştığı muhteşem bir çatırtı eşliğinde küpler yerinden çıkar. "Bu işte en iyi olmak istedi ve bence oldu da."

"Ne demek istediğinizi biliyorum," der Eccles. "Onunla azıcık golf oynadım, şimdi benden daha iyi oynuyor."

Bayan Angstrom buz küplerini bir bardağa koyup, musluğun altına tutar ve Eccles'e getirir. Eccles bardağı ağzına dayadığında, Earl Angstrom'un harareti sönmüş sesi suda sendeler. "Sonra askerden bir döndü karı kız peşine düştü."

Çiçekli bir fincanın içindeki kahveyi iki eliyle masaya koyarken, "Güzel konuş Earl," der karısı.

Bay Angstrom kahveden çıkan dumanlara bakarak, "Affedersiniz. Şu oğlanın yaptıklarını düşündükçe mideme kramp giriyor resmen. Berbat bir Brewer serserisi oldu çıktı. Var ya Peder, bir ele geçirsem onu eşek sudan gelinceye kadar döveceğim," der. Adamın küle dönmüş yüzü meydan okurcasına ağzında toplaşır; donuk gözlerinde bir pırıltı belirir.

Eccles, yatık duran bardağının içine megafonla konuşur gibi "Hayır," diyip üst dudağına çarpan buz küplerinin altında kalan suyu son damlasına kadar içer. Ağzındaki ıslaklığı silip, "Oğlunuzun çok iyi yanları var. Onun yanındayken o kadar keyifleniyorum ki—ne yazık ki—onu görme sebebimi bile unutuyorum." Önce Bay Angstrom'a gülümser, buradan bir karşılık göremeyince de karısına.

"Şu oynadığınız golf oyunu," der Angstrom. "Ne gerek var ki buna? Bence ona asıl gereken şöyle evire çevire dövmek. O böyle bir şırfıntıyla günahkâr bir hayat sürerken kızın ailesi Brewer polisini aramalı bence."

Eccles Bayan Angstrom'a göz atar ve kaşlarının kavisinin, alnında kurumuş macun gibi durduğunu düşünür. Daha bir dakika önce, kadını bir müttefik, kocasını da kaba ve gaddar bir düşman olarak göreceği aklına bile gelmezdi.

"Saçma sapan konuşma Earl," der Bayan Angstrom. "Springerlar adlarını neden gazetelere düşürsün ki? Bu arada seni duyan da zavallı Harry'e düşman sanacak."

"Düşmanım tabii," der Angstrom. Lekeli parmak uçlarıyla fincan tabağını iki yanından tutar.

“Sokaklarda karış karış onu aradığım o gece düşmanım oldu. Sen hiç konuşma. Kızın yüzünün halini görmedin tabii o gece.”

“Bana ne onun yüzünün halinden? Şıfrıntılardan bahsediyorsun madem: Ellerine bir evlilik cüzdanı geçti diye aniden tertemiz bir meleğe dönüşmüyor bunlar. Bu kız Harry’yi istedi ve bildiği tek oyunla avucuna aldı onu ama şimdi başka koz kalmadı elinde.”

“Böyle *konuşma* Mary. İşin gücün laf. Benim Harry’nin yaptığını yapmış olduğumu düşünsene.”

“Hıh,” diyip döner Bayan Springer ve Eccles kadının misillemede bulunmak üzere gerilmiş yüzünü görünce geri çekilir. “Sen *beni* istedin; ben *seni* değil. Öyle değil miydi?” .

“Evet öyleydi,” diye mırıldanır Angstrom.

“İyi o halde: Ne diye karşılaştırıyorsun ki bizimle?”

Angstrom kamburunu çıkararak kahvenin üzerine eğilir, sanki karısı onu bir köşeye sıkıştırmış gibi minicik kalmıştır. Diyecek söz bulamamış gibi, “Ah Mary,” diyerek bir iç çeker.

Eccles adamı korumaya çalışır; otomatikman hep zayıf olanın tarafındadır. “Bence,” der Bayan Angstrom’a, “oğlunuzun Janice’le evliliğinin temelinde karşılıklı sevgi olmadığını söylemek yanlış olur. Zaten kız hakikaten o kadar dalavereci biri olsaydı Harry’nin bu kadar kolay kaçmasına izin vermezdi.”

Kocasının üzerine fazla gittiğini fark eden Bayan Angstrom kendini tartışmadan geri çekmiştir; kontrolün Janice’te olduğuna dair öyle yanlış bir izlenime sahiptir ki taviz veriyormuş gibi hisseder kendini. “Kaçmasına izin vermedi,” der. “Görün bakın, sonunda nasıl onu eve döndürecek.”

Eccles adama sorar, “Siz de geri döneceğini düşünüyor musunuz Harry’nin?”

Angstrom, gözleri yere çevrili, “Hayır,” der, “asla dönmeyecek. Adam gitmiş artık. Biz dahil herkes onu iyice unutuncaya dek daha uzağa gidecek. Eğer yirmi ya da yirmi iki yaşında olsaydı; ama onun yaşında... Dükkâna bazen Brewer’lı serseri gençler gelir. Yerlerinde duramazlar. Topallamazlar belki ama sakattan farksızlardır. Beş para etmez adamlar. Ve ben iki aydır o makinenin başında, kargaşadan onca nefret eden Harry’imin nasıl böyle bir şey yaptığını anlamaya çalışıyorum.”

Eccles Harry’nin annesine bakar ve onu öyle, bardakların hemen altında pırıl pırıl parlayan ıslanmış yanaklarla lavaboya yaslanmış görünce içi cız eder. Hayret içinde yerinden kalkar. Kocası gerçekleri söylüyor diye mi ağlıyordur, yoksa bunları sadece onu isteyenenin kendisi olduğunu itiraf ettirdiği için intikam almak ve onu üzmek için söylediğini düşündüğünden mi? “Umarım yanılıyorsunuzdur,” der Eccles. “Ben gideyim artık; üzücü oldu biliyorum ama benle bu konuyu görüştüğünüz için ikinize de teşekkür ederim.”

Angstrom onu tekrar evin içinden geçirir ve yemek odasının karanlığında koluna dokunur. “Her şeyin yolunda olmasını isterdi,” der. “Onun gibisi yoktur. Evde bir gürültü patırtı olduğunda —mesela Mary ile ben şakalaşırken—dünyası yıkılırdı.” Eccles başıyla onaylar ama onun görmüş olduklarının “şakalaşma” sayılabileceğinden emin olamaz pek.

Oturma odasının karaltısında kolsuz elbiseli incecik bir kız belirir. “Mim! Sen mi geldin?”

“Evet.”

“Bak bu Peder-yani Rahip-”

“Eccles.”

“Eccles buraya Harry’yle ilgili konuşmak için gelmiş. Kızım Miriam.”

“Merhaba Miriam. Harry sizden çok hoş bahsetmişti.”

"Merhaba."

Bu sözle kızın arkasındaki büyük pencere bir restoranın koca penceresinin mahrem camına dönüşür. Küstah selamlaşmalar, ince bir sigara dumanı ve eczane parfümü gibi kızı takip eder. Bayan Angstrom'un burnu kızın yüzüne bir hoşluk, Saracen[10] bir şıklık hatta daha da antik, barbar bir hava veriyordur. Gözalıcı burnunun dışında boyu posu da ilk bakışta annesini andırır, ama babası yanında durduğunda Eccles kızın bedenini ondan aldığını görebilir; güzel kızla yorgun adamın vücut yapıları aynıdır. İkisinde de aynı can sıkıcı darlık ve sağlam kabalık söz konusudur. Halledeceklerdir. Ne yaptıklarını biliyorlardır. Ne yaptığını bilmeyen insanları tercih etmek Eccles'in zayıflığıdır. Aciz olanlar: Bunları bir de en tepedekileri, yardımın çok uzağında olanları, işte onları tercih eder. Ortadakiler, kendini az çok idare edenlerse Eccles'in o aristokrat önyargılarıyla, her iki uçtan çalıyor gibidir. Kapıda toplandıklarında Angstrom kızının beline sarılır ve Eccles mutfaktaki sessiz, ıslak yanaklı, kızarmış kollu Bayan Angstrom'u düşünür, delirmiş tutsağı. Yine de kaldırımda durup ikisine el sallamak için döndüğünde anneyle kızın uyumsuz simetrilerine gülmeden edemez: Haremağasının tasmasına masum bir horgörüyle bakan küpeli Arap oğlan ile matbaacının zarif bir çift oluşturduğu sarkık suratlı ihtiyar karısı.

Eccles susamış ve canı sıkılmış halde Buick'ine atlar. Son yarım saat içinde söylenmiş hoş bir şey vardır ama ne olduğunu hatırlayamaz. Kendini yaralanmış, bunalmış, kafası karışmış ve sersemleşmiş hisseder; bütün bir öğleden sonrayı dikenli çalılarla kaplı bir alanda geçirmiş gibidir. Yarım düzine insan ve bir köpek görmüş ama hiçbir şekilde kendi fikrini, Harry Angstrom'un kurtarılmaya değer ve kurtarılabilecek biri olduğu fikrini kabul ettirememiştir. Tam tersine, bu dikenli çalıların arasında Harry'ye yer yoktur sanki: Yalnızca bayat bir hava ve geçen yıldan kalma kuru saplar. Beyaz hava yerini uzun mavi bir ilkbahar akşamına bırakıyordur. Arabayla bir köşeyi dönerken tepelerdeki açık bir pencerenin ardından trompet çalışan birinin sesi gelir kulağına. *Du du do do da da dee. Dee dee da da do do du.* Arabalar bir fısıltı halinde işten eve dönüyordur. Eccles, dağın ötesindeki sırta paralel çapraz sokaklar arasında mekik dokuyarak kasabayı bir uçtan öbür uca geçer. Fritz Kruppenbach, yani Mt. Judge'ın yirmi yedi yıllık Lüteriyen papazı mezarlığın az ilerisindeki yüksek tuğla bir yapıda yaşıyordur. Üniversite çağındaki oğluna ait motosiklet, bazı parçaları çıkık, garaj yolunun kenarında duruyordur. Büyük bir titizlikle teraslanmış eğimli çimenlik, fazla gübrelenmekten, temizlenmekten ve biçilmekten doğal durmayan açık bir yeşile bürünmüştür. Kapıyı, üzerinde mevsime hiç uymayan koyu renkli yün bir elbise olan Bayan Kruppenbach—acaba Lucy de bir gün böyle itaatkâr görünmeyi başarabilecek midir—açar. Örülmüş gri saçları başını bir kuşak gibi sımsıkı sarmıştır. Saçlarını açtığında bir cadıya benziyor olmalıydı. "Arka tarafta çimleri biçiyor," der.

"Kendisiyle birkaç dakika görüşmek istiyorum. Her ikimizin cemaatini de ilgilendiren bir durum var."

"Buyrun, siz odasına çıkın. Ben çağırayım onu."

Evin her yanı—antresi, koridorları, merdivenleri, hatta papazın o deri kaplı çalışma odası bile—kızarmış et kokuyordur. Eccles, Kruppenbach'ın odasındaki pencerenin yanında yer alan, kilise korosundan devraladığı meşe arkalıklı banka oturur. O bankta otururken içinde yeniyetme bir dua etme isteği uyanır ama o bunun yerine gözlerini vadinin ilerisindeki golf alanının yeşilliklerine diker, şimdi orada olmayı ne çok isterdi, Harry'le birlikte. Eccles, beraber oynadığı diğer kişileri kendinden ya daha iyi ya da kötü bulurdu, oysa Harry ile, ikisi de söz konusudur ve yalnızca Harry oyuna böyle umutsuz bir neşe katmayı başarmıştır, cömert fakat tuhaf bir kralın verdiği imkânsız

bir arayışta beraberce görev almışlardır sanki, küçük düşürücü anlarda gözlerinden yaş gelecek denli canları yansa da her bir aşamada taptaze bir yeşille yenilenen bir arayıştır bu. Ve Eccles'in içinde fazladan bir umut daha vardır, Harry'yi bozguna uğratmaya yönelik gizli bir kararlılık. Harry'yi bu kadar kararsız yapan, o güzel kolay atışları her seferinde beceremememesinin sebebi, kendisinin yarattığı ve bütün problemlerin kaynağı olan bir şeydir; ve Eccles kararlılığıyla onu yenerek bu zayıflığın, bu kusurun üstesinden gelecek, böylece sorunları halletmiş olacaktır. Bu arada ara ara Harry'nin "Hey, oley," ya da "Çok güzel yaa, çok *güzel*!" diye bağırdığını duymak keyif verir ona. Zaten bu dostça ilişki başlı başına bir keyiftir Eccles için, ne idüğü belirsiz kaypak dünyayı uzak, yuvarlak ve yeşil görmesini sağlayan zararsız bir coşku.

Ev, papazın ayak sesleriyle sarsılır. Kruppenbach merdivenleri çıkarak çalışma odasına girer, çim biçme işlemi yarıda kaldığı için kızgındır. Üzerinde eski bir siyah pantalon ve terden sırılsıklam olmuş bir atlet vardır. Omuzları tel tel gri yünle kaplıdır sanki.

"Merhaba Chack," der, içinde en ufak bir selamlama tınısı barındırmayan vaiz kürsüsü sesiyle. Alman aksanı, öfkeyle birbiri ardına sıraladığı kelimeleri taş gibi sertleştirmiştir. "Evet, nedir mesele?"

Eccles yaşlı adama "Fritz" demeye kalkışmaz hiç, gülümser ve ağzından "Merhaba!" çıkar.

Kruppenbach yüzünü ekşitir. Kısacık saçlı, kocaman kare bir kafası vardır. Tuğladan bir adamdır sanki: Kil olarak doğmuş ve yıllarca ışığa maruz kala kala tuğla rengine ve kalıbına dönüşmüştür. Tekrarlar, "Nedir?"

"Sizin kilisede Angstrom diye bir aile var."

"Evet."

"Baba matbaacı."

"Evet."

"Oğulları Harry yaklaşık iki ay önce karısını terk etti; karısının ailesi Springerlar benim kilisemden."

"Haa evet. Oğulları var. Bir *Schussel."*

Eccles bunun ne anlama geldiğini bilmez.Kruppenbach'ın mobilyaları teriyle kirletmek istemediği için oturmadığını düşünür. O ayakta durduğu için Eccles banklara dizilerek dua okuyan kilise korosundaki bir oğlan gibi gözüküyordur. Etrafa bir pişmiş et kokusu yayılırken Eccles neler olmuş olabileceğini anlatır: Harry'nin spordaki başarılarının onu nasıl şımarttığını, karısının, doğruya doğru, evliliğine fazla bir faydasının olmadığını, kendisinin bir papaz olarak, fazlaca üzerine gitmeden oğlana vicdanında karısına yer açmaya çabaladığını, oğlanın probleminin duygusal boşluktan çok kontrolsüz bir yoğun duygu olduğu; iki tarafın ailelerinin çeşitli sebeplerle nasıl bir şey yapamadığını, daha beş on dakika önce Angstromlar'da tanık olduğu tartışmanın oğullarının durumuna bir açıklama—

Kruppenbach nihayet "Sence," diyerek Eccles'in sözünü keser, "Sence bu insanların işine karışmak hakikaten senin üzerine vazife mi? Sana ilahiyat fakültesinde ne öğrettiklerini şimdi anlıyorum: Onun psikolojisi, bunun psikolojisi. Ama ben buna katılmıyorum. Sen şimdi kendini oradan oraya koşturup duran, açıkları yamayan, her şeyi yoluna koyması gereken bir adam olarak görüyorsun. Ben böyle düşünmüyorum. Bunun hiç de vazifen olduğunu düşünmüyorum."

"Ben yalnızca—"

"Dur bir dakika, sözümü bitireyim. Ben yirmi yedi senedir Mt. Judge'dayım, oysa sen geleli iki sene oldu. Hikâyeni dinledim ama söz konusu kişiler hakkında olan kısmını değil, senle ilgili olan

kısmını dinledim. Duyduğum şey şu: Kıçı kırık üç beş dedikodu ya da birkaç parti golf oyunu için vereceği mesajı satan bir papaz. Sence çocuksu karısını terk eden bu çocuksu koca Tanrı'ya nasıl görünüyordur şimdi? Tanrı'nın daha başka neleri gördüğüne kafa yorar mısın hiç? Ya da bunun da ötesine geçmeyi denedin mi?"

"Hayır, pek değil aslında. Ama bana kalırsa bu durumda bize düşen görev—"

"Sana kalırsa bizim işimiz polislik, kelepçesiz, tabancasız, iyi bir yürekten başka bir şeyi olmayan bir polislik yapıyoruz. Değil mi? Hemen cevap verme, yalnızca haklı olup olmadığımı düşün. Bence şeytanca bir fikir bu. Bırak polisler polisliklerini yapsın, bizim işimiz olmayan o yasaları korusun."

"Size bir yere kadar katılıyorum—"

"Bir yere kadar diye bir şey olmaz! Yapmamız gereken şeyde bir amaç ya da ölçü yok." Tüylü kalın işaret parmağı deri sandalyenin arkasına hafif hafif vurmaya başlamıştır. "Eğer Tanrı sefalete son vermek istiyorsa Krallığını şu anda ilan eder." Jack yüzünün kıpkırmızı olduğunu hisseder. "Şu anda küçük arkadaşların Tanrı'nın izlediği o milyarlarca insanın arasında ne kadar büyüktür dersin? Bombay sokaklarında her an birileri ölüyor. Üstümüze düşen görevden bahsediyorsun. Bana kalırsa sen üzerine düşen görevi bilmiyorsun, yoksa şu anda evinde dua ediyor olurdun. *İşte* görevin: Dine bağlılığınla bir örnek teşkil etmek. *İşte* huzurun kaynağı budur: Din, oradan oraya koşturarak ortalık karıştırmak değil. Koşturup durarak Tanrı'nın sana verdiği görevden, dinini güçlendirmekten de kaçmış oluyorsun, böylece vakti geldiğinde dışarı çıkıp onlara şunu söyleyebilirsin, 'Evet öldü ama onunla Cennet'te buluşacaksınız. Evet, belki acı çekiyorsunuz, ama çektiğiniz acıyı da *sevmelisiniz*, çünkü bu *İsa*'nın acısıdır.' O halde pazar sabahları insanların karşısına sefil bir durumda değil içimiz İsa ile dolu, *hevesle* çıkmalıyız," diyerek tüylü yumruklarını sıkar, "*coşku* içindeki İsa ile: İnancımızın ateşiyle onları körüklemeliyiz. Onlar da bunun için geliyorlar zaten; yoksa bize neden para versinler? Bunun dışındaki yapacağımız ya da söyleyeceğimiz her şeyi başkaları da yapıp söyleyebilir. Bu iş için doktorlar, avukatlar var. Hepsi Kitap'ta yazılı—inançlı bir hırsız Ferisiler'in tümüne bedeldir. Hata yapma. Şu an çok ciddiyim. Sakın hata yapma. Elimizde İsa'dan başka bir şey yok. Gerisi, bütün bu iffet meseleleri falan boş yani. Hepsi şeytan işi."

Aşağıdan Bayan Kruppenbach'ın özenli sesi gelir, "Fritz, yemek hazır."

Adetli kırmızı adam Eccles'e sorar, "Şimdi benle birlikte diz çöküp İsa'nın bu odaya gelmesi için dua eder misin?"

"Hayır. Hayır etmem. Çok kızgınım. Bu ikiyüzlülük olur."

Bir papazdan beklenmeyen bu karşı geliş Kruppenbach'ı yumuşatmasa da sessizleştirmiştir. "İkiyüzlülük mü?" der kibar kibar. "Hiç ciddiyet yok sende. Lanetlenmekten korkmuyor musun? Bu yakayı takarak neleri riske attığını bilmiyor musun?" Yüzünün tuğla yüzeyinde sanki yoğun sıcaktan kavruluyormuş gibi pembeleşip sulanmış küçük gözleri birer kusur gibi duruyordur.

Jack'ın cevabını beklemeden arkasını dönüp yemek için aşağıya iner. Jack de arkasından iner ve dışarıya çıkar. Kalbi azar işitmiş bir çocuk gibi çarpıyordur, hiddetten dizlerinin bağı çözülmüştür. Fikir alışverişinde bulunmak için gelmiş ama saçma sapan bir laf kalabalığına maruz kalmıştır. Işık saçan rahiplik kavramından uzak, yapmacık koca ihtiyar Hun muhtemelen bu işe bir kasap dükkânını bırakarak bulaşmıştır. Jack kinci ve uygunsuz olduklarını bilse de bu düşüncelere engel olamıyordur. Öyle derin bir çöküntü içindedir ki, inci grisi direksiyonun başına oturup kendi kendine *Haklı, adam haklı* diyerek, elinde iskarpelayla sanki kendini daha da derine gömmek ister.

Başını öne eğer ve alnının kavisini o mükemmel plastik daireye dayar ama ağlayamaz; içi kurumuştur sanki. İçine koskoca, hiçbir işe yaramayan bir utanç ve başarısızlık duygusu çöreklenmiştir.

Lucy'nin evde onu beklediğini bilse de—akşam yemeğine kadar çocuklara banyo yaptıracaktı—arabayı kasabanın merkezindeki eczaneye doğru sürer. Tezgâhın arkasında duran kilisenin gençlik kolundan kıvır kıvır saçlı bir kızla ilaç ya da doğum kontrol hapı ya da kâğıt mendil almaya gelmiş iki kilise üyesi neşeyle selamlarlar onu. Aslında hayatlarına bir panzehir bulma yeri burasıdır. Kendini evinde gibi hisseder Eccles; zaten ona en çok ev hissini veren yerler Tanrı'nın olmadığı halka açık yerlerdir. Bileklerini soğuk temiz mermere dayayıp içine bir top cevizli dondurma katılmış sodalı vanilyalı dondurma sipariş eder ve bunu içmeden evvel iki Coca-Cola bardağı mucizevi temizlikteki suyu mideye indirir.

Adını savaş sırasında, her yanı Güney Amerika merakı sarmışken alan Club Kastanyet, Warren Caddesinin Running Horse Sokağını dik kestiği köşede üçgen bir yapıda bulunur. Brewer'in güneyinde, İtalyanların, zencilerin ve Polonyalıların olduğu bölgededir; Tavşan kendini hiç güvende hissetmez burada. Yapı ön cepheden arkaya uzanan cam ve tuğla karışımı pencereleriyle büyük bir ölüm kalesini andırıyordur; içi ise son moda cenaze salonları stilinde loş ışıklı, cilalı mobilyalarla döşenmiştir, oraya buraya yerleştirilmiş saksı çiçekleri, rahatlatıcı bir müzik, ve çizgili kilimlerin, floresanların, ahşap panjurların bir örnek kokusu, aralarındaki en derin, en ketum koku ise alkol kokusu. İçtin mi muma dönüyorsun. Jackson Caddesinde, onlardan biraz aşağıda oturan ve cenaze kaldırıcısına yardım eden adam işini kaybedip barmen olduğundan beri Tavşan bu iki işin arasında bir bağlantı olduğunu düşünür, her ikisinde de yumuşak yumuşak konuşup, hep ayakta dururlar. Ruth'la birlikte ön taraftaki bir masaya otururlar, dışarıdaki tabelanın üzerindeki kastanyet neonu, tıklanıp duruyormuşcasına, iki hâl arasında titreştikçe pencereden belli belirsiz kırmızı bir ışığın yansıdığı bölmeye.

Bu pembe titreyiş Ruth'un yüzündeki sıkıntıyı dağıtmıştır. Tavşan'ın karşısında oturuyordur. Tavşan onun eskiden yaşadığı hayatı gözünün önüne getirmeye çalışır; sporcuların soyunma odası kendisi için neyse bu korkunç yer de onun için o olmalı diye düşünür. Ama bunu bu şekilde düşünmek Tavşan'ı sinirlendirir; kızın kirli geçmişi, kendisinin bir ailesinin oluşu gibi, zihninin gerisinde tutmaya çalıştığı bir şeydir çünkü. Geceleri Ruth'un evinde olmak, o polisiyelerini okurken bir koşu zencefilli gazoz almaya markete gitmek, baze geceler sinemaya gitmek hoşuna gidiyordu, ama böyle bir şeyi denememişlerdi hiç. İlk gece Daiquiri'den epey cesaret almıştı Tavşan ama ondan sonra buna gerek duymamıştı ve bunun Ruth için de geçerli olduğunu düşünüyordu. Ruth bir süre gerçekten memnundu hayatından ama son zamanlarda bir şey olmuştur; yatakta hantallaşmıştır ve ara ara Tavşan'ın yüzüne sanki o bir domuzmuş gibi bakıyordur. Tavşan neyi farklı yaptığını bilemez ama işin keyfinin kaçtığı bellidir. Bu gece güya arkadaşı olan Margaret aramıştır. Telefon çaldığında kalbi yerinden fırlamıştır Tavşan'ın. Son zamanlarda polisin, annesinin ya da birinin onu arayacağı gibi bir fikre kapılmıştır; dağın arkasında gitgide büyüyen bir şey vardır sanki. Ruth'un evine ilk taşındığı sıralarda iki üç defa telefona Tavşan çıkmış ve karşısındaki adam kalın sesiyle, "Ruthie?" diye sormuştu ya da onun sesini duyunca telefon kapanmıştı. Telefonu Ruth açtığında ise bir sürü "Hayır" diyerek durumu çözüyordu. Onları nasıl idare edeceğini iyi biliyordu Ruth, zaten de arayan beş tane tip vardı; geçmiş bu beş asma bıyığından sarkan bir sarmaşıktı sanki ve kolayca koparak, Ruth'u tertemiz,

masmavi ve rahat bıraktı. Ama bu gece geçmişten arayan kişi Margaret'ti ve onları Kastanyet'e çağırdı, Ruth gitmek isteyince Tavşan da tamam dedi. Değişiklik iyi olurdu hem. Sıkılmıştı.

"Ne içersin?" diye sorar Tavşan.

"Bir Daiquiri."

"Emin misin? Sonra kötü olma bak." Bazen midesi bulanıp hiçbir şey yiyemiyor, bazense evde ne varsa silip süpürüyordur çünkü Ruth.

"Hayır, emin değilim ama neden kötü olmayacakmışım ki?"

"Aa, neden bilmiyorum cidden. Neden kötü olmamak gerekir acaba?"

"Ay bir kere olsun, felsefe yapma da ısmarla hadi şu içkiyi."

Fırfırlarından Güney Amerikalı izlenimi verilmeye çalışıldığını tahmin ettiği turuncu üniformalı zenci bir kız gelir, Tavşan iki Daiquiri sipariş eder. Kız bir fiskeyle sipariş defterini kapayıp yanlarından uzaklaşır ve Tavşan kızın sırtının yarısına kadar açık olduğunu fark eder, siyah sutyeni bir parça görünüyordur. Bununla kıyaslanınca teni çok da siyah değildir. Işığın vurduğu alanlarda, sırtının düzlüklerinde yumuşacık mor gölgeler geziniyordur. Turuncu fırfırlarını sallayarak bir güvercin gibi aylak aylak yürür. Tavşan umrunda bile değildir; bu, yani onu takmaması hoşuna gider Tavşan'ın. Oysa Ruth'un son zamanlardaki bütün derdi Tavşan'a bir sebeple kendini suçlu hissettirmeye çalışmaktır.

"Nereye bakıyorsun?" diye sorar Ruth.

"Hiçbir şeye."

"Onu götüremezsin Tavşan. Fazla beyazsın."

"Ne kadar tatlı bir günündesin böyle."

Meydan okur gibi gülümser Ruth. "Yalnızca kendim gibiyim."

"Yandık desene."

Onlar sessizce otururken zenci kız gelip, Daiquiri'leri önlerine bırakır. Arkalarındaki kapı açılır ve içeri tüm soğukluğuyla Margaret girer. Dahası yanında, görmekten hiç hoşnut olmadığı Ronnie Harrison vardır. Margaret Tavşan'a, "Aa selam. Siz hâlâ beraber mi takılıyorsunuz-?" der.

"Aa işe bak," der Harrison, "muhteşem Angstrom," sanki her haliyle Tothero'nun yerini almaya çalışıyordur. "Haberlerini almıştım," diye ekler yılışık yılışık.

"Ne haberi?"

"Eee. Havadan sudan."

Asla Tavşan'ın favorilerinden biri değildi Harrison ve şimdi de hiçbir ilerleme yoktu. Soyunma odasında hep o kıllı göbeğinin altında çevirdiklerini anlatıp dururdu, bu arada göbeği de epey büyümüş. Harrison şişko olmuş. Şişmanlayıp kelleşmiş. Kıvır kıvır sarı saçları dökülmüş ve saçlarını yatırdığı yöne doğru saç derisi ortaya çıkmış iyice. Bu pembe görüntü, aynı Harrison'un ağzından düşmeyen o tek konu gibi Tavşan'ın sinirine dokunur. Yine de, yediği bir dirsek yüzünden kaybettiği iki dişin ardından oyuna döndüğü ve onu gördüğü için sevinmeye çabaladığı bir akşamı anımsar Tavşan. O anda önemli olan tek şey o beş kişidir ve diğer dört kişininse dünyada eşi benzeri yoktur.

Ama bu çok eskilerde kalmış bir şeydir ve Harrison'un tam tepesinde sırıttığı her saniye bu görüntü daha da eskir. Üzerinde dar omuzlu gofre kumaştan bir takım vardır ve bunun yarattığı o soğuk iş havası Tavşan'ın sinirini bozar. Etrafının kuşatıldığını hisseder. Sorun şudur: Kim nerede oturacaktır? O ve Ruth bir hata yapıp, karşılıklı oturmuşlardır. Harrison kararını verir ve futbol oynarken sakatlanan bacağını ele verecek şekilde hafifçe tutarak Ruth'un yanına oturur. Tavşan'ın

gözü Harrison'un kusurlarına takılmıştır. Beyaz kravatını yamuk yumuk bağladığı için Ivy League takım elbisesinin fiyakası kaçmıştır. Ağzını açtığında görünen iki yapma diş de diğer dişleriyle pek uyumsuzdur.

"Ee, eski Şampiyonun hayatı nasıl gidiyor bakalım?" diye sorar. "Dediklerine göre bir işler çeviriyormuşsun." Gözlerini, dediğini onaylamak istercesine yana, Daiquiri bardağını sıkıca kavramış, bir külçe gibi oturan Ruth'a kaydırır. Parmaklarının boğumları onun bulaşıklarını yıkamaktan kıpkırmızı olmuştur. İçmek için bardağı kaldırdığında ardında kalan çenesi çarpılır.

Bardağı masaya koyarken, "Evet beni beceriyor," der Ruth.

"O ve başka kimler?" diye sorar Harrison.

Margaret Tavşan'ın yanında kıpırdanır. Nedense Janice gibi hissediyordur: Yani gergin. Görüş alanının sol köşesindeki varlığı, kendisine doğru yaklaşan koyu renk, nemli bir kıyafet hissi verir Tavşan'a.

Tavşan, "Tothero nerede?" diye sorar ona.

"Tother kim?"

Ruth kıkırdar, kahrolası. Harrison başını, o pembeliği ortaya sermek suretiyle eğip, Ruth'un kulağına bir şeyler fısıldar. Ruth'un dudakları bir gülücükle içe kıvrılır; aynı o Çin lokantasına gittikleri gecede olduğu gibi, ne dese hoşuna gidecektir Ruth'un, tek fark bu gece o Harrison'dur, Tavşan ise tam karşılarında nefret ettiği şu kızın dibinde oturuyordur. Harrison'un fısıldadığı şeyin kendisiyle, "eski Şampiyon"la ilgili olduğuna emindir. Dördünün bir araya geldiği andan itibaren, üzerine gidilecek adamın kendisi olacağını bilir. Tıpkı o gece Tothero'ya olduğu gibi.

"Tabii ki kim olduğunu biliyorsun onun," der Margaret. "Marty Tothero."

Harrison, "Eski koçumuz Harry!" diye bağırır ve Tavşan'ın ellerine uzanır. "Bizi ölümsüz yapan adam!"

Harrison uzanamadan Tavşan parmaklarını bir parça içeri kıvırır ve Harrison da yüzünde hoşnut bir sırıtış, avuçlarını tiz bir gıcırtı eşliğinde kaygan masanın üzerinde sürüyerek geri çekilir.

"Beni demek istiyorsun herhalde," der Tavşan. "Sen bir hiçtin çünkü."

"Hiç mi? Bu biraz ağır oldu ama. Tavşancık[11] Harry, bu biraz ağır oldu cidden. Haydi o günlere dönelim biraz. Tothero kendini hırpalayacak bir oyuncu istediğinde kimi seçerdi ha? Sen sıkı bir atış yapasın diye seni savunmak için seçtiği adamı kim olurdu?" Kendi göğsüne vurur. "Sen ellerini kirletemeyecek kadar artisttin o günlerde. Kimseye faul yapmadın, değil mi? Futbol da oynamadın, dizini de parçalamadın, di mi? Yok yok, Harry yapmaz bunu; kanatları çıkmış Harry yapamaz. Ona topu gönder, o da atsın tabii."

"Senin de dediğin gibi hep girerdi cidden."

"Bazen. Bazen girerdi. Hiç buruşturma yüzünü şimdi Harry. Hepimiz de yeteneğini takdir ederdik tabii." Tavşan adamın ellerini kullanmasından, onları böyle deneyimli bir şekilde doğrar gibi yapıp kaldırmasından masa başı muhabbetlerine alışkın olduğunu düşünür. Yine de bir gerginlik vardır üzerinde; ve Harrison'un ondan çekindiğini fark edince Tavşan'ın hevesi kaçar. Garson kız gelir—Harrison kendisi ve Margaret için birer votka tonik, Ruth için bir Daiquiri daha ısmarlar—Tavşan, sanki dünyadaki tek gerçek buymuşçasına kızın sırtının uzaklaşmasını seyreder: İki mavi-kahve kas yastığının altında, siyah sutyenin oluşturduğu bir minik üçgen. Kıza baktığını Ruth'un görmesini ister.

Harrison satıcı soğukkanlılığını yitirmiştir artık. "Bir gün Tothero senin hakkında ne demişti bana biliyor musun? Hey şampiyon, dinliyor musun beni?"

"Ne demiş Tothero?" Off, daha otuzunda bile değil ama orta yaşlı bir adam kadar sıkıcı.

"Demişti ki bana, 'Aramızda kalsın Ronnie ama takımı harekete geçirmen için sana güveniyorum. Harry bir takım oyuncusu değil'"

Tavşan, Margaret ve Ruth'a bakıp şöyle der, "Ben şimdi size işin gerçeğini anlatayım. Bu Harrison bir gün Tothero'nun yanına gitmiş ve demiş ki, 'Hey, ben zımba gibi bir oyuncuyum di mi koç? Tam bir oyun kurucusuyum di mi, ha? O peş para etmez artist Angstrom gibi değilim, di mi?' Tothero da büyük ihtimalle uykulu olduğundan cevap vermez bile buna, bu yüzden Harrison da geriye kalan hayatını şöyle düşünerek geçirir, 'Görüyomusun bak ben ne müthiş bir kahramanım. Hakiki bir oyun kurucuyum.' Biliyormusunuz, bir basket takımında ne zaman böyle yerden bitme, minik, hiçbir halt beceremeyen sakar bir herif olsa ona oyun kurucu derler. Bütün o oyunları nerede kuracaksa? Yatak odasında herhalde." Ruth güler; oysa Tavşan onun gülmesini istediğinden emin değildir.

"Doğru değil bu." Harrison'un deneyimli avuçları telaşla kıpırdar. "Kendiliğinden söylemişti bunu bana. Ama bilmediğim bir şey değildi bu; bütün okul biliyordu zaten."

Öyle miydi acaba? Kimse böyle bir şey söylememişti ama Tavşan'a.

Ruth, "Off, hadi basket konuşmayalım artık. Bu adi herifle ne zaman dışarı çıksam hep aynı şeyi konuşuyoruz zaten," der.

Yüzünde bir kuşku mu belirmiştir ki Ruth onu kurtarmak için böyle bir şey söylemiştir? Ya da, bir yanı onun için üzülmüş olabilir mi acaba? diye merak eder Tavşan.

Harrison onun o satıcı nezaketinden beklenenden daha çirkefleştiğini düşünüyordur belki de. Bir sigara ve timsah derisi Ronson çakmak çıkarır. Parmağını şıklatmasıyla ortaya çıkan hoş aleve bakmadan edemezler.

Tavşan Margaret'e döner. Bu hareket sinirlerini harekete geçirip zihninde bir ışık yakar ve kadına sanki asırlar öncesinde de aynı bu şekilde döndüğünü hatırlatır. "Bana cevap vermedin sen," der.

"Aman ne bileyim nerede. Herhalde eve gitti. Hastaydı."

"Yalnızca hasta mı," sanki taşralı arkadaşlarına hayatında ilk defa bir parça Manhattan zekâsı sergileyen biriymiş gibi Harrison'un ağzı hem gülümseyip hem de büzülerek komik bir hâl alır ve kafasına hafifçe vurarak bunu "anlayacaklarından" emin olmak ister, "yoksa başka türlü hasta mı?"

"Her açıdan hasta," der Margaret. Ağır bir gölge geçer yüzünden ki bu, hem onu hem de bunu gören Harry'yi diğerlerinden, yüzlerine vuran kıpkırmızı ışıkla sanki lanetli bir fırının tepesinden gülümser gibi karşılarında oturan Ruth ve Harrison'dan ayırır sanki.

"Sevgili Ruth," der Harrison, "nasılsın? Sık sık seni düşünüp merak ederdim."

"*Beni* merak etmene gerek yok," der Ruth, yine de bunu duymak hoşuna gider.

"Merak ettim," diye devam eder Harrison, "acaba şu ortak arkadaşımız sana alışkın olduğun hayat şeklini sürdürecek kadar destek olabiliyor mu?"

Zenci kız içkileri getirir; Harrison, sanki bir rozeti göze sokarcasına elindeki timsah derisi Ronson'u gösterir Ruth'a. "Gerçek deri," der.

"Hımm," der garson derin bir gırtlak sesiyle. "Sizin mi?

Tavşan güler. Bu siyah yavruyu sevmiştir.

Kız gittiğinde Harrison, çocuklara yöneltilen türde tatlı bir gülücükle öne doğru eğilir. "Biliyor musun," der Harry'ye, "bir keresinde Ruth'la Atlantic City'ye gitmiştik."

"Bir çift daha vardı," diye ekler hemen Ruth.

"İğrenç bir çiftti," der Harrison, "bungalovlarının o yıkık dökük mahremiyetini dışarıdaki pırıl pırıl güneşe tercih etmişlerdi. Sonradan adam bana içten içe bir gururla otuz altı saat gibi kısa bir sürede on bir kez orgazm olduğunu söylemişti."

Margaret güler. " Valla Ronnie seni duyan da Harvard'da filan okudun sanır."

"Princeton," diye düzeltir. "Princeton'da okumuş havası vermek istiyorum aslında. Harvard'ın buralarda pek bir anlamı yok."

Tavşan Ruth'a bakar ve ilk Daiquiri'nin bittiğini ve ikincinin de yarılandığını görür. Ruth kıkırdar. "En kötüsü de," der, "arabada yapmışlardı bir de. Yanımda, yazık Ronnie pazar gecesi trafiğinde araba sürmeye çalışıyor, ışıklarda durduğumuzda arkama dönüp bakınca bir de ne göreyim? Betsy'nin elbisesi boynuna kadar sıyrılmış."

"Hep ben sürmemiştim," der Harrison Ruth'a. "Hatırlarsan *sonunda* herifi direksiyona geçirmeyi başarmıştık." Onaylanmak için Ruth'a doğru eğilir ve pembe saç derisi parlar gene birden.

"Evet." Ruth bardağına bakıp, belki de çıplak Betsy'yi gözünün önüne getirerek kıkırdar gene.

Harrison, ne tepki vereceğini görmek için çaktırmadan Tavşan'a bakar. "Bu adamın," der sanki işbirliği teklif edercesine iddialı bir kısık sesle, "ilginç bir teorisi vardı. Diyordu ki"—Harrison'un elleri havayı kavrar—"tam en can alıcı, nasıl desem?... noktada, partnerine *vuracaksın*, olabildiğince sert bir şekilde, tam suratına. Tabii pozisyon uygunsa. Ya da işte her neresi uygunsa oraya vuracaksın."

Tavşan gözlerini kırpıştırır; bu berbat herife ne yapmak gerektiğini hakikaten bilemez. Ve tam o anda, gözlerini kırpıştırdığı sırada, artık iyice kanına karışan alkolün de etkisiyle boşvermeye karar verir. Kahkaha atar, ciddi ciddi bir kahkaha atar. Ne halleri varsa görsünler. "Peki herif ısırma konusunda ne düşünüyordu?"

Harrison'un sen-şimdi-görürsün-gününü-oğlum sırıtışı yüzünde donup kalır; refleksleri bu ani dönüşe cevap veremeyecek kadar zayıftır. "Isırmak mı? Bilmem."

"Eh bu duruma fazla kafa yormadı belki de. Şöyle kocaman kanlı bir ısırık: Daha iyisi olamaz. Ama tabii şu iki yapma dişle senin bu konuda pek şansın yok."

Margaret, "Senin yapma dişlerin mi vardı Ronnie?" diye bağırır. "Ay ne heyecan verici! Söylememiştin hiç."

"Var tabii ki," der Tavşan. "Şu piyano tuşunu andıran iki dişin ona ait olduğunu düşünmedin herhalde. Diğer dişlerle alakası yok hiç."

Harrison dudaklarını kenetler ama o zoraki sırıtışa da son vermeyi beceremez bir türlü ve yüzü iyice gerilir. Konuşması da sekteye uğramıştır.

"Bizim de Teksas'ta hep gittiğimiz bir yer vardı," der Tavşan, "orada bir kız vardı, öyle çok ısırmışlardı ki kıçı eski bir mukavvadan farksızdı. Hani yağmurda kalmış mukavva gibi. Bütün yaptığı da buydu haa. Yoksa bakireydi aslında." Seyircisine göz gezdirir Tavşan ve Ruth hemen başını iki yana sallar, sanki *Hayır Tavşan* der gibi küçük bir harekettir bu, ve bu inanılmaz üzücü gelir Tavşan'a, öyle üzücüdür ki sanki kum ince bir tabaka halinde ruhuna akıp üzerini örtmüştür.

Harrison, "Bu hikâye şu kocaman şeyli fahişenin hikâyesine benziyor, ah ama dinlemek istemezsiniz herhalde, di mi?"

"Dinleriz tabii. Anlat hadi," der Ruth. "Bir şeyler öğrenirim belki."

"Şey, şimdi bu herif şaparken, ee, aletini kaybetmiş." Harrison'un yüzü titrek ışıkta oynaşır. Elleri konuşmaya başlar gene. Tavşan zavallı adamın her gün bir dolu insanı ikna etmesi gerektiğini düşünür. Ne satıyor acaba diye düşünür; bir tür anlaşmalı bir iş falan olmalı, MagiPeel meyve-sebze

soyucu kadar somut bir şey değil herhalde. "... böyle dirseğini, sonra omzunu, derken bütün başını ve göğsünü sokmuş ve bu tünelde emeklemeye başlamış..." Eski dost MagiPeel diye düşünür Tavşan: Hatta birini elinde hisseder. Sapı üç ayrı renkteydi, şirket bunlara turkuvaz, kiremit ve altın diye ad takmıştı. İşin komiği söyledikleri her işe yarıyordu, şalgamın, havucun, patatesin, turbun kabuğunu hakikaten güzelce, çabucak soyuyordu; kenarları jilet gibi keskindi. "... derken *başka* bir herifle karşılaşmış ve demiş ki, 'Hey, şeyimi gördün mü...'" Ruth bıkkın bir edayla oturmaktadır ve onun kafasında hepsinin bir olduğunu fark edip korkuya kapılır Tavşan, Harrison'la arasında hiçbir fark yoktur, cidden aralarında bir fark var mıdır acaba? Mekânın her yanı birbirine karışıp, hepsinin hazmedildiği bir mide misali kıpkırmızı olur, "...diğer herif demiş ki, 'Yok be abi. Ben de üç haftadır burada *motosikletimi* arıyorum!'"

Harrison milletin kahkahalara boğulacağını umarak sessizce bakar. Hikâyeyi satamamıştır. Margaret, "Ah ne fantastik," der.

Tavşan'ın derisi kıyafetlerinin altında yapış yapış olmuştur; bu yüzden ardındaki kapının açılıp kapanışını tüm şiddetiyle hisseder. "Heey bu senin kız kardeşin değil mi?" diye sorar Harrison.

Ruth başını kaldırıp bakar. "Öyle mi?" Harry bir şey demez ve Ruth, "İkisi de at gibiymiş."

Tavşan göz ucuyla bakar. Şans bu ya Miriam ve yanındaki içeri girip, onların masasının yanından geçerler ve boş bir yer bulmak için bakınırlar. Kama şeklindeki mekân içe doğru genişliyordur. Bar ortadadır ve her iki yanda masaların arasında dar koridorlar uzanır. Genç çift karşı koridora yönelir. Mim epeyce yüksek topukları olan parlak beyaz ayakkabılar giymiştir. Yanındaki çocuğun tiftik tiftik sarı saçları anca taranabilecek bir kısalıktadır ve teni de tatlı bir karamel rengindedir, hani yazın dışarıda çalışılarak değil de spor yapılarak sahip olunacak türde bir karamel rengi.

"Kardeşin mi?" diye sorar Margaret. "Çok hoşmuş. Aynı ana babadan değilsiniz sanki."

Tavşan, "*Sen* nerden biliyorsun onu?" diye sorar Harrison'a.

"Haa—" Elini umursamaz bir tavırla, sanki parmak uçları havada süzülürmüşçesine savurur. "Orda burda görmüşlüğüm var."

Tavşan'ın yerinden kalkmaya niyeti yoktur önce ama Harrison'un, kızkardeşinin bir sürtük olduğunu ima edişi onu kalkıp turuncu renkli karolar boyunca ilerleyerek barın etrafından dolanmaya yöneltir.

"Mim."

"Aa, merhaba."

"N'apıyorsun burada?"

Yanındaki oğlana, "Bak bu abim. Kendisi ölümden döndü," der.

"Selam kocaoğlan." Tavşan oğlanın böyle söylemesinden hiç hoşlanmaz, dahası masanın iç kısmında kendisinin oturup, erkeğin oturması gereken yerde Mim'i oturtmasından da. Olayın tamamı, Mim'in onunla böyle gözükmesi canını sıkar. Çocuğun üzerinde mavi bir spor ceket ve incecik bir kravat vardır ve o şımarık hazırlık okulu öğrencisi haliyle hem oldukça genç hem de yaşlı bir görünüşü vardır. Dudakları pek kalındır. Mim adını söylemez onun.

"Biliyor musun Harry, annemler senin yüzünden kavga edip duruyorlar."

"Senin böyle boktan bir yerde olduğunu bilselerdi tartışacak bir şeyleri daha olurdu."

"Bu bölge için hiç de fena bir yer değil."

"Berbat bir yer. Şu veledi de alıp git burdan hadi."

Çocuk omuzlarını kaldırıp dudaklarını iyice kalınlaştırarak, "Yaa n'oluyoruz, bi durum mu

var?" diye sorar.

Harry uzanıp parmağını oğlanın çizgili kravatına kanca gibi geçirerek şöyle bir savurur onu. Kravat fırlayıp oğlanın kalın dudaklarına çarparak düzgün hatlı yüzünü allak bullak eder. Çocuk kalkmaya yeltenince Tavşan elini düzgün kesimli saçlarına dayayıp yeniden yerine iter onu ve parmaklarında oğlanın kısacık kesilmiş saçlarının sertliğinin yarattığı karıncalanmayla yanlarından uzaklaşır. Ardından kızkardeşinin yarım yamalak "Harry!" deyişi duyulur.

Tavşan'ın kulakları o kadar hassastır ki barın etrafından dolanırken veledin korkudan kısılmış sesiyle Mim'e, "Sana âşık herhalde," dediğini duyabilir.

Kendi masasına gelince, "Hadi Ruth. Motosikletine atla da gidelim," der.

Ruth karşı koyar, "Ben iyiyim burada."

"Off hadi."

Ruth eşyalarını toparlar, Harrison tedirgin tedirgin etrafa bakınarak ona yol vermek üzere yerinden kalkar. Tavşan'ın yanında durur ve Tavşan'ın içinden, elini onun o cılız, sözümona Princeton'lu omzuna koymak gelir. Mim'inkine kıyasla bu çok daha iyi bir tiptir. "Haklısın Ronnie," der ona, "sen iyi bir oyun kurucuydun." Bu laf bir parça ters çıkmıştır ağzından ama eski takımlarının hatırına yine de iyi niyetle söylemiştir Tavşan bunu.

Kafası bu lafın içtenliğini anlayamayacak kadar yavaş çalıştığından Harrison Tavşan'ın elini ittirip, "Ne zaman büyüyeceksin sen?" diye sorar. Deminki iğrenç hikâyeyi anlatamadığı için gıcık olmuştur zaten.

Dışarıya, kapının önündeki kırmızı basamaklara çıktıkları vakit Tavşan gülmeye başlar. "*Motosikletimi* arıyordum," diyip, kastanyet neon ışığının altında kahkahayı basar, "Hah hah hah haa."

Ruth gülünecek bir şey görmez. "Ay sen hakkaten çatlaksın," der.

Ruth'un, aslında üzüldüğünü göremeyecek kadar aptal oluşuna sinir olur Tavşan. Komik hikâyesini anlatırken onun "Hayır" der gibi kafa sallayışına da sinir olmuştur; o ana gidip durur aklı ve her seferinde daha da içine oturur bu. Öyle çok şeye öfkelidir ki Tavşan nereden başlayacağını bilemez; bildiği bir şey varsa o da bunu Ruth'a ödeteceğidir.

"Yani sen ve o adi herif beraber Atlantik City'ye gitmiştiniz öyle mi?"

"Neden adi herif diyorsun ki?"

"Haa. O değil, ben adiyim, değil mi?"

"Hiç de öyle bir şey demedim."

"Dedin. Hem de orada söyledin bunu."

"Bu bir ifadeydi yalnızca. *Sevgi dolu* bir ifade, ama neden bilmiyorum hakikaten."

"Bilmiyorsun demek."

"Hayır bilmiyorum. Kız kardeşini bir erkekle gördün diye kafayı yedin resmen."

"Yanındaki hıyarı görmedin mi?"

"Nesi vardı?" diye sorar Ruth. "Gayet iyi görünüyordu."

"Sana da herkes pek normal görünür zaten."

"Valla böyle ahkâm keserek ortalıkta dolanmakla eline ne geçiyor bilmiyorum."

"Eh bir aleti olan herkes senin için uygundur tabii."

Warren Caddesinden yukarı doğru ilerlerler. Ev yedi blok ötededir. İnsanlar bahar akşamı kapılarının önündeki basamaklara oturmuş, fazla ses çıkarmamaya özen göstererek muhabbet ediyorlardır.

"Valla kız kardeşini bir erkekle gördün diye böyle oluyorsan, iyi ki evli değiliz senle ha."

"Nereden çıktı şimdi bu?"

"Ne nereden çıktı?"

"Evlilik lafı."

"Sen demiştin ya, hatırlamıyor musun, ilk gece, durmadan bundan söz etmiştin, hatta yüzük parmağımı öpmüştün."

"O güzel bir geceydi."

"Güzeldi."

"Güzeldi, sonrasıysa bir hiç." Tavşan köşeye sıkıştığını hisseder, ondan tamamen kurtulmadan kafasındaki güzel şeyleri silip atmadan bir çıkış yok gibidir. Ama Ruth onu o boktan yere götürerek bunu başarmıştır zaten. "Harrison'un altına yatmıştın değil mi?"

"Galiba. Evet yatmıştım."

"Galiba mı? Bilmiyor musun?"

"Evet dedim ya sonra."

"Toplam kaç kişiyle yatmışsındır?"

"Bilmiyorum."

"Yüz var mıdır?"

"Anlamsız bir soru bu."

"Neden anlamsız olsun ki?"

"Hayatında kaç defa sıçmışsındır diye sormaktan bir farkı yok bunun. Tamam. Epeyce sıçtım işte."

"İkisi de aynı şey senin için, öyle mi?"

"Hayır aynı şey değil ama sayının ne önemi var anlamıyorum. Benim ne halt olduğumu biliyordun zaten."

"Bildiğimden emin değilim pek. Fahişe misin harbiden?"

"Karşılığında para alıyordum. Demiştim sana. Stenograf olarak çalışırken bazı erkek arkadaşlarım vardı ve onların da arkadaşları vardı, sonra laf oldu herhalde, işten çıkarıldım ve daha yaşlı olan bazı herifler numaramı aldılar, Margaret vasıtasıyla sanırım, tam bilmiyorum. Bak. Hepsi geride kaldı. Yani bunu iğrenç buluyorsan pek çok evli kadın benden daha beter durumdadır."

"Hiç poz verdin mi?"

"Şu açık seçik dergilerden mi bahsediyorsun? Hayır."

"Saksofon yaptın mı?"

"Off, birbirimize bay bay deme vakti geldi belki de." Bu düşüncenin etkisiyle Ruth'un çenesi gevşeyip, gözleri alev alev olur ve ona sırlarını açtığı için ölesiye nefret eder ondan. En derinindeki sırlar onu, sokak lambalarının altında uzun adımlarla kendisine eşlik eden, bir hayalet kadar aç, kendini tahrik edecek lafları duymaya can atan bu koca herifi ne ilgilendirir ki? Adamların işi gücü buydu işte, bir ağıza almadır tutturmuşlar. Tavşan bambaşka biri gibi gözükür Ruth'a, tek bir farkla: Bilmeden öyle bir bağlamıştır ki onu kendisine Ruth kıpırdayamıyordur yerinden.

Onur kırıcı bir minnettarlıkla, "Hayır ben bay bay falan demek *istemiyorum*. Soruma bir karşılık istiyorum sadece," der Tavşan.

"Sorunun karşılığı evet."

"Ya Harrison'a?"

"Kafayı niye Harrison'a taktın ki bu kadar?"

"Çünkü berbat bir herif o. Ve eğer benle Harrison senin için birse ben de berbat bir herif oluyorum."

O an ikisi de birdir Ruth'un gözünde—hatta sırf değişiklik olsun diye, sırf gelmiş geçmiş en müthiş şey olmak için ısrar etmediği için Harrison'u yeğler—ama yalan söyler. "Sen onunla bir değilsin. Aynı ligde değilsiniz."

"Lokantada ikinizin karşısında otururken tuhaf bir hisse kapıldım. Onunla neler yaptığına gitti hep aklım."

"Aman ya işte, ne yapılırsa onu yaptık. Sevişip birine yakınlaşmaya çalışırsın."

"Ona yaptığın her şeyi bana da yapar mısın?"

Bir anda tüyleri diken diken olur Ruth'un, içi ezilip midesi bulanır. "Tabii. Sen yeter ki iste." Bir eşin ardından fahişenin teni iyi gelir.

Tavşan'ın rahatlaması çocukçadır; ön dişleri keyifle parlar. "Sadece bir kere," diye söz verir, "cidden. Bir daha istemeyeceğim." Ruth'a sarılmaya çalışır ama Ruth iter onu.

Eve çıktıklarında acıklı bir tonda sorar Tavşan, "Yapacak mısın?" Tavşan'ın duruşundaki çaresizlik Ruth'u etkilemiştir; gözleri daha alışamamışken Tavşan, karanlıkta yüzünün o bembeyaz geniş topağından sarkan bir takım elbise gibi görünür Ruth'un gözüne.

"Aynı şeyden bahsettiğimize emin misin?" diye sorar Ruth.

Tane tane konuşarak, "Sen neden bahsettiğimizi sanıyorsun?" diye sorar Tavşan.

"Emmekten."

"Evet," der Tavşan.

"Ne kadar duygusuzsun. İstiyorsun, öyle mi?"

"Hı hı. Çok mu kötü bir şey bu senin için?"

Tatlı tavşanı ortaya çıkaran bu pırıltıyla yüreklenir Ruth. "O kadar da kötü değil. Bu gece ne yaptığımı sorabilir miyim acaba?"

"Bu gece yaptıkların hoşuma gitmedi."

"Ne yaptım ki?"

"Neysen o gibi."

"Bilerek yapmadım." .

"Ama yaptın. Bu gece başka bir yanını gördüm senin ve bu aramıza bir set çekti, ama bunu yok etmenin bir yolu var."

"Çok alemsin. Bunu cidden çok istiyorsun sen." İçinden ona yumruklar savurup defol demek geçer. Ama artık çok geçtir.

Tavşan yeniden sorar, "Sana çok mu kötü geliyor bu?"

"Şey, sana öyle geldiği için bana da öyle geliyor."

"Yoo. Belki de bana öyle gelmiyordur. Belki hoş olacağını düşünüyorumdur."

"Sana âşıktım ben."

"E ben de *sana* âşıktım."

"Ya şimdi?"

"Bilmiyorum. Gene olmak istiyorum."

Gene o kahrolası göz yaşları. Sesi dağılmadan evvel içindekileri bir çırpıda söylemek ister Ruth. "Bu çok hoş. Harika."

"Sızlanmayı bırak. Dinle şimdi. Bu gece bana çok karşı geldin. Şimdi dizüstü çöktüğünü görmek istiyorum. Bu şeyi yapmana" —hâlâ ne olduğunu söyleyemez— "ihtiyacım var."

İçtiği o iki koca bardak pek iyi gelmemiştir Ruth'a; uykusu gelmiştir ve dilinde kötü bir tat vardır. Bulanan midesi onu kaybetmek istemediğini hissettirir ona ve kendi kendine sorar: Bu onu korkutacak mı acaba? İçindeki Ruth'u öldürecek mi?

"Bunu yapınca neyi kanıtlamış olacağım?"

"Benim olduğunu."

"Kıyafetlerimi çıkarayım mı?"

"Tabii ki." Tavşan çabucak ve düzgünce soyunur ve muhteşem vücuduyla donuk renkli duvarın önünde dikilir. Beceriksiz bir edayla yaslanıp ne yapacağını bilmez gibi, elinin tekini kaldırarak omzuna asar. Bu utangaç hali, emir bekleyen bir meleğin tedirgin kanatlarını andırır. Üzerindeki son kıyafetten de sıyrılan Ruth bedenine değen kollarının soğukluğunu hisseder. Bu ay hep üşümüştür zaten; vücut ısısı mı düşmüştür ne? Artan ışıkta hafifçe kaykılır Tavşan. Ruth gözlerini kapayıp kendi kendine iğrenç olmadıklarını söyler. Hiç iğrenç değillerdir.

Bayan Springer sekizi biraz geçe rahibin evini arar. Bayan Eccles ona Jack'ın genç beyzbol takımını on beş mil ötedeki bir maça götürdüğünü ve ne zaman döneceğini bilmediğini söyler. Bayan Springer'ın sesi telefonun diğer ucundan öyle telaşlı gelir ki Lucy kocasına ulaşabilmek için onu bunu arayarak neredeyse iki saat uğraşır. Hava kararıyordur. Nihayet takımıyla maç yapmaya gittikleri kilisenin papazına ulaştığında adam maçın bir saat önce bittiğini söyler. Karanlık iyice bastırmıştır; denizliğinde telefonun durduğu pencere, telefon defteri ile telefon arasında gide gele dağılan saçlarıyla kendini görebildiği hareli bir aynaya dönüşmüştür. Birbiri ardına gelen tuş seslerini duyan Joyce aşağıya iner ve annesine yaslanır. Lucy üç defa onu yatağına götürmüş, o ise iki defa yeniden aşağı inerek ürkek bir sessizlikle nemli ağırlığını annesinin bacağına vermiştir. Baştan aşağı bütün evi, karanlığın bastırdığı her bir odayı, telefonun etrafındaki ışık adasını tekinsiz bir hava sarmıştır ve Joyce üçüncü defa inmeye kalkışmayınca Lucy suçluluk hissederek kızının iki inişini de affeder, sanki tek yandaşını kendi elleriyle karanlığa vermiştir. Aklına gelen, o bölgedeki bütün aranabilecekleri aramıştır; kilise komite üyesini, kilise sekreterini, yardım toplama komitesinin üç başkan yardımcısını, yaşlı ve sağır kilise görevlisi Angus'u, hatta Brewer'da oturan ve piyano öğretmenliği yapan kilise orgçusunu bile.

Saat onu geçmiş, durum utanç verici bir hal almaya başlamıştır. Görünüşe bakılırsa terk edilmiştir. Korkuya kapılır, kocası yer yarılmış içine girmiştir sanki. Bir kahve yapıp mutfağında usul usul ağlar. Bu duruma nasıl gelmişti? Onu bu hale getiren neydi? Halbuki ne neşeli, her zaman ne kadar şen bir adamdı. Onu tanıdığı, papaz okulunda okuduğu o günlerde tüm bunları bu kadar ciddiye alacağı aklına gelmezdi; duvarları yoruma açık koca mavi tablolarla dolu olan o bomboş eski odalarda arkadaşlarıyla otururken her şey ince bir espriye dönüşürdü. Lucy bir beyzbol maçında onlara katıldığını hatırlar, Athanasianlar'a karşı Arian'lar. Oysa artık hiç neşeli değildi Eccles, içindeki tüm neşeyi diğer insanlara, o amansız elle tutulamaz mahalleye dağıtıyordu, düşmanlarına. Hepsinden nefret ediyordur Lucy, herkese musallat olan o tuhaf titrek sesli dullardan, hıristiyan gençlik kollarından—Ruslar başa geçecek olsa yapacakları en iyi şey dini yok etmek olur herhalde. Asırlar önce yok olması gerekirdi aslında. Belki de yok olmamalıdır, belki zayıflığımızdan dolayı ihtiyacımız var buna, ama başka biri uğraşsa ya bu işlerle. Jack çok takardı kafasını. Bazen onun için üzülür Lucy ve işte bu da o anlardan biridir.

Eccles eve geldiğinde, yani on biri çeyrek geçe, bu saate kadar bir *drugstore*'da oturup gençlerle dedikodu yapmış olduğu anlaşılır; hepsi de baca gibi tüten dangalak çocuklar her şeyi anlatmıştır

ona, böylece hem İsa sevgisini koruyup hem de flörtlerde "ne kadar ileri" gidilebilir konularını konuşmaktan içi gıcıklanmış bir halde eve döner Eccles.

Eccles eve girer girmez karısının öfkeli olduğunu görür. *Drugstore*'da zamanın nasıl geçtiğini anlamamıştır. Çocukları seviyordur; inançları öyle sahicidir ve üstlerine öyle hoş oturuyordur ki.

Lucy mesajı olabildiğince paylar bir tarzda iletir Eccles'e, ama bunun yerine gittiği söylenemez pek, çünkü o daha ne kadar korkunç bir akşam geçirdiğini ima ederken Eccles telefona koşmuştur.

Cüzdanını çıkarıp ehliyetiyle kütüphane kartının arasına sakladığı telefon numarasını bulur, bu numara kilidi tek dönüşte açacak bir anahtar niteliğindedir. Gene de numarayı çevirirken anahtarın uyup uymayacağını düşünür, olayın tüm ağırlığını o aynalı, kırıldı kırılacak anlamsız gözlüklü genç Bayan Fosnacht'ın lafına yüklemekle salaklık mı etmiştir yoksa? Hattın ucundaki telefon çalıp durur: Sanki elektrik süper eğitimli bir fareye dönüşüp tellerle kaplı onca yolu bir telaş gidip, bula bula ne idüğü belirsiz bir metal levha bularak onu kemiriyordur. Eccles dua eder ama kötü, kuşkulu bir duadır bu; Tanrı'nın bu elektrik kargaşasının üstesinden gelmesini sağlayamaz. Dokunulmaz yasalarına teslim eder onları. Umut yoktur artık, sırf çaresizlikten bekliyordur ki karşıdaki sıkıntılı zil sesi kesilir, metal kalkar ve bir açıklık belirir, bir ışık ve hava dalgası tellerden Eccles'in kulağına doğru akar.

"Alo." Bir erkek sesi, ama Harry'ninki değil. Arkadaşınınkinden daha ağır ve kaba bir ses.

"Harry Angstrom orada mı acaba?" Gözlükler yılgın kalbiyle dalga geçmiştir; doğru numara değildir çevirdiği.

"Siz kimsiniz?"

"Ben Jack Eccles."

"Ah. Selam."

"Sen misin Harry? Sesini alamadım. Uyuyor muydun?"

"Gibi gibi."

"Harry, doğum başlamış. Annesi sekiz gibi burayı aramış, ben daha yeni geldim." Eccles gözlerini yumar; o karanlık sessizlikte, külliyen, papazlığının yargılandığını hisseder.

Karanlığın öte ucundaki, "Yaa," diye derin bir iç çeker. "Yanına gitmem gerek herhalde."

"İyi olur."

"Gitmem lazım. Yani ben, isterim tabii."

"Harika. Orada buluşalım. Brewer'da St. Joseph's'da. Nerede olduğunu biliyor musun?"

"Evet evet. Yürüyerek on dakikada gidebilirim."

"Seni arabayla almamı ister misin?"

"Yok, yürürüm."

"Peki. Madem öyle diyorsun. Harry?"

"Hıı?"

"Seninle gurur duyuyorum."

"Hım. Tamam. Görüşürüz orada."

Eccles yerin altından çıkıp bulmuştu sanki Tavşan'ı. Sesi tiz ve derinden geliyordu. Ruth'un yatak odası loştur; sokak lambası ay ışığı misali, koltuğun iç kısımlarına, dolu yatağa ve Tavşan'ın telefonun asla susmayacağını anladığında nihayet üzerinden attığı çarşafa gölgeler savurmakta. Karşıdaki kilisenin parlak gül penceresi hâlâ aydınlık: Çeşitli tonlarda çalan ziller gibi morlar kırmızılar maviler altın sarıları. Bedeni, baştan ayağa her yanı, sanki küçük ziller gümüş teninde bir

aşağı bir yukarı geziniyormuşcasına ürperir. Tükenmiş kasıkları ürperir. Uyumuş mudur, uyumuşsa on dakikadır mı yoksa beş saattir mi uyuyordur bilemez. El yordamıyla bir sandalyeye astığı çamaşırlarıyla pantalonunu bulur; beyaz gömleği çimlerin üzerindeki bir ateşböceği misali sürünüyordur. Parmaklarını elinin altındaki güvenilir kıyafete, bir ölüye dönüşen bu yanılsamaya geçirmeden evvel bir an tereddüt eder. Sessiz ağırlığıyla yatağa kadar taşır elinde.

"Hey. Ruth."

Çarşafın altındaki yığından ses çıkmaz. Yalnızca saçının tepesi görünüyordur. Hiç de uyuyormuş gibi gelmez Tavşan'a. Uyurken çok daha sesli soluyordur Ruth.

"Hey. Gitmem gerekiyor."

Ses çıkmaz. Uyumuyorsa telefonda konuştuğu her şeyi duymuştur, ne demişti acaba? Kendisine ulaşılmış olmasının yarattığı his dışında hiçbir şey hatırlamaz. Ruth bedeni saklı, tüm ağırlığı ve kasvetiyle yatmaktadır. Yalnızca bir çarşaf örtecek kadar sıcak bir gecedir ama o üşüdüğü için battaniye örtmüştür. Söylediği tek şey buydu Ruth'un. Tavşan'ın onu zorlamaması gerekirdi. Bunu neden yaptığını bilmez ama o anda iyi olacağını düşünmüştür Tavşan. Bir atılım gibi görmüştür bunu. Bir zamanlar diğerlerine yapmıştı, onun neyi eksikti? Madem istemiyordu, madem bu iş Tavşan'ın kalbindeki yeri sarsacaktı, ne diye Hayır dememişti ki? Parmaklarını Ruth'un yanaklarında gezdirip durmuştu Tavşan. Onu yukarı çekerek basit bir teşekkür için sarılmak ve *Yeter gene benimsin* demek istedi ama her nasılsa bu işe bir son verememiş, bir *sonraki* anı düşünüp durmuştu, ve artık çok geçti, olup bitmişti. Altta onun o tatlı kırmızı gırtlağı. Derken o tuhaf gurur dalgası yitip gitmişti. Bir utanç çökmüştü üzerine.

"Karım doğurmak üzere. Yanında olmam gerek. Birkaç saat sonra dönerim. Seni seviyorum."

Örtünün altındaki bedeni ve battaniyenin tepesinden yükselen saçlarının kıvrımı kıpırdamaz bile. Tavşan uyumadığından o kadar emindir ki, *öldürdüm galiba onu* der içinden. Gülünç tabii, böyle bir şeyden ölecek değildi Ruth, ölümle bir ilgisi yoktur bunun; ama bu düşüncenin etkisiyle apışıp kalmıştır Tavşan, uzanıp kendine çeviremez onu bir türlü.

"Ruth. Gitmem gerekiyor, doğurmak üzere olduğu benim bebeğim ve o öyle salaktır ki bunu kendi başına beceremeyecektir. İlk bebeğimizi çok zor doğurmuştu. Hiç değilse bu yüzden gitmem gerek."

Bunu söylemenin en güzel yolu bu değildi elbet, ama anlatmaya çalışıyordur işte ve Ruth'un hareketsizliği Tavşan'ı korkutup içini acıtmaya başlamıştır.

"Ruth. Heey. Eğer bir şey söylemiyorsan geri gelmeyeceğim Ruth."

Ruth ölü bir hayvan ya da bir araba kazasının ardından üzerine branda örtülmüş biri gibi yatıyordur. Tavşan onun üstüne gidip kaldırsa hayata döneceğini hisseder, ama idare edilme fikri hoşuna gitmez ve sinirlenmeye başlar. Gömleğini giyer, ama ceketle kravata gerek duymaz ve çoraplarını giymesi bir asır sürer sanki; ayaklarının tabanı yapış yapıştır.

Kapı kapandığında, boğazı deniz suyuyla dolu öyle yoğun bir acıyla tıkanır ki soluk alabilmek için doğrulması gerekir Ruth'un. Ve odanın boş duvarları tüm gerçekliği ve kesifliğiyle belirdiğinde gözyaşları da kör gözlerinden akarak ağzının köşelerinde tuzlu bir tat bırakır. Tıpkı on dört yaşındayken on kilo verebilse, yalnızca on kilo verebilse bütün dünyanın ağaçların güneşin ve yıldızların yerinden oynayacağını düşündüğü günlerdeki gibi oysa bunun Tanrı için, yeryüzündeki her bir çiçeğe şekil veren O'nun için ne önemi vardır ki? Ama artık bir şey istemez Ruth bunların boş şeyler olduğunu bilir tek istediği bir dakika önce yanındaki odasındaki o *kişidir* iyi olduğunda

onu bir çiçeğe dönüştüren onu tüm benliğinden sıyıran ve onu bal gibi tatlı yapan adam Tatlı Ruth derdi ona ve ona gene sadece "tatlı" demiş olsaydı bir cevap verebilirdi belki ve o zaman o da bu duvarların arasında olurdu hâlâ. Hayır. Daha ilk geceden karısının kazanacağını biliyordu zaten aralarında güçlü bir bağ var aman neyse kendini berbat hissediyordur: Öyle bir kusma isteği gelir ki diğer her şeyi silip süpürür içindeki. Helaya gidip fayanslara çöker ve sanki su bir şey yapacakmış gibi tuvaletin içindeki o durgun oval suya bakar. Artık kusmak gelmiyordur içinden ama yine de öylece durur orada, çıplak kolu buz gibi porselen klozetin üzerinde, hoşuna gider çünkü; midesindeki tehdite alışmıştır artık, dağılmaz bir türlü, yerleşmiştir bir kez, ve o yarı baygın haliyle midesini bulandıran bu şey, bir nevi arkadaş gibi görünür gözüne.

Tavşan yolun büyük bir bölümünü koşarak gider hastaneye. Summer Sokağından bir sokak yukarı, sonra da aşağı Youngquist'e iner, kuzeyde, Weiser'e paralel bir caddedir burası, tuğladan harap apartmanların, terk edilmiş iş yerlerinin, kıyıda köşede deri kokan ayakkabı tamircilerinin, karanlık şekerci dükkânlarının, pencerelerinde kasırga felaketi fotoğrafları asılı olan sigorta şirketlerinin, isimleri altın harflerle yazılı emlakçıların ve bir kitapçının olduğu bir cadde. Younquist Caddesi eski tip bir ahşap köprünün üzerinden, kurumdan yumuşayıp yosuna dönmüş kara taş duvarların arasından akarak şehir merkezine giden ve bir nehri andıran karanlığın ta derininde lif lif metallerle kaplı, Raihvay Caddesindeki gece kulüplerinin pembe neon ışıklarının günbatımı tonlarında vurduğu, tren raylarını geçer. Tavşan'ın kulağına bir müzik gelir. Köprünün, lokomotif dumanıyla kararmış eski tahtaları ayağının altında takırdıyordur. Küçük kasabada büyümüş biri olarak hep büyük şehrin bir kenar mahallesinde bıçaklanacağı korkusu vardır. Daha da hızlı koşar; kaldırım genişleyip, parkmetreler belirir ve eski YMCA'nın[12] karşısında yeni açılan banka göze çarpar. YMCA ile demir süslemeli pencerelerinde İncil'den alınmış, arkası sokağa dönük resimlerin olduğu kilisenin arasındaki dar yoldan yukarı çıkar. Resimlerdeki figürlerin ne yaptığını çıkaramaz. YMCA'nın yüksek pencerelerinin birinden bilardo tıkırtıları gelir; bunun dışında koca binada hiçbir hayat belirtisi yoktur. Yandaki cam kapının önünden geçerken akvaryumun yeşil ışığında yerleri süpüren yaşlı bir zenci görür. Şimdi ayaklarının altında yumuşak ağaç tohumları vardır. Ağacın daracık tropikal yaprakları sararmış göğe kara birer çubuk gibi uzanıyordur. Çin, Brezilya ya da başka bir yerden ithal edilmiştir çünkü ise, kuruma dayanıklıdır bunlar. St. Joseph Hastane'sinin park yeri, etrafı bu şehir ağaçlarıyla çevrili çizgili bir asfalt alandır; ve bu tatsız açık alanda Tavşan ağaçların tepesindeki ayı görüp bir an durur ve onun o kederli yüzüne dalar, asfaltın üzerindeki o minik karalanmış gölgesiyle kaskatı durup, sıcacık derisinin altında yükselen taşın metalik parlaklığını yansıtan o ilahi taştan gözlerini alamaz. *Her şey yolunda gitsin* diye ona dua ettikten sonra arka kapıdan içeri girer.

Hastanenin ışıkları parlak, mavi ve yoğundur. Eter kokulu, muşamba kaplı koridoru takip ederek danışmaya gider. Daktilonun ardındaki rahibeye, "Angstrom," der. "Sanırım karım buradaymış."

Çamaşırcı kadınları andıran tıknaz yüzü fistolu ketenle çevrili bir çörek gibidir. Kadın kartları tarar ve "Evet," diyerek gülümser. Tel çerçeveli küçük gözlüğü gözlerinden aşağı, şişman yanaklarının tepesine kaymıştır. "Şurada bekleyebilirsiniz." Kırmızı bir tükenmez kalemle işaret eder. Diğer eli daktilonun yanında, bir zamanlar Noel hediyesi olarak Janice'e verdiği Java işi oymalı kolyenin uzunluğundaki bir dizi siyah boncuğun üzerinde durur. Tavşan, kadının, *Karınız kaç saattir burada, siz neredesiniz?* demesini bekler gibi bir süre dikilir karşısında. Kendisine diğer

baba adayları gibi davranmış olmasına inanamaz bir türlü. Tavşan dikilmiş bakarken kadının gün yüzü görmemiş güçsüz beyaz eli masanın üzerindeki siyah boncuklu kolyeyi kucağına kaydırır.

Bekleme kısmında iki adam daha vardır. Burası hastanenin giriş kısmıdır; sürekli insanlar girip çıkar. Tavşan krom kolları suni deri kaplı bir sandalyeye oturur; bu metalik dokunuşla o sinsi sinsi tıkırdayan sessizlik, bir polis karakolundaymış da orada bekleyen diğer iki adam da onu yakalayan polislermiş gibi bir his verir Tavşan'a. Onu bilerek görmezden geliyorlardır sanki. Gergin gergin masadan bir dergi çeker. *Reader's Digest* boyutlarında bir Katolik dergisidir bu. İngiltere'deki bir avukatla ilgili bir öykü okumaya çalışır, adam VIII. Henry'nin manastırların mallarına el koymasını o kadar haksız bulur ki mezhep değiştirip Katolik, hatta bir rahip olur. İki adam fısıldaşırlar, baba oğul gibilerdir. Genç olanı ellerini ovuşturup yaşlı adamın fısıldadıklarına kafa sallayıp durur.

İçeri gözlerini kırpıştırarak Eccles girer, yakasının içinde pek sıska görünüyordur. Danışmadaki rahibeyi adıyla selamlar: Rahibe Bernard. Tavşan bir gayret ayağa kalkar ve Eccles o tipik kaş çatışıyla ona doğru gelir. Hastanenin acımasız ışığının etkisiyle alnı mosmor görünüyordur. O gün saçını kestirmiştir; kafasını çevirmesiyle kulaklarının tepesindeki tıraşlı alanlar bir güvercinin boğazındaki mavi tüyler gibi parlar.

"Burada olduğumu biliyor mu?" diye sorar Tavşan. Kendisinin de fısıldayacağı hiç aklına gelmezdi. Sesindeki telaşlı kısıklıktan nefret eder.

"Eğer hâlâ bilinci yerindeyse haber vermelerini söylerim," der Eccles fısıldaşan iki adama kafalarını çevirtecek denli yüksek bir sesle. Tekrar Rahibe Bernard'ın yanına gider. Rahibe, Eccles'in kendisiyle sohbet etmesine sevinmiş gibidir, ikisi de güler, Eccles Tavşan'ın iyi bildiği o nahoş kahkahasıyla, Rahibe Bernard ise yüzünü çevreleyen katı farbalayla frenlenmiş, gırtlağında hafifçe alçalıp kendini bırakan saf ve çocuksu bir şişman kadın çınlamasıyla. Eccles yanından ayrıldığında rahibe etekli dirseğinin yanındaki telefonun ahizesini kaldırır.

Eccles Tavşan'ın yanına döner, gözlerinin içine bakarak bir iç çektikten sonra sigara ikram eder. Bu harekette pişmanlığı mühürleyen bir etki vardır sanki, Tavşan bir tane alır. Onca sigarasız ayın ardından çektiği ilk nefeste kasları dağılır sanki, Tavşan'ın ve oturmak zorunda kalır. Eccles de yanına bir sandalye çeker ama konuşmaya yeltenmez hiç. Tavşan golf alanının dışında ona söyleyecek bir şey bulamaz ve sigarayı beceriksizce sol eline geçirip, bu defa dini olmamasına dikkat ederek masadan bir dergi daha çeker: *Saturday Evening Post*. Açtığı sayfada, fotoğrafından İtalyan olduğu hissini uyandıran bir adamın yazdığı bir makale vardır; karısı, dört çocuğu ve kayınvalidesiyle birlikte, Piper Cub model uçakla gidiş gelişi hariç yalnızca 120 dolara Kanada dağlarında nasıl üç hafta kamp yaptıklarını anlatıyordur. Tavşan kafasını yazıya veremez bir türlü, bunun yerine aklı Janice'in çığlıklarına, bebeğin kafasının kanlı kanlı dışarı çıkışına, Janice'in eğer bilinci yerindeyse gözünü dikmiş olabileceği o berbat-eğik mavi ışığa kayar, kafasındaki düşünceler dallanıp budaklanır iyice, *eğer bilinci yerindeyse* demişti Eccles, cerrahın kırmızı kauçuk ellerini ve gazlı bezli yüzünü görecekti Janice ve o bebeksi kara burun delikleri genişleyerek şu an Tavşan'ın duyduğu antiseptik kokuyu içine çekecekti, kanın, bokun, püsürüğün, her şeyin temizlendiğini ortaya koyan bu temizlik kokusu o beyaz duvarlar boyunca her yanı saracaktı, ta ki her bir yüzey bir temizlik kovasının içi gibi kokana dek, oysa asla temizlenmeyecek çünkü bizler eninde sonunda hep pisliğimizi bulaştıracağız etrafa. Yüreğinin nemli, ılık bir bezle sarıldığını hisseder Tavşan. İşlediği günahtan ötürü ya Janice'in ya da bebeğin öleceğinden emindir. Firaun, zalimliğin, hayasızlığın ve kibirin içiçe geçtiği bir günahtır bu; soylarının ta iliğine işlemiş kapkara bir pıhtı. Tavşan'ın bağırsakları ne kadar bu pıhtıyı içinden atma, dönüp her şeyi başa sarma isteğiyle eğilip

bükülse de yanı başındaki rahibe dönüvermez Tavşan, bunun yerine kızarmış leziz alabalıklarla ilgili bir cümleyi başa dönüp durarak okur.

Tavşan'ın korku ağacının en üst dalına, siyah bir kuş gibi, Eccles tüner, kaşları çatık bir halde bir derginin sayfalarını çeviriyordur. Tavşan'a gerçekdışı gelir Eccles, kendi duyumlarının haricindeki her şey gerçekdışı görünüyordur zaten. Avuçları sızlar; bedeni tuhaf bir baskıyla sarsılır, bacaklarını, derken ensesini ele geçirir bu baskı. Koltuk altları küçükkenki gibi kaşınır, okula geç kalıp Jackson Yolundan yukarı koştuğunda olduğu gibi.

"Annesi babası nerede?" diye sorar Eccles'e.

Eccles şaşırmıştır. "Bilmem. Rahibeye sorayım." Kalkmaya yeltenir.

"Yo yo, Tanrı aşkına otur." Eccles'in böyle ev sahibi gibi davranıyor olması Tavşan'ın sinirine dokunmuştur. Harry fazla dikkat çekmek istemiyor, Eccles ise sürekli gürültü yapıyordur. Dergilerin sayfalarını öyle bir hışırdatır ki, sanki portakal kasalarını ayırıyormuş gibi ses çıkar ve sigarasının küllerini oraya buraya silkip durur.

Beyazlar içinde bir kadın, ama rahibe değil, bekleme odasına gelerek Rahibe Bernard'a, "Burada mobilya cilası bırakmış olabilir miyim? Hiçbir yerde bulamıyorum. Yeşil bir kutu, hani şu sıkınca tepesinden fışkıranlardan," der.

"Yok canım."

Kadın etrafa bakınıp çıkar ve az sonra geri gelip şöyle der, "İşte hayatın muamması."

Ötelerden gelen tabak çanak, sedye ve kapı seslerinin müziği eşliğinde bir gün geride bırakılıp yeni bir güne geçilir. Rahibe Bernard yerini kendinden çok daha yaşlı ve üzerinde gök mavisi bir kıyafet olan başka bir rahibeye bırakır. Kadın üzerindeki bu kıyafetle kutsallığa tırmanırken gökyüzüne takılmış biri gibidir. Fısıldaşan iki adam danışmaya gidip bir şeyler konuştuktan sonra meseleleri hallolmadan çıkarlar. Eccles'le Tavşan yalnız kalır. Tavşan, bebeğinin hastanenin dingin labirentinin derinliklerinden gelecek ağlayışını duymak için kulaklarını diker. Sık sık duyar gibi olur hatta; bir ayakkabı gıcırtısı, sokaktan geçen bir köpek, kıkırdayan bir hemşire—her şey yanıltır onu. Janice'in çektiği acının meyvesinin pek insani bir ses çıkaracağını ummaz. Bunun bir canavar, kendi yarattığı bir canavar olacağı fikri gitgide daha çok büyüyordur içinde. Derken daha birkaç saat önce Ruth'un içine sapkın bir halde nüfuz etmiş olmasıyla bulanır aklı. Şimdi şehvetten arınmışken, onu bunu yapmaya iten dönemeçlere gider aklı. Hayatı, hiçbir amacı olmayan bir dizi grotesk duruştan ibaretmiş gibi gelir, inançtan yoksun büyülü bir dans sanki. *Tanrı diye bir şey yoktur; Janice ölebilir:* Bu iki düşünce, tek bir ağır dalgayla, aynı anda düşer aklına. Suyun altında, saydam bakteri tabakalarından, kadınların yumuşak bedenlerine fışkırttığı acil menilerden oluşan bir hayalet zincirine dolanmış gibi hisseder kendini. Dizlerinin üzerindeki parmaklar ısrarcı iplikleri çekeleyip durur.

Mary Ann. Harry bir maçın ardından yorgun argın bütün kasları gerilmiş bir halde dışarı çıktığında onu giriş merdivenlerinde okulun sloganının altında beklerken bulurdu; o bembeyaz kasım sisini yararak ıslak yaprakların üzerinden Harry'nin babasının yeni mavi Plymouth'una doğru yürüyüp, arabayı iyice ısınıncaya kadar sürerek, civarda bir yere park ederlerdi. Kızın, sıcak yuvaları olan dallı budaklı bir ağacı andıran bedeninin ürkek bir hali vardı hep. Sanki emin değilmiş gibi, ne var ki kendinden çok büyüktü Tavşan, kazanandı o. Kız için Harry kazanan demekti, ve işte o zamandan beri çok özlediği bir histi bu Harry'nin. Aynı şekilde Mary de Harry için diğer bütün kızların en iyisiydi, çünkü en çok kan ter içinde bıraktığı oydu. Bazen jimnastik salonunun cayır cayır pırıltısı, Harry'nin o terli, alev alev gözlerinin ardında, arabanın dolgulu gri

tavanının altındaki itinalı dokunuşları hayal eden gizli bir bekleyişe dönüşürdü, ve bir keresinde yeni bitmiş bir maçın parlak zaferi, ön camdan oluk oluk akan yağmurun gölgesiyle Mary'nin sessiz teninde ışıl ışıl parlamıştı. İşte o an iki zafer bir olmuştu Harry'nin zihninde. Sonra Harry askere gittiğinde biriyle evlenmişti kız; annesinin gönderdiği bir mektubun sonundaki notla bir kenara fırlatıldığını öğrenmişti. O gün dağılmıştı resmen Harry.

Ama şimdi gayet keyiflidir, aşınmış krom kolçaklı sandalyeye oturmaktan her yanı tutulmuş, sigaradan başı dönmüş bir halde ilk aşkını hatırlamak acayip keyif verir ona; yüreğinin suyu incecik bir keyif vazosuna akmaktadır sanki, derken Eccles'in sesiyle irkilir.

"Jackie Jensen'in yazdığı şu yazıyı sonuna kadar okudum ama ne dediğini anlamadım hiç," der Eccles.

"Hıı?"

"Jackie Jensen'in beyzbolu neden bırakmak istediğini anlattığı şu yazıyı diyorum. Anladığım kadarıyla bir beyzbol oyuncusunun problemleri bir papazınkilerden farksız."

"Şey, sen eve gitmeyecek misin? Saat kaç oldu?"

"İkiye geliyor. Biraz daha kalayım diyorum."

"Korkma, kaçmam."

Eccles bir kahkaha atıp oturmaya devam eder. Harry'nin onun hakkındaki ilk izlenimi ne kadar sebatkâr bir adam olduğuydu ve şimdi arada gelişen onca arkadaşlık silinip başa dönülmüştü.

"Yazık Nelson'u doğurmak için on iki saat uğraşmıştı."

Eccles, "İkinci çocuk daha kolay gelir," diyerek saatine bakar. "Daha altı saat bile olmadı."

Olaylar birbirini takip eder. Bayan Springer beklediği özel odadan çıkarak önlerinden geçerken Eccles'i tersçe selamlar; gözucuyla Harry'yi görünce ağrıyan bacakları ve o sarsak pabuçları tökezler. Eccles kalkıp onunla beraber dışarı çıkar. Az sonra yanlarında Bay Springer ile geri dönerler, adamın üzerinde minik puantiyeli bir kravatla çamaşırhaneden yeni gelmiş bir gömlek vardır. İncecik sarı bıyıkları o kadar sık kesilmiştir ki üst dudağı büzülmüş gibi durur. "Selam Harry," der adam.

Muhtemelen Eccles önceden bir konuşma çekmiş olsa da onlara, kocasının bu tavrı şişko cadalozu Harry'ye dönüp şöyle demeye yöneltir: "Burada böyle akbabalar gibi onun ölmesini umut ederek oturacaksan geldiğin yere dönebilirsin, çünkü sensiz de gayet iyi idare ediyor kızım."

İki adam kadını alelacele çıkarırlarken yaşlı rahibe yüzünde tuhaf bir gülüşle danışmanın ardından bakar, sağır mıdır nedir? Bayan Springer'ın doğrudan can yakmaya yönelik bu saldırısı, Harry'ye söylenen ve hastanenin o sabun kokuları ardında olup biten şeyin muazzamlığını ortaya koyan ilk şeydir. Bu laflar söylenene kadar Harry kendini Janice'in doğuruşunun koca gazlı güneşini çevreleyen kimsesiz bir gezegende yapayalnız hissetmekteydi; kadının bağrışı, nefret dolu bir bağırış da olsa, yalnızlığını dağıtmıştı. Janice'in öleceği düşüncesi: Bunu böyle yüksek sesle işitmek içindeki dehşeti azaltmıştır. Janice'in aldığı o tuhaf ölüm kokusu: Bayan Springer da almıştı aynı kokuyu ve bu paylaşım Harry'nin şimdiye dek kimseyle kurmadığı kadar değerli bir bağ kurmuştu aralarında.

Bay Springer damadına dönüp acı dolu karmaşık bir gülüş yönelterek dışarı çıkar, bu gülüş hem karısı yerine bir özür dileme isteğini (ben de erkeğim; anlıyorum), hem bir mesafe koyma isteğini (yine de affedilmez bir şey yaptın; yaklaşma bana) hem de bir araba satıcısının o otomatik kibarlık refleksini barındırıyordur içinde. Harry, *Amma da sünepesin* diye geçirir aklından; fikrini çarpan kapıya savurur. *Tam bir köle*. Herkes nereye gidiyor? Nereden geliyorlar? Neden kimse yerinde

duramıyor? Eccles geri gelir ve Harry'nin eline bir sigara daha tutuşturduktan sonra gene gider. Bunu içince midesi havaya kalkar Harry'nin. Boğazında bütün gece ağzın açık uyuduğunda oluşan his vardır. Kendi nefesinin kötü kokusu gelir burnuna. Şişkin göğüslü, pembe beyaz elleri önlüğünün cebinin önünde kıvrılı bir doktor kararsız adımlarla bekleme odasına gelir. "Bay Angstrom? Ben Doktor Crowe," der Harry'ye. Harry daha önce hiç görmemiştir onu. Janice ilk bebek için başka bir doğum uzmanına gitmişti ama doğum zor olunca babası bu defa bu adama gelmesini istemişti. Janice ayda bir giderdi ona, eve döndüğünde de adamın ne kadar kibar, ellerinin ne kadar hafif olduğu ve hamile bir kadın olmanın ne demek olduğunu nasıl da iyi bildiğine dair bir dolu şey anlatırdı ona.

"Nasıl?"

"Tebrikler. Güzel bir kızınız oldu."

Adam elini öyle aceleyle uzatmıştır ki Harry zar zor doğrulabilir yerinden, bu yüzden de haberi iki büklüm bir halde sindirir içine. Doktorun ovalanmış gibi duran pembe yüzü —steril maskesi, çözülmüş bir halde kulaklarının tekinden sarkmaktadır— bu beklenmedik "kızınız" lafına bir anlam vermeye çalışan Tavşan'a odaklanmıştır.

"Öyle mi? İyi mi peki?"

"Üç kilo, üç yüz gram. Karınız hep kendindeydi ve doğumun ardından bir dakika kadar kucağında kaldı bebek."

"Sahi mi? Kucağında kaldı demek? Şey—zorluk çekti mi peki çok?"

"Yoo. Normaldi. Başta biraz gergindi ama her şey yolunda gitti."

"Harika. Teşekkürler. Şükürler olsun, sağ olun."

Crowe yüzünde zoraki bir gülüşle dikilir karşısında. Yaratılışın derinliklerinden açık havaya çıkmış, karşısında kekelemektedir şimdi. Son birkaç saat içinde Janice'e Harry'nin hiç olmadığı kadar yakın olmuş, karısının köklerini elleriyle kazımış, onu kendi depreminde idare etmiş, gelgelelim beraberinde hiçbir sır—ne bir sövgü, ne de hayır duası—getirmemiştir. Harry doktorun gözlerinin bir gök gürültüsü eşliğinde içinde biriktirdiği gizemi açığa çıkaracağından korkar; ama Crowe'un bakışlarında öfke yoktur. En ufak bir kınama dahi yoktur. Harry'yi, beyinsizce ekilmiş tohumlarını toplamakla uğraştığı ve üç aşağı beş yukarı aynı derece sorumluluk sahibi olan bir yığın kocadan biri olarak görüyordur sanki.

"Onu görebilir miyim?" diye sorar Harry.

"Kimi?"

Kimi? "Onu" lafının artık iki anlama da gelebileceğini görerek şaşırır Harry. Farklı bir katman gelmiştir hayatlarına. "Karımı."

"Tabii tabii." Crowe Harry'nin izin istemesine, o kendine has uysal haliyle pek şaşırmıştır. Durumu biliyor olmalıdır, öte yandan Harry ile insanlık arasındaki o suçluluk duygusu boşluğundan bihaber gibidir. "Ben de bebeği dediniz sandım. Yarınki ziyaret saatine kadar bekleseniz iyi olur aslında; onu gösterecek bir hemşire yok şu anda. Ama dediğim gibi, karınız kendisine geldi. Biraz Equanil verdik ona. Yalnızca sakinleştirici. Meprobamat. Haa bu arada," pembe derisi ve temiz kıyafetiyle hafifçe yanaşır "annesi biraz görse onu, olur mu? Bütün gece başından ayrılmadı da." Adam bunu *ona*, hem de ona, bir kaçağa, zina yapan bir adama, canavara sormuştur bu soruyu. Kör olmalı. Ya da belki de sırf baba olduğu için herkes onu affediyordur, ne de olsa hepimizin şu an burada oluşunun sebebi bu.

"Tabii tabii. Girsin yanına."

"Sizden önce mi sonra mı?"

Harry tereddüt eder ve Bayan Springer'ın gelip onu ıssız gezegeninde ziyaret edişini hatırlar. "Önce o girebilir."

"Teşekkürler. Güzel. Öyleyse sonra da eve gider. Bir dakika sonra çıkarırız yanından. On dakikayı falan alır bu. Hemşireler karınızı hazırlıyorlar."

"Harika." Ne kadar uslu olduğunu göstermek istercesine oturur Tavşan, sonra yeniden kalkar. "Bu arada teşekkürler. Çok teşekkür ederim. Siz doktorlar nasıl beceriyorsunuz bunu bilmiyorum."

Crowe omuz silker. "Karınız gayet iyi geldi üstesinden."

"Önceki doğumunda acayip korkmuştum. Asırlar sürmüştü sanki."

"Nerede yapmıştı doğumu?"

"Diğer hastanede. Homeopathic'de."

"Hımm." Gömüldüğü derinliklerden bir gök gürültüsü bile getirmeden dönen doktor, rakip hastane düşüncesi karşısında garez dolu bir kıvılcım yayar etrafa ve ovalanmış kafasını sallayarak gider.

Eccles bir okul çocuğu gibi sırıtarak içeri girer, Tavşan onun o aptal yüzüne dikkatini veremez bir türlü. Rahip şükürler olsun derken Tavşan da arkadaşının sessizliğine karşılık başını eğerek boş gözlerle selam verir. Kalbinin her atışında kocaman beyaz bir duvara çarpar sanki. Başını kaldırdığında nesneler son derece katı ve eğimli görünür gözüne, öyle doludurlar ki neredeyse düşeceklerdir. Asıl mutluluğu en tepedeki basamağından daha da yukarılara tırmanmak istediği bir merdivendir, çünkü bunu yapması gerektiğini biliyordur.

Crowe, hemşirelerin Janice'i "hazırladığı"nı söylerken bir Mayıs Kraliçesinden bahsediyordur sanki. Tavşan karısının odasına götürülürken onu saçlarında kurdelelerle, yatağını da kâğıttan çiçeklerle donanmış bulacağını umar. Ama bula bula eski Janice'i bulur, yüksek metal bir yatağın üzerindeki iki jilet gibi çarşafın arasında uzanmaktadır. Janice yüzünü dönüp, "Ah kim gelmiş," der.

Tavşan, "Merhaba," diyerek bütün kibarlığıyla karısını öpmeye yönelir. İnsan bir vazo çiçeğe nasıl eğilirse öyle eğilir ona. Janice'in ağzı eterin o tatlı keskinliğine bulanmıştır. Kollarını örtünün altından çıkarıp Tavşan'ı başından sararak, yüzünü kendi yumuşacık mutlu bulanık ağzına yaslaması Tavşan'ı pek şaşırtır. "Heey, yavaş yavaş," der Tavşan.

"Bacaklarım yok sanki," der Janice, "çok komik bir hismiş bu." Saçları sıhhi bir bantla sımsıkı kafasına yapıştırılmıştır ve yüzünde hiç makyaj yoktur. Küçük kafası yastığın üzerinde pek kara duruyordur.

"Bacakların yok mu?" Tavşan aşağı bakar, bacakları örtünün altında kıpırtısız, V şeklinde duruyordur.

"Sonunda spinal iğne ya da onun gibi bir şey yaptılar ve ben hiçbir şey hissetmedim. Yattığım yerden ıkın dediklerini duydum, ondan sonra da işte o kocaman, ay gibi yüzüyle tersten bana bakan minik tombiş *bebeği* gördüm. Anneme sana benzediğini söyledim ama o hiç duymamış gibi yaptı."

"Demin dışarıda epey bir laf geçirdi bana."

"Keşke yanıma sokmasalardı onu. Onu görmek istemiyordum. Ben *seni* görmek istiyordum."

"Hadi yaa, inanılır gibi değil. Niye bebeğim? Sana bu kadar adilik yaptıktan sonra hem de."

"Hayır yapmadın. Bana burada olduğunu söylediler ve o andan sonra hep doğacak olanın senin bebeğin olduğunu düşünerek, *seni* doğuruyormuş gibi hissettim. Öyle eterle doluyum ki sanki havada süzülür gibiyim; bacaklarım yok. Yalnızca konuşabiliyorum, durmadan konuşabilirim."

Ellerini karnına koyup gözlerini yumar ve gülümser Janice. "Cidden sarhoş gibiyim. Baksana karnım nasıl düz."

Tavşan gülümser ve Janice'in eter dolu konuşmasına kapılarak, "Artık o mayoyu giyebilirsin demek," der, seher vakti kolalı, steril çarşafların arasında bir köpük kadar hafif, o da bacakları kopmuş, koskoca bir temizlik denizinde sırtüstü süzülüyormuş gibi hissediyordur kendini. Korku ve pişmanlık, yerini uçsuz bucaksız bir minnettarlığa bırakır. "Doktor bu işin üstesinden çok iyi geldiğini söyledi."

"Yok canım daha neler; hiç de gelmedim. Berbattım. Ağladım, bağırdım, ellerini üzerimden çekmesini söyledim. Ama en beteri de şu korkunç yaşlı rahibenin yanıma gelip beni kör bir jiletle tıraş etmesiydi."

"Canım yaa."

"Yok yok harikaydı. Kadının ayak parmaklarını saymaya çalıştım ama başım öyle dönüyordu ki beceremedim, ben de gözlerini saydım. İki taneydi. Kız istiyor muyduk biz? İstediğimizi söyle hadi."

"*Ben* istiyordum." Kelimeler dökülürken içinde böyle bir arzu olduğunu keşfeder Tavşan, yine de bunu söylerken içtendir.

"Şimdi senle Nelson'a karşı yanımda biri olacak."

"Nelson nasıl?"

"Ah. Zavallım her gün, kemerini bağlayana dek 'Baba eve gelecek?' diye sorup duruyor. Bu konuyu kapatalım, çok fena."

"Off, lanet olsun," der Tavşan ve daha önce yok sandığı gözyaşları burnunun direğini sızlatır. "Bunu nasıl yaptım bilmiyorum. Neden çekip gittim bilmiyorum."

"Vınnn." Yüzüne yayılan koca bir gülüşle Janice iyice gömülür yastığına. "Minik bir bebek doğurdum."

"Muhteşem bir şey."

"Çok tatlısın. Ne kadar uzunsun." Bunu söylerken Janice'in gözleri kapalıdır ve açtığında karısının aklından geçen cinliği görür Tavşan, daha önce hiç bu kadar parladığını görmemiştir gözlerinin. "Harry. Diğer yataktaki kız bugün eve çıktı, sinsice geri gelir, pencereden içeri girersin ve bütün gece oturur birbirimize hikâyeler anlatırız. Sanki askerden ya da başka bir yerde dönmüşsün gibi. Çok fazla kadınla yattın mı?"

"Yaa, bence uyusan iyi olur artık."

"Sorun değil, şimdi benimle daha güzel sevişirsin hem." Kıkırdar ve yatağında dönmeye çalışır. "Yani yanlış anlama, zaten iyisin, bana bir bebek verdin."

"Şu haldeki bir kadın için fazlasıyla seksi laflar ediyorsun bence."

"Hiç de değil," der Janice. "Seni yanıma çağıracaktım aslında ama yatak çok dar. Offf."

"Ne oldu?"

"Canım nasıl portakal suyu istiyor."

"Çok komiksin Janice."

"*Sen*sin komik. Ah bebek nasıl *ters* bakıyordu bana."

Bir rahibe kanatlarıyla odanın girişini kaplar. "Bay Angstrom. Vakit doldu."

"Bir öpücük," der Janice. Yeniden eteri içine çekmek üzere eğildiğinde Tavşan'ın yüzüne dokunur Janice; ağzı aniden ikiye bölünen ılık bir buluttur sanki, Tavşan'ın alt dudağını ısırır. "Gitme," der.

"Şimdilik gidiyorum. Yarın gene geleceğim."

"Seni seviyorum."

"*Seni* seviyorum."

Bekleme odasında bekleyen Eccles sorar, "Nasıldı?"

"Süper."

"Şimdi, şey, daha önce kaldığın yere mi döneceksin?"

"Hayır," der Tavşan, korkuya kapılmış, "hayatta olmaz. Gidemem."

"Ee, bizim eve gelmek ister misin peki?"

"Bakın, bana fazlasıyla yardımcı oldunuz. Annemlerin evine gidebilirim."

"Bu saatte uyandırmayın onları."

"Yok yok, cidden, daha fazla rahatsız etmeyeyim sizi." Aslında çoktan Eccles'in evine gitmeye karar vermiştir Tavşan. Vücudunun her yanı dökülüyordur.

"Rahatsızlık falan değil; gel bizimle *yaşa* demiyorum ya sana," der Eccles. Uzun gece sinirlerini germiştir. "Bir *sürü* odamız var."

"Tamam tamam. Oldu. Teşekkürler."

Daha önce kullandıkları anayoldan tekrar Mt. Judge'a dönerler. Bu saatte kamyon bile yoktur ortalıkta. Gece sona ermek üzere olduğu halde gökyüzü yumuşacık bir siyahla, daha doğrusu griyle kaplıdır. Harry tek kelime etmeden ön camdan dışarı bakar, vücudu, ruhu kaskatı kesilmiştir sanki. Kıvrımlı anayol, önünde uzanan kocaman dümdüz bir yol gibi görünür gözüne. Bu yolu sonuna kadar gitmekten başka bir şey istemiyordur canı.

Rahibin evi uykudadır. Giriş holü tuvalet kokuyordur. Eccles Tavşan'ı yukarıya, püsküllü yatak örtüsüyle kaplı bir yatağın olduğu bir odaya çıkarır. Tavşan çıt çıkarmadan tuvaleti kullanıp, üzerinde iç çamaşırlarıyla ve mümkün olduğunca az ses çıkarmaya gayret ederek tertemiz çarşafların arasına kıvrılır. Yatağın bir yanına kıvrılıp, tıpkı kabuğuna çekilen bir kaplumbağa gibi uykuya gömülür. Bu gece uyku, zihninin bilinçli olarak istila etmeye koşullandığı karanlık ve tekinsiz bir alan değil, dışarıdaki yağmur gibi tıkırdayan ayının pençelerinden kaçarak sığındığı bir mağaradır içinde.

Günışığı, yaşlı soytarı, odaya dolar. Yanında iki pembe sandalyenin durduğu tül perdeli pencerenin pırıl pırıl ışığı zarflarla kaplı çalışma masasına vuruyordur. Masanın üzerinde, pembeler içinde sana doğru gelen bir kadının resmi vardır. Bir kadın sesi kapıyı hafifçe tıkırdatır. "Bay Angstrom. Bay Angstrom."

"Evet. Merhaba," diye seslenir Tavşan boğuk bir sesle.

"On ikiyi yirmi geçiyor. Jack ziyaret saatlerinin bir ile üç arası olduğunu söylememi istedi." Tavşan Eccles'in karısının kendinden emin, bir parça azarlar tondaki sesini hatırlar hemen, sanki *Sahi benim evimde ne işin var senin?* diye eklemiştir bir de.

"Tamam. Geliyorum hemen." Dün gece giydiği kakao rengi pantalonunu geçirir üzerine hemen, ve kirlenmiş olduklarına canı sıkılıp ayakkabılarını, çoraplarını ve gömleğini banyoya götürür, üzerine giymeyi ertelediği bu şeylere havalanmaları için bir dakika daha veriyordur. Yüzünü iyice yıkamasına rağmen hâlâ bir mahmurluk vardır üzerinde, elinde eşyalarıyla banyodan çıkarak yalın ayak, üzerinde bir atletle aşağı iner.

Eccles'in minyon karısı kocaman mutfağındadır; üzerinde bu defa haki renkli bir şort, ayağında sandaletler vardır ve ayak tırnakları ojelidir. "Nasıl uyudunuz?" diye sorar buzdolabının kapağının

ardından.

"Ölü gibi. Rüya bile görmedim."

"Vicdanınız rahatladı diyedir," der ve çevik bir tıkırtıyla bir bardak portakal suyu koyar masaya. Kadının, üzerindekileri, yani sırf atlet giydiğini görünce, çabucak gözlerini kaçırdığı gözünden kaçmamıştır.

"Ah zahmet etmeyin lütfen. Brewer'da bir şeyler atıştırırım."

"Yumurta falan yapacak değilim. Cheerios sever misiniz?"

"Severim tabii."

"Tamam."

Portakal suyu ağzındaki kötü tadı almıştır bir parça. Kadının bacaklarının arkasına bakar; tezgâhı toparlarken dizlerinin ardındaki beyaz tendonlar kıpırdamaktadır. "Freud nasıl?" diye sorar Tavşan'a. Bu konuyu açmanın kötü bir fikir olduğunu bilir Tavşan, o gün nasıl kıçını savura savura gittiğini hatırlar çünkü; ama Bayan Eccles'le ilgili olarak iplerin kendi elinde olduğuna ve hata yapamayacağına dair tuhaf bir his vardır içinde.

Kadın dilini yanağına kaydırıp, ağzını çarpıtarak düşünceli bir hava verir kendine ve dimdirek bakar yüzüne. Tavşan gülümser; kadının yüzünde söylediğinden daha fazla bildiğini göstermek isteyen tatlı bir liseli kız ifadesi vardır. "Aynı. Cheerios'una süt ya da krema ister misiniz?"

"Süt olabilir. Krema iyi olmuyor. Herkes nerede?"

"Jack kiliseye gitti, muhtemelen suçlu çocuklardan biriyle pinpon oynuyordur. Joyce ve Bonnie uyuyor, nasıl olduysa? Bütün sabah konuk odasında yatan yaramaz adama bakmak istediler çünkü. Uzak tutacağım diye canım çıktı."

"Benim yaramaz bir adam olduğumu kim söyledi onlara?"

"Jack söyledi. Kahvaltıda, 'Dün gece eve artık yaramazlığı bırakacak yaramaz bir adam getirdim,' dedi. Jack'in uğraştığı bütün problemlere bir isim verirler, size Yaramaz Adam; alkolik olan Bay Carson'a Salak Adam; Bayan MacMillan'a Geceleri Arayan Kadın. Bir de Sıska Leydi, Bay Kulaklık, Bayan Yan Kapı ve Mutlu Fasulyeler var. Mutlu Fasulyeler aslında hiç de öyle mutlu bir adam değildir, ama bir keresinde çocuklara içlerinde ağırlık olan plastik kapsüllerden getirmişti, onlara da ellerinde sallaya sallaya dolanmışlardı bunlarla. O zamandan beri adamın adı Mutlu Fasulyeler."

Tavşan bir kahkaha atar; Cheerios'u ikram etmiş olan Lucy—ne çok süt koymuştur; Ruth'la yaşamaya alışkın olan Tavşan sütünü kendi koyardı hep; gevrekliğini alacak kadar sütlü sever, böylece süt ve mısır gevreği aynı oranda olur—anlatmaya devam eder. "En kötüsü de bir gün, bir komiteyle ilgili olarak Jack kilise kurulu üyelerinden biriyle telefonda konuşuyordu ve bu zavallı adama kilisede bir görev vermenin ona iyi geleceğini düşünerek, 'Mutlu Fasulyeler'i bilmemnenin başkanı yapmaya ne dersiniz?' dedi. Tabii hattın diğer ucundaki adam 'Mutlu neler?' diye sorunca Jack söylediği şeyin farkına vardı, ama bu durumdaki herkesin yapacağı gibi geçiştireceğine Jack çocukların onu Mutlu Fasulyeler diye çağırmasıyla ilgili hikâyeyi baştan sona anlattı; tabii bu eski kafalı kurul üyesi hiç de komik bulmadı bunu. Adam Mutlu Fasulyeler'in arkadaşıymış meğer; işle ilgili tam bir bağlantıları yokmuş ama sık sık Brewer'da öğle yemeği yerlermiş. Jack böyledir işte; hep gereğinden fazla şey anlatır insanlara. Şimdi bu kurul üyesi muhtemelen rahibin zavallı Mutlu Fasulyeler'le nasıl dalga geçtiğini anlatıyordur herkese."

Tavşan bir kahkaha daha atar. Üzerinde yaldızlı harfler olan ince sığ bir fincanda kahvesi gelir ve Lucy kendi kahvesini de alarak Tavşan'ın karşısına oturur. "Demek yaramazlığı bırakacağımı söyledi," der Tavşan.

"Evet. Çok keyifliydi. Hatta şarkı söyleyerek çıktı evden. Mt. Judge'a geldiğinden beri düzelttiği ilk şey olduğunu düşünüyor bunun."

Tavşan esner. "Ne yaptığını pek bilmiyorum."

"Ben de," der Lucy, "ama konuşmasına bakılırsa bütün yükü o sırtlanmış."

Baştan beri idare edildiği fikri Tavşan'ın keyfini kaçırır. Gülüşü yarıda kesilir. "Öyle mi? Bu konuda başka bir şey söyledi mi?"

"Ah tabii, hep anlatıyordu. Sizi çok seviyor. Neden bilmiyorum."

"Sevilesi biriyim de ondan."

"Hep duyuyorum bunu insanlardan. Yaşlı Bayan Smith'i de ele geçirmişsiniz. Sizin harika biri olduğunuzu düşünüyor."

"Ve siz buna bir anlam veremiyorsunuz demek?"

"Belki de o kadar yaşım olmadığı için. Yetmiş üç yaşında olsam farklı olurdu belki." Lucy'nin fincanını kaldırıp ağzına götürmesiyle dar beyaz burnunun üzerindeki çiller, dumanı tüten sade kahveye yaklaşır. Yaramaz bir kız. Gün gibi aşikâr, yaramaz bir kız bu. Fincanı masaya koyup o alaycı yuvarlak gözleriyle Tavşan'a bakar. "Eh söyleyin bakalım. Yeni bir adam olmak nasıl bir şey? Jack hep benim bir gün düzeleceğimi söylüyor ve ben de ne olacağını bilmek istiyorum. 'Yeniden doğmuş' gibi mi oluyor insan?"

"Yoo, aynıyım."

"Ama aynı şekilde davranmıyorsunuz."

"Hımm." Tavşan homurdanıp, sandalyesinde kıpırdanır. Neden bu kadar beceriksiz hisseder ki kendini? Sırf karısına döneceği için kadın ona kendisini salak ve korkak hissettirmeye çalışmaktadır. Aslında haklıdır, aynı şekilde davranmıyordur; ona karşı hisleri de aynı değildir; o gün Lucy'yi arkadan hafif hafif dürtmeye ramak bırakan ataklıktan eser yoktur şimdi. "Dün gece eve gelirken önümde uzanan dümdüz bir yol gördüm; daha önce çalıların arasındaydım sanki ve hangi yöne gittiğimin de pek bir önemi yoktu."

Bir çorba kâsesi gibi iki eliyle tuttuğu fincanın tepesindeki küçük suratı zevkten gerilmiştir; Tavşan gülmesini bekler onun ama Lucy sessizce gülümser sadece. Tavşan, *Beni istiyor*, der içinden.

Derken uyuşmuş bacaklarıyla ayak parmaklarından, aşktan ve portakal suyundan bahseden Janice gelir aklına, herhalde bu düşünceyle yüzündeki bir şey silinir ki Lucy Eccles sabırsızca başını çevirip, "Eh o zaman o güzel düz yolunuza düşseniz iyi olacak. Bire yirmi var çünkü."

Çoraplarını ve ayakkabılarını giymeye koyulur. "Otobüs durağına ne kadar sürede yürünür?"

"Fazla sürmez. Çocuklar olmasa sizi hastaneye bırakırdım." Lucy merdivenlerden gelen sese kulak kabartır. "Ah bir tanesi geliyor işte."

Büyük kız sessizce mutfağa girer, üzerinde yalnızca iç çamaşırları vardır.

"Joyce." Annesi elinde boş fincanlarla lavaboya giderken durur. "Hadi hemen yatağa dön."

"Merhaba Joyce," der Tavşan. "Yaramaz adamı görmek için mi indin yoksa aşağı?"

Joyce gözlerini dikip kürek kemikleriyle duvarı kucaklar sanki. Uzun altın karnı düşünceler içinde dışarı çıkık duruyordur.

"Joyce," der Lucy. "Beni duymadın mı?"

"O niye gömliğini giymemiş?" diye kafa tutar kız.

"Bilmiyorum," der annesi, "Herhalde göğsünün güzel olduğunu düşünüyor."

"Ama benim üzerimde atlet var," diye itiraz eder Tavşan. Sanki ikisi de görmemiş gibi.

"Bu onun memesi mi?" diye sorar Joyce.

"Hayır tatlım: Yalnızca bayanların memesi olur. Anlatmıştım ya."

"Hay Allah, madem bu kadar rahatsız oldunuz," der Tavşan ve gömleğini giyer. Gömlek buruşmuş, yakasının iç kısmı da kararmıştır; Club Kastanyet'e giderken tertemiz giyinmişti. Ceketi yoktur, Ruth'dan çok acele çıkmıştır. "Peki," der gömleğini pantalonunun içine sokarken. "Çok teşekkür ederim."

"Bir şey değil," der Lucy. "Artık uslu durun." İki kadın onu kapıya kadar geçirir. Lucy'nin beyaz bacaklarının solgunluğu kızının çıplak boynuna karışır. Minik Joyce'un gözleri hâlâ Tavşan'ın üzerindedir. Tavşan onun neye takıldığını merak eder. Çocuklar ve köpekler görünmeyeni hissederler. "Artık uslu durun" lafında ne kadar iğneleme olduğunu ve eğer bir şey demek istediyse bunun ne olduğuna kafa yorar. Keşke beni hastaneye bırakabilseydi diye geçirir içinden; onunla aynı arabada olmayı ister, gerçekten ister bunu. Evden çıkma konusundaki isteksizliği havayı germiştir.

Kapıda dururlar, Tavşan, Eccles'in bebek tenli karısı ve aralarında babasının kalın dudakları ve yay gibi kaşlarına sahip Joyce'un yukarı bakan yüzü ve altta, halının üzerinde bir dizi minik kırmızı deniz kabuğu gibi duran, Lucy'nin ojeli tırnakları. Tavşan belli belirsiz bir tavırla havayı yararak elini sert kapı tokmağına götürür. Yalnızca bayanların memesinin olduğu fikri aklını başından almıştır. Gözlerini ayak tırnaklarından Joyce'un irdeleyen yüzüne, oradan da annesinin memelerine çevirir, sutyeninin beyaz izini gösteren yazlık kumaş, düğmeli bir bluzun altındaki iki sivri uçlu yumruya. Gözleri Lucy'ninkileri bulduğunda sessizliği bölen inanılmaz bir şey olur. Kadın göz kırpar. Işık hızıyla. Belki de yalnızca hayal ettiği bir şeydir bu. Tavşan kapının tokmağını çevirir ve göğsünün içinde bir tel kopmuşcasına, bir mırıltı eşliğinde güneşin altında ilerler.

Hastanede bebeğin Janice'in yanında olduğunu ve biraz beklemesini söylerler. Tavşan krom kolçaklı sandalyede oturmuş *Woman's Day* dergisini karıştırırken uzun boylu, gir saçları geriye taralı gümüşi cildi ince ince kırışmış bir kadın içeri girer, kadın öyle tanıdık gelmiştir ki Tavşan gözünü alamaz. Bunu gören kadın konuşma gereği duyar; Tavşan kadının aslında kendisini görmezden gelmeyi tercih ettiğini hisseder. Kimdi? Görür görmez tanıdık biri olduğunu anlamıştır. Kadın gönülsüzce Tavşan'ın yüzüne bakıp, "Sen Marty'nin eski öğrencisisin. Ben Harriet Tothero. Bir keresinde yemeğe gelmiştin bize. İsmin dilimin ucunda."

Tabii yaa, ama Tavşan o yemekten hatırlamıyordur kadını, daha çok sokakta görmüştür onu. Mt. Judge Lisesindeki öğrenciler, yani çoğu, Tothero'nun kadınlarla gönül eğlendirdiğini bilirdi ve onların masum gözlerinde karısı karanlık bir alev halkası, can çekişen bir kahraman, günahı soluyan bir gölge gibiydi. Onu bu kadar eşsiz kılan, duydukları acıma hissinden çok marazi bir büyülenmeydi. Tothero öyle geveze, öyle lafazan bir adamdı ki, yediği haltların pisliği üzerinden akar, kolayca sıyrılıverirdi bunlardan hep. Tothero'nun günahlarının ceremesi karısının uzun boylu, gümüşi, ciddi havasında toplanır, buradan da bir elektrik şokuyla öğrencilerin genç zihinlerine akardı, onu görünce hem utançtan hem de korkudan gözlerini kaçırırlardı. Harry ayağa kalkar, kadının ilerlediği dünyanın kendi dünyası oluşu şaşırtmıştır Tavşan'ı. "Ben Harry Angstrom," der.

"Ah tamam, adın buydu. Seninle pek gurur duyardı. Sık sık senden bahsederdi bana. Hatta daha geçenlerde adın geçti."

Geçenlerde. Ona ne demişti Tothero acaba? Olan biteni biliyor mudur? Onu suçluyor mudur? O uzun öğretmen suratı, her zamanki gibi, açık vermez. "Duyduğuma göre hastalanmış o da."

"Ya evet Harry. Bayağı hasta hem de. Biri burada olmak üzere iki kere felç geçirdi."

"O burada mı?"

"Evet. Ziyaret etmek ister misin onu? Eminim çok sevinir. Kapıdan uğrayıver. Çok az ziyaretçisi oldu; sanırım öğretmen olmanın kötü yanı da bu. Sen bir dolu kişiyi hatırlarken pek azı seni hatırlar."

"Tabii onu görmeyi çok isterim."

"Benimle gel o halde."

Koridorda ilerlerken, "Ne yazık ki onu epey değişmiş bulacaksın," der. Tavşan kadının dediklerine tam veremez kendini; çünkü onun tenine konsantre olmuştur o anda, birbirine eklenmiş bir dolu minik kertenkele derisi mi yoksa diye geçirir aklından. Yalnızca elleri ve boynu görünüyordur.

Tothero odada yalnızdır. Başucundaki beyaz perdeler umut içinde bekleşen varlıklar gibi duruyordur. Pencerenin önündeki yeşil bitkilerden oksijen yayılır etrafa. Aralık duran camlar yaz kokusunu içeri taşır. Aşağıdaki çakıllık alandan tıkır tıkır ayak sesleri yükselir.

"Canım bak sana kimi getirdim? Dışarıda bekliyordu."

"Merhaba Bay Tothero. Karım doğum yaptı." Tavşan bunları söylerken gayri ihtiyari yatağa yönelir; ihtiyar adamı orada öyle küçücük, çarpılmış ağzının içinde dili kaymış bir halde yatarken görünce neye uğradığını şaşırır. Tothero'nun beyaz noktacıklar halindeki kirli sakallı yüzü yastığın üzerinde pek sarı duruyordur ve güçsüz bir yığın halinde duran gövdesinin yanlarında, çizgili pijamasından bilekleri incecik çıkmıştır. Tavşan elini uzatır.

"Kolunu kaldıramıyor Harry," der Bayan Tothero. "Pek âciz. Ama konuş onunla. Görüp duyabiliyor." Tatlı ve sabırlı sesinin pek tekin olmayan, şarkı söyler gibi bir tınısı vardır, sanki kendi kendine mırıldanıyormuş gibi.

Harry uzatmış olduğu elini Tothero'nun ellerinin tekinin üzerine koyar. Tüm katılığına rağmen tüylü eli sıcacıktır ve bunu kımıldatıp azimle döndürmesiyle Harry irkilir, avucunu yukarı çevirerek Harry'nin dokunuşuna karşılık verir. Harry elini geri çekerek yatağın yanındaki sandalyeye çöker. Yaşlı koç başını bir parça ziyaretçisine döndürürken gözleri telaşla yuvalarında oynar. Yuvaları öyle oyuktur ki gözleri zar zor görünür adamın. *Konuş*, bir şeyler söyle Tavşan. "Minicik bir kızımız oldu. Size teşekkür ederim," der yüksek sesle, "Janice ile benim yeniden biraraya gelmemize yardım ettiğiniz için yani. Çok iyiydiniz."

Tothero dilini geri çekip karısına bakmak için kafasını döndürür. Çenesinin altında bir kas yerinden oynar, dudakları büzüşür ve bir şeyler söylemeye gayret ederken, nabız atışı gibi, çenesi kıpraşır tekrar. Zar zor birkaç sesli harf çıkar ağzından; Harry adamın söylediklerini deşifre edip edemediğini anlamak için Bayan Tothero'ya döner, gelgelelim ne ilginçtir ki kadın o yana bakmıyordur. Pencereden dışarı, kocaman yeşil bir avluya bakıyordur. Yüzü bir fotoğraftan farksızdır.

Umrunda olmadığı için mi? Öyleyse Tothero'ya Margaret'ten bahsetse mi acaba? Ama Margaret hakkında söyleyeceği, Tothero'yu mutlu edebilecek hiçbir şey yoktur. "Artık düzeldim Bay Tothero, siz de umarım en yakın zamanda iyileşip şu yataktan kalkarsınız."

Tothero'nun başı sinirli bir acelecilikle döner, ağzı kapalı, gözleri hafif kısıktır ve o an öyle düzgün görünüyordur ki Harry konuşacağını sanır onun, sanki bütün o suskunluğu eski disiplininden kalma, bütün dikkati üzerine toplayana kadar sessiz kalma taktiğidir. Ama suskunluk uzayıp süner, sanki altmış yıldır kelimelerle doldurduğu hayatı sonunda kanserli bir hayata

dönüşerek bütün kelimeleri yutmuştur. Yine de sessizliğin ilk dakikalarında Tavşan kendisine doğru akan belli bir güç hisseder, bir insan ruhunun can havliyle etrafa yaydığı, elle tutulmaz gözle görülmez ışınlardır bunlar. Derken gözlerdeki nokta solar ve sarkık göz kapakları kapanır, dudaklar ayrılır ve dilinin ucu belirir.

"Gidip karımı ziyaret etsem iyi olacak," diye bağırır Harry. "Daha dün gece doğdu bebek. Bir kız." Tavşan sanki Tothero'nun kafasının içindeymişçesine klostrofobiye kapılır; ayağa kalktığında başını vuracağını sanarak korkar, oysa beyaz tavan metrelerce yukarısındadır.

"Çok teşekkürler Harry. Seni görmek çok hoşuna gitti," der Bayan Tothero. Öte yandan kadının sesinden sınıfta kaldığını hisseder. Kurtulmuş olmanın verdiği hisle yaylana yaylana koridorda ilerler Tavşan. Sağlığının, değişen hayatının etkisiyle, her şey, hastanenin antiseptikliği bile muhteşem görünür gözüne. Ama Janice'i ziyaretiyle hayal kırıklığına uğrar. Belki Tavşan, zavallı Tothero'yu öyle ölü gibi yatarken gördüğü için tıkanmış; belki de narkozun etkisinden kurtulan Janice, kocasının yaptıklarını düşünerek tıkanmıştır. Janice bol bol dikiş yerlerinin ne kadar acıdığından yakınır ve Tavşan duyduğu pişmanlığı tekrar dile getirmeye kalkıştığında bundan sıkılmış gibi davranır. Birini mutlu etmenin zorluğu Tavşan'ın canını sıkmaya başlamıştır. Janice Tavşan'a geceyi nasıl geçirdiğini sorar ve tabii ki ondan Bayan Eccles'i tarif etmesini ister.

"Senin boylarında," diye karşılık verir Tavşan dikkatlice. "Biraz çilli."

"Kocası harika biri," der Janice. "Herkese karşı sevgi dolu."

"Eh işte," der Tavşan. "Beni sinir ediyor."

"Aman seni herkes sinir ediyor zaten."

"Hayır, doğru değil bu. Marty Tothero beni hiç de sinir etmedi mesela. Zavallı adamcağızı gördüm az önce, yukarı kattaki bir odada kalıyor. Tek kelime edemiyor ve başını ancak birkaç santim oynatabiliyor."

"O seni sinir etmiyor ama ben ediyorum, öyle mi?"

"Öyle bir şey demedim ben."

"Ah hayır. Off. Şu lanet olası dikişler dikenli tel gibi sanki. Seni öyle sinir ediyordum ki beni iki ay boyunca arayıp sormadın. Hatta iki ayı geçti."

"Tanrı aşkına Janice. Tek yaptığın televizyon seyredip içki içmekti. Yani yaptığım şey doğruydu demiyorum tabii ama bunu yapmam gerektiğini hissettim. Diri diri mezara konmuş gibi hissediyor insan kendini. O ilk gece, annenlerin evinin önünde arabaya bindiğimde, o zaman dahi, inip Nelson'u almak sonra eve dönmek geldi içimden. Ama sonra ayağımı frenden çektiğimde—" Janice'in yüzü yeniden sıkkın bir ifadeye bürünür. Sinek kovalarmış gibi kafasını iki yana sallayıp durur. Tavşan, "Hay sıçayım," der.

Janice iyice bozulur. "Bakıyorum da o orospuyla olmak diline yaramamış pek."

"Tam anlamıyla bir orospu değildi. Yalnızca yatıp kalktığı tipler olmuş. Onun gibi bir dolu kız var sonuçta etrafta. Yani evlenmemiş herkese orospu diyeceksen—"

"Nerede kalacaksın şimdi? Ben hastaneden çıkıncaya kadar yani?"

"Nelson'la beraber evde kalırız diye düşünmüştüm."

"Orada kalabileceğinden emin değilim pek. İki aydır kirayı ödemiyoruz."

"Ne? Ödemiyor musunuz?"

"Ah Harry, ne çok şey bekliyorsun sen öyle. Babam mı kirayı ödeyecekti? *Bende* para yok ki."

"Ev sahibi aradı mı? Mobilyalarımıza ne oldu? Sokağa mı attı hepsini yani?"

"Bilmiyorum." .

"*Bilmiyor* musun? Ne biliyorsun peki? Bunca zamandır ne yapıyordun? Uyuyor muydun?"

"Senin bebeğini taşıyordum."

"Aman yaa, aklın sürekli orada olmak zorunda sanki. En büyük sofunun da bu zaten, kafanın hiçbir şeye doğru dürüst vermiyorsun sen kızım. Harbiden."

"Söylediklerini kulağın duyuyor mu senin?"

Tavşan kendi sesine kulak verir, dün gece neler hissettiğini hatırlar ve kısa bir duraksamanın ardından her şeye yeniden başlamak ister. "Yaa tamam," der. "Seni seviyorum."

"Seni seviyorum," der Janice de. "Çeyreklik var mı yanında?"

"Vardır herhalde. Bakayım. Niye istiyorsun?"

"Şuna bir çeyreklik atarsan eğer," hastalar izleyebilsin diye ayakuçlarına yüksekçe bir yere konmuş küçük bir televizyona işaret eder, "bir saat çalışacak. Saat ikide salak bir program başlayacak, evdeyken annemle izlerdik hep."

Böylece Harry yarım saat boyunca yatağın kenarında oturup kısacık saçlı bir spikerin Akron, Ohio ve Oakland, California'dan gelen bir dolu yaşlı teyzeyle dalga geçip durmasını seyreder. Bütün mesele kadınların trajik hikâyelerini anlatmaları ve karşılığında aldıkları alkış kadar para kazanmalarından ibarettir, ne var ki spikerin verdiği reklam araları ve kadınların torunlarıyla, çocuksu saç kesimleriyle dalga geçip durmasından trajedi mrajedi kalmaz ortada. Tavşan, ne kadar hızlı konuşursa konuşsun, bariz bir Yahudi telaffuzu olan spikerin her an Magi Peel meyve-sebze soyacağı tanıtımına geçeceği gibi bir hisse kapılır, ama o büyük an gelmemiştir daha. Fena bir şov değildir aslında; kadınları çeşitli mikrofonlara, bölmelere ve alkış alanlarına sürükleyen bir çift oksijenli saçlı, oynak kalçalı ikiz kız vardır. Dahası Janice ile aralarını ısıtmıştır; el ele oturuyorlardır şimdi. Oturduğunda, Tavşan'ın omuzlarına gelecek kadar yüksektir yatak ve bir kadınla böyle tuhaf bir etkileşimde olmak hoşuna gider—hiçbir ağırlık hissetmeden Janice'i omuzlarında taşıyormuş gibi. Ara ara yatağı havaya kaldırıp Janice'e su verir ve bu minik hizmetler Tavşan'ın içindeki bir eksikliği giderir sanki. Daha program bitmeden bir hemşire gelip, "Bay Angstrom, eğer bebeği görmek istiyorsanız bir hemşire camdan gösteriyor şimdi," der.

Köşeli kalçalarını kolalı beyaz önlüğünün altında sallaya sallaya yürüyen kadının peşinden aşağı iner Tavşan. Boynunun kalınlığından sıkı bir parça olduğunu düşünür: Bayan Popo. Dizden yukarısı pek heybetli. Dizden yukarısı heybetli kadınları sever Tavşan. Bu arada aklı, Springfield, Illinois'den gelen ve oğlu feci bir trafik kazasında kolunu kaybeden kadında kalmıştır. Bu yüzden, o minicik yığınların sıra sıra market arabasının içindeki portakallar gibi duran kafalarıyla, kiminin yan yattığı, bebek odasındaki hemşire, kızını cama yaklaştırdığında Tavşan pek hazırlıksız yakalanır ve göğsü tıkanır gibi olur. O ani görüntüyle soluğu kesilir. İnsanlar hep yeni doğan bebeklerin ne kadar çirkin olduklarını söyler, belki de Tavşan'ın şaşkınlığı bundandır. Hemşire bebeği yanında tutar, bu yüzden profili üniformasının düğmeli, beyaz yakasına karşı kıpkırmızı duruyordur. Burun deliklerinin çevresindeki kıvrımlar, böylesine küçük bir ölçekte, mucizevi ölçüde düzgün görünüyordur; kapalı göz kapaklarındaki dikişsiz minik dikiş izleri upuzundur, sanki gözü açıldığında kocaman duracaktır. Tavşan bebeğin sakin gözkapağının ardındaki baskıda ve üst dudağın öne çıkıklığında hoş bir tepeden bakan hava sezer. İyi olduğunu biliyordur sanki. İşin tuhafı Tavşan kızdaki feminenliği hisseder, yer yer yapışık duran siyah saçlı, uzun pembe başının kemerinde hem narin hem de dayanıklı bir hava vardır. Oysa Nelson'un yamru yumru kafasında insanı korkutan mavi damarlar vardı ve ensesi haricinde keldi. Tavşan camın ardından ürkek ürkek bakar, sanki sert baksa aniden değişen hayatının ince ayarı bozulacaktır.

Hemşirenin, Tavşan'ın gözleriyle bebeğin burnu arasında gidip gelen ve tatlı tatlı titreyen gülüşü babanın o olduğunu onaylar gibidir. Boyalı dudakları camın arkasından soru sorar gibi kıpırdadığında, parmakları açık bir halde ellerini kulak hizasında kaldırarak "Tamam, teşekkürler," der. Cama doğru, ardından duyulsun diye yüksek sesle, "Harika bir şey," diye seslenir, ama hemşire çoktan kızını market arabasına götürmek üzere dönmüştür. Tavşan yanlış yöne, hemen yanındaki babanın uykusuz yüzüne dönerek dolu dolu bir kahkaha atar. İçinde girdaplanan bir rüzgâr ve bebeğin kırmızı kırmızı parlayan teninin sıcaklığıyla Janice'in yanına döner. Sabun kokulu koridordan geçerken aklına bir fikir gelir: Bebeğin adı June olmalıdır. İşte June, Haziran ayında doğdu. Daha önce hiç June adında birini tanımamıştır. J'den dolayı Janice'in de hoşuna gidecektir bu. Ama Janice de bir süredir isim arıyordur ve bebeğe annesinin adını vermek istiyordur. Harry Bayan Springer'ın bir adı olduğunu düşünmemiştir hiç. Adı Rebecca'dır. Tavşan'ın bebeğe yansıyan gururlu havası Janice'i yumuşatır ve Tavşan da karısının çocuksu isteğinden etkilenir; gerçi ara ara annesini pek sevmediği hissini vermiştir ona. Orta bir yol bulurlar: Rebecca June Angstrom.

Önündeki yolun taşları temizlenmiştir. Bütün bu süre boyunca Bay Springer'ın kirayı ödemiş olduğu ortaya çıkar; adam ev sahibinin iyi arkadaşı olduğundan kızını bulaştırmadan meseleyi halletmiştir. İçinden bir ses hep Harry'nin geri döneceğini söylemiştir ama yanıldıysa diye de dile getirmemiştir bunu. Harry Nelson'la eve dönüp ortalığı toparlar. Tavşan ortalık toparlama konusunda pek ustadır; tozun elektrik süpürgesinin bez hortumundan inerek kâğıt torbanın içine doğru emilişini hissetmek hoşuna gider, yoğun gri havlarla dolduğunda Electrolux'ün kapağı tıpkı şapkasını oynatan bir centilmen gibi atıverir. Bir MagiPeel meyve-sebze soyacağı çığırtkanı olmak çok da ters bir şey değildir aslında onun için; minik öğütücüleri, dilimleyicileri ve kaplarıyla, medeniyetin bu küçük aletlerine karşı bir zaafı vardır. Belki de en büyük çocuk daima kız olmalıdır; Angstrom ailesine Harry'den sonra katılan Mim asla mutfak işlerine fazla bulaştırılmamış, ev işleri söz konusu olduğunda hep abisinin gölgesinde kalmıştı ve payına düşeni yaparken suratı pek asık olurdu, ki bu işler gitgide Harry'ninkinden fazla oldu, ne de olsa Harry bir erkekti. Bu durumun Nelson ve Rebecca için de aynı olacağını düşünür Tavşan.

Nelson bayağı yardımcıdır. Üç yaşına yaklaşan bir çocuk olarak artık epeyce söz dinler, oyuncaklarının sepette durması gerektiğini bilir ve temiz, düzenli, pırıl pırıl bir ortamın verdiği huzuru anlayabilir. Ilık Haziran rüzgârı uzun kapalı pencerelerin gövdesine doğru bir iç çeker. Güneş yüzlerce parlak T ve L'den oluşan ağın üzerine nokta nokta vurur. Camların ötesinde Wilbur Sokağına uzanır. Komşularının televizyon antenleri ve yangın musluğu büyüklüğünde bacalarla kaplı, ince oluklu, teneke ve zift karışımı düz çatıları, gizemli moloz yığınları, şeker kâğıtları, incecik cam kırıkları ve gökyüzünden toz bulutlarıyla ya da kuşlar aracılığıyla sokağa taşınmış çer çöp birikintileriyle parlıyordur. Aşağıda bu çatılardan, suları akıtsın diye eğik yapılmış teraslı, üç tane vardır, bunun da aşağısında üç tane geniş ve kirli basamakları olan daha iyi evlerin olduğu bir kısma geçilir; sundurmak, çatısı pencereli ve paratonerli, kozalaklı ağaçlarla sarılı, bankalarla avukat bürolarının antlaşmalarıyla korunan, alçı ve tuğla karışımı kaleler bir nevi. Tepelerinde bir dizi koca harap evin olması tuhaf kaçıyordur; üstlerine kat çıkılmıştır. Ama bir dağın yamacına kurulmuş bir kasabada yükseklik oldukça değerli bir şeydir; onların da tepesinde el değmemiş bir sırt, asfaltsız bir dizi yol, terk edilmiş çiftlik evleri, bir mezarlık ve üç beş yeni inşaatla kasabanın nezih kısmından ayrılan ormanın izbe karaltısı göze batar. Wilbur Sokağı eskiden Tavşan'ın kapısından bir blok öteye kadar asfaltlıydı ama sonra renkleri sürekli değişip

duran iki kısa sıra halindeki çiftlik evinin arasında çamurlu, çakıllı bir sokağa dönüştü, 1953'te aşınmış kırmızı toprağın üzerine inşa edilmiş ve hâlâ da aralara yer yer çim karışmış bir haldedir, öyle ki iyi bir yağmurun ardından oluklardan akan su Wilbur Sokağını turuncaya dönüştürür. Toprak gitgide dikleşir ve ağaçlık alan başlar.

Tavşan pencereden kasabanın aksi yönündeki, golf alanının bulunduğu geniş vadiye bakar. *Benim vadim. Benim evim*, der içinden. Aylardır aklına gelmeyen lekeli yeşil duvar kâğıtları, uçları kıvrılıp duran kilimler, kapısı televizyona çarpan dolap, beklenmedik bir güçle geri döner sanki. Her bir köşe zihnindeki başka bir tanıdık köşeye kilit vurup, boyadaki her bir çatlak, her bir bozukluk, beyninde zaten var olan bir çentiğe bir çizik daha atar.

Kanape ile sandalyelerin altında, kapıların arkasında ve mutfak dolaplarının altlarında çocuğun hoşuna gidecek kırık dökük oyuncaklar bulur. Kendine ait eşyalar konusunda müthiş bir hafızası vardır Nelson'un. Tekerleklerini kaybetmiş bir lastik ördeği tutarak, "Bunu anane veymişti," der.

Öyle mi?"

"Efet. Anane veydi."

"Anane ne iyi yapmış."

"Efet."

"Biliyor musun?"

"Neyi?"

"Anane Annenin annesi."

"Efet. Anne neyde?"

"Hastanede."

"Hattanede mi? Cuma günü mü gelcek?"

"Evet. Cuma günü gelecek. Ortalığı tertemiz yaptığımızı görünce ne kadar sevinecek değil mi?"

"Efet. Baba hattanede miydi?"

"Hayır. Baba hastanede değildi. Baba uzaktaydı."

"Baba uzakta." "Uzakta" kavramına kafa yorduğu sırada çocuğun gözleri irileşip ağzı açılır; sesi lafın ciddiyetiyle iyice derinleşir—*"uzun."* Zamanın uzunluğunu ölçmek için kollarını öyle bir açar ki parmakları geriye doğru bükülür. Ölçebileceği en uzun uzunluktur bu.

"Ama Baba şimdi uzakta değil, di mi?"

"Hayır."

O gün Nelson'u arabaya atıp, Bayan Smith'e bahçesinde çalışmayı bırakmak zorunda olduğunu söylemeye gider. Yaşlı Springer kendi iş yerlerinden birinde çalışmasını teklif etmiştir Tavşan'a. Çakıl taşlarıyla kaplı araba yolunun kıyısındaki ormangülü ağaçları tozlu ve dallarından sarkan birkaç kahverengi demetle pek çorak görünür gözüne. Bayan Smith kapıya çıkar. Kahverengi yüzü aydınlanmış, "Buyrun, buyrun," diye mırıldanır.

"Bayan Smith, bu benim oğlum Nelson."

"Merhaba, merhaba, nasılsın Nelson? Aynı babasının kafası." Bir tütün yaprağı gibi kuru eliyle çocuğun minik kafasına hafifçe vurur. "Dur bakayım. Şu şeker kavanozunu nereye koymuştum acaba? Şeker yiyebilir di mi babası?"

"Bir parça yiyebilir tabii, ama aramakla uğraşmayın hiç."

"Uğraşırım uğraşırım. Evladım bırak da, ben de bir parça kıpırdayayım yani." Tek eliyle elbisesinin önünü çekiştirip, diğer elini de sanki örümcek ağlarını temizlermiş gibi havada sallayarak sendeleye sendeleye gider.

Kadın odadan çıktığında Tavşan'la Nelson gözlerini salonun yüksek tavanına dikerler, tebeşirle çizilmiş gibi incecik tirizleri olan ve kimi parçaları lavanta rengine boyalı yüksek pencereleri; buradan arazinin ta diğer ucunu koruyan karaağaçlarını ve baldıranotlarını bile görebilirler. Parlak duvarlarda tablolar asılıdır. Koyu renklerin hâkim olduğu bir tanesinde şerit şerit ipeklerle sarmalanmış bir kadın vardır, kollarını sallayışına bakılırsa üzerine doğru gelen büyük bir kuğuya kızmıştır. Diğer bir duvarda ise, siyah cüppeli, yumuşak altlı bir sandalyede sabırsızca oturmakta olan genç bir kadın portresi vardır. Yüzü biraz kare olsa da hoştur, alnı ise saçlarının şekli yüzünden üçgen gibi durur. Yuvarlak beyaz kollarını kucağına kıvırmıştır. Tavşan daha iyi görebilmek için birkaç adım daha yaklaşır. Üst dudağı genç bir kıza pek yakışan tarzda minik, dolgun ve kalkıktır, ki bu da dudaklarının arasında karanlık bir hafif dokunuş yaratır. Her an harekete geçecek gibidir. Tavşan kızın sandalyesinden kalkıp, üçgen alnındaki kaşları çatık halde kendisine doğru bir adım atacağı hissine kapılır. Elinde şarap kadehi gibi bir sapı olan kıpkırmızı cam bir kaseyle dönen Bayan Smith Tavşan'ın baktığı yeri görünce şöyle der, "Beni neden bu kadar asabi çizmiş anlamadım hiç. Zerre kadar sevmezdim onu, o da bilirdi bunu. Ufak tefek yapmacık bir İtalyan'dı. Ama kadınları iyi tanırdı. Al bakalım." Şeker kâsesiyle Nelson'un yanına gider. "Şunlardan alsana. Eski, ama diğer bir dolu eski şey gibi güzel." Kadın, saydam, kulplu, kırmızı cam kapağı kaldırıp, titrek elinde bekletir. Nelson başını kaldırıp bakar, Tavşan başını öne sallayınca renkli kâğıda sarılı şekerlerden birini alır.

"Onu sevmezsin," der Tavşan. "Vişneli."

"Şışt," der Bayan Smith. "İstediğini alsın çocuk." Zavallım bir daha elini uzatıp alır, kâğıdından büyülenmiştir adeta.

"Bayan Smith," diye söze girer Tavşan, "Rahip Eccles size bahsetti mi bilmiyorum ama benim durumumda bir değişiklik oldu ve başka bir işe geçmem gerekiyor. Artık burada çalışamayacağım. Üzgünüm."

"Evet evet," der Bayan Smith, tüm dikkatini Nelson'un kâğıdı açmaya çalışmasına vermişken.

"Burada olmak benim için bir zevkti," diye devam eder Tavşan. "Cennet gibi bir yerdi, hani şu kadının dediği gibi."

"Aman bırak şu salak Alma Foster'ı," der Bayan Smith. "Ruju neredeyse burnuna kadar taşardı. Onu asla unutmayacağım, zavallıcık. Ufacık bir beyni vardı. Ver canım. Bana ver de açayım şunu." Kâseyi, üzerinde yalnızca, içi şakayık dolu oryantal bir vazo olan yuvarlak mermer sehpaya bırakıp Nelson'un elinden şekeri alır ve parmaklarının aceleci bir hareketiyle kâğıdı çıkarır. Çocuk ağzı açık halde kadını izliyordur; derken Bayan Smith elini gene titrek tirek indirip şekeri Nelson'un ağzına atar. Yanağında, memnuniyetin verdiği bir kırışma eşliğinde dönüp kâğıdı masaya bırakır ve Tavşan'a, "N'apalım Harry. Neyse ki ormangüllerini büyütmüştük."

"Doğru. İyi ki."

"Eminim her neredeyse Horace'ın pek hoşuna gitmiştir bu."

Şekeri ısırıp da vişnenin şurubu akınca Nelson ağzını keyifsizce buruşur; bir parça kahverengi ağzının kenarından akar ve gözleri bu tertemiz saray odasını hızlıca tarar. Tavşan avucunu kenara açar, Nelson da gelip ağzındaki şeker parçalarını, ılık şurubu ve kırık vişneleri sessizce babasının eline tükürür.

Bayan Smith bunların hiçbirini görmez. Cam gibi saydam tabakalarıyla gözlerini Harry'ninkilere dikip, "Horace'ın bahçesini devam ettirmek benim için ulvi bir görev," der.

"Eminim başka birini bulursunuz. Okullar tatil oldu; liseli bir genç için harika bir iş olur bu."

"Hayır," der, "hayır. Boşver şimdi bunu. Gelecek sene Harry'nin ormangüllerini yeniden açtığını görmek için burada olamayacağım zaten. Beni hayatta tutan sendin Harry; doğruya doğru; senin sayende oldu bu. Bütün kış ölümle pençeleştikten sonra nisan ayında bir gün pencereden baktım ve işte orada hücrelerime hayat veren bu uzun boylu genç adamı gördüm ve anladım ki hayatla işim bitmemiş daha. Senin verdiğin şey bu işte Harry: hayat. Tuhaf bir hediye bu ve bunu nasıl kullanmamız gerektiğini hiç bilmiyorum ama şu kadarını söyleyeyim, sahip olduğumuz tek hediye bu ve cidden iyi bir şey." Cam gözleri gözyaşından daha kalın bir sıvıyla dolmuştur, kahverengi sert pençeleriyle dirseğinden yukarı, Tavşan'ın kolunu kavrar. "Ne kadar güçlü bir genç adam," diye mırıldanır ve gözleri yeniden odağını bulduğunda ekler: "Gururlu bir oğlun var; kendine iyi bak."

Oğluyla gurur duyması gerektiğini ve ona iyi bakmasını söylemek istemiş olmalıdır. Kadının sarılması Tavşan'a pek dokunmuştur; bir karşılık vermek ister ve bu ölüm imasına karşılık "Hayır" der boğuk bir sesle. Öte yandan sağ eli erimiş şekerle kaplıdır; kadın titrek sesiyle, "Güle güle. Hakkınızda her şey hayırlı olsun," derken Tavşan çaresiz ve kaskatı olduğu yerde kalakalır.

Tavşan ve Nelson bu dileği izleyen haftayı pek mutlu geçirirler. Kasabada yürüyüşe çıkarlar. Bir gün bir lisenin spor alanında, maden işçilerininkini andıran buruşmuş kara suratlarıyla beyzbol oynayan erkekleri seyrederler, üzerlerindeki atlet üniformalar pek havalıdır, takımlardan biri Brewer'daki bir itfaiye ekibinin, diğeri de Sunshine Spor Derneğinin adını taşıyordur, Tavşan, Tothero'nun tavanarasındaki odasında yattığı vakit duvarda asılı gördüğü üniformanın aynısı olduğunu düşünür bunların. Tribünde oturan seyircilerin sayısı oyuncularınkinden fazla değildir. Tribünün ve tel örgülerin arkasındaki alanda ise bir dolu itişip kakışan, koşturan ve tartışan lastik pabuçlu çocuk vardır. Nelson'la beraber vuruşları seyrederlerken, güneş de ağaçların üzerine doğru alçalmaya başlar. Bütün o yanaklarına vuran güneş, oraya buraya dağılmış kayıtsız kalabalık, oyuncuların bağrışları, sarı sahadaki toz duman, ellerinde çikolatalı çubuk şekerlerle dolanan şortlu kızlar, Tavşan'a eski günlerden kalma sıcacık bir his verir. Bilekleri kalın, üst kısımları sütun gibi kahverengi bacaklarıyla genç kızlar. Çok şey biliyorlar, yani en azından tenleri. Onların yaşlarındaki çiroz gibi oğlanlar ise, ayaklarında spor pabuçlar, deli gibi Williams'ın işinin bitip bitmediğini tartışmakla meşgul. Mantle ondan bin kat iyidir. Williams ondan yüzbin kat iyidir. Harry ve Nelson, Boosters' Club'un önündeki gölgelik alana tezgâh kurmuş olan bir adamdan satın aldıkları portakallı gazozu içerler beraberce. Dondurma bölümünde eriyip akan buzların buğusu, gazozun kapağı açılırken çıkan fışt sesi. Yapay tatlılık içini kaplar Tavşan'ın. Nelson ağzına götürmeye çalıştığı sırada birazını üzerine döker.

Başka bir gün çocuk parkına giderler. Nelson salıncaklardan korkmuş gibidir. Tavşan sıkı tutunmasını söyleyip, kendisini görebilsin diye ön taraftan, hafif hafif sallar oğlunu. Nelson bir yandan gülüp bir yandan da "İndiy beni," diye yalvarır, "İndiy beni Baba, indiy." Kum havuzunda kumları sağa sola saçarken Tavşan'ın başı ağrır bir parça. Oyun çadırına girdiklerinde tepedeki kürenin plastik gümbürtüsü ve oyun tahtalarının tıkır tıkır sesi bir dolu şey hatırlatır Tavşan'a, ve örerek bilezik yaptığın o ince plastik şeritlerin unutulmuş kokusuyla tutma yerleri terden yapış yapış olmuş aletler, çocukların mırıltıları eşliğinde hafif bir rüzgâra karışır. Gerçeği duyumsar Tavşan: Hayatını terk eden bu şey bir daha dönmemek üzere gitmiştir; peşine düşse de bulamayacaktır onu. Ağzıyla kuş tutsa olmayacaktır artık. Oysa tam buradaydı, kasabanın aşağısındaki bu kokularda ve seslerde, hepsi geride kaldı şimdi. Çocuk yaparak Tabiat'a olan borcumuzu ödediğimizde her şey sona eriyor. Tabiatın bizimle işi bitiyor ve bizler önce içten sonra dıştan birer hurdaya dönüyoruz. Çiçek sapları gibi.

Anane Springer'ı ziyarete giderler. Oğlan çok mutlu olur; Nelson seviyordur onu ve bu da Tavşan'ın onu sevmesi için yeterlidir. Kadın ne kadar ona saldırsa da Tavşan karşılık vermez, her şeyi kabullenir; beş para etmez, budala herifin teki olduğunu, kötü bir şey yaptığını ve şu an hapiste olmadığı için şanslı olduğunu. Kötü niyet yoktur ama bu saldırıda. Her şeyden önce Nelson yanlarındadır, dahası Tavşan döndüğü için rahatlamıştır ve onu korkutup kaçırmaktan korkuyordur. Üçüncüsü, insanın karısının ailesi, kendi ailesi kadar üstüne gelemez asla. Ne kadar sert çıksalar da olayın dışında kalırlar ve oldukça rahatlatıcı, hatta komik bir halleri vardır. Yaşlı kadınla beraber tenteli verandada oturup buzlu çay içerler; kadın sargılı bacaklarını bir taburenin üzerine uzatmıştır ve ağırlığını değiştirirken hafif hafif inlemesi Tavşan'ı gülümsetir. Lisedeyken en ufak bir aşk beslemeden sevdiğin o salak kızlardan biridir sanki. Nelson ve Fosnacht, evin içinde sessizce oynuyorlardır. Fazlasıyla sessizlerdir. Bayan Springer ne olup bittiğini görmek ister ama bacaklarını kıpırdatmak istemez; çektiği ağrı yetmezmiş gibi bir de minik Bill Fosnacht'ın ne denli kaba bir çocuk olduğundan yakınır, buradan da lafı oğlanın annesine getirir. Bayan Springer sevmiyordur onu ve pek de güvenmiyordur ona; sebebi de gereksiz bir yapmacıklık olarak gördüğü güneş gözlükleri değildir sırf; son dedikoduları almak için şirin şirin Janice'in yanına gelişine, her haline sinir oluyordur kadının. "Buraya o kadar sık geliyordu ki Nelson'a Janice'den çok ben bakıyordum, ikisi annelikle alakası olmayan liseli kızlar gibi her gün sinemaya gidiyordu." Tavşan, sonradan Peggy Gring olan Peggy Fosnacht'ın güneş gözlüklerini o tuhaf, feci görünüşlü gri kornealı gözleri yüzünden taktığını ta okul günlerinden bilir. Ve Eccles de o sıkıntılı dönemde kadının verdiği desteğin Janice'i çok rahatlattığını söylemiştir daha önce. Ama bunların hiçbirini söylemez Tavşan, Ananeyle bir olmanın mutluluğuyla, hoşnut bir şekilde dinler onu, ikisi bütün dünyaya karşıdır sanki. Buzlu çayın içindeki buzlar erimiş, içeceğin tadı iki kat daha artmıştır; kayınvalidesinin konuşmaları kıvrılan bir derenin mırıltıları gibi geliyordur kulağına. Rehavetin etkisiyle göz kapakları düşer ve yüzüne bir gülüş yerleşir; geceleri tek başına uyku tutmuyor, böyle gündüz vakti ise başı sağına düşüp miskin miskin uyukluyordur.

Kendi ailesinin evinde durum biraz daha farklıdır. Nelson'la bir sefer giderler oraya. Annesi bir şeye kızmıştır: Kapıyı açtığında burnundan soluyordur; senelerin kokusu her şeye sinmiştir sanki. Ev Springerlar'ın evinden sonra pek harap ve küçük görünür gözüne. Annesini bu kadar rahatsız eden nedir? Onun hep kendi tarafında olduğunu varsayarak bir çırpıda Springerlar'ın ne kadar muhteşem olduklarını, Bay Springer'ın ne kadar iyi kalpli olduğunu, onu affettiğini, dairelerinin kirasını ödediğini ve şimdi de ona iş yerlerinden birinde araba satıcılığı teklif ettiğini anlatır. Adamın Brewer'da dört galerisi ve iyi bir çevresi vardır; Tavşan onun bu kadar iş yaptığını bilmiyordur. Aslında budalanın tekidir ama hiç değilse başarılı bir budaladır; her neyse kendisi, yani Harry Angstrom, oldukça kolay halletmiştir bu işi. Annesinin kemerli burnu ve buğulu gözlükleri acı acı parlıyordur. Lavabodan her dönüşünde yüzündeki hoşnutsuzluk Tavşan'ı kahreder. Önce onu hiç aramadı diye böyle yapıyor sanır ama eğer mesele buysa, şimdi yanında olduğuna göre bu kadar surat sallaması da anlamsızdır. Sonra, Ruth'la yatarak zina işlediği için annesini kızdırdığını düşür; derken annesi damdan düşer gibi, "Peki Brewer'da beraber yaşadığın o zavallı kız ne olacak şimdi?" diye sorar.

"Haa, o mu? Kendi başının çaresine bakar o. Benden bir şey beklemiyordu zaten." Ama daha lafı bitmeden yalan söylediğini fark eder. Hiç kimse bir şey beklemez. Annesinin Ruth'un adını ağzına almış olmasıyla neye uğradığını şaşırır Tavşan.

Annesi dudaklarını gerip kibirli bir kafa sallayışla, "Bir şey demiyorum Harry. Hiçbir şey

demiyorum sana," der.

Tabii bir dolu şey söylüyordur aslında ama ne olduğunu çözemez Tavşan. Nelson'a tavırlarından biraz bellidir aslında. Hiç yokmuş gibi davranmakla kalmayıp, ne bir oyuncak verir çocuğa ne de sarılır; gözünde beyaz dairelere dönmüş gözlükleri, hafifçe başını sallayarak, "Merhaba Nelson," der sadece. Bayan Springer'ın sıcaklığından sonra bu soğukluk merhametsizlik gibi gelir Tavşan'a. Nelson da bunu hissederek susup, ürkekçe babasının bacağına yaslanır. Annesinin içini kemirenin ne olduğunu bilemez Tavşan, ama bildiği bir şey varsa bunun iki yaşındaki bir çocuğa yansıtılmaması gerektiğidir. Böyle davranan bir babaanne duymamıştır hiç. İşin doğrusu, çocukcağızın orada oluşu ana oğulun eski günlerdeki gibi muhabbet etmesine engel oluyordur, annesi mahallede olan gülünç bir şeyi anlatır, sonra konu Tavşan'a gelirdi; çocukluğundan, akşama kadar nasıl top sürdüğünden ve Mim'e baktığı günlerden bahsederlerdi. Nelson'un biraz da Springer oluşu bütün muhabbeti öldürmüştür sanki. Tavşan o an soğur annesinden; daha yeni konuşmaya başlamış minik bir çocuğa böyle hor davranmak için katı kalpli olmak gerekir. İçinden ona, *Ne yaptığını sanıyorsun? Sanki karşı tarafa geçmişim gibi davranıyorsun. Şu anda doğru yolu seçtiğimi görmüyor musun ve neden beni kutlamıyorsun?* demek gelir.

Ama demez; annesininkini andıran bir inadı vardır. Annesine Springerlar'ın ne kadar iyi davrandıklarını söyleyip de pek bir tepki görmedikten sonra fazla bir şey söylemez hatta. Nelson'la bir ileri bir geri limon yuvarlayarak mutfakta oyalanırlar sadece. Limon ne zaman annesinin ayağının dibine yuvarlansa Tavşan almak zorunda kalır, Nelson gitmez. Sessizlik artık kendi adına mı annesi adına mı bilmez, Tavşan'a utanç verir. Babası geldiğinde de durumda bir değişiklik olmaz. Yaşlı adam kızgın değildir ama Tavşan'a bakışları çok boştur. Bitap kamburu ve kirli tırnakları oğlunu sinir eder; sanki bilerek yapıyordur bunu. Neden ağzına uyan takma dişler yaptırmıyordur ki? Ağzı yaşlı bir kadının ağzı gibidir. Ama babası hiç değilse limonu kendisine doğru yuvarlayan Nelson'la ilgilenir biraz. Limonu geri yuvarlar oğlana. "Sen de baban gibi topçu mu olacaksın yoksa ha?"

"Olamaz Earl," diye araya girer Anne ve Tavşan sesini duyunca sevinir, aradaki buzlar erimiş diye düşünür, ta ki ne dediğini duyana dek. "Elleri Springerlar'ın elleri gibi küçük."

"Allah aşkına Anne yaa, yeter artık," ve der demez pişman olur, tuzağa düşmüş gibi hisseder kendini Tavşan. Nelson'un ellerinin küçük ya da büyük olmasının ne önemi vardır ki? Ama o an bunun önemli olduğunu fark eder; oğlunun ellerinin Springerlar'ın elleri gibi olmasını istemiyordur, ve eğer öyle olacaksa—ki eğer Anne fark ettiyse muhtemelen öyle olacaktı—çocuğu biraz daha az sevecektir Tavşan. Oğlunu biraz daha az sevecektir belki ama buna sebep olduğu için esas annesinden nefret ediyordur şimdi. Kendi üstüne devrilmesi pahasına her şeyi yerle bir etmek istiyordur kadın sanki. Tavşan mesajı aldığında, kendinden nefret ettirme konusundaki azmini hakikaten takdir eder annesinin. Ve mesajı reddeder: Zihnini dürtüp duruyordur ama Tavşan reddeder bunu. Duymak istemez. Annesinin ağzından tek bir kelime daha duymak istemez. İçinde kalan ufacık sevgiyle bir an önce çekip gitmek ister oradan sadece.

Kapıda babasına sorar, "Mim nerede?"

"Mim'i pek gördüğümüz yok artık," der yaşlı adam. Bulanık gözleri devrilip, eli iki dolma kalem, minik bir kirli kart paketiyle kâğıtların olduğu gömlek cebine gider. Babası son birkaç yıldır kartları, listeleri, makbuzları ve minik takvimleri lastik bantlarla bir araya getirip minik minik paketler yapıyor, sonra da bunları o ihtiyar telaşesiyle farklı farklı paketlerin içine tıkıştırıyordur. Tavşan, morali bozulmuş, yüreği dağılmış halde ayrılır eski evinden.

Nelson uyanık olduğu sürece günler iyi geçiyordur. Ama oğlan uyuduğunda, yüzü gevşeyip, salyalı aciz dudaklarının arasından soluk alıp verdiğinde ve saçları sarı sarı havalanıp, canlılığı sönmüş tombul yanaklarının mükemmel derisini bir kırmızılık sardığında Harry'nin içi kararıyordur ve korkuyordur. Çocuğun uykusu öyle ağırdır ki hayatla bağının kopup, boşluğa düşeceğinden korkar Tavşan. Bazen karyolasının yanına gidip, sırf sıcaklığını ve karşı koyar gibi kıpırdanmasını görüp rahatlamak için bedenini yoklar oğlunun.

Harry evin içinde dolanıp bütün ışıkları ve televizyonu açıyor, bir yandan da gazoz içip eski *Life* dergilerini karıştırarak boşluğu doldurmaya çalışıyordur. Yatmadan önce Nelson'ı tuvalete götürüyor, çocuk bölünmüş uykusunun arasında ani bir silkinişle çişini yapana dek musluğu akıtıp çıplak gergin poposuna hafif hafif vuruyordur. Sonra da altını bağlayıp onu karyolasına götürüyor ve kendini o an ile çocuğun sabah güneşinin tozlu eğiminde, dolmuş bezi, cin gibi gözlerle, koca yatağın yanında belirerek babasının yüzüne deneysel minik dokunuşlarla vurduğu zaman arasındaki derin körfeze bırakıyordur. Nelson bazen yatağa girip de o soğuk nemli kıyafetleri tenine değince ıslak bir sahile değmişçesine irkiliyordur Harry. Arada kalan zamanın Harry için hiçbir anlamı yoktur. Ama bu anı bir an önce atlatma isteği de elini kolunu bağlıyordur bir yandan. Yatağında uzanır, çaprazlama, böylece ayakları yataktan taşmaz ve içindeki tuhaf hisle baş etmeye çalışır. Bağlı duran bir tekne gibi aynı kayalara sürtüp duruyordur; annesinin çirkin davranışı, babasının boş bakan gözleri; Ruth'u son görüşündeki sessizliği, annesinin insanı kahreden suskunluğu, bu kadar canını sıkan nedir bu kadının? Karnının üzerine döner ve dipsiz bir denize bakar gibi olur Harry, iyice aşağılarda, üzerleri kabuklu sarp kayalıklar, görünmez derinliklerin ortasından kendisine el ediyordur sanki. Yüzme havuzundaki tatlı Ruth. Ivy League stilinde takılan, karı kız manyağı, orospu çocuğu kazma Harrison. Tothero'nun ağzına vuran Margaret'in zayıf küçük kirli eli ve heyecanlanmış pelte gözlerle, dili bir yana sarkmış bir halde öylece yatan Tothero: Hayır. Bunu düşünmek istemez hiç. Sıcak kuru yatağında sırtüstü döner, tuhaf his tüm şiddetiyle geri çöker içine. İyi şeyler düşün. Kasabanın bir ucundaki o küçük okul Oriole Lisesindeki basketbol ve elma şarabını ama öyle eskide kalmış ki, elma şarabıyla seyirci kalabalığından başka bir şey gelmez gözünün önüne. Yüzme havuzundaki Ruth; hafif hafif suda süzülüşü, etrafındaki su halkalarının arasından geri geri kayışı, gözler kapalı, sonra çıkıp havluya sarınması, Harry'nin onun o belli belirsiz tüylü bacaklarına bakışı ve sonra Ruth'un koca, parlak, suskun yüzüyle yanına uzanışı. Hayır. Tothero ve Ruth'u aklından çıkarması lazım çünkü ikisi de ölümü hatırlatıyordur ona. Bir yanda vakum gibi çeken ölüm hissini veren onlar diğer yanda da eve dönen Janice fikri: Harry'i tuhaf hissettiren, dağıtan budur aslında. Orada bir başına yatıyor olsa da etrafındaki kalabalığı hisseder, yüzleriyle ya da sözleriyle olmasa da bizzat varlıklarıyla canını sıkıyor, denizin dibindeki kayalıklara doğru itiyorlardır onu sanki ve sonra hepsinin altında belli belirsiz bir vızıltı gibi Eccles'in karısının göz kırpışı. O göz kırpış. Neydi o sahi? Kapıdaki harala gürele içindeki küçük bir şaka mı sadece, zaten çocuk üzerinde çamaşırlarıyla aşağı inmiş ya da belki de ayak tırnaklarına baktığını fark etmiş, gözleriyle *Hadi bakalım, kendi işine bak* demiştir, yoksa karanlık holde ona bir ışık yakıp *İçeri gel* mi demek istemiştir? O tuhaf çilli bilmiş şeyi düzmek lazımdı diye düşünür Harry, o göz kırpış içinde kalmıştır, kadın hakikaten kendisini düzmesini istemişti. Sutyeninin çizgisi. Uçları belirgin o yumrular, ışıklı odada şortundan inen çocuk tenli bacaklar arsız bir kıç ışıkta bembeyaz duran iki küre ve beyaz badanalı salonda suluboya kanal resimleriyle birlikte asılı duran Freud; hadi gel buraya ilkel baba ne kadar da güzel bir göğsün var öyle hadi gel gel buraya gel. Tekrar döner Tavşan ve kuru çarşaflar kadının tedirgin

ellerine dönüşür, kasıklarından sıyrılıp kılları arasından upuzun dikilmiş, kabarık kalın damarları iyice gerilmiştir Tavşan'ın ve kafasındaki vızıltıyı kesip uyku rehavetine girebilmek için, sımsıkı vâkıf eliyle gerekeni yapar. Hoş ve boş konuşan bir kadın. Düzer onu. Cennetin kapısından girip ıslanmış halde çıkar. Ne aptalca. Kendini kötü hissediyordur. İşin tuhafı ıslanan kısım akla ilk gelen yer, yani çarşafın altı değil üst tarafıdır. Yanağını yastığın serin bir yerine koyar. Daha az tuhaf hisseder, Lucy halledilmiştir. Kadının beyaz silüeti sökülen yün gibi yiter. Artık uyumalıdır; uzaktaki kıyının yaklaşıyor olması zihin akışında inatçı bir yumru gibidir. Hoş şeyler düşün. Hayatı boyunca ayaklarının sağlam bastığı tek yer West Virginia'daki restoranın önündeki alandı, sonradan içeri girmiş, seyahat ettiği gece bir kahve içmişti orada. Ayışığıyla kaplı gece mavisi göğe karşı çevresini bir halka gibi saran kesik kesik dağları anımsar. Çocukluğunda Mt. Judge'dan Brewer'a işleyen tramvayların pencerelerini andıran altın sarısı pencereleriyle restoran gelir gözünün önüne; hava soğuk ama baharın gelişiyle taptazedir. Asfalt yolda ardından gelen ayak seslerini duyar, arabalarına koşan çifti görür gibi olur, el ele. Kırmızı saçlı kızlardan teki onunla birlikte içeride oturuyordur, saçları kıvırcık yosunlar gibi sarkıyordur. Tam o anda yanlış yola sapmış olduğunu düşünür Tavşan, keşke onları takip etseymiş, yol gösteriyorlardı belki de ona, o takip etmeliydi, şu dağılmış haliyle onları takip ettiğini, hâlâ da takip ettiğini düşünür; bir ezginin parçası olsa da, aynı yerde duran bir nota gibi. Tavşan bu notayla uykuya dalar.

Ama tan doğmadan, yine o tuhaf hisle uyanır, bomboş yatağında içinde bir korku, Nelson'un öldüğü korkusu vardır. Gördüğü rüyaya geri dönmeye çalışır ama bu kâbustan farksız korku içini kaplamıştır bir kere; kalkıp oğlunun soluk alıp verişini dinlemeye gider; sonra boşalmanın etkisiyle, hafif bir ağrı eşliğinde tuvaletini yapar ve günün ilk ışıklarıyla kırışıklıkların siyah çizgilere dönüştüğü bir yatağa döner. Bu ağın üzerinde yatar, oğlu aç ve üşümüş bir halde yanına gelmeden önce bir parça daha uyumaya çalışır.

Cuma günü Janice eve çıkar. İlk günlerde bebek, küçük bir kiliseyi saran tütsü gibi sarar evin her yanını. Rebecca June beyaz boyalı, tekerlekli bir hasır sepette yatıyordur. Tavşan bebeğin orada olduğuna kendini inandırmak için ara ara gidip bakıyordur ona, ama bebek sanki daha bir silüet oluşturacak gücü kendinde bulamamış gibi hayal meyal görünüyordur gözüne. Diğer yana çevrili yanağının hastanedeki o parlak kırmızılığı kalmamış, benek benek gri, sarı ve mavi olmuştur şimdi, tıpkı hastalandığında Tavşan'ın avuçlarında beliren lekeler gibi; Rebecca'yı emzirirken, bebeğin derisindeki bu rengin belirsiz gölgelerine karşılık verircesine Janice'in göğsünde de sarı benekler oluşur. Göğsün ve bebeğin yüzünün birleşimi Tavşan ve Nelson'un da dahil olmak istedikleri küresel bir simetridir adeta. Rebecca meme emerken Nelson huysuzlanıp üstlerine tırmanır, bebeğin ağzıyla annesinin meme başının arasındaki boşluğa parmağını sokar ve azarlanıp itilince de televizyonda duyduğu bir sözü mırıldana mırıldana yatağın etrafında dolanır, "Güçlü Fare geliyor." Tavşan yanlarına uzanıp Janice'in bembeyaz, doluluktan pırıl pırıl parlayan şiş memelerini idare edişini izlemeyi pek sever. Koca meme başlarını bir silah gibi bebeğin kabarcıklı, aranan ağzına dayar ve o da ağzını kuş gibi çabucak açıp kapıverir onu. Janice "Ah!" diyerek irkilir önce, sonra bebeğin dudakları annesinin süt bezleriyle uyumlu bir şekilde hareket ettikçe sakinleşir; simetri tamamdır; aşağı kıvrık bir gülüş eşliğinde Janice'in yüzüne bir rahatlık gelir. Duyduğu şefkatin etkisiyle süt sızdıran diğer göğsüne bir bez koyar. Hastane bakımı ve bol dinlenmeyle geçen bu ilk günlerde bebeğin ihtiyacından fazla sütü vardır Janice'in. Emzirme saatleri arasında sütü taşar, bütün geceliklerinin üst kısmında iki katılaşmış leke vardır. Onu böyle üzerinde Modess pedini tutmaya yarayan lastik çamaşırın haricinde hiçbir şey olmadan, çırılçıplak, şiş göbeğinin alt kısmı

traşlanmış halde, yalnızca annelerin sahip olduğu o dikey kahverengi çizgisi ve taşıdığı sütün etkisiyle havaya kalkık, kocaman mor uçlu, olan parlak yeşil damarlı bir meyve gibi incecik bedeninden taşan heybetli göğüsleriyle gördüğünde karnına bir ağrı saplanır Tavşan'ın. Janice o ağır bedeni ve sargılı haliyle, sanki her an kırılıp dökülecekmiş gibi pür dikkat hareket eder. Göğüslerini bebeğin yanında hiç utanmadan, elleri gibi kullandığı halde, Tavşan'ın karşısında, hele bir de o gözlerini dikmiş bakıyorsa, utanıp örtmeye çalışır. Ama şimdi ile seviştikleri o ilk günler, o ödünç yatakta yan yana yattıkları, gözleri kapalı, birbirlerine zar gibi geçtikleri günler arasındaki farkı hissediyordur Tavşan. Şimdi sık sık dikkat etmeden, banyodan filan çırılçıplak çıkıyordur Janice, bebeğin gazını çıkartırken askılarının düşmesini dert etmez, kendini, gelişigüzel bir minnettarlıkla, sevişen, doğuran ve doyuran bir makine, beyaz, yumuşak bir makine olarak görüyordur sanki. Tavşan'dan da sızıyordur; yüreği sıcacık tatlı bir sevgiyle çarpıyor, onu arzuluyordur—yalnızca dokunmayı arzular, yoksa şu anda kanayan bir yaradan ibaret olduğunu bilir Janice'in, ama yalnızca sütü içinden atmaya yarayacak bir dokunuştur istediği, ona akıtabilmek için. Janice her ne kadar o gün narkozun etkisiyle sevişmekten bahsettiyse de, yatakta sırtını dönüyordur Tavşan'a ve külçe gibi uyuyordur. Tavşan karşı gelemeyecek kadar minnettardır ona ve onunla gurur duyuyordur. Bu hafta bir bakıma tapıyordur ona.

Bir gün Eccles arayıp gelir ve onları kilisede görmek istediğini söyler. Ona o kadar çok şey borçlulardır ki, hiç değilse birinin gitmesine karar verirler. Gitmesi gereken Harry'dir. Janice gidemez, bu pazar itibarıyla hastaneden çıkalı dokuz gün olmuştur ve pazartesiden beri yeni işine gitmeyen Harry de kendini yıpranmış, zayıf ve tükenmiş hissediyordur. Eccles'in kilisesine gideceği için mutludur. Sırf Eccles'e duyduğu o tedirgin sevgiden değil, kendini mutlu, şanslı, kutsanmış ve affedilmiş hissettiğinden gidip ona teşekkür etmek ister. İçinde gözle görülmeyen bir dünya olduğu hissi vardır ve yaptıklarının çoğu bununla bağlantılıdır. Araba satmak için aldığı soluk gri takımı giyip on biri çeyrek geçe, yaz gündönümünden bir gün önce engin bir mavi renkli pazar gününe adım atar. Ruth'un dairesinden insanların kiliseye gidişlerini izlemek hep hoşuna gitmişti ve işte şimdi o da onlardan biridir. Herhangi bir Springer olmadan geçireceği bir gün vardır önünde, evde Janice, iş yerinde babası. İş kolaydır; yani gerçekleri çarpıtmada başarılıysan. Öğleden sonraları pilinin bittiğini hissediyordur Tavşan. Pistonlarının gevşek yerlerinden yağları akan eski püskü 130.000 kilometre arabalar gelip yıkanır, göstergeleri geriye alınır ve sonra sen de aman kaçırmayın diyerek pazarlığa tutuşursun. Af dileyecektir bugün.

Dünyanın bir çukurdan ibaret, ölümün bir son olduğu, kafada dolanıp duran fikirlerin varacağı hiçbir yer olmadığı inancını sergileyen ve üstlerinde kirli gündelik kıyafetler olan herkesten nefret eder Tavşan. Buna karşılık kiliseye gitmek için giyinmiş olanları sever: Ütülü takımlarıyla iri yapılı erkekler, ta içindeki gözle görünmeyen hislerine saygı ve güven duygusu veriyor, karılarının çiçekli şapkalarıysa bu durumu görünür kılıyordur; kızlarıysa bizzat çiçek gibidir, tül ve kırmalı yakalardan yapraklarıyla her biri ayrı bir çiçek, birer iman goncası, öyle ki en sıradan yürüyüş bile Tavşan'ın gözünde ışıl ışıl bir güzelliğe dönüşür, inancın getirdiği bir güzellik. Minnetle ayaklarını bile öpebilir onların, bütün korkulardan arındırıyorlardı çünkü onu. Kiliseye girdiğinde öyle keyiflidir ki, affedilmesini dilediği şeyleri bile unutmuştur. Tavşan sırada, minderli olsa da ağırlığının dizlerini acıtmasını engelleyemediği kırmızı bir tabureye diz çöktüğünde zevkten dört köşedir, kanı kaynıyordur ve o keyif dalgasının içinde ağzından çıka çıka, kesik kesik *Tanrım*, *Rebecca*, *teşekkür ederim* çıkar. Tanrı'nın onu şöyle bir sarsıp çalkaladığını bilen herkes karanlıkta onu yukarılara kaldırıyordur şimdi. Oturma konumuna geçtiğinde önündeki kafa gözüne takılır.

Geniş hasır şapkalı bir kadın. Dar, çilli omuzlarıyla herkesten daha ufak tefek olan, muhtemelen genç bir kadın, gerçi kadınlar arkadan daha genç görünebilirler. Geniş şapka, kadının başının en ufak bir hareketine zarif bir hava veriyor, ensesindeki sarı bukleleri yalnızca Tavşan'ın bildiği bir sırra dönüştürüyordur. Sadece ışık vurduğunda görünebilecek kadar ince, beyaz tüyler boynuna ve omuzlarına hafif bir parlaklık veriyordur. Tothero'nun kadınların her yanının tüylerle kaplı olduğundan söz edişini hatırlayarak gülümser. Tothero öldü mü acaba diye geçirir aklından ve ölmesin diye dua eder. Kadın dönse de şapkasının, kenarları mor kâğıt menekşelerle süslü o koca merkez dişlisinin altındaki profilini görsem diye düşünür Tavşan. Kadın yanındaki bir şeye bakmak için döner; Tavşan soluğunu tutar; kadının yanağının hilal gibi parlamasıyla kararması bir olur. Hemen omzunun yanında pembe kurdeleli bir şey belirir. Minik Joyce Eccles'in güneşten yanmış meraklı yüzüne bakakalır Tavşan. Org ayine başlarken Tavşan el yordamıyla ilahi kitabının sayfalarını çevirir; demek elini uzatsa dokunabileceği bu kadın Eccles'in karısıdır.

Eccles sıraların arasındaki koridorda, yardımcıları ve koro üyelerinden oluşan bir güruhun ardında ilerler. Sunağın arkasında, cüppeli bir Japon bebeği gibi, pek dalgın, suratsız, uzak, güçsüz ve katı görünüyordur. Eccles'in duaları okurken kullandığı yapmacık, genizden gelen, dini bütün ses Tavşan'ın hiç hoşuna gitmez; ağdalı bir şekilde alçalıp yükselen sesler, tekdüze dualar ve gelişigüzel küçük melodilerle şu episkopal ayininin tamamında nahoş bir durum vardır aslında. Dizinin altındaki minderden de hoşnut değildir; sırtı ağrır; düşmemek için dirsekleriyle öndeki sıranın arkalığına dayanır. Yüreğine bir kitabe gibi kazınmış o bildik Lüteriyen ayinlerini özler. İbadetin, anlaşılan kasten yapılmış kafa karıştırıcı şeylerine takılmakla saçma sapan bir hata yapmıştır Tavşan bu ayinde. Para toplama düşüncesinin ağır bastığını hisseder. Vaazı doğru dürüst dinlemez bile.

Vaazda zorlu şartlarda geçen kırk günden ve İsa'nın Şeytan'la konuşmasından bahseder Eccles. Bu hikâye şu anda, *bizi*, şu konumda ilgilendiriyor mu? Yirminci yüzyılda, Amerika Birleşik Devletleri'nde? Evet. Çünkü bir şekilde *bütün* Hıristiyanlar'ın Şeytan'la konuşması, onun yöntemlerini öğrenmesi ve onun sesini duyması gerekiyor. Bu, Hıristiyanlığın erken dönemlerinde ağızdan ağıza yayılarak günümüze kadar gelmiş çok eski bir efsanedir. Önemi arttıkça anlamı da büyür, ki Eccles bunu şöyle ifade eder: Acı, mahrumiyet, çoraklık, sıkıntı ve yokluk, bunların hepsi eğitimin vazgeçilmez birer parçasıdır, İsa Mesih'in yolunda ilerleyeceklerin başlama noktasıdır. Eccles viyak viyak sesiyle kürsüde debeleniyor, kaşları oltaya takılmışcasına inip kalkıyordur. Tatsız ve zoraki, bir bakıma çarpıtarak yapıyordur işini; arabayı sürerken bile çok daha dini bütündür. Cüppesinin içinde yarı erkek yarı kadın, pek tekinsiz bir hali vardır. Harry Hıristiyanlığın karanlık, karmaşık ve zorlayıcı yönlerinden hazzetmez hiç, *çile çekme* kavramından, ölüme giden yoldan ve kefaret ödeyip, bütün bunları, tıpkı tersine dönen bir şemsiye gibi, tersyüz eden acı çekme fikrinden. Bir paradoksun düz çizgisinde yürümeye hevesi yoktur. Retinasına değse de gözleri ışığa kayar Tavşan'ın.

Lucy Eccles'in parlak yanakları hasır kalkanının altında bir görünüp bir kaybolur. Sıranın arkalığından ötürü görünmeyen çocuk—tek görünen şey kurdelesidir—muhtemelen yaramaz adamın arkalarında olduğunu fısıldar annesine. Gelgelelim kadın kafasını çevirip de bakmaz bile. Bu gereksiz küçümseme Tavşan'ı heyecanlandırmıştır. Görüp görebildiği kadının profilidir sadece; yanındaki çocuğa kaşlarını çatarken yumuşak gıdısı katmerlenmiştir. Elbisesinin ince mavi askıları V şeklinde birleşiyordur. Kadının kilisedeki bu durgunluğu, erkek odaklı bu katı işleme itaati, cinsiyetiyle ilgili bir şeydir sanki. Tavşan kadının aklının arkada, kendisinde olduğunu düşünerek

böbürlenir. Bir dolu ciddi, suskun kafanın, lekeli camın, duvardaki sararmış plaketlerin ve özenle tornalanmış ahşap doğramaların içinde Lucy'nin saçları, cildi ve şapkası ayrı ayrı parlıyordur, ton farklılıkları tek bir alevdeki parıltı gölgeleridir adeta.

Vaaz bitip de ilahilere geçildiğinde, parlak ensesini hayır duasını almak üzere öne eğdiğinde ve sessizliğin yarattığı o gerginlik geçtiğinde Lucy yerinden kalkar ve Tavşan'la karşı karşıya kalır, kadının sivri uçlu noktalarla—gözler, burun delikleri, çiller ve ağzının köşelerine alaycı bir hava veren o minik belli belirsiz gamzelerle—dolu yüzü hiç de beklediği gibi değildir Tavşan'ın. Esas şaşırtıcı olan ise kadının yüzündeki ifadedir; Tavşan'ın bir saattir keyfini çıkarttığı o ışıklı görüntünün şu küçücük insana dönüşmesi inanılır gibi değildir.

"Merhaba," der.

"Merhaba," der Lucy. "Burada görmeyi umduğum son kişi sendin."

"Neden?" Lucy'nin kendisini bir son kişi olarak düşünmesi hoşuna gitmiştir Tavşan'ın.

"Bilmem. Öyle pek kurumsal bir tipe benzemiyordun sanki."

Bir daha göz kırpacak mı diye bekler Harry. İlkine olan inancını kaybetmiştir, hem de haftalar önce. Harry kaçırıncaya kadar gözlerini ayırmaz ondan. "Merhaba Joyce," der Harry. "Nasılsın?"

Küçük kız durup annesinin arkasına saklanır, o ise bir yandan koyunların yüzlerine gülücük dağıtıp, bir yandan da minik adımlarla kilise sıralarının arasında manevralar yapmaya devam ediyordur. Kadının sosyal iletişimini takdir etmemek elde değil.

Kapıda Eccles o koca kavrayışıyla Harry'nin elini sımsıkı sıkar, gevşemesi gereken anda daha da sıkılaşan sıcak bir tokalaşma. "Seni burada görmek ne güzel," der, hâlâ el ele. Tavşan arkasındaki kuyruktaki herkesin itişip kakıştığını hisseder.

"Burada olmak güzel," der Tavşan. "Harika bir vaazdı."

Bir süredir yüzünde şevkli bir gülüş ve özür diler tarzda bir kızarıklıkla Tavşan'a bakmakta olan Eccles bir kahkaha atar; kaşla göz arasında damağının parlaklığı görünüp kaybolur.

Harry, Eccles'in Lucy'ye, "Bir saat," dediğini duyar.

"Rosto fırında. Az pişmiş mi çok pişmiş mi olsun?"

"Çok pişmiş," der Eccles. Büyük bir ciddiyetle Joyce'un minik elini tutup, "Nasılsınız Bayan Pettigrew? Bu sabah harika görünüyorsunuz!" der.

Tavşan şaşırmış bir halde döner ve arkasında bekleyen şişman kadının da şaşırdığını görür. Karısı haklıdır, Eccles boşboğazın tekidir. Lucy ve arkasında Joyce, Tavşan'a eşlik ederler. Kadının hasır şapkası Tavşan'ın omzuna geliyordur. "Arabanız var mı?"

"Hayır. Sizin?"

"Yok. Beraber yürüyelim hadi."

"Tamam." Teklifi o kadar cesurdur ki işin içinde hiçbir şey olamaz diye düşünür Tavşan; gene de kadının tavırlarına ayarlı göğsü pırpır eder. Ağaçların arasında günışığı titreşir; koca kızgın ağırlığıyla caddelere ve kaldırımlara vurur. Sabah güneşinin beyazlığından eser kalmamıştır. Kaldırımdaki mika parçalar parıldar; aceleci arabaların kaputlarının ve pencerelerinin beyazlığı havaya yansır. Lucy şapkasını çıkarıp saçlarını sallar. Arkalarındaki kilise kalabalığı iyice dağılmıştır. Kaldırımla kenar taşı arasına dikilmiş akçaağaçların taptaze, balmumlu sık yaprakları kameriye gibi etraflarını sarmıştır; geniş bir açıklığa çıktıklarında Lucy'nin yüzü, Tavşan'ın gömleği bembeyaz gözükür; motorların telaşesi, üç tekerlekli bir bisikletin gıcırtısı, bir evden gelen kap kaçağın şıkırtısı parlak bir çelik çubukla taşınan sesler gibi gelir kulağına. Yürürlerken bir ışıkla ürperir Tavşan, sanki Lucy'nin yaydığı bir ışıktır bu.

"Karınla bebeğin nasıllar?" diye sorar.

"İyiler. Gayet iyi."

"Güzel. Yeni işinden memnun musun peki?"

"Pek değil."

"Aa. Bu kötü işte, değil mi?"

"Bilmem. İnsan işini sevmeli midir cidden? Sevsen o zaman iş olmaz ki."

"Jack işini seviyor ama."

"O halde iş değil."

"Kendisi diyor. Bunun iş olmadığını söylüyor, ki bence de öyle. Ama eminim benim kadar sen de onun çizgisini biliyorsun artık."

Kadının kendisini iğnelediğini bilse de takmaz, zaten her yanı sızlıyordur. "Bazı açılardan birbirimize benziyoruz galiba," der.

"Evet. Farkındayım." Kadının bunu söyleyişindeki tuhaf acelesi kalbini daha bir hızlı çarptırır Tavşan'ın. "Ama tabii benim fark ettiğim şey farklar," diye ekler. Sesi cümlenin sonuna doğu enikonu yavanlaşmış, üst dudağı yana kaymıştır.

Bu ne şimdi? Ateşle oynuyor. Sözlerinin bir anlamı yok mu yoksa derin anlamlar mı taşıyor anlamaz bir türlü. Kadın bilinçli mi yoksa bilinçsizce mi flört ediyordur? Her seferinde bir daha karşılaştıklarında kararlı olup onu sevdiğini, ya da bu tarz dobra bir şey söyleyip her şeyi ortaya dökmeyi düşünür; ama onun karşısında eli ayağı tutuluyor; sesi soluğu kesilip diyecek bir şey bulamıyordur, ne dese salakça kaçacaktır sanki. Tek bildiği şudur: Her şeyin, zihinlerinin ve konumlarının ötesinde, uzak bir diyardaki rehine gibi, kadının üzerinde bir hâkimiyete sahiptir ve o da her bir hücresi, saçının her bir teli ve damarlarında akan kanla bu hâkimiyete hazırdır. Ama bu hazır oluşla Harry'nin arasına giren bir dolu şey vardır. "Ne gibi?" diye sorar Tavşan.

"Ah, kadınlardan korkmuyorsun mesela."

"Kim korkar ki?"

"Jack."

"Öyle mi?"

"Tabii. Yaşlılar ve gençlerle, yani onu beyaz yakalı biri olarak görenlerle bir sorunu yok. Ama diğerlerinin yanında tedirgin olur, sevmez onları. Kiliseye bile gelmemeleri gerektiğini düşünür. Üstleri başları bebek kokarken yatağa girerler. Sırf Jack'ten kaynaklanan bir şey değil bu; Hıristiyanlığın etkisi. Cidden nevrotik bir din."

Kadının kendi ruh halini ortaya koymasıyla kendi salakça hissinin kaybolduğunu görmek pek tuhaf gelir Tavşan'a. Yüksek bir kaldırımdan inerken kadının kolunu tutar Tavşan. Bir tepenin yamacına kurulmuş olan Mt. Judge, minyon kadınların kolayca baş edemeyeceği yüksek kaldırımlarla doludur. Tavşan parmaklarının arasında kadının çıplak kollarının soğukluğunu hisseder.

"Bunu kiliseye gelenlere söyleme sakın."

"Gördün mü? Aynı Jack gibi konuşuyorsun."

"İyi mi kötü mü bu?" İşte. Kadının blöfünü test edecek bir fırsat gibi gelir bu Tavşan'a. Lucy iyi ya da kötü diyecek ve düğüm çözülecekti.

Ama hiçbir şey söylemez. Kendini kontrol etmek için ne kadar çabaladığı Tavşan'ın gözünden kaçmaz; aslında karşılık veren bir kadındır çünkü. Karşı kaldırıma tırmanırlar ve kadının kolunu hantal bir tavırla bırakır Tavşan. Ne kadar hantal olsa da, uyumun getirdiği, baştan ayağa bir

kabulleniş vardır ortada.

"Anne?" der Joyce.

"Efendim?"

"Rotik ne?"

"Rotik mi? Haa. *Nevrotik*. Başın biraz hasta olmuş demek."

"Kafa üşüyünce mi olur?"

"Aa evet, bir bakıma öyle. Bu kadar ciddi bir durum. Üzülme canım. Herkeste olan bir şey bu. Arkadaşımız Bay Angstrom'un haricinde yani."

Küçük kız mahcup bir arsızlıkla kocaman gülerek annesinin bacaklarının arkasından başını kaldırıp bakar. "O yaramaz," der.

"Çok değil," der annesi.

Rahibin tuğla evinin sonunda üç tekerlekli bir bisiklet duruyordur, Joyce koşup biner buna ve gri-mavi pazar kıyafeti ve pembe kurdelesiyle sürmeye başlar, metal gıcırdar, derin yiv sesleri etrafa yayılır. Bir süre çocuğu izlerler. Derken Lucy, "İçeri gelmek ister misin?" diye sorar. Cevabını beklerken gözlerini Tavşan'ın omzuna diker, kirpikleri gözlerini örtmüştür. Dudaklarını aralayıp, dilini dolandırarak ağzının tavanına dayar. Öğlen güneşinde hatları bütün keskinliğiyle ortaya çıkmış ruju çatlamıştır. Alt dudağının içinin ıslandığını fark eder. Vaazın gecikmiş kuvvetli rüzgâr etkisi, çölde esen tozlu bir rüzgâr gibi uğuldayan bir ateş sarar her yanını, ve bununla beraber tuhaf ama Janice'in göğüsleri gözünün önüne gelir, yeşil damarlı, yumuşak. Bu arsız fettan tüm bunlardan koparmak istiyordur onu.

"Hayır teşekkürler. Gelmeyeyim ben."

"Ah hadi. Kiliseye gitmenin bir ödülü olmalı. Sana bir kahve yapayım."

"Hayır, bak." Kelimeler ağzından hem yumuşak hem de koca koca dökülür. "Harikasın ama evde beni bekleyen bir karım var." Ve ellerini ne yapayım der gibi iki yana kaldırdığında Lucy çabucak bir adım geri gider.

"Nasıl yani?"

Tavşan'ın gözü kadının siyah gözbebeklerinin etrafını yırtık bir kâğıt mendil gibi saran yeşil gözlerindeki minik harelerin dışında hiçbir şey görmüyordur; sonra yürürken salınan sıkı yuvarlak kalçalarını izler. "Yine de teşekkürler," diye bağırır kısık ve ürkek bir sesle. Sevilmemekten nefret ediyordur Tavşan. Lucy kapıyı öyle bir hızlı çarpar ki balık şeklindeki tokmak boş verandada kendi kendine tıkırdar.

Güneşten kamaşmış gözlerle eve yürür Tavşan. Lucy, Tavşan teklifini geri çevirdiği için mi yoksa onun böyle bir teklifte bulunduğunu sandığı için mi deliye dönmüştü? Ya da bu, bir şekilde kendini açık etmesine sebep olan, iki zıttın karışımı mıydı? Kafası karışık annesinin de böyle tepesi atardı. Her iki durumda da, Tavşan üzerinde pazar takım elbisesi, ağaçların altında ağır ağır ilerlerken kendini pek uzun boylu, şık ve güçlü hisseder. Reddedilmiş de olsa, yanlış anlaşılmış da, Eccles'in karısı onu uyarmıştır, ve eve vardığında cin gibi, şehvetten ürpermiş bir hali vardır.

Janice ile sevişme isteği bütün öğleden sonra, kurşundan minik ağırlıkların asılı olduğu küçük bir melekten farksızdır. Bebek bitmek tükenmez şekilde vızırdar. Bütün öğleden sonra beşiğinde yatıp can sıkıcı sesler çıkarır; *Hınaah ınga ıngaaaa*, içeri odadan gelen inatçı bir cılız gıcırtı. Ne istiyor? Neden uyumuyor? Kiliseden Janice'e kıymetli bir şey getirmiştir ama engellenip duruyordur Tavşan. Gürültü eve bir korku yayar. Bebek karnını ağrıtıyordur; bebeğin gazını çıkarmak için

kucağına aldığında kendi gazı çıkar; bebeğin gazı çıkmadıkça Tavşan'ın karnındaki baskı da dağılıp gaza dönüşür. Bebeğin bir kâğıt kadar hafif, kaymak gibi pürüzsüz bedeni göğsünde kaskatı durur, derken gevşer, tazecik kafası boynundan kopacakmış gibi yuvarlanır. "Becky, Becky, Becky," der Tavşan, "uyu artık. Uyu hadi, uyu, uyu."

Gürültü Nelson'u huysuz ve kaprisli yapmıştır. Bebeğin yeni çıktığı o karanlık geçite en yakın kişi olarak, miniğin tehditine karşı en hassas olan da odur. Yalnız kalır kalmaz sanki her yanını görünmeyen gölgeler sarıyordur Rebecca'nın. Tavşan onu yatağına koyup parmak uçlarında çıkar odadan. Derken tiz bir gıcırtı eşliğinde sessizliğin zarı delinip o titrek zırıltı başlar gene. *Ingaa ıngaa!*

"Off Tanrım," der Tavşan. "Piç kurusu n'olcak. Piç kurusu."

Öğleden sonra beş gibi Janice ağlamaya başlar. Yaşlar esmer yüzünden sel gibi akar. "Kurudum artık," der. "Bittim. Tek damla sütüm kalmadı." Sık sık memeye tutmuştur bebeği.

"Boşver," der Tavşan. "Baygın düşer birazdan. Bir şeyler iç. Mutfakta biraz viski kalmış."

"Söylesene, şu 'Bir şeyler iç' meselesi de ne böyle? Bir süredir içmemeye çalışıyorum. İçmemden hoşlanmadığını sanıyordum. Bütün öğleden sonra birbiri ardına sigara yakıp 'Hadi bir şeyler iç. Hadi bir şeyler iç,' diyip durdun."

"Rahatlatır diye düşündüm. Çok gerginsin."

"Senden daha gergin değilim. İçini kemiren şey ne senin? Ne var aklında?"

"Sütüne ne oldu? Neden çocuğu emziremiyorsun?"

"Dört saat içinde üç kez emzirdim onu. Bir şey kalmadı artık." Dümdüz, boş bir ifadeyle elbisesinin üzerinden göğüslerini sıkar.

"Hadi bir şeyler iç."

"Kilisede ne dediler sana allahaşkına? 'Git ve karını sarhoş et' mi? İlla istiyorsan *sen* iç hadi."

"İçkiye ihtiyacım yok."

"Bir şeye ihtiyacın olduğu kesin. Becky'yi huzursuz eden de sensin. Sen eve gelinceye kadar gayet iyiydi bütün sabah."

"Unut gitsin. Unut. Şu kahrolası lafların hepsini unut."

"Bebek *ağlıyor*!"

Janice Nelson'a sarılır. "Biliyorum canım. Ateşi var. Birazdan susar."

"Ateşi mi var?"

Bir süre beklerler ama bebek susmaz; boş yere umut verircesine ara ara sussa da zayıflamış çılgın uyarılarının ardı arkası gelmez. Uyarıyı duymuşlarsa da neden kaynaklandığını bilmeyen Tavşan ile Janice, duvarları bir hapishanenin duvarları gibi terleyen evin içinde, dağılmış pazar gazetelerinin içinde huzursuz huzursuz dolanıyorlardır. Dışarıda, uçsuz bucaksız masmavi bir gökyüzü pırıl pırıl bir güneşe ev sahipliği yapıyordur, ve Tavşan eskiden böyle günlerde ailesinin onu ve Mim'i taş ocağına doğru yürüyüşe çıkardığını hatırlayarak telaşlanır—harika bir pazar gününü boşa harcıyorlardır. Ama dışarı çıkacak kadar organize değillerdir daha. Tavşan'la Nelson çıkarlar arada ama Nelson tuhaf korkusu yüzünden annesini bırakıp gitmeye hevesli değildir pek, ve eninde sonunda ona sahip olacağını umut eden Tavşan da ciğere bakan kedi misali karısının etrafında dolanır durur hep. İkisini şu an birarada tutan da Tavşan'ın bu şehvetidir zaten.

Janice bunun baskısı altında ezildiğini hisseder. "Neden çıkmıyorsun dışarı? Bebeği huzursuz ediyorsun. *Beni* huzursuz ediyorsun."

"Bir şey içmeyecek misin?"

"Hayır. *Hayır*. Senden tek isteğim, ya sus otur bir yere ya sigara içmeyi bırak ya bebeği salla, yap bir şeyler işte. Ve bana dokunmayı da bırak. Hava fazlasıyla sıcak. Keşke hastanede kalsaymışım. "

"Ağrın mı var? Yani alt tarafta?"

"Bebek sussa bir şeyim kalmayacak. Üç kez *emzirdim*. Şimdi de senin yemeğini hazırlamam gerek. Ahh. Pazar günlerinden nefret ediyorum. Kilisede kafanı bu kadar bulandıracak ne oldu allah aşkına?"

"Bulanık falan değil. Yalnızca sana yardımcı olmaya çalışıyorum."

"Biliyorum. Tuhaf olan da bu ya. Tenin komik kokuyor."

"Nasıl?"

"Ah bilmiyorum. Rahat bırak beni hadi."

"Seni seviyorum."

"Yapma. Seviyor olamazsın. Hiç de sevilesi değilim şu anda."

"Hadi sen koltukta uzan biraz, ben de bir çorba yapayım."

"Yok yok. Sen Nelson'a banyo yaptır. Ben bebeği tekrar emzirmeye çalışacağım. Zavallım hiçbir şey çekemedi demin."

Akşam yemeklerini vakit geç de olsa aydınlıkta yediler; yılın en uzun günlerinden biridir ne de olsa. Çorbalarını Rebecca'nın ısrarcı çığlıklarının titrek ışığında yudumlarlar; bebeğin cılız sesi, istikrarsız bir güçle fişeklenen incecik bir teldir sanki. Ama, lavabodaki bir yığın bulaşığın ortasında, aşınmış nemli mobilyaların altında ve hasır sepetin mezardan farksız oyuğunun içinde gölgeler güçlenmeye başlamıştır; Becky tüm öğleden sonra boyunca uğraştığı dertten kurtulup rahata erer ve ardında vakur, kabahatli bir huzur bırakarak sessizleşiverir. Bakamıyorlardı ona. Eve dillerini bilmeyen, sancı yüklü bir yabancı gelmişti ama onlar bakamıyorlardı ona. Nihayet gece çökmüş ve kırık bir döküntü gibi bir kenara atıvermişti onu.

"Kolik olamaz, bunun için çok erken," der Janice. "Belki yalnızca acıkmıştır, belki sütüm kalmadığı için."

"Ama nasıl olur, bir futbol topu gibi şişmişler baksana."

Janice Tavşan'ın neden böyle dediğini anlamak ister gibi gözlerini kısarak bakar. "Bunlarla oynamayı beklemiyorsundur umarım." Bunu söylerkenki gülümsemesi Tavşan'ın gözünden kaçmamıştır.

Nelson hastalandığında yaptığı gibi, kendi isteğiyle ama sızlana sızlana uyumaya gider. Kardeşinden fena bunalmıştır bugün. Yastığa gömdüğü kahverengi kafası pek uslu ve sabit duruyordur. Çocuk büyük bir iştahla biberona saldırır, Tavşan asla bulamayacağı bir şeyi, tıpkı bir fırça darbesi gibi üzerimize değmesiyle gitmesi bir olan can sıkıcı olayların izlerini taşıyan bir ifadeyi aranarak, keyifsiz ama şefkatle, dolanır bir süre. Ağzını gölgeleyen, tüm zamanlardan ve eylemlerden öte belli belirsiz bir pişmanlık vardır içinde, kumral saçlı küçük oğlanların kauçuk ve camdan biberonları emerek, birer kuzu gibi daracık yataklarına gömüldükleri bir dünyada var olduğu için yas tutuyordur sanki. Avcunu Nelson'un alnına dayar. Oğlan o uykulu haliyle eli itip, sıkıntılı bir şekilde kafasını sallayınca Tavşan geri çekilerek diğer odaya geçer.

Janice'i bir şeyler içmeye ikna eder. Alkollü içeceklerden pek anlamadığından, yarısı viski yarısı su bir içki hazırlar. Janice rezalet olduğunu söyler. Ama az sonra bitirir bunu.

Yatağa girdiklerinde bunun Janice'in teninde yarattığı farkı hissedebilir Tavşan. Eline değen bedenini duyumsar, avcuna cuk diye oturan o seksi dokunuşu. Geceliğinin alt tarafından boğazının çukuruna kadar sessizce onu bekliyordur bedeni. Yüzleri birbirlerine dönük, yan yana

yatıyorlardır. Tavşan önce hafif, sonra sertçe sırtını sıvazlar Janice'in, bir yandan da göğsünü kendininkine ittirir ve onun bu esnekliğinin verdiği cesaretle dirseğinden güç alıp tepesine doğrulur karısının. Alkol kokan esmer katı yüzünü öper. Janice yüzünü dönmez ama, profilini beceriksizce gagalayışına ses çıkarmamasına bakarak bu ufak kayıtsızlığı bir karşı koyuş olarak görmez Tavşan. Kendini onun yavaşlığına uyarlayarak içinde yükselen öfkeyi bastırır. Göstermiş olduğu sabırdan dolayı gururlu, sırtını sıvazlamaya başlar tekrar. Janice'in teninin sakladığı bir sır vardır, keza dilinin de; bunu mu hissediyordur o da? Ruth'dan sonra pek gizemli, donuk ve el değmemiş bir eştir bu. Ateşini körüklemeye başlamış mıdır acaba? Bileği acır. Bir cesaret geceliğinin önündeki iki düğmeyi çözüp incecik geceliği sıyırınca yatağın o ağır kasvetinde uzun bir kavis çıkar ortaya ve Janice'in ılık göğsü Tavşan'ın çıplak teninde yamyassı olur. Bu manevraya karşılık Janice'in kendini bıraktığını gören Tavşan onu aşka getirdiğini düşünerek zevkten dört köşe olur. İyi âşık buna denir işte. Kendini yatağın ılıklığına bırakıp pijamasının bağını çözer. Tıraş edilmiş olan Janice kaşınır; Tavşan aşağıya, pamuk parçasının üzerine yerleşir. Bu doğaya aykırılık, yarasını hatırlatan şey Tavşan'ın bütün keyfini kaçırmıştır, üstüne bir de Janice o salak kızlara has incecik, cırıl cırıl sesiyle kulağının dibinde, "Harry. Uyumak istediğimi bilmiyor musun?" diyince iyice dağılır Tavşan.

"E ne diye daha önce söylemedin ki?"

"Ne bileyim. Bilmiyordum ki."

"Neyi bilmiyordun?"

"Ne yaptığını bilmiyordum. Bana şefkat gösterdiğini sandım."

"E iyi ya işte."

"Karşılığında hiçbir şey *yapamıyorsan* iyi değil."

"Sen de *bir şeyler* yapabilirsin ama."

"Yapamam. Bütün gün ağlayan Rebecca yüzünden yorgun düşmemiş ve darmaduman olmamış olsaydım da yapamazdım. Altı hafta daha yok. Sen de biliyorsun."

"Evet biliyorum, ama ben düşünmüştüm ki," Acayip utanmıştır Tavşan.

"*Ne* düşünmüştün?"

"Gene de beni seversin diye düşünmüştüm."

Janice bir an durup, "Seviyorum zaten," der.

"Bırak da biraz dokunayım sana Jan. Yalnızca dokunayım."

"Uyuyamaz mısın?"

"Hayır uyuyamam. Seni öyle seviyorum ki. Sen öylece dur sadece."

Bir dakika önce her şey iyi giderken, bu laflar bütün havayı dağıtmıştır. Aralarındaki zıtlaşmaya bir de Janice'in inatçı ruhsuzluğu eklenince durum iyice kötüleşir; Janice Tavşan'ın kendisi için üzülmesini, utanıp, salak gibi hissetmesini sağlamakla bütün işi berbat etmiştir. Onca terleyip didinmeye rağmen işi sonuna vardıramamış, karısının karnının o cansız sıcacık duvarına ulaşamamıştır. Janice geri iter onu. "Yalnızca kullanıyorsun beni," der. "Korkunç bir şey bu."

"Lütfen bebeğim. Çok az kaldı."

"Off, çok adisin."

Janice'in böyle konuşabilmesi Tavşan'ı çileden çıkarmıştır; derken karısının üç aydır seks yapmadığını ve bu süre boyunca sekse dair saçmasapan bir fikre kapılmış olduğunu fark eder Tavşan. Janice bunu hak kazandığı nadir ve değerli bir şey gibi görürken, Tavşan'ın tek istediği bir an önce olup bitmesidir bu işin, böylelikle uykuya geçebilecek, oradan da karısı için, o düzgün

yolda ilerleyebilecektir. Sırf onun için.

"Hadi dön," der Tavşan.

Janice Tavşan'ın artık onu rahat bıraktığını sanarak ferahlar, "Seni seviyorum," der. Yüzünü okşayıp arkasını döner Tavşan'a.

Tavşan iki büklüm kıvrılıp Janice'in arkasına sımsıkı yaslanır. İkisi böyle dipdibe, sıcacık, Tavşan tam işe yarıyor diye düşünürken, Janice başını çevirip omzunun tepesinden, "Bu numaraları o orospu mu öğretti sana?" diye sorar.

Tavşan Janice'i omzundan itip yataktan kalkar ve pijaması aşağı düşer. Gece, tel pencereden içeri serin serin sızıyordur. Janice sırtüstü dönüp yatağın ortasına gelir ve esmer yüzüyle aptalca, "Ben senin orospun değilim Harry," der.

"Lanet olsun," der Tavşan, "eve geldiğinden beri senden istediğim ilk şeydi bu."

"Evet bana karşı çok iyiydin," der Janice.

"Sağ ol be."

"Nereye gidiyorsun?"

Tavşan giyiniyordur. "Dışarı çıkıyorum. Bütün gün tıkılıp kaldım şu evin içinde."

"Sabah çıktınız ya."

Şortunu bulup üzerine geçirir Tavşan. "Neden *hislerimi* anlamaya çalışmıyorsun? Daha yeni doğum yaptım," der Janice.

"Anlıyorum, anlıyorum da anlamak istemiyorum. Mesele bu değil, mesele benim *içimden gelen* şey. Şu an içimden dışarı çıkmak geliyor."

"Gitme. Harry. Gitme."

"Sen de o kıymetli kıçınla yat zıbar. Benim için bir de öpüver kendilerini."

"Off allah aşkına yapma," diye bağırır Janice ve hışımla örtünün altına girerek yüzünü yastığa gömer.

Janice böyle yaparak yenilgiyi kabul etmeseydi belki de kalırdı Harry. Onunla sevişme isteği geçtiğine göre gitmesi için bir sebep yoktur artık. Onu sevmeyi bırakıp yanına uzanabilir ve uyuyabilirdi pekâlâ. Ama böyle dağılmış bir halde yatağa gömülüp, hıçkıra hıçkıra ağlayarak Janice yaratmıştır bu durumu, dışarıdan bir arabanın motor sesi yükselir ve Tavşan havayı, ağaçları ve sokak lambalarının altında çırılçıplak uzanan caddeleri düşünerek kendini sokağa atar.

İşin tuhafı Tavşan gittikten hemen sonra uyuyakalır Janice; son zamanlarda yalnız uyumaya alıştığından yanında sıcak bacaklarıyla tekmeleyip çarşafı ip gibi büken birinin olmayışı daha rahat gelmiştir ona. Tavşan'ın az önce yaptığı şey dikişlerini ağrıtmıştır; kuş tüylerinin arasına gömülür. Sabah dörde doğru Becky ağlayıp Janice'i uyandırır; geceliği hafifçe bedenine değer. Evin içinde dolanırken içi bir tuhaf olur. Bebeğin altını değiştirip emzirmek için yatağa uzanır. Becky annesinin memesine yapıştığında sanki içi oyuk bir şeyi emer gibidir; Harry daha dönmemiştir.

Janice bebeğe dikkatini veremediği için memesinin ucu ağzından kaçıp durur; kulağı kapıdadır.

Harry'yi bir kez daha elinden kaçırırsa annesinin komşuları haline kahkahalarla gülecektir; annesinin komşularına niye kafa yorduğunu bilmez Janice, evdeyken komşuların onunla nasıl alay ettiklerini anlatmıştı annesi, bu hissi hep verirdi zaten, hep ne kadar sıkıcı, sıradan ve hayal kırıklığı yaratan bir kişi olduğunu hissettirmişti ona ve bir koca bulduğunda her şey sona erecekti. Evinin kadını olacaktı. Ve bebeğine onun ismini vererek annesini mutlu edeceğini düşündü Janice ama hiç de öyle olmadı, annesi meme aranır gibi aranıp duran ağzını kapamadı hiç,

zavallıcık sanki bir sütunun tepesine yatmıştır da kasabadaki herkes onun ne kadar yalnız olduğunu görüyordur. İçi ürperir. Bebek bir türlü memede durmaz hiçbir şeyi elinde tutamıyordur.

Bebeği omzuna alıp gazını çıkarmak için odada dolanır biraz ve zavallı bebek pelte gibi öyle yumuşak ve gevşek, ele avuca gelmez bacaklarını annesine dayar ve hafif rüzgârla uçuşan gecelik Janice'in baldırlarına, bacaklarının arkasına ve Tavşan'ın deyimiyle, kıçına değer. Orana burana taktıkları şu adlar ne kadar kötü yapıyor insanı.

Şimdi anahtar kapıda dönse ve Harry içeri girse istediği her şeyi yapmasına izin verecekti, her şeyiyle onundu, evlilik buydu işte. Ama onun hâlâ bunca ağrısı varken Harry'nin bu akşamki girişimi büyük haksızlıktı, haftalarca o orospuyla yatıp kalktıktan sonra gelip o sabırsız sesiyle hadi dön diyebiliyordu, sanki halledilmesi gereken bir işti, ve kaçıp gitmesine bir kere izin vermişken şimdi nasıl izin vermesindi ki, gurur mu kalmıştı? Kendine saygı? Tüm bunların olması gerektiğini düşündüren de buydu, Harry kendisini elinden kaçırdıktan sonra Janice'de böyle bir şeyden eser kalmamış olacağını düşünüyordu, ne tuhaf ki bütün haltı yiyen kendisiydi ama sonrasında gururu kırılan, işin bütün yükünü çeken Janice'di. Harry arkadan yapmaya çalıştığı şu şeyde öyle ustaydı ki, kaç haftadır nasıl hoşça vakit geçirdiğini getiriyordu insanın aklına, oysa kendisi aynı günlerde annesiyle babasının acıyan bakışları altında, millet haline gülüp dururken çaresiz, ne yapacağını bilmez bir haldeydi.

Sonra Harry'nin kiliseye gidip neşe içinde geri dönmesi. Ne hakkı vardı ki onun kiliseye gitmeye? Bütün o oynak karıların arkalarında bunca işi çevirdikten sonra Tanrı'yla konuşacağı ne olabilirdi ki? Aklına takılan buydu, sevişirken hakikaten aşkla mı sevişiyordu bu adamlar yoksa bütün dertleri o sıcak pıhtıyı içlerinden atmak mıydı? Bir adamın aklının ne kadar sizde olduğunu dokunuşundan anlarsınız ve bu gece Harry'nin aklı ilk başta kendisindeydi, Janice de bu yüzden devam etmesine izin vermişti zaten, kendini küvetin suyuna bırakmıştı sanki ve Harry'nin elleri üzerinde dolanıyordu ama birden daha sert ve kararlı bir şekilde dokunmaya başladı Harry ona ve sonra onun nasıl hissettiğini takmaksızın, o bitap, ağrılı haliyle karısının her yanını emip, aletini itekleyen bir dirsek misali sürterek iyi bir halt ettiğini sanması Janice'i sinir etmişti. Çok *kabaydı* bu.

Hakikaten kabalıktı Harry'nin yaptığı. Onun ne hissettiğini çekip gidişinin yarattığı etkiyi anlamayacak kadar aptal olduğu halde bir de kalkıp ona aptal diyordu, oysa karısının içinde olup bitenlerden bihaber, teninden içeri nüfuz etmeye çalışacak yerde ona şefkat göstermesi gerekiyordu. Janice'i küçüklüğünden beri en çok telaşlandıran şey buydu işte, nasıl hissettiğinden kimsenin haberdar olmaması, bilemediklerinden mi yoksa takmadıklarından mı hiçbir fikri yoktur ama. Cildini beğenmezdi, asla beğenmemişti, diğer kızlarınki gibi sivilceli olmasa da o kadar koyu bir cildi vardı ki İtalyan gibi duruyordu bir de o günlerde ikisi de Kroll's'ta çalışırdı. Janice kuruyemiş reyonundaydı. Linda Hannaacher'ın yatağında Harry ile yan yana yattığı günler gümüş rengi duvar kâğıdını ne kadar severdi Harry ve gözlerini kapayıp ona iyice sokulduğunda Janice her yanı alev alev tüm sorunların bittiğini ve artık biri ile beraber olduğunu düşünürdü. Ama sonra evlendiler (evlenmeden önce hamile kaldığına çok üzülmüştü Janice ama Harry zaten bir süredir evlilikten söz ediyordu ve şubat ayı başında Janice ona adetinin geciktiğini söylediğinde gülüp Harika demişti Janice çok korkmuştu ama o Harika diyip bir çocuğu kaldırır gibi poposunun altından tutup havaya kaldırmıştı onu hiç beklemediğin bir anda öyle müthiş olabilirdi ki aslında bu kadar iyi bir adam olmasını beklemediğin için bu önemli bir şeymiş gibi gözükürdü hamilelikten ne denli korktuğunu kimselere söyleyemezken Harry kendisiyle gurur duymasını

sağlamıştı) Mart ayında ikinci adet kanaması da geçip evlendiklerinde o hâlâ esmer tenli beceriksiz silik Janice Springer'di kocası ise babasına kalırsa beş para etmez kendini beğenmiş dingilin teki ve bir parça bir şeyler içse o yalnızlık hissi geçecekti belki ve bu içindeki düğümü çözmekten çok köşeleri törpüleyip gökkuşağına dönüştürmek içindi.

Bebeğin sırtına hafif hafif vurarak dolanıp durmaktan Janice'in elleri ve ayakları ağrıyordur artık, Rebecca'cık, bacakları annesinin süt dolu göğüslerinin üzerinde, uyuyakalır. Acaba biraz emzirsem mi diye düşünür Janice önce ama sonra uyumuşken uyusun der. Varla yok arası minik bebeciği terden ıslanmış omzundan alarak serin beşiğine yatırır. Gün ağarmaya başlamıştır bile, kasabanın doğuya bakan dağ yamacında şafak erken söküyordur hep. Janice yatağa uzanır ama hemen yanı başında beyaz çarşafların üzerinde gitgide büyüyen ışığın da etkisiyle uyku tutmaz bir türlü. Uyanık olmak ilk başta hoşuna gider; sabahın gelişi öyle zariftir ki Harry'nin gitmesinden iki ay sonraki hislerini hatırlatır ona, hemen penceresinin altında annesinin çiçek açmış koca kiraz ağacı, biten çimler ve toprağın nemli, küllü ve ılık kokusu. Kafasındakileri iyice tartmış ve evliliğinin artık sona erdiğini kabul etmişti o zaman. Bebeği doğurduktan sonra boşanacak ve bir daha asla evlenmeyecekti. Audrey Hepburn'un yakınlarda izlediği bir filminde olduğu gibi rahibe hayatı yaşayacaktı. Tavşan dönecek olursa da bir o kadar kolay olacaktı her şey; Janice onun yaptığı her şeyi affedecek, neden bu kadar kızdığını bilmese de onu çok kızdıran içkiyi bırakacak ve beraber güzel güzel, tatlı tatlı yaşayacaklardı, çünkü Tavşan içinde kalan her şeyi yaşamış olacak ve onu çok sevecekti; kendisine gelince onu affetmiş ve nasıl iyi bir eş olunacağını öğrenmiş olacaktı. Peggy ve Rahip Eccles ile konuşmuş, dualar etmiş ve evliliğin bir sığınak değil paylaşım olduğunu anlamıştı ve bundan böyle Harry ile her şeyi paylaşacaktı. Sonra bir mucize oldu ve bu son iki hafta aynen böyle geçti.

Derken Harry birden işin içine orospusunun pisliğini bulaştırıp ondan da bundan hoşlanmasını istemişti. Janice bu haksızlık karşısında, sanki o boş yatakta bir şeyden ürkmüş gibi, içli içli ağlamaya başlar.

Janice için son saatler, içinden düşüncelerini bir türlü akıtamadığı bir borunun dar dönemecinden farksızdır. Durup durup aklına Tavşan'ın *Hadi dön* diyişi gelir ve içine sindiremez bir türlü bunu, ne telaş, ne nefes tıkanıklığı, hiçbir şey hissedemez. Yataktan kalkıp, ucu sızlayan gergin göğsüyle dolanır evde ve yalınayak mutfağa girip Harry'nin kendisi için hazırladığı boş viski bardağını koklar. Yoğun, ham, hoş ve derin bir kokudur bu ve bir yudum daha içse uykusuzluğuna iyi geleceğini düşünür. Anahtarın tıkırtısına uyanıncaya kadar uyutur bu onu ve sonra o koca beyaz bedenin mahçup bir halde sallana sallana yürüdüğünü görüp *Hadi gel yanıma Harry*, *tamam*, *istediğini yap*, *gerçekten istiyorum seni*, *gerçekten* diyecektir.

İki parmak viski koyar bardağa, ve fazla su eklemez çünkü o zaman bitirmesi vakit alacaktır, çocuklar buz tepsisinin sesine uyanabilir diye buz da koymaz. Elinde içkisi, pencerenin yanına gidip aşağı, ziftle kaplı çatıların ilerisinde uyuyan kasabaya diker gözlerini. Şimdiden birkaç mutfağın ve yatak odasının ışığı yanıyordur. Matlaşmış farlarıyla dağılan karanlığa cılız bir ışık yayan bir araba Wilbur Sokağından kasabanın merkezine doğru yol alır. Sıra sıra ağacın arasındaki bir nehir gibi, evlerin silüetlerinden yarısı görünmeyen anayoldan bu saatte bile arabaların vızıltısı geliyordur. Günün bir ışık ordusu gibi yaklaştığını hisseder Janice, aşağıdaki koyu cüsseli evlerde bir kıpırdanma, bir hareket vardır, kapılar birer kale kapısı gibi açılıp içlerindeki adamlar ileri atılır; kendi kocası ilk vuruşları yükselmeye başlayan bu ritme ayak uyduramadığı için üzgündür. Neden? Onu bu kadar değerli yapan neydi? Harry'ye öfkesi depreşmiştir ve bunu bastırmak için

kadehi kafaya dikip yaşadığı yeri görmek için gözlerini seher vaktine çevirir; evin her yanı kahverengiye bulanmıştır. Şiş göğsünün yarattığı baskıyla yana doğru bükülür.

Mutfağa gidip, ilkinden daha sert bir içki daha hazırlar, biraz da keyif yapma sırasıdır. Hastaneden geldiğinden beri kendine ayırdığı tek bir an olmamıştır. Keyif yapma düşüncesiyle canlanıp hafifler; sert halının üzerinde yalınayak pencereye koşar tekrar, sanki kendisini bekleyen bir gösteri vardır. Beyaz geceliğinin içinde tepeden her şeyi seyrediyordur sanki, parmaklarını gergin göğsüne bastırdığında sütü gelerek beyaz kumaşı ağır bir sıcaklıkla lekeler.

Islaklık aşağı doğru akarak pencereden esen rüzgârla buz gibi olur. Varisli bacakları ayakta durmaktan ağrıyordur. Gidip küflü kahverengi koltuğa oturur; küflü duvarın solgun tavanla birleştiği alan gözüne batar. Söz konusu açı canını sıkıp kafasını karıştırır. Duvar kâğıdının deseni gözlerini kamaştırır; çiçekler karanlıkta yüzen kahverengi noktaları andırıyordur; birbirini kovalayıp büyük bir arzuyla birleşen noktalar. Sinir bozucudur. Yüzünü çevirip cansız televizyonun sakin yeşil camını incelemeye koyulur. Geceliğinin önü kurumuştur; bunun kaskatı olmasından dolayı kaşınır. Bebek bakımı kitabında *Meme başlarınızı temiz tutun*, *Yavaşça sabunlayın* diyordu: Çatlaklardan mikrop girebilir. İçkisini koltuğun yuvarlak kolçağına yerleştirip kalkar ve geceliğini çıkarıp yeniden oturur. Çıplaklığı yosunlu bir kucak havası yaratmıştır. Geceliğini dertop edip kucağına, Modess pediyle kuşağının üzerine koyar, ayak parmaklarıyla pufu kendine doğru çekerek ayaklarını uzatır, hayran hayran bacaklarını izler. Bacaklarını hep güzel bulmuştur. Orantılı düzgün küçük bacaklar. Hakikaten güzeldir bacakları. Aşağı doğru incelen zayıf silüetleri halının koyu gölgesinde bembeyaz görünür. Becky'ye hamile olduğu günlerden kalma mavi damarlar solgun ışıktan görünmüyordur. Bacaklarının ileride annesininki kadar kötü olup olmayacağını düşünür. Ayak bileklerinin dizleri kadar kalınlaşıp şiştiğini gözünün önüne getirir. Kendini inandırmak için bileklerinin katı dar kemiklerine dokunmak üzere eğilir ve omzu koltuğun kolundaki viski bardağına çarpar. Ayağa fırlar, çıplak tenine çarpan havayla ürperir, serinlik kendini salmış tombul bedenini sımsıkı sarmıştır. Kıkırdar. Harry onu bir şu halde görse. Neyse ki kadehinde fazla bir şey kalmamıştır. Çıplak haliyle bir fahişe gibi arsızca mutfağa gitmeye çalışır ama pencerenin önünde sütü akarken başlamış olan, birinin onu izlediği hissi öyle güçlüdür ki gidip yatak odasına dönüp mavi bornozunu sarınır ve içki şişesini sallar. Şişenin üçte biri duruyordur hâlâ. Yorgunluktan göz kapakları kapanıp duruyordur ama canı hiç yatağa girmek istemez. İçi ürperir, çünkü Harry'nin orada olması gerekiyordur. Yokluğu gitgide artan bir boşluktur sanki ve bunu bir parça viskiyle doldurmaya kalksa da yetmez; üçüncü kez pencerenin kenarına gittiğinde her yanın ne kadar kasvetli olduğunu görecek kadar aydınlanmıştır hava. Ziftli çatılardan birinin tepesine biri bir şişe atmış. Wilbur Sokağının kaldırım olukları yeni yapıdan akan sularla çamur dolmuş. Janice bakarken sokak lambaları, o sıra sıra kocaman soluk direkler, birer birer söner. Elektrik santralindeki şalterleri indiren adamı gözünün önüne getirir, ufak tefek, ak saçlı, kambur ve gözlerinden uyku akan adamı. Televizyonun karşısına geçer ve yeşil dörtgende parlayan ani ışıkla birlikte zihninde bir keyif kıvılcımı çakar ama saat daha çok erkendir, ışık nokta nokta anlamsız bir aydınlıktan, ses ise cızırtıdan ibarettir. Oturmuş o boş parıltıyı izlerken arkasında dikilen biri olduğu hissiyle sık sık başını çevirir. Çabuk çeviriyordur başını ama bu kişinin kaçtığı, kendisinin göremediği bir alan oluyordur hep. Onu odaya çeken televizyondur belki de ama Janice bunu kapayıp ağlamaya başlar birden. Yüzünü iki elinin arasına alıp, gözyaşları parmaklarının arasından süzülürken hüngür hüngür ağlar. Sesini bastırmaz hiç çünkü biri uyansın *istiyordur*, yalnızlıktan bıkmıştır artık. Aydınlanan havayla birlikte duvarlar ve mobilyalar

belirginleşip renklerine kavuşurlar; ortalığın bütün kahverengiliği Janice'in içine kaçmıştır sanki.

Gidip bebeğe bakar, zavallıcık çarşaf burnunun dibine kadar çekili yatıyordur, minicik elleri kulaklarının yanına kalkar hemen; Janice uzanıp onun o iki üç tel siyah saçtan ibaret bıngıldaklı sıcacık başını okşayıp sırılsıklam olmuş bacaklarını kaldırır ve emzirmek için pencerenin karşısındaki koltuğa götürür. Gökyüzü, pencereye boyanmış gibi dupduru soluk bir mavi rengindedir. Bu koltuktan bakınca gökyüzünden başka bir şey görünmüyordur, yüzlerce mil yukarıda, koskoca bir balonun içinde de olabilirlerdi hani. Yan tarafta bir kapı çarptığında kalbi yerinden oynar Janice'in, ama tabii ki kiracılardan biridir bu, belki yaşlı Bay Capello, tek kelime etmeden gider işe hep, basamaklardan gönülsüz adımlarının patırtısı duyulur. Nelson bu sesle uyanır ve Janice'in eli ayağı birbirine dolanır. Kahvaltıyı hazırlarken içinde portakal suyu olan bir bardak kırar, parmaklarının arasından öylece sıyrılıp düşer lavaboya. Nelson'a kahvaltı gevreğini vermek için eğildiği sırada Nelson annesinin yüzüne bakıp burnunu kırıştırır; üzüntünün kokusunu almıştır ve bu aşina kokudan dolayı çekinir ondan. "Babam gitti mi?" Öyle iyi bir çocuktur ki annesine kolaylık olsun diye sormuştur bunu, Janice'in tek yapması gereken "Evet," demektir.

"Hayır," der Janice. "Baba bu sabah erkenden sen daha kalkmadan gitti işe. Her zamanki gibi akşam yemeğinde gelir."

Çocuk kaşlarını çatıp bariz bir umutla papağan gibi tekrarlar, "Her zamanki gibi mi?"

Kaygılar boyunu aşmıştır artık, bu yüzden dağılmış saçlarıyla koca bir sarmalı andıran o toparlak kafasını taşımak için fazlasıyla ince bir sap gibi duruyordur boynu. "Baba gelecek," diye tekrar eder Janice. Böyle bir yalanın yükünü sırtlandıktan sonra bir parça daha içkiye ihtiyacı vardır, içindeki sıkıntıyı dağıtmazsa kendi dağılacaktır. Bulaşıkları mutfağa götürür ama bulaşıklar elinden öyle bir kayıyordur ki yıkamaya kalkışmaz hiç. Bornozunu çıkarıp bir elbise giymeyi düşünür ama yatak odasına girdiğinde niyetini unutup yatağı toplamaya koyulur. Ama kırışmış yatakta varlığını hissettiren bir şeyden ürküp hemen çıkar odadan ve çocukların yanına gider. Onlara Harry'nin her zamanki gibi döneceğini söylemekle evin içine bir hayalet sokmuştur sanki. Ama bu diğer kişi Harry değil de bir hırsızdır sanki, hemen önünde odadan odaya geçerek onunla dalga geçen bir hırsız.

Bebeği yeniden kucağına aldığında bacaklarının ıslaklığını hissedip bezini değiştirmeyi düşünür ama neyse ki sarhoş olduğunu ve çengelli iğnelerle bebeği yaralayabileceğini fark eder. Bunu akıl edebildiği için kendiyle gurur duyup kendine şişeden uzak durmasını söyler, böylece bir saat sonra bebeğin altını değiştirebilecektir. Tatlı Becky'yi beşiğine koyar ve ne müthiş ki, gıkı bile çıkmaz. Sonra Nelson'la oturup Dave Garroway'in son bölümünü, ondan sonra da Elizabeth ve kocasıyla ilgili bir program seyrederler; adamın kamp yapmaya meraklı bir bekâr arkadaşını yemeğe çağırırlar ve sonuçta adamın Elizabeth'den daha iyi bir aşçı olduğu ortaya çıkar. Nedense Janice programa sinir olup televizyonun karşısından kalkar ve mutfağa gidip, içine yeniden yayılmaya başlamış o koca boşluğu doldurabilmek için biraz içki, bolca da buz koyar bir bardağa. Yalnızca bir yudum alır ve her şeyi aydınlatan bir ışık yutmuş gibi olur. Şu küçük gediğin de üstünü kapamak lazımdır, akşam üstü Harry işten eve dönecek ve kimse hiçbir şey bilmeyecek, kimse Anne'ye gülmeyecek. Kendini Harry'nin üzerini örten bir gökkuşağı gibi hisseder, Harry altında ufacık bir oyuncaktır sanki. Nelson'la oyun oynamanın iyi bir fikir olduğunu düşünür Janice; bütün sabahı televizyon seyrederek geçirmesi iyi değildir çocuğun. Televizyonu kapatır, boyama kitabıyla boya kalemlerini getirir ve halının üzerine oturup bir sayfasını Nelson diğer sayfasını o beraberce boyarlar.

Janice durup durup sarılır çocuğa, güldürmek için bol bol konuşur onunla ve boyamaktan hakikaten keyif alır. Lisedeyken korkmadığı tek ders resimdi ve hep B alırdı. Janice kendi sayfasını boyamış olmanın verdiği keyifle gülümser, bir çiftlik avlusu, minik boyaların düzgün darbelerini parmaklarında duyumsamak, o şevkli ve sıkı minik bedeniyle yanıbaşındaki oğlu, ne hoş. Bornozu yere yayılmış iyice, bedeni ne güzel ve heybetli. Sayfasına düşen gölgeden kurtulmak için geri çekilir ve bir tavuğun bir kısmını yeşile boyadığını dahası genelde boyaları çizgilerin dışına taşırdığını görür, çirkin görünüyordur resmi; ağlamaya başlar;, *haksızlıktır* bu, sanki arkasında duran birisi hiçbir şey anlamadan boyamasının kötü olduğunu söylemiştir ona. Nelson başını kaldırıp annesine bakar ve telaşlı yüzü gevşeyip bağırmaya başlar, "Ağlama! Ağlama Anne!" Kucağına almak için öne atılır Janice ama Nelson fırlayıp yamuk yumuk, neredeyse topallar gibi koşarak yatak odasına gider ve kendini yere atarak tekmeler savurur.

Janice yüzünde sakin bir gülüşle bir gayret yerden kalkıp mutfağa gider, içkisini orada bırakmış olmalıdır. Mühim olan gün bitmeden şu gediği kapamaktır, Harry'yi korumak için; bunu yapmasını sağlayacak bir yudumdan zarar gelmez elbet. Mutfaktan çıkar ve Nelson'a, "Anne ağlamayı bıraktı canım. Şakaydı. Anne ağlamıyor artık. Anne çok mutlu. Seni çok seviyor," der. Nelson gözyaşlarıyla kirlenen yüzüyle annesine bakar. Derken arkalarından telefonun yürek hoplatan sesi gelir. Janice soğukkanlılığını korumayı başararak telefonu açar. "Alo?"

"Canım? Merhaba benim, baban."

"Aa, Baba!" Dudakları neşeyle kıvrılır.

Babası bekler. "Yavrum, Harry hasta falan mı? Saat on bir oldu, hâlâ gelmedi işe."

"Yoo. İyi. Hepimiz iyiyiz."

Bir sessizlik daha olur. Babasına olan sevgisi sessiz tellerden karşı tarafa akar. Janice bu konuşma hiç bitmesin ister. Babası öyle beceriklidir ki ama annesi bir teşekkür etmez bile adama. "Ee nerede peki? Orada mı? Çağır da bir konuşayım Janice," der.

"Baba, burada değil şimdi. Sabah erkenden çıktı."

"Nereye gitti peki? Galeriye gelmedi." "Galeri" kelimesini belki milyon kez duymuştur onun ağzından; ama hiç kimsenin söyleyişine benzemez onunki; kelime pek yoğun ve zengin dökülür onun dudaklarından, sanki bütün dünyayı barındırır içinde. Kendisi büyürken olan bütün güzel şeyler, kıyafetleri, oyuncakları, evleri " galeri "nin içindedir hep.

Birden ilham gelir; araba satışı bildiği bir konudur. "İşe ya da iş için bir yere gitmesi gereken bir adama bir steyşın araba göstermek için erkenden çıktı Baba. Dur bakayım, ne dedi. Adamın bu sabah erkenden Allentown'a gitmesi gerekiyormuş, Harry'nin de ona steyşını göstermesi lazımmış. Her şey yolunda Babacığım. Harry işini seviyor."

Üçüncü sessizlik en uzunudur. "Tatlım. Harry'nin orada olmadığına emin misin?"

"Ay çok alemsin Baba. Burada değil dedim ya. Görmüyor musun?" Sanki gözleri varmış gibi telefonu boş odaya tutar. Babasının kızının arsız bir şakasıdır bu ama kolunu böyle aniden öne uzatınca yana doğru kaykılıverir Janice. Ahizeyi tekrar kulağına getirdiğinde babasının derinden gelen talimat veren sesini duyar, "—canım. Tamam. Sen hiç merak etme. Çocuklar yanında mı?"

Sersemlemiş bir halde telefonu kapar Janice. Bu yaptığı yanlıştır ama olayın tamamını düşününce akıllıca davrandığına karar verir. Kahverengi sıvı, üzerinden buhar çıkan buz küplerinin üzerine akar, akar ve Janice dur dese de durmaz; şişeyi hırsla yerine çarpar ve mürekkep lekesi gibi damlalar lavaboya dökülür. Elinde kadehle banyoya gidip, ağzında bir diş macunu tadı, boş ellerle döner. Aynaya bakıp saçlarını okşadığını, sonra da dişlerini fırçaladığını hatırlar.

Harry'nin diş fırçasıyla.

Derken kendini öğle yemeği hazırlarken bulur, sanki bir dergideki yemek reklamlarına bakıyordur, koca mavi bir koldan uzanan bir tavada şerit şerit domuz pastırması cızırdıyordur. Yağlar bir parktaki fıskiyeden yayılan hoş serpintileri andırıyordur; Janice nasıl bu kadar hızlı sıçradıklarını merak eder. Yağlar tavanın sapındaki eline iğne gibi batıyordur, mor gazı kısar. Nelson'a bir bardak süt doldurup koca bir baş göbeğin yapraklarını sarı plastik bir kaba koyarak birazını ağzına tıkıştırır. Kendine tabak koymayı düşünmez önce ama sonra koymaya karar verir, çünkü karnındaki bu titremenin sebebi açlıktır belki de ve bir tabak daha alıp bunu iki eliyle göğsüne tutarak öylece dikilirken babasının neden Harry'nin evde olduğundan bu kadar şüphelendiğini düşünür. Belli ki evde biri vardır ama bu Harry değildir, zaten de söz konusu kişinin burayla işi yoktur ve Janice onu görmezden gelmeye karar verip öğle yemeğini hazırlamaya devam eder, bedeninde hafif hafif bir katılık baş gösteriyordur. Sofraya tam oturduğundan emin oluncaya kadar sıkı sıkı tutar her şeyi.

Nelson domuz pastırmasının yağlı olduğunu söyler ve gene Baba gitti mi diye sorar ve Janice büyük bir cesaret ve zekâ sergileyerek yaptığı o domuz pastırmasına Nelson'un mızmızlanmasına o kadar sinirlenir ki çocuk artık bir parça salata bile yemeyi yirminci kez reddettiğinde uzanıp asık suratına bir şaplak indirir. Aptallaşan çocuk ağlayamaz bile, öylece oturup bakakalır annesine ve birbiri ardına derin derin iç çektikten sonra nihayet gözyaşlarına boğulur. Ama neyse ki Janice, büyük bir soğukkanlılıkla, duruma el koyar, Nelson'un yaptıklarının anlamsızlığını görüp sinirlenmemeye çalışır. Tek bir güçlü sükûnet dalgasıyla Nelson'un biberonunu hazırlar, elinden tutup çişe götürür onu ve yatağına yatırır. Çocuk hıçkırıkların etkisiyle hâlâ titriyordur, biberonu ağzına diker ve Janice onun o cin gibi gözlerinin donuklaşmasından uyku rehavetine gömüldüğünü anlar. Janice sergilediği güce şaşırmış bir halde yatağın kenarında durur bir süre.

Yeniden telefon çalar, bu defa ilkinden daha öfkelidir ve açmaya koştuğunda—koşar çünkü Nelson'un rahatsız olmasını istemez—tüm gücünün çekildiğini ve boğazına kahverengi bayat bir tadın çöktüğünü hisseder. "Alo."

"Janice." Annesinin pürüzsüz haşin sesi. "Brewer'a alışverişe gitmiştim, yeni döndüm, baban sabahtan beri beni arıyormuş. Harry'nin gene gittiğini düşünüyor. Öyle mi cidden?"

Janice gözlerini yumup, "Allentown'a gitti," der.

"Ne yapacak orada?"

"Araba satacak."

"Saçmalama. Janice. Sen iyi misin?"

"Nasıl yani?"

"İçiyor musun?"

"Neyi?"

"Merak etme, hemen geliyorum."

"Anne gelme. Her şey yolunda. Nelson'u yatağına yatırdım şimdi."

"Bir şeyler atıştırıp hemen geleceğim. Sen yat uzan biraz."

"Anne, *lütfen* gelme."

"Janice uzatma hadi. Ne zaman gitti?"

"Anne gelme diyorum. Bu gece gelecek," ve bir süre bekledikten sonra ekler, "Ve ağlamayı da bırak."

Annesi, "Bizi elaleme rezil ediyorsun, ondan sonra da ağlamayın diyorsun öyle mi? İlkinde

bunun onun suçu olduğunu düşünmüştüm ama artık hiç de emin değilim. Duydun mu? Hiç emin değilim," der.

Bu sözleri işitmek, bulanan midesini öyle bir havaya kaldırır ki Janice kendini zor tutar. "Gelme Anne," diye yalvarır. "Lütfen."

"Bir parça bir şeyler yiyeceğim ve yirmi dakika sonra orada olacağım. Sen git yat."

Janice ahizeyi yerine koyar ve dehşet içinde etrafına bakınır. Ev felaket bir haldedir. Yerde boyama kitapları, bardaklar, yatak toplanmamış, her yanda kirli bulaşıklar. Nelson'la boyama yaptıkları yere koşup eğilmeye çabalar. Dizlerinin üzerine çöker ve bebek ağlamaya başlar. Hem Nelson rahatsız olmasın, hem de Harry'nin yokluğu anlaşılmasın düşünceleriyle paniklemiş, beşiğe koşar ve bebeği, kâbus gibi bir portakal rengi pisliğe batmış bir halde bulur. "Allah kahretsin seni, allah kahretsin," diye söylenir Rebecca'ya ve o pislenmiş minik şeyi kaldırıp nereye taşıyacağını düşünür. Koltuğa götürüp bir yandan dudaklarını ısırırken bezini çözer. Sesinin odadaki şu diğer kişiyi uzak tutacağı hissiyle, "Ah seni boklu," diye mırıldanır. Sırılsıklam olup kakaya bulanmış bezi banyoya götürüp tuvalete atar ve dizlerinin üzerine çöküp el yordamıyla tıkacı küvetin deliğine yerleştirir. İki musluğu da sonuna kadar açar, ikisini de böyle sonuna kadar açınca tam kıvamında bir ılıklık elde ediliyordur. Su bir yumruk gibi fırlar musluktan. O sırada tuvaletin tepesinde bıraktığı sulu viski ilişir gözüne, koca bir bayat yudum alır bundan ve sonra elinden nasıl bırakacağını bilemez bunu. Bu arada Rebecca sanki kirli olduğunu bilirmiş gibi bas bas bağırıyordur. Janice elinde bardağıyla bebeğin yanına gider ve onu pijamasıyla süveterinden soyarken dizini bardağa çarparak viskiyi halıya döker. Islanmış kıyafetleri televizyonun yanına götürüp tepesine bırakır ve yere çömelerek boya kalemlerini kutusuna koymaya çalışır. Bunca koşuşturmadan başına ağrı girmiştir. Boya kalemlerini mutfağa götürüp yağları donmuş pastırmaları ve salatayı lavabonun altındaki çöpe boşaltır ama çöp torbasının ağzının bir kısmı kapalı olduğu için marullar çöp tenekesinin ardındaki karanlığa düşer ve Janice eğilip çarpan kafasıyla bunları almaya çabalar ama beceremez. Çömelip durmaktan dizleri acımaya başlamıştır. Vazgeçer ve mutfak sandalyesine bir seferde oturabilmesine şaşarak, kutunun ağzından cırtlak renkli yumuşak uçları görünen boya kalemlerine bakar. Viski şişesini sakla. Bir an bedeni hareket etmez hiç ama hareket ettiğinde tırnaklarının içine birikmiş çizgi çizgi pislikleri görür viski şişesini Harry'nin yer bezi yapmak için ayırdığı eski gömleklerinden birine sarıp alttaki bir dolaba kaldırır Janice'in onaramadığından falan değil asla onarılmış gömlek giymezdi Harry. Dolabın kapağını ittirir ama kapanmaz kapak, lavabonun kenarında duran viski şişesinin mantar kapağı minik bir silindir şapka gibi dikiliyordur gözünün önünde. Bunu da çöpe atar. Şimdi mutfak yeterince temiz olmuştur. Rebecca bağırmaktan göbeği dışarı fırlamış, çarpık tombiş bacakları sımsıkı çekilip kızarmış bir halde salonda kadife koltuğun üzerinde çıplak yatmaktadır. Diğer bebeği oğlan olduğundan kızın bacaklarının arası tuhafına gider Janice'in, bir oğlanın dolgun kökünün olduğu yerde iki minik yağlı kurabiye vardır. Doktor Nelson'u sünnet ettiğinde Harry pek istememişti bunu, kendisi olmamıştı ve bunun doğal bir şey olmadığına inanıyordu, Janice ona güldüğünde pek sinir olmuştu. Her yaygarada bebeğin suratı daha bir kızarır ve Janice gözlerini yumarak Annesinin gelip gününü berbat etmesinin ne kadar feci bir şey olduğunu düşünür, Harry'yi gene elinden kaçırdığından emin olmak için sırf. Biraz olsun durmuyor, şu berbat bebek hiç durmuyor, televizyonun üzerinde de bir sürü kıyafet var. Bunları banyoya götürüp tuvaletin içine bezlerin tepesine atar ve musluğu açar. Suyun titrek gri çizgisi küvetin tepesine yaklaşmıştır. Yüzeyde hafif kıpırtılar alttaysa derin bir kütle renksiz bekliyordur. Keşke banyo yapabilsem diye düşünür

Janice. Had safhada bir itidalle salona döner. O minik lastik gibi şeyi koltuktan ayırabilmek için öyle çok eğilmesi gerekir ki sonunda dizüstü çöküp kollarını kepçe gibi kullanarak Rebecca'yı kaldırır ve göğsünün kenarına bastırarak banyoya götürür. Bu işi kotarabildiği için pek gururludur; annesi geldiğinde hiç değilse bebeği temiz görecektir. Koca durgun küvetin yanına ağır ağır diz çöker ama kollarının ıslanacağını düşünmemiştir hiç. Su kollarının alt kısımlarını iki kocaman el gibi kavrar; pembe bebek gözlerinin önünde gri bir taş gibi çöker dibe.

Çığlık çığlığa çocuğu yakalamaya çabalar ama su ellerini yukarı doğru iter, bornozu süzülür ve bu beklenmedik durgunlukta kaygan şey çırpınır birden. Hemen tutmaya çalışır Janice, parmağının ucunda bir kalp atışı duyar, derken kaybeder gene ve suyun yüzeyi öyle bir hareketlenir ki kavrayamaz bedeni; epi topu bir dakika olmuştur, ama asırlar geçmiş gibi gelir Janice'e. Sonra Becky ellerine gelir, iyidir.

Diri bebeği havaya kaldırıp ıslak göğsüne bastırır Janice. Sular üstlerinden karolara akar. Çelimsiz minik beden annesinin boynuna bırakır kendini ve Janice rahatlamış bir halde bebeğin yüzüne baktığında inanılmaz bir donuk ifadeyle karşılaşır. Janice suni teneffüsle ilgili yarım yamalak aklında kalan ne varsa ıslak kollarıyla ritmik bir şekilde çılgınca sarılır bebeğe; sımsıkı kapanmış göz kapaklarının altından sessiz, tekdüze, kıpkırmızı bir dolu dua yükselir, adı beynine balyoz gibi inip duran engin bir üçüncü şahsın bacaklarına sarılmıştır sanki: Baba, Baba. Janice'in çılgına dönmüş yüreği tüm evreni kırmızıya boyasa da kollarının arasında en ufak bir kıvılcım çakmaya yetmez; sarf ettiği onca duaya karşılık bağrındaki karanlıkta en ufak bir kıpırtı gerçekleşmez. Yanlarında üçüncü bir kişinin var olduğu hissi gitgide daha çok büyür içinde, ve kapıya vurulduğunu duyduğunda bilir ki, ahh bilir ki, bir kadının başına gelebilecek en kötü şey gelmiştir başına.

JACK allak bullak olmuş bir suratla telefonun yanından gelir. "Janice Angstrom yanlışlıkla bebeğini boğmuş."

Lucy sorar, "Nasıl yapabilir ki böyle bir şeyi?"

"Bilmiyorum. Herhalde sarhoştu. Kendinde değilmiş şimdi."

"O nerdeymiş?"

"Kimse bilmiyor. Ben bulacağım artık. Arayan Bayan Springer'dı."

Jack bir zamanlar babasına ait olan ceviz kolçaklı büyük koltuğa oturur; kocasının artık orta yaşlı bir adam olduğunu fark eden Lucy'nin içini bir üzüntü kaplar. Saçları seyrelmiş, cildi kurumuş ve bitkin görünüyordur. "Ne diye hayatını böyle beş para etmez bir dingilin peşinde koşarak heba ediyorsun ki?"

"Beş para etmez biri değil. Onu seviyorum."

"Onu seviyor musun? Off bu çok iğrenç. Hakikaten çok iğrenç bir durum Jack. Neden beni ya da çocuklarını sevmeyi denemiyorsun?"

"Seviyorum zaten."

"Sevmiyorsun Jack. Yüzleşelim hadi, sevmiyorsun. Sevgine karşılık verecek kimseyi sevmeye katlanamıyorsun. Bu seni korkutuyor, değil mi? Kormuyor musun?"

Telefon çaldığında kütüphanede çay içiyorlardır ve Jack yerden, ayaklarının arasında duran boş fincanını alarak içine bakar. "Böyle konuşma Lucy," der. "Kendimi çok kötü hissediyorum."

"Kötü hisset zaten, ben de kötü hissediyorum. Şu rezil herifle ilgilenmeye başladığın günden beri kendimi kötü hissediyorum. Dahası senin kilisenden bile değil."

"Bütün Hıristiyanlar benim kilisemdendir."

"Hıristiyan mı? Eğer o Hıristiyansa Tanrı'ya şükür ben değilim. Adam bebeğini öldürüyor ve sen de ona Hıristiyan mı diyorsun?"

"Bebeği o öldürmemiş. Orada değilmiş bile, bu bir kaza."

"Ama öldürmüş kadar suçlu. Terk edip giderek salak karısını alkol batağına sürüklüyor. Onları asla bir araya getirmemeliydin. Kadın kabullenmişti işte ve asla böyle bir şey olmayacaktı."

Eccles gözlerini kırpıştırır; bu şok kendisiyle olaylar arasında çözümleyemediği bir boşluk yaratmıştır. Karısının bu boşluğu bu şekilde ifade edişinden oldukça etkilenmiştir. Bir tek neden bu kadar hınçlı konuştuğunu merak eder. "Dingil" onun kullanacağı bir kelime hiç değildir. "Yani o bebeği asıl öldürenin ben olduğumu söylüyorsun o zaman," der.

"Tabii ki hayır. Böyle bir şey demek istemedim kesinlikle."

"Hayır. Bence haklısın," der Jack ve yerinden kalkar. Holdeki telefonun yanına gider ve tekrar cüzdanından Ruth Leonard'ın silik numarasını çıkarır. Bir aradığında hemen açılmıştı ama bu defa elektrik faresi metal zarı boşu boşuna kemiriyordur sanki. On iki defa çaldırtır telefonu Jack, kapatıp yeniden arar ve yedi kez çaldırdıktan sonra gene kapatır. Çalışma odasına döndüğünde Lucy onu bekliyordur.

"Jack özür dilerim. Kesinlikle bunun senin suçun olduğunu söylemek istememiştim. Tabii ki değilsin. Saçmalama lütfen."

"Tamam Lucy. Hakikat bizi üzmemeli." Bu sözler onun, inanç hakikiyse, hakiki olan hiçbir şey inançla çelişmez fikrinin izlerini taşıyordur.

"Hay Allah. Görüyorum ki suçun sende olduğunu düşünüyorsun ve ne desem fikrin değişmeyecek. Boşa nefes tüketmeyeyim bari."

Jack karısının boşa nefes tüketmemesine destek olmak için susar ama Lucy az sonra

öncekinden daha yumuşak bir sesle "Jack?" der.

"Efendim?"

"Neden onları bir araya getirmek için bu kadar didindin?"

Jack çay fincanının tabağındaki limon dilimini kaldırıp ardından kısık gözlerle odaya bakar. "Evlilik kutsaldır," der.

Burada Lucy'nin gülmesini bekler ama o bunun yerine büyük bir ciddiyetle sorar, "Kötü bir evlilik bile mi?"

"Evet."

"Ama bu çok saçma. Sağduyun nerede?"

"Sağduyuya inanmıyorum ben," der Jack. "Eğer seni mutlu edecekse hiçbir şeye inanmıyorum aslına bakarsan." '

"Bu beni hiç de mutlu etmedi," der Lucy. "Çok sinirlisin. Olanlar için üzgünüm. Gerçekten üzünüm." Lucy fincanları alıp mutfağa giderek Jack'i yalnız bırakır. Akşam güneşi, papaz evinde Jack'den önce kalan ve ondan daha fazla sevilmiş olan hiç evlenmemiş Randolph Langhorne'e ait kitaplardan oluşan duvarın üzerini örümcek ağı gibi kaplamıştır. Bir süre uyuşuk uyuşuk durur Jack. Telefon çalar. Lucy'den önce açmak için fırlar, telefonun durduğu eşiğin tepesindeki pencereden çamaşır toplayan komşusu görünüyordur.

"Alo?"

"Hey Jack. Ben Harry Angstrom. Umarım rahatsız etmiyorumdur."

"Hayır etmiyorsun."

"Etrafında nakış işleyen teyzeler falan yok değil mi?"

"Hayır."

"Şey, evi arıyorum da kimse açmıyor ben de biraz endişelendim. Dün gece evde değildim, biraz huzursuz oldum şimdi. Eve gitmek istiyorum ama Janice acaba polisi falan aramış mıdır diye düşündüm. Sen bir şey biliyor musun?"

"Harry sen neredesin?"

"Aa, Brewer'da bir eczanedeyim."

Komşu son çarşafı da toplar ve Jack'in gözleri boş beyaz ipe takılır. Topluma karşı görevlerinden biri de trajik olayları haber vermektir ve kendini bu bildik göreve hazırlarken ağzının içi kurur. *Böyle bir olaya el atmış hiçbir adam...* Kulağının dibindeki varlığa çok da yakın olmamak için gözlerini kocaman açar. "Zaman kazanmak için telefonda söylesem daha iyi olacak galiba," diye başlar söze. "Harry. Çok kötü bir şey oldu."

Bir ipi burup durursan şekli bozulur ve birbirine dolanarak düğüm olur ip. Eccles'in dediklerini duyduğunda işte Harry'nin boğazında da böyle bir düğüm oluşur. Eccles'e ne söylediğini bilmez; tek bildiği cam kapaklı sürgülerin ardında görünen bir yığın kutudur. Eczanenin duvarında kırmızı harflerle PARADİKLOROBENZEN yazılıdır. Eccles'in dediklerini anlamaya çalışırken sürekli bu yazıyı okur, neresinde duraklanıp, nasıl telaffuz edildiğini anlamaya çabalar. Tam Eccles'in ne dediğini nihayet anlayıp, dibe vurduğu sırada şişman bir kadın kasaya gelip iki kutu vitaminin parasını verir. Harry boğazında gitgide büyüyüp tıkanmasına yol açan düğümü yutabilmek için kendini eczaneden dışarı, günışığına atar. Sıcak bir gündür, yazın ilk günü; pırıl pırıl kaldırımlardan yükselen sıcaklık, yayaların yüzüne vuruyor, onları vitrinlerin ve binaların sıcak taş cephelerinin dibine çekiyordur. Aydınlık beyaz yüzlerinden Amerikan ifadesi akıyor, sanki her an

zalim ya da kötü bir şey söyleyecekmiş gibi gözler kısılıp, kaşlar çatılmış ve ağız buruşturulmuş. Arabaların pırıl pırıl parlayan metal tepelerinin altında trafiğe takılmış sürücüler pişmiş halde. Tepede bembeyaz bulutlarını dağıtamayacak kadar yorgun düşmüş bir gökyüzü. Harry ter içinde kalmış birkaç ayakkabıcı esnaf ile bir köşede 16 numara Mt. Judge otobüsünü bekler; tıklım tıkış otobüs tıslayarak durur. Arka taraftaki demir çubuğa tutunup bir yandan da içinde gitgide büyüyen düğümü zaptetmeye çalışır. Her taraf filtre sigara, güneş losyonu ve ÇARE reklam afişi doludur.

Dün gece de bu otobüslerden birine binip Brewer'a, Ruth'un evine gitmişti ama ışıkları yanmıyordu ve kapıyı açan olmamıştı, gerçi üzerinde F.X. PELLIGRINI yazan buzlu camın ardından hafif bir ışık görünüyordu. Harry basamaklarda oturup ışıkları sönene dek şarküteriye, sonra da kilisenin parlak penceresine baktı. Bunlar da sönünce kendini yalnız, çaresiz hissederek eve dönmeye karar verdi. Weiser Caddesine kadar çıkıp aşağısındaki ışıklara ve büyük ayçiçeğine baktı; otobüs geçmeyince güneye doğru yürümeye başladı, derken korkup ucuz görünen bir otele girip bir oda tuttu. Penceresinin önünde cızırdayıp duran neon lambasından ve bir odadan yükselen kadın kahkahalarından dolayı pek iyi uyuyamadı. Mt. Judge'a dönüp üzerine takım elbisesini giyerek işe gidebilecek kadar erken kalktı kalkmasına ama bütün gün onu bundan alıkoyan bir şey vardı. Harry bunun ne olduğunu anlamaya çalışır, çünkü bu her neydiyse kızının ölümüne sebep olmuştur. Bir parça Ruth'u yeniden görme isteğiydi ama sabah evine gidip de onu bulamayınca belli olmuştu durum, muhtemelen herifin tekiyle Atlantic City'ye gitmişti ve Harry de Brewer'da avare avare dolanmaya devam etti, duvarlarda yankılanan müzik sesleri eşliğinde o dükkân senin bu dükkân benim dolaşıp, sosisli sandviç yedi, bir sinemanın önünde duraksayıp sonra girmekten vazgeçti ve Ruth'a bakındı. Kalabalığın arasında birden, öpüp durduğu o şişman kolları, doğum günü kartlarının olduğu tel rafların ardında açık bırakmasını istediği kızıl saçları görmeyi umdu. Ama yüzbinden fazla insanın yaşadığı bir şehirde bu çok düşük bir ihtimaldi, ama neyse daha bir dolu vakit vardı, başka bir gün bulabilirdi onu pekâlâ. Ama hayır, içinde gitgide büyüyen, evde bir şeylerin ters gittiği hissine rağmen onu burada tutan, onu o sinema kapılarından esen soğuk rüzgârların içinde, parfüm kokan çamaşırlarla incik boncuk ve tuzlu fıstık (zavallı Jan) tezgâhlarının arasında volta atıp durmaya ve bir zamanlar Ruth'la yürüdükleri yollardan parka çıkıp bir kestane ağacının altında durup çelik çomak oynayan beş uyuz çocuğu izlemeye, buradan da nihayet Weiser'e, Eccles'e telefon ettiği eczaneye yürüten, onu böyle dolanıp durmaya iten şey bir yerlerde bir çıkış bulma ümidiydi. Janice'e bu kadar kızmasının sebebi onun ilk defa haklı olması, kendisinin hatalı ve aptal olması falan değil, kıstırılmışlık, kapana kısılmışlık hissiydi. Kiliseye gitmiş, buradan içinde bir kıvılcımla dönmüş, gelgelelim evinin o karanlık nemli duvarlarında bu ışığı yansıtabileceği bir alan bulamayınca ışık şöyle bir titreştikten sonra sönüp gitmişti. Ve bu kıvılcımı öyle her zaman yaratamayacağını biliyordu. Onu dönmekten böylesine alıkoyan şey, bir yerlerde bebek viyaklamalarını dinleyip, kullanılmış araba satılan galerilerde adam kazıklamaktan daha iyi şeylerin yapılabileceği duygusuydu ve işte şimdi, otobüste, içinden atmaya çalıştığı da bu duyguydu; Harry krom çubuğa tutunup ileride, üstlerinde plili beyaz gömlek ve kucaklarında bir dolu paket olan iki kadının üzerine doğru eğilir ve gözlerini kapayıp bu duyguyu içinden atmaya çalışır. Karnındaki düğüm bulantıya dönüşür, otobüs dağı çevreleyen yolda savrulurken Harry buz gibi demire sımsıkı yapışır.

Evden birkaç blok önce indiğinde ter içindedir. Mt Judge'da gölgeler uzamaya başlamış, Brewer'ı kavuran güneş dağın tepesine yönelmiştir; teri buz gibi olup nefesi tıkanır. Bedenini meşgul edip, zihnini boşaltmak için koşmaya başlar. Yan tarafındaki minik borudan buharlar çıkan

bir kuru temizlemeciyi geçer. Bir Esso istasyonunun kırmızı pompalarının etrafındaki asfalt boyunca etrafı saran yağ ve plastik kokuları. Mt. Judge belediye binasının alanı ve çimlerin ardında ezilip ufalanmış olan II. Dünya Savaşı şeref listesi isimleri. Harry göğsüne bir ağrı girince koşmayı bırakıp yürümeye başlar.

Springerlar'ın evine vardığında kapıyı Bayan Springer açar ve kapıyı açmasıyla Harry'nin yüzüne çarpması bir olur. Ama kapının önüne koca bir savaş gemisi gibi park edilmiş gri Buick'i gören Harry Eccles'in içeride olduğunu bilir; az sonra Jack kapıyı açıp onu içeri alır. Loş koridorda Harry'ye, sanki suç ortağıymışçasına "Karına sakinleştirci verildi, uyuyor," der.

"Bebek..."

"Cenaze kaldırıcısı aldı."

Tavşan haykırmak ister, bir cenaze kaldırıcısının böyle minicik bir bedeni alıp götürmesine akıl erdiremez; oysa onu kendi basitliğinde, sanki bir kuş bedeni gibi çimendeki küçük bir çukura gömmek gerekir. Ama başını öne doğru sallar. Bir daha asla hiçbir şeye karşı gelmeyeceğini düşünür.

Eccles yukarı çıkar, Harry ise bir sandalyeye oturup pencereden gelen ışığın tam karşısındaki, üzerinde eğrelti otu, Afrika menekşesi ve süs kaktüsü olan demir bir masada oynaşmasını seyreder. Üzerine ışık gelen yapraklar parlak bir sarı-yeşil rengindedir; bunların önündeki gölgelik alanda kalan yapraklar bu altın renkten kesilmiş nefti yeşil delikler gibi duruyordur. Biri düzensiz adımlarla basamaklardan iner. Tavşan kimin geldiğini görmek için başını çevirmez; kimsenin suratına bakacak yüzü yoktur. Kolundaki yumuşacık dokunuşun ardından Nelson'la göz göze gelir. Çocuğun yüzü meraktan pırıl pırıl iyice yayılmıştır. "Annem uyuyor," der bir süredir işitip durduğu trajik sesleri taklit eden boğuk bir sesle.

Tavşan onu kucağına çeker. Eskisinden ne kadar da ağır ve uzundur. Bedeni bir tabaka gibi durur; çocuğun başını boynuna yaslar. "Bebek hasta mı?" diye sorar Nelson.

"Bebek hasta."

"Küvette çok su varmış," der Nelson ve anlatabilmek için dikleşip kollarını kocaman açar. "Anane geldi ve annemi götürdü." Zavallıcık ne kadarını gördü acaba? Babasının kucağından inmek ister ama Harry korku içinde sımsıkı tutar onu; evi saran acı, belli ki gözünü korkutmuştur çocuğun. Ama çocuğun bedeni de enerjisiyle bu acının gözünü korkutup, sarsarak bütün evi tepelerine yıkabilir. Tavşan'ın, çocuğu hapsederek korumaya çalıştığı kendisidir bir bakıma.

Eccles aşağı inip durarak baba oğulu izler. "Neden onu dışarı çıkarmıyorsun?" diye sorar. "Kâbus gibi bir gün geçirdi."

Üçü beraber dışarı çıkarlar. Eccles Harry'nin elini uzun süre sessizce tutarak, "Burada dur. Söylemeseler de sana ihtiyaçları var." Eccles arabasına binip gittikten sonra Harry ile Nelson garaj yolunun kenarındaki çimlere oturup kaldırıma küçük çakıltaşları atarlar. Oğlan gülüp heyecanlı heyecanlı konuşur ama dışarıda sesi o kadar fazla duyulmuyordur. Bunu yapmasını Eccles'in söylemiş olmasından dolayı Harry'nin üzerinde hafif bir rahatlık vardır. Kaldırımdan işten evine dönen bir dolu adam geçer; Nelson'un attığı taşlardan biri bunlardan birinin ayağının yakınına düşer ve adam başını kadırıp bakar. Bu tanıdık olmayan yüz Harry'ye sanki başka bir dünyanın derinliklerinden, masumların dünyasından, Becky'nin ölümününden uzak bir dünyadan bakıyormuş gibi gelir. Bunun üzerine Nelson'la beraber garajın duvarına yaslı duran yeşil bir çimen mibzerini kendilerine hedef seçerler. Harry dört kere vurur bunu. Hava hâlâ aydınlık olsa da gün ışığı ağaçların tepesine çekilmiştir artık. Çimler giderek nemlenir ve Harry Nelson'u sessizce eve

sokup gitmeyi düşünür.

Derken Bay Springer kapıya çıkarak, "Harry" diye seslenir. İçeri girerler. "Becky akşam yemeği niyetine sandviç hazırladı," der. "Oğlanı al da gel hadi." Mutfağa giderler ve Nelson yer. Harry bir bardak su dışında her şeyi geri çevirir. Bayan Springer mutfakta değildir ve Harry orada olmadığına sevinir. "Bak Harry," der Bay Springer ve sanki finansal bir taviz vermek üzereymiş gibi iki parmağıyla bıyığını sıvazlayarak ayağa kalkar. "Rahip Eccles ve Becky ile oturup konuştuk. Seni suçlamadığımı söylemeyeceğim çünkü tabii ki suçluyorum. Ama suçlanacak tek kişi sen değilsin. Annesi ve ben onu niyeyse hiç güvende hissettiremedik, bir bakıma asla, ne bileyim, rahat ettiremedik işte onu"—Eccles'in o pembe minik kurnaz gözleri kurnaz değil, bulanık ve ovulmuş haldedir şimdi—"her şeyimizi verdik ona diye düşünüyorum. Öte yandan"—sesi bu noktada sertleşip çatlamıştır; sesinin eski sessizliğine kavuşması için durur biraz—"hayat devam ediyor. Sana bir şey ifade ediyor mu bunlar?"

"Evet efendim."

"Hayat devam ediyor. Önümüze bakmalıyız artık. Becky şu an seni göremeyecek kadar üzgün olsa da kabullenmiş durumda. Konuştuk ve yapılacak başka bir şey olmadığına karar verdik. Yani, demek istediğim, belli ki çok şaşkınsın, ama Harry, sen bu ailenin bir parçasısın, hem de"—belli belirsiz basamaklara doğru işaret eder—"bu," kolları tekrar yana düşer ve ekler "kazaya rağmen."

Harry eliyle gözlerini korur. Gözleri yanıyordur, ışık rahatsız eder. Şimdiye dek lafı uzattığı için hep hor gördüğü bu adama duyduğu minnettarlığın etkisiyle inler gibi, "Teşekkür ederim," der. Sanki suyun altındaymış gibi üzerine çöken acının ağırlığıyla bir karşılık vermeye çalışır. Ağzından, "Söz, üstüme düşeni yapacağım," gibi bir cümle çıkar ve durur, kendi sesinin sefilliğinden tıkanır gibi olmuştur. Neden üstüme düşen demiştir ki?

"Biliyorum," der Bay Springer. "Rahip Eccles de emin bundan."

"Tatlı," der Nelson kesin bir tavırla.

"Nelly, kurabiyeni yatağa götürmeye ne dersin?" Springer'ın sesinde zoraki de olsa öyle bir neşe vardır ki Tavşan çocuğun burada aylarca kalmış olduğunu hatırlar. "Yatma saatin gelmedi mi senin? Anane götürsün mü seni yukarı?"

"Baba götürsün," der Nelson ve sandalyesinden kayıp babasının yanına gelir.

İki adam da utanır bu durumdan. "Tamam," der Tavşan. "Bana odayı gösterirsin sen."

Springer erzak dolabından iki kurabiye çıkarır, Nelson ona sarılmak için birden öne atılır. Oğlan sarılsın diye eğilir o da, solmuş züppe yüzü oğlanın yanağının yanında açığa çıkar; kolları sarılmanın etkisiyle gerildiğinden, ceketinin kolları çekilip, kenarlarında altından incecik S harfi olan kare şeklindeki siyah büyük kol düğmeleri görünür.

Nelson babasını basamaklara götürürken Bayan Springer'ın oturduğu odanın önünden geçerler. Tavşan kaşla göz arası kadının, gözyaşlarından kayganlaşmış, sanki cerrahi bir operasyon için açılmış bir iç organı andıran şiş suratını görür. Nelson'un kulağına, kadının yanına gidip ona bir iyi geceler öpücüğü vermesini fısıldar. Oğlan yanına döndüğünde, yukarı çıkıp, eski stil araba desenli duvar kâğıdıyla kaplı düz bir koridordan geçerek, dışarıdaki ağacın etkisiyle yeşile çalan beyaz perdeleri olan küçük bir odaya girerler. Pencerenin iki yanında birinde yavru kedilerin, diğerinde köpeklerin olduğu simetrik resimler asılıdır. Janice'in küçükken kaldığı odanın bu olup olmadığını merak eder Harry. Sanki yıllarca boş kalmış gibi köhne bir masumiyet ve belirsizlik sinmiştir odaya. Pelüşü dökülmüş, tek gözü düşmüş eski bir oyuncak ayı kırık bir çocuk sandalyesinde oturuyordur. Janice'in miydi acaba? Gözünü kim çıkarmış? Nelson tuhaf şekilde sinip kalmıştır

odada. Harry, poposu beyaz kalmış güneş yanığı uykulu bedeni soyarak pijamalarını giydirir, yatağına yatırır onu ve üzerini örter. "Sen iyi bir çocuksun," der.

"Hı hı."

"Ben gidiyorum şimdi. Sen korkma olur mu?"

"Baba gidiyor mu?"

"Sen uyu şimdi. Geri döneceğim."

"Peki, tamam."

"Güzel."

"Baba?"

"Efendim?"

"Becky bebek öldü mü?"

"Evet."

"Korkmuş mudur?"

"Aa hayır. Hayır. Korkmamıştır."

"Mutlu mudur?"

"Evet şimdi çok mutludur."

"İyi."

"Sen merak etme."

"Tamam."

"Gel yanaş biraz."

"Peki."

"Suya taş atttığını düşün hadi."

"Büyüdüğümde çok uzaklara atacağım."

"Evet. Şimdi de uzağa atıyorsun zaten."

"Biliyorum."

"Tamam. Şimdi uyu hadi."

Aşağı indiğinde mutfakta bulaşık yıkayan Springer'a, "Bu gece burada kalmamı istemiyorsunuz değil mi?"

"Bu gece değil Harry. Üzgünüm. Ama bu gece kalmasan iyi olur."

"Tamam peki. Ben şimdi eve döneyim. Sabah geleyim mi peki?"

"Evet lütfen. Kahvaltıya gel."

"Yok, sağ olun. Ama uyandığında Janice'i görsem."

"İyi, peki."

"Bütün gece uyur mu dersiniz?"

"Sanırım."

"Şey, bugün işe gelmediğim için özür dilerim."

"Hı, önemli değil. Anlaşılabilir bir durum."

"Yarın gelmemi istemiyorsunuzdur herhalde, değil mi?"

"Tabii ki hayır."

"Hâlâ yanınızda çalışıyor muyum peki?"

"Tabii ki." Usulca konuşuyordur, gözler kıpır kıpır; karısının dinlediği hissine kapılmıştır.

"Bana karşı inanılmaz iyiydiniz."

Springer karşılık vermez; Harry verandadan çıkıp— böylece Bayan Springer'in yüzünü

görmeyecektir—evin etrafından dolaşarak ağır yaz gecesi karanlığında, bulaşık sesleri şıngırtıları eşliğinde eve yürür. Wilbur Sokağından tırmanıp eskimiş kapısından geçerek merdivenleri çıkar. İçeride hâlâ belli belirsiz bir lahana kokusu vardır. Anahtarıyla kapıyı açar ve içeri girer girmez bütün ışıkları yakar. Banyoya girdiğinde küvetin hâlâ su dolu olduğunu görür. Birazı sızmış olan suyun hizası fayansın üzerindeki belli belirsiz gri çizgiden üç beş santim aşağı inmiş olsa da küvetin yarıdan fazlası doludur hâlâ. Bu ağır, serin kütle, kokusuz, tatsız, renksiz haliyle su, banyoda sessizce dikilen biriymişçesine şaşırtır Harry'yi. Suyun durgunluğu dalgasız yüzeyde ölü bir tabaka gibi duruyordur. Kollarını kıvırıp elini daldırır ve tıkacı çıkarır; su döne döne akarken kanalın nefesi tıkanır. Suyun çizgisinin küvetin içinde nasıl yavaş yavaş ve düzenli alçaldığını izler, derken o çılgın, girdabı andıran çığlıkla kalan son sular da çekilir. Ne kadar kolay olduğunu düşünür bunun, oysa Tanrı tüm kudretine rağmen hiçbir şey yapmamıştı. O minicik lastik tıpayı kaldıracak gücü esirgemişti onlardan.

Yatağa girdiğinde, bütün gün Brewer'da bir aşağı bir yukarı yürümüş olmaktan dolayı bacaklarının ağrıdığını fark eder. Dizlerinin lime lime olduğunu hisseder; bacağını oynatmasıyla bir parça gevşese de ağrı çok geçmeden geri dönüp sessizce sokulur içine. Rahatlamak için dua etmeyi dener ama bu da bir işe yaramaz. Bağlantı kuramamıştır. Gözlerini tavana diker; karanlık, titrek damarlardan oluşan bir ağla benek benektir, tıpkı bebeğin derisinde benekler oluşturan o sarı mavi ağ gibi. Hastanede, camın ardında bebeğin düzgün kırmızı profilini gördüğü günü hatırlar ve üzerine bir kasvet çöker, apar topar kalkıp lambayı yakar. Cılız bir ışık yayılır etrafa. Kasıklarına inanılmaz bir idrar ağrısı girmiştir. Ama banyoya adım atmaya korkuyordur; sanki ışığı açtığında boşalmış küvetin dibinde sırt üstü yatan buruş kırış olmuş minik bir ceset bulacaktır. Mesanesindeki baskı iyice artınca dayanamayıp gider; küvetin karanlık dibi bomboş ve bembeyazdır.

Uyumayı beklemiyordur, içeri süzülen gün ışığı ve aşağıda çarpan kapıların gürültüleriyle uyandığında bedeninin ruhuna ihanet ettiği hissine kapılır. Alelacele giyinir, evvelki günün herhangi bir anından daha telaşlı bir hali vardır. Olay daha bir gerçeklik kazanmıştır şimdi. Görünmez yastıklar boğazına bastırılıp bacaklarını ve kollarını yavaşlatıyordur sanki; içindeki düğüm iyice büyüyüp içinden çıkılmaz bir hal almıştır. Kime dediğini bilmeden, *Affet beni*, *affet beni* diyip durur içinden.

Springerlar'a gider, evin havası değişmiştir biraz; her şeyin bir parça ona göre yeniden düzenlendiğini ve kendini küçülterek sığabileceği kadar yer açıldığını hisseder Harry. Bayan Springer ona portakal suyuyla kahve ikram edip bir de konuşur üstelik, tedbiri elden bırakmadan ama.

"Krema ister misin?"

"Yok. Sağ olun. Sade içeyim."

"Krema var istersen."

"Yok almayayım cidden."

Janice uyanmıştır. Harry yukarı çıkıp karısının yanına uzanır; Janice ona sımsıkı sarılıp boynu ile çarşaflar arasında kalan oyukta hıçkıra hıçkıra ağlar. Yüzü çökmüş; bedeni bir çocuğunki gibi küçücük kalmıştır, sıcak ve sert. "Senin dışında kimsenin yüzüne bakacak halim yok. Kimsenin yüzüne bakamam," der.

"Senin bir suçun yok," der Harry. "Hata bende."

"Sütüm geri geldi," der Janice, "ve göğüslerim her ağrıdığında o hemen yan odadaymış gibi

geliyor."

Karanlıkta birbirlerine sarılırlar; Harry aralarındaki duvarın eriyerek simsiyah bir sele karıştığı hissine kapılır; ama bu idrakla birlikte içinde büyüyen o düğüm öylece duruyordur yerinde.

Harry bütün gün evde durur. Konuklar gelip parmak uçlarında dolanırlar etrafta. Sanki Janice yukarıda çok hasta yatıyormuş gibi davranıyorlardır. Bu kadınlar, Bayan Springer'la mutfakta oturup kahve içerler, o bedenle bağdaşmayan, bir genç kızınki gibi incecik yumuşak sesiyle, yükselip alçalan, hayal meyal bir şarkı gibi iç çekip duran Bayan Springer'la. Peggy Fosnacht gelir, güneş gözlükleri yoktur, akçıl gözleri faltaşı gibi kocaman açılmış yukarı çıkar. Oğlu Bill Nelson'la oynar ve kimse onların arka bahçeye yayılan o öfke ve acı dolu çığlıklarını susturmaya kalkışmaz, üstünde durulmayan bu sesler çok geçmeden kesilir. Harry'nin bile ziyaretçisi vardır. Kapı çalar, Bayan Springer açar ve Harry'nin oturup dergi baktığı loş odaya gelerek şaşırmış buruk sesiyle, "Bir bey seni görmek istiyor," der.

Bayan Springer kapıdan çekilir ve Harry ayağa kalkıp odaya gelen adamı karşılamak üzere birkaç adım öne çıkar, gelen Tothero'dur, bastonuna dayanmış, yüzünün yarısı felçli; ama yürüyor, konuşuyor, hayatta. Ama bebek öldü. "Merhaba! Ahh evlat, nasılsın?"

"Harry." Bastonun üzerinde olmayan diğer eliyle Harry'nin kolunu kavrar. Uzun uzun bakar Harry'nin yüzüne; ağzı bir yana yamulmuş, aynı taraftaki gözünün derisi de aşağı kaydığından görüşü hemen hemen hiç kalmamıştır. Sımsıkı geçirdiği parmakları titriyordur.

Tavşan, "Şöyle buyrun," diyip bir koltuğa oturtur onu. Tothero elini kolunu ayarlarken dantel bir örtüyü yere düşürür. Tavşan sesini yükseltmek zorunda kalmamak için bir sandalye çekerek karşısına oturur. Tothero öylece susarken, "Ortalıkta böyle dolanmanız doğru mu?" diye sorar Tavşan.

"Karım getirdi. Dışarıda, arabada bekliyor. Harry, kötü haberi aldık. Seni uyarmıştım değil mi?" Gözleri dolu dolu olmuştur bile.

"Ne zaman?"

"Ne zaman?" Yüzünün çarpık tarafını, belki bilinçli bir şekilde diğer tarafa, karanlığa dönmüştür, dolayısıyla gülüşü bütünüyle hayat dolu, bilge ve kendinden emindir. "O ilk gece. Sana geri dön dediydim hani. Yalvarmıştım sana."

"Evet demiştiniz galiba. Unutmuşum."

"Yoo unutmamışsındır. Unutmamışsındır Harry." Harry'nin "Ha"sını söylerken soluğu kesilir. "Sana bir şey söyleyeceğim. İyi dinle beni."

"Tamam."

"Doğru ve yanlış," der ve durur; koca kafasını çevirmesiyle ağzının aşağı kaymış katı çizgileriyle fena olmuş gözü ortaya çıkar. "Doğru ve yanlış gökten zembille inmiyor. Bizler. Onları bizler yaratıyoruz. Sonradan perişan olmayalım diye. Mütemadiyen böyledir bu Harry, mütemadiyen"—uzun kelimeleri kotarabildiğini görünce kendine güveni yerine gelmiştir—"ve bunlara itaatsizlik demek perişanlık demektir. Kendi başımıza gelmez deriz, ya da genelde gelmez diyelim hadi. Senin başına geldi ama işte." Tothero'nun yanaklarındaki gözyaşı izlerinin hangi ara olduğuna kayar Tavşan'ın aklı; öyle duruyorlardır, salyangoz izi gibi. "Bana katılıyor musun?"

"Tabii, tabii. Bakın, ben bunun kendi hatam olduğunu biliyorum. Bu olay olduğundan beri kendimi bir, bir böcek gibi hissediyorum zaten."

Tothero'nun sakin gülüşü derinleşir; ağzından belli belirsiz, kulak tırmalayıcı bir mırıltı çıkar. "Seni uyarmıştım," der, "Seni uyarmıştım Harry, gençlik işte. Bir kulaktan girip diğerinden çıkıyor."

Harry birden dayanamayıp, "N'apayım ama?"

Tothero hiç duymuşa benzemiyordur. "Hatırlamadın mı? Dön diye yalvarmıştım sana."

"Bilmiyorum. Herhalde öyledir."

"İyi. Aah. Hâlâ sıkı adamsın Harry. Sağlıklı bir bedenin var. Bir gün göçüp gittiğimde eski koçunun üzüntüden nasıl uzak durulacağını anlattığını unutma sakın. Unutma." Tothero son kelimesini başını hafifçe yana eğerek cilveli bir edayla söylemiştir; bu yersiz canlılığın itici gücüyle koltuğundan kalkıp, öne düşmemek için hemen bastonuna sarılır. Harry de telaşla fırlar yerinden ve ikisi dipdibe dikilirler bir süre. Yaşlı adamın koca kafasından, ilaçtan ziyade bir sebze bayatlığında, sıkıntılı bir koku yayılıyordur etrafa. "Siz gençler de," der gitgide artan bir vurgu ve muzipçe paylayan bir öğretmen edasıyla, "pek çabuk unutuyorsunuz canım her şeyi. Değil mi? Öyle değil mi?"

Adam bu onayı almadan rahat etmeyecektir. "Tabii tabii," der Tavşan içinden artık gitsin diye dua ederken.

Harry Tothero'nun arabaya binmesine yardım eder, 57 model mavi-bej Dodge, turuncu renkli yangın musluğunun önünde bekliyordur. Bayan Tothero oldukça soğuk bir tavırla, yeni doğmuş kızının ölümünden duyduğu üzüntüyü ifade eder. Gergin ve soylu bir havası vardır. Ak saçları zarif kırışıklarla kaplı şakaklarından gelişigüzel dökülüyordur. Ganimetini alarak buradan bir an önce gitmek ister gibi bir hali vardır. Tothero, karısının yanındaki koltukta, bastonunun kıvrımına anlamsızca vurup dururken yılışık bir cüceyi andırıyordur. Tavşan bu ziyaretin yarattığı bunalım ve kirlenmişlik hisiyle eve döner. Tothero'nun söyledikleri canını sıkmıştır. Her türlü kanunun kaynağının gökyüzünde olduğuna inanmak ister.

Öğleden sonra geç bir vakitte cenaze hazırlıklarını tamamlamak için Eccles gelir: Cenaze ertesi gün, yani çarşamba öğleden sonra kaldırılacaktır. Eccles tam gidecekken Tavşan el eder ve girişteki holde konuşurlar. "Ne düşünüyorsun?" diye sorar Tavşan.

"Ne hakkında?"

"Ne yapmalıyım?"

Eccles gergin bir bakış atar. Uykusunu almamış birinin o soluk bebeksi görünümü sinmiştir yüzüne. "Şu an yaptığın şeye devam et," der Eccles. "İyi bir eş, iyi bir baba ol. Terk etmiş olduğun şeylere sevgi göster."

"Yeter mi?"

"Affedilmek için mi demek istiyorsun? Yeter tabii, bütün bir hayatı göz önüne alınca."

"Yani"—daha önce hiç Eccles'e böyle *yalvardığı* hissine kapılmamıştır—"şu hep konuştuğumuz şeyi hatırladın mı? Her şeyin ardındakini?"

"Evet evet." Eccles de bir an önce gitmek istiyor diye düşünür Tavşan, kimbilir ne kadar acı yüklü ve berbat görünüyordur.

Tavşan'ın bunu sezdiğini görmüş olmalı ki, Eccles tüm merhametini toplayıp bir şeyler söylemeyi dener. "Harry, seni affedecek olan kişi ben değilim. Affedeceğim hiçbir şey yapmadın sen bana. Ben de senin kadar suçluyum bu olayda. Affedilmek için çaba göstermeliyiz; her şeyin ardındaki o şeyi görmeye hak *kazanmalıyız*. Harry, insanların İsa'nın önüne getirildiğini *biliyorum*. Gözümle gördüm, kulağımla duydum. Ve sana kesinlikle inandığım bir şeyi söyleyeyim. Bence evlilik kutsal bir görevdir ve bu trajedi, her ne feci şekilde olursa olsun nihayet sizi kutsal bir şekilde birbirinize bağladı."

O acılı büyük evi saran renkler ve seslerle, cam masanın üzerindeki o küçük çiçek bahçesine

vuran günün son ışıklarıyla, ya da Janice'le yatak odasında neredeyse tek laf etmeden yedikleri o yemekle hiçbir ilintisi olmadan Tavşan günün geri kalanını işte bu inanca tutunarak geçirir.

Tavşan geceyi Springerlar'ın evinde, Janice'in yanında geçirir. Janice deliksiz uyuyordur. Kara ağzından çıkan hafif horultu ayışığını iyice belirginleştirmiştir, Tavşan'ı uyutmaz bir türlü. Dirseğinin üzerinde doğrularak karısının yüzünü inceler; ayışığında ne kadar da ürkütücü görünüyordur, öyle küçük ve belirsizdir ki herhangi bir kişi de olabilir bu. Onun böyle uyumasına sinir olur. Gün ışımaya başladığında Janice'in bedeninin kıpırdanıp yataktan süzüldüğünü hissedince yüzünü iyice yastığa gömüp, başını yarıya kadar çarşafın altına sokarak inatla uyumaya çalışır Tavşan. Bugün cenazenin kaldırılacağını düşünmek bir parça uyuşturmuştur onu.

Bu çalıntı tavşan uykusu sırasında etkileyici bir rüya görür. Küçük küçük çakıl taşlarıyla dolu büyük bir spor sahasında ya da boş bir arazide yapayalnızdır Tavşan. Gökyüzünde, biri koyu beyaz diğeri saydam, tıpatıp aynı büyüklükte iki kusursuz çember yavaş yavaş birbirlerine yaklaşıyordur; saydam olan, daha koyu renkte olanın tam tepesindedir. Birbirlerine değdikleri anda Tavşan korkuya kapılır ve sanki bir hoparlörden bir yarışın anonsu duyulur: "*Çuhaçiçeği büyük olanı yutuyor.*'" Üstteki çember, daha güçlü olan diğerinin üzerini tamamen örtene kadar aşağı doğru kaymaya devam eder ve ortaya açık uçuk ve saf tek bir daire çıkar. Tavşan anlamıştır: "çuhaçiçeği" ay, daha büyük olan güneş ve az önce tanık olduğu şey de ölümün tasviridir: Tatlı hayatın üzerini kaplayan tatlı ölüm. Tavşan, büyük ölçüde ferahlamış, hem de heyecanlanmış, bu sahanın ötesine geçip yeni bir din oluşturması gerektiğini fark eder. Sanki çemberler ve seslerinin yankısı vargüçleriyle üzerine geliyordur, gözlerini açar. Janice üzerinde kahverengi bir etek ve pembe bir kolsuz bluzla yatağın yanında dikiliyordur. Çenesinin altında Tavşan'ın şimdiye dek hiç fark etmediği sevimsiz bir yağ tabakası vardır. Kendini sırtüstü yatarken bulunca şaşırır Tavşan; neredeyse hep yüzüstü uyuyordur çünkü. Bunun bir rüya olduğunu, söylenecek hiçbir şey olmadığını anlar. Göğsünde yeniden bir düğüm oluşur. Yataktan kalkarken karısının yanına sarkmış olan çaresiz ve soğuk elini öper.

Janice Tavşan'a kahvaltı hazırlar, süte boğulmuş gevrek ile Janice usulü pişmiş kahve. Sonra da Nelson'u da yanlarına alarak cenazede giyecekleri kıyafetleri almak üzere eve yürürler. Tavşan karısının yürüyecek hali olmasına sinirlenir; kendinde değilken onu daha çok seviyordur. Bu nasıl bir acıdır ki böyle yürüyebiliyorlardır? Ağırlaşmış bedenlerinin uyuşukluk içindeki o yüreklerini sarmalaması, ufak tefek ihtiyaçlarını görmeye devam etmeleri canını sıkıyordur Tavşan'ın. Çocuklarıyla birlikte, çocuklar gibi dolanıyorlardır sokaklarda. Buzhanenin çamurlu suyunun aktığı Potter Caddesi boyunca uzanan hendek kurumuştur. Çoğu artık o bildik yüzlere ait olmayan evler, trenden bakılan kasaba evlerini andırıyordur, ser verip sır vermeyen tuğla yüzeyler. Neden burada oturuyorlardır ki? Kendisi neden burada yaşıyordur; koskoca ovalar, dağlar, çöller ormanlar, şehirler ve denizlerle kaplı şu alemde neden illa ki bu sıradan kasaba onun merkezidir? Bu çocuksu gizem—nihai "Ben neden benim?" sorusuna yer hazırlayan "herhangi bir yer" gizemi—yeniden bir telaş salar Tavşan'ın yüreğine. Bedenine bir ürperti yayılır. Caddenin ayrıntıları — kaldırımla çimenlerin mücadelesinin gerçekleştiği o eğri büğrü alan, o katran lekeli telefon direkleri—ona hiçbir şey söylemiyordur artık. Hiç kimse değildir o; sanki motorun nasıl işlediğini görmek maksadıyla bir an için bedeninden ve beyninden sıyrılarak hiçliğe karışmış, "kendi"nin motorun içinde bir kırılım, titreşimden ibaret olduğunu görmüş ve şimdi de içeri dönemiyordur bir türlü. Yanından geçtikleri o evlerin pencerelerinin ardından, kadının sessiz gözyaşlarının

haricinde hayatlarının altüst olduğuna dair en ufak bir belirti göstermeksizin emin adımlarla ilerleyen bu üç kişilik aileyi izlediği hissine kapılır Tavşan. Janice'in gözyaşları, taze sabah serinliğindeki sokakların etkisiyle oluşmuş birer çiy tanesi gibi zarif zarif dökülüyordur yanaklarından.

Evden içeri girdiklerinde Janice derin bir iç çekerek Tavşan'ın üzerine yığılır. Belki de içerisinin bu kadar ışıklı olmasını ummuyordu; süt beyazı bir ışığın içinde sürüklenen tozdan payandalar yatık halde yerden pencere tepelerine uzanıyordur. Tavşan'ın dolabı giriş kapısına yakın olduğu için ilk başta dipteki odalara kadar girmeleri gerekmez. Tavşan dolabın kapağını televizyona çarptırmadan, açabileceği kadar açarak uzanır ve fermuarlı bir plastik hurcun içinden lacivert takım elbisesini çıkarır, yünlü kumaştan kışlık bir takım olsa da bu tek koyu renkli takımıdır. Nelson evde olmanın verdiği keyifle etrafta dolanır, banyoya gider, odasında eski bir lastik panda bularak yanında götürmek ister. Oğlanın böyle dolanıp durması odalara sinmiş belayı defederek Janice'in kıyafetlerinin asılı olduğu yatak odalarına girebilmelerini sağlar. Janice odaya giderken bir koltuğa işaret ederek, "Buraya oturmuştum," der Tavşan'a, "Pazartesi sabahı, güneşin doğuşunu seyretmiştim." Sesi pek cansızdır; Tavşan karısının kendisinden ne söylemesini beklediğini anlamaz ve hiçbir şey söylemez. Nefes bile almaz.

Öte yandan yatak odasında yaşanan hoş bir an olur. Janice eski bir siyah tayyörünü denemek için eteğiyle bluzunu çıkarır ve üzerinde kombinezonu, yalınayak odada dolanırken Tavşan'ın gözünün önüne eski günlerdeki o incecik bilekli, minik utangaç kız gelir. Lisedeyken alınan siyah tayyör üzerine olmaz; doğumdan dolayı karnı hâlâ çok büyüktür. Belki de annesinin tombulluğu baş gösteriyordur. Orada durmuş sütten şişmiş göğüslerinin üst kısımları sutyeninden taşmış bir halde eteğin kopçasını geçirmeye uğraşırkenki o tombul ve bıngıl bıngıl hali Tavşan'a pek davetkâr gelir. *İşte benim, benim kadınım* der içinden, ama sonra Janice yüzünü döner ve o leke dolu telaşlı suratı Tavşan'ın gurur duyduğu bir mal olmaktan çıkıp, göğsündeki acılı düğümü iyice artıran bir yükümlülüğe dönüşür. Pazartesi sabahlarından uzak tutularak, ömür boyu itinayla idare edilmesi gereken bir deli kadın. "Olmuyor!" diye bağırıp eteği bacaklarından silkerek hızla fırlatır, etek koca bir yarasa gibi döne döne odanın diğer ucuna uçar.

"Başka kıyafetin yok mu?"

"N'apıcam şimdi?"

"Hadi gel. Gidelim buradan, annenlere dönelim. Gerildin burada."

"Ama burada *yaşamak* zorunda değil miyiz zaten?"

"Evet ama bugün değil. Hadi."

"Artık burada oturamayız," der Janice.

"Biliyorum."

"İyi ama nerede oturacağız?"

"Buluruz bir şey. Hadi gel."

Janice sendeleyerek eteğinin içine girip bluzunu koluna alır ve uysalca Tavşan'a dönüp, "Arkamı iliklesene," der. Pembe kumaşı aşağı doğru iliklerken karısının dingin beli karşısında gözleri yaşarır Tavşan'ın; gözlerindeki yanma batmaya dönüşür ve o minik bebeksi düğmeler, bir elma ağacı çiçeğinin taçyapraklarını andıran su gibi hafif bir yığın çemberin içindeymiş gibi görünür. Yaşlar gözkapaklarında bir an tereddüt ettikten sonra yanaklarından süzülür; harika bir ıslaklıktır bu. Şu azıcık yaş bile böyle rahatlatıyorsa saatlerce ağlayabilmeyi diler Tavşan. Ama erkeklerin ağlaması doğru değildir ve evden çıktıklarında yaşlar da dinmiştir. Kapıyı kaparken

hayatının hep bu kapıyı açıp kapamakla geçtiği hissine kapılır.

Nelson plastik pandayı da yanına almıştır; oyuncağı her sıktığında Tavşan'ın karnına bir ağrı girer. Kasaba şimdi öğle güneşi altında pırıl pırıldır.

Bunu takip eden saatler geçmek bilmez bir türlü, sanki aynı olaylar tekrar edip duruyordur. Evde Janice ile annesi oda oda dolanıp laflıyorlardır. Janice'in ne giyeceği mesele olmuştur. Beraber yukarı çıkarlar ve yarım saat sonra Janice üzerinde annesinin kenarları toplu iğnelerle tutturulmuş siyah elbisesiyle aşağı iner, bu haliyle tıpkı annesi olmuştur. "Harry. Olmuş mu?"

"Ne olacak? Defileye mi çıkıyorsun sanki?" Sonra pişmanlıkla ekler hemen, "İyi olmuş," ama iş işten geçmiştir. Janice uzun bir off çekerek yukarı çıkar ve annesinin üzerine yığılır. Bayan Springer'in Tavşan'a duymaya başladığı o azıcık bağışlama hissi de geçmiştir şimdi. Evin her yanını gene sessizce onun bir katil olduğu düşüncesi sarmıştır. Bu fikri kabullenir Tavşan; doğrudur, o bir katildir, katildir ve bağışlanmaktansa nefret edilmeyi hak ediyordur. Nefrete bulanmışken bir şey yapmasına gerek yoktur; kaskatı kesilebilir ve nefretin katılığı onun için bir nevi sığınak olur.

Saat bir olmuştur. Bayan Springer Tavşan'ın olduğu odaya gelip, "Sandviç ister misin?" diye sorar.

"Teşekkür ederim, hiçbir şey yiyemiyorum."

"Yesen iyi olur ama." Tavşan bu ısrara o kadar şaşırır ki ne varmış diye bakmak için mutfağa gider. Nelson kendi başına masada oturmuş, çorba, taze havuç ve salamlı sandviç yiyordur. Babasına gülümseyip gülümsememe konusunda kararsız kalmış gibi bir hali vardır. Bayan Springer'ın sırtı hep dönüktür.

"Oğlan uyudu mu biraz?" diye sorar Harry.

Bayan Springer yüzünü dönmeden, "Sen çıkarıp yatır istersen," der. Harry yukarıda, oğluna tek gözlü ayıyla beraber, Küçük Altın Kitaplar serisinden tünellerden korkan küçük çuf-çuf masalını okumaya koyulur. Çuf-çuf artık tünellerden korkmamaya başladığında Nelson da babasının koltuğunun altında uykuya dalmıştır bile. Harry tekrar aşağıya iner. Janice odasında dinleniyordur, Bayan Springer'ın dikiş makinesinin sesi, Janice'in elbisesi ayarlanırken, kuş şakımalarına ve öğlen uğultusuna karışır.

Ön kapı çarpar ve Springer salona girer. Perdelerin hepsi kapalı olduğundan bir sandalyede oturan Harry'i sonradan görür. "Aa Harry! Merhaba!"

"Merhaba."

"Harry Belediye'de Al Horst'la konuştum. Sorgu yargıcıyla yani. Al o minicik bedene bakmış ve tamam demiş. İz falan yok. Kaza eseri boğulma. Kasıtsız cinayet davasının açılmayacağına da söz verdi. Herkesle konuşmuş, seninle de bir ara görüşmek istiyor. Gayri resmi olarak."

"Peki." Springer aferin bekler gibi dikilir. "Neden beni içeri tıkmıyorlar ki?" diye ekler Harry.

"Harry ne kadar olumsuz düşünüyorsun. Başıma kötü bir şey geldiğinde kendi kendime hep şunu sorarım ben: Bundan sonra ne yapabilirim?"

"Haklısınız. Özür dilerim." Sanki yasaların elinden kurtulduğuna üzülmüştür Tavşan. Yapmıyorlardır işte, sorumluluğu üstünden almıyorlardır.

Springer yukarı, kadınlarının yanına kaçar. Yukarıdan patır kütür ayak sesleri geliyordur. Harry'nin arkasındaki büfede duran narin tabaklar titrer. Yapay şöminenin rafındaki küçük gümüş saate bakılırsa iki olmamıştır daha.

Tavşan midesindeki ağrının son iki gündür fazla bir şey yemiyor olmasından kaynaklandığını

düşünüp mutfağa gider ve iki kraker yer. Her ısırıkta içindeki kazıntıyı duyumsar. Ağrı daha da artmıştır şimdi. Parlak porselen eşyalar ve metal yüzeyler Tavşan'ı geri iten ve onu alabildiğine zayıflaştıran negatif bir manyetizma ile kaplıdır sanki. Loş salona gidip perdeyi açar ve ön pencereden, üzerlerinde daracık şortları, güneşli kaldırımda ayaklarını sürüye sürüye yürüyen iki genç kızı izler. Bedenleri olmuş ama yüzlerinde iş yok. On dört yaş civarındaki kızların bu halleri pek tuhaftır, yüzleri kabarık kabarık. Fazla şekerden ciltleri bozulmuş. Cenaze vaktine kadar zaman nasıl yavaş geçiyorsa onlar da öyle yavaş yürüyorlardır, sanki yeterince yavaş yürürlerse köşede bir değişime uğrayacaklardır. Anne babalarının biricik kızları, acaba June da-? Yutkunur. Geçen iki kız oynak kıçları ve iki sivri ucun gözüktüğü tişörtleriyle pek sevimsizlerdir. Pencerenin ardından onları izleyen Tavşan kendini camda bir leke gibi görür. Evrenin nasıl olup da böyle kirli ve küçük bir şeyi silip atmadığına hayret eder. Ellerine bakar, pek çirkin, pençeden farksızlardır.

Tavşan yukarı çıkıp büyük bir özenle ellerini, yüzünü ve boynunu yıkar. Süslü havlulardan birini daha kullanmaya çekinir. Islak ellerle çıkıp da sessiz koridorda Springer'la karşılaştığında "Temiz gömleğim yok," der. Springer kısık bir sesle, "Bekle," diyip gömlek ve siyah kol düğmeleri getirir. Harry Nelson'un uyuduğu odada giyinir. Nelson'un soluk alıp verişleriyle uyumlu hafif hafif kıpırdayan çekili perdelerin altından günışığı sızıyordur. Ağır ağır giyinip, hiç alışık olmadığı kol düğmelerini takmak için dakikalarca uğraşsa da giyinmek umduğundan daha az vaktini almıştır. Yün takım acayip sıcak tutuyordur ve üzerinde hatırladığı kadar iyi durmuyordur. Ama ceketi elden çıkarıp başka birine vermek içinden gelmemiştir, yine de idare eder işte. Parmak ucunda aşağı inerek, gömlek biraz sıksa da, tertemiz kıyafetleriyle salonda oturup cam masanın üzerindeki tropik bitkilere bakar, başını bir yapraktan diğer yaprağa oynatırken içinden kusmak gelir. İçi sıkıştırılmış bir dehşet yumağı, sönmeyen kaskatı bir kabarcıkla kaplıdır sanki. Saat 2:25'tir daha.

En çok anne babasıyla karşılaşmaya korkuyordur. Olaydan beri onları aramaya ya da görmeye cesaret edememiştir; Bayan Springer Anne'yi pazar gecesi aramış ve cenazeye çağırmıştır. O zamandan beri bu kadar sessiz kalmış olmaları Tavşan'ı ürkütüyordur. İnsanların sana bozuk çalması başka, kendi ailenin bozuk çalması bambaşka bir şey. Askerden döndüğünden beri matbaada çalışmadığı için, dolayısıyla Harry'nin kalbinde yeri olmadığı düşüncesiyle Baba ona diş biliyordur. İhtiyarın göstermiş olduğu bütün hoşluk ve kibarlık tarihe karışmıştır artık. Ama annesi başkadır; hâlâ hayat doludur ve aralarında kopmaz bir bağ vardır. Gelip de ona bozuk çaldığını göreceğine ölmeyi yeğler Tavşan. Gerçi kendisine yapılabilecek başka bir şey var mıdır? Bayan Springer ne derse desin Tavşan takılmaz çünkü sonuçta gene de onu kabullenmesi gerekir, dahası Tavşan'a kalırsa kadın onu sevmek istiyordur ama kendi annesiyle bu pek mümkün değildir aynı değillerdir bir bakıma apayrı iki insanlardır onun karnında hayat bulmuştur ama ona can verdiyse bunu geri de alabilir ve annesinin kendini geri çektiğini hissedecek olursa hayat Tavşan için bir zindana dönüşecektir. Hayatta en son görmek isteyeceği kişi annesidir. Orada öyle bir başına otururken ya kendinin ya da annesinin ölmesi gerektiği sonucuna varır. Tuhaf bir sonuçtur, ama gelip vardığı nokta budur hep, ta ki Springerler'in giyinmesi esnasında yukarıdan duyulan kargaşa onu bir parça kendine getirene kadar.

Yukarı çıkıp çıkmama konusunda kararsız kalır, hâlâ giyinmemiş olanları şaşırtmak istemez, derken giyinip kuşanmış bir halde teker teker aşağı inerler, Bay Springer üzerinde şık bir füme rengi takım, sade bir solukluk içinde, Nelson kadife kumaş askılı bir hanım evladı kıyafeti içinde, Bayan Springer ise sert bir dal üzerine yapay kirazlar tutturulmuş olan tüllü, siyah bir yatık

şapkayla, Janice ise annesinin iğnelerle tutturulmuş plili elbisesi içinde dağılmış ve biçimsiz bir haldedir. "İyi görünüyorsun," der gene Tavşan Janice'e.

Nelson yüksek sesle, "Goca siyah kedi nerde?" diye sorar.

Bu bekleyişte vakur olmayan bir şey vardır; gözleri gümüş kaplı saatte, salonda dolanıp dururlarken üstlerinde rahatsız kıyafetlerle partinin başlamasını bekleyen sabırsız çocukları andırıyorlardır. Cenaze kaldırıcısı Cadillac'ı ile evin önünde durduğunda hepsi camın önüne toplaşırlar, adam araba yolunu yürüyüp zili çaldığında, sanki bulaşıcı hastalık taşıyan bir bomba atılmış gibi her biri odanın bir köşesine dağılır.

Cenaze salonu bir zamanlar evmiş ama hiç de eve benzemeyen bir tarzda döşenmiştir. Soluk yeşil renkli gıcır gıcır halıların üzerinde ayak sesleri işitilmez bile. Duvarlardaki minik gümüş lambalardan zayıf bir parıltı sızar. Perdelerin ve duvarların rengi çok uyumsuzdur, kimsenin istemeyeceği renkler; somon rengi, su yeşili ve benzin istasyonu tuvalatlerinin klozetlerindeki mikropları öldüren cinste bir mor. Yan taraftaki pembe boyalı minik bir odaya alınırlar. Harry asıl salonu inceler; beşi kadın olmak üzere altı kişi birkaç sıra sandalyeye dizilmişlerdir. Tek tanıdığı Peggy Gring'dir. Yanında kıpırdanıp duran minik oğluyla beraber yedi ederler. Tören önce sırf aile arasında olsun denmişti ama sonra Springer'lar birkaç yakın dostlarının da gelmesini istemişti. Kendi ailesi daha gelmemiştir. Görünmez eller kemikleri yokmuşçasına elektrikli bir orgun tuşları üzerinde süzülüyordur. İçerinin doğal olmayan renkleri, sera çiçekleri ile çevrili minik beyaz tabutun içindeki yürek yakan kafaya dek uzanır. Altın rengi saplarıyla tabut, koyu mor renkli bir perdeyle çevrili bir platformun üzerinde duruyordur; Tavşan perdenin bir sihirbaz hilesiyle birden açılarak alttaki canlı bebeği ortaya çıkaracağını hayal eder. Janice içeri bakıp hıçkırıklara boğulur ve kıpkırmızı suratlı sarışın bir genç cenaze görevlisi yan cebinden çabucak bir şişe amonyak çıkarır. Annesinin bunu burnuna tutmasıyla Janice iğrenmiş gibi suratını buruşturur; kaşları yukarı kalkarak o incecik zarın altındaki gözyuvarlarının şişliğini ortaya koyar. Harry yan odayı görmesin diye karısını kolundan tutup çevirir.

Yan odanın penceresinden sokakta koşturan çocuklarla arabalar gözüküyordur. Kırmızı suratlı genç adam, "Umarım Rahip unutmamıştır," diyip utanç içinde kıkırdar. Rahat olamıyordur bir türlü. Yüzü hafif rujlu gibidir.

"Sık sık olur mu bu?" diye sorar Bay Springer. Karısının arkasında duruyordur, yüzü merakla öne eğilip kül rengi bıyığının altındaki ağzı kara bir yara gibi açılır. Bayan Springer bir sandalyeye oturmuş, tülün üzerinden avuçlarını yüzüne bastırıyordur. Mor kirazlar tel saplarında titrerler.

"Senede iki kere falan," diye karşılık verir.

Kapının önüne tanıdık bir eski mavi Plymouth yanaşır. Arabadan Tavşan'ın annesi iner ve kızgın kızgın etrafa bakınır. Tavşan'ın kalbi yerinden oynayıp sesi titrer: "İşte annemler geldi." Hepsi toparlanırlar. Bayan Springer ayağa kalkar ve Harry onunla Janice'in arasına sıkışır. Springer'larla bu şekilde bütünleşerek annesine en azından değiştiğini, aralarına yeniden kabul edildiğini gösterebilecektir. Cenaze görevlisi onlara yolu göstermek için dışarı çıkar; Harry onların aydınlık kaldırımda durduğunu görür, hangi kapıdan gireceklerini tartışıyorlardı, az ötede Mim vardır. Üzerinde kiliseye uygun kıyafetleri ve makyajsız yüzüyle Tavşan'a bir zamanlarki küçük kız kardeşini anımsatır. Anne babasını görünce onlardan neden korktuğunu anlamaya çalışır.

Kapıdan ilk önce annesi girer; gözleriyle bütün sırayı şöyle bir taradıktan sonra kollarını açıp oğluna yönelir. "Harry'cik, n'apmışlar sana böyle?" Yüksek sesle sormuştur bunu ve sonra sanki onu

düşmüş oldukları gökyüzüne tekrar taşıyacakmış gibi sımsıkı sarılır oğluna.

Kolları açılıp hemencecik kapanır, Çocuksu bir refleks, belki de utançla annesini iterek doğrulur. Annesi demin ne dediğinin farkında değilmiş gibi dönüp Janice'e sarılır. Baba mırıldana mırıldana Springer'ın elini sıkar. Mim de gelip Harry'nin omzunu sıktıktan sonra çömelerek Nelson'un kulağına bir şeyler fısıldar, en küçük ikisidir. Hepsi de Harry'den kısa olan bütün bu insanlar sımsıkı birbirlerine kenetlenmişlerdir sanki. Karısı ile annesi kucaklaşır. Kadın gelinine önce hiç farkında olmadan sarılmış olsa da acı dolu koskoca bir hayat yüklemiştir buna. Yüzü kederden kırış kırıştır; Janice sıkışıp nefessiz kalma pahasına karşılık verir; dermansız esmer kolları üzerine abanan koca kemikli cüsseyi sarmaya çalışır. Mary Angstrom'un ağzından tek bir sözcük dökülür. Diğerleri neye uğradıklarını şaşırırlar; onca yükseklikten bir Harry anlar bunu. Annesi, insanın yaraladığı kişiye kucak açma içgüdüsüyle böyle atılmıştır kızın üzerine, derken kollarındaki bu kızın kendisi gibi bir kadın olduğunu ve oğlunun ardından onun da kendi haline bırakılması gerektiğini hisseder.

Annesi kendisine sarılırken kadının içindeki acının safhalarından geçtiğini duyumsamıştı Tavşan. Kadın Janice'i bırakıp, Springer'lara üzüntülü ama düzgün bir şekilde bir şeyler söyler. İlk haykırışını kadının kederine verirler. Tabii ki Harry'ye bir şey yapmamışlardır onlar, ne yaptıysa oğlu yapmıştır onlara. Özgürlüğünü görememişlerdir sadece, uzağında kalmışlardır onun. Annesinin Janice'e söylediği "Kızım," lafı geride kalır. Mim çömeldiği yerden kalkar; babası Nelson'u kucağına alır. Ayak altında kalmıştır çocuk.

Bu arada yüreği dönüşünü tamamlayıp yeni bir dönüşe başlamıştır, dış dünyanın giderek daha az ilgi gösterdiği incecik bir alanda çok daha geniş bir dönüştür bu.

Eccles başka bir kapıdan girip, uzaktan selam verir. Yedisi birden Nelson'la beraber çiçeklerin olduğu odaya toplaşıp ön sırada yerlerini alırlar. Eccles siyahlar içinde, minik beyaz tabutun önünde okumaya başlar. Tavşan Eccles'in kızıyla arasında durmasına sinir olmuştur. Kimse bahsetmemiştir ama o an çocuğun vaftiz edilmediği aklına gelir. Eccles okur. "Tanrı, 'Ben hem yeniden diriliş hem de hayatım,' dedi: Bana her kim inandıysa, ölmüş de olsa, yeniden hayat bulacaktır: Yaşadığı sürece bana inananlarsa asla ölmeyecektir."

Bu sivri laflar Harry'nin beyninde sakar siyah kuşlar gibi dolanıp durur; olasılığını düşünür bunların. Eccles düşünmez ama; yüzü ciddi ve yorgun görünüyordur. Sesi ise sahte. Bütün bu insanlar sahtedir: Kenarları yaldızlı beyaz kutudaki ölmüş kızı dışında.

"Tanrı bir çoban gibi sürüsünü besleyecek: Kuzuları kollarına alıp göğsünde taşıyacak."

Çoban, kuzu, kollar: Harry'nin gözleri dolar. Sanki her yanı yaşlarla doludur, adeta bir deniz, derken tuzlu su gözlerine akar. Kızı ölmüştür: June gitmiştir; kalbi, daha önce de gömüldüğü bu yoksunlukla dağılır ve gitgide daha çok bunun sınırsız sesine gömülür. Bir daha asla onun ağlamasını duyamayacak, pırıl pırıl tenini göremeyecek, onun o varla yok arası bedenini taşıyamayacak ve asla sesini arayan mavi gözlerini izleyemeyecektir. Asla. Asla kelimesi son bulur, asla yoğunluğunda bir boşluk yoktur.

Mezarlığa giderler. Tavşan, babası, Janice'in babası ve cenaze kaldırıcısının adamı beyaz kutuyu cenaze arabasına taşırlar. Taşıdıkları bütün ağırlık tabutun ahşabının ağırlığıdır. Arabalarına binerek yokuş yukarı giderler. Kasaba derin bir sessizliğe gömülüdür; elinde çamaşır leğeniyle bir kadın verandaya çıkıp bekler, küçük bir oğlan tam topu atacakken durup onların geçişini izler. Ferforje bir kemerle birbirine bağlanan iki beton sütunun arasından geçerler. Mezarlık saat dörtte güzel görünüyordur. Bakımlı çim örtü güneş ışınlarına paralel aşağı doğru uzanıyordur. Mezar

taşları uzun uzun gölgeler yayar etrafa. Geçit töreni çatırdayan çakıl taşlarıyla dolu yolun yukarısında ikinci vitese geçiş yapar, gidilecek yer toprak ve eğreltiotu kokan munis, yeşil bir örtüdür. Arabalar durur; dışarı çıkarlar. Az ötelerinde başlayan koyu ağaçlar hilal şeklinde dizilidir; mezarlık dağın iyice tepelerinde, kasabayla orman arasındadır. Aşağılarda evlerin bacaları tütüyordur. Bir adam ötedeki bir çalılığın yakınlarında, aşınmış mezartaşları arasında çim biçme makinesiyle dolanıyordur. Kırlangıçlar geniş bir dairesel hareketle dalışa geçip bir taş evin tepesinden, yeraltı türbesinden çıkarlar. Beyaz tabut cenaze arabasının tınlayan gövdesindeki küçük tekerlekler üzerinde kaydırılarak bunu minik kare şekilli, derinlemesine oyulmuş mezarın tepesinde tutacak olan kızıl askılara aktarılır. Minik gıcırtılar ve adamların nefes nefese hali sessizliğin camını tırmalıyordur sanki. Sessizlik. Bir öksürük. Peşlerinden bir dolu çiçek geliyordur; brandanın altında sıkış tıkış. Harry'nin ayağı, tepesinde çim parçaları olan düzgün bir toprak yığınının üzerindedir, toprak kokusunu derin bir solukla içine çeker. Cenaze görevlileri, işin sonuna geldiklerinden, hallerinden memnun gibi, eldivenli ellerini pantolonlarının önünde kavuştururlar. Sessizlik.

"Tanrı benim çobanımdır: Bu yüzden hiçbir şeyim eksik olmayacak."

Eccles'in sesi açık havada pek kırılgan çıkıyordur. Ötedeki elektrikli çim biçme makinesinin vızıltısı saygı içinde kesilir. Tavşan'ın yüreği heyecan ve gerilimden tir tir titriyordur; kızının Cennet'e vardığından emindir. Canlı bir beden deriyle nasıl bütünleşirse bu duygu da Eccles'in ezberden okuduğu dualarla öyle bütünleşmiştir. "Ey Tanrı, en sevgili Oğlun küçük çocukları kollarına alıp kutsadı; Bizlerden İyiliğini esirgeme, sana yalvarıyoruz, bu çocuğun ruhu senin o yüce şefkatine ve sevgine emanet ve bizleri de cennetine kabul et; Sevgili Oğlun, Hazreti İsa'yı ettiğin gibi. Amin."

"Amin," diye fısıldar Bayan Springer.

Evet. Aynen böyle. Her biri birer mezar taşı gibi duran kafaların hepsini duyumsar Tavşan, hepsini bir görür, bütün çimenlik, sera çiçekleri, cenaze görevlisi, çim biçme makinesini durduran görünmez bekçi, hepsi, hepsi bir olmuş, vaftiz edilmemiş bebeğinin Cennet'e yükselmesine çalışıyorlardır.

Bir düğmeye basılır, askılar tabutu yavaş yavaş mezara indirir ve durur. Eccles kapağın üzerine kumla bir haç işareti yapar. Kaçak kum taneleri kavisli kapaktan çukura doğru yuvarlanır. Çıplak bir el buruşmuş taçyaprakları atar aşağıya. "Yardımını esirgeme Tanrım, burada yas tutan hepimiz sana yalvarıyoruz..." Askılar vınlar gene. Janice yanında sendeler. Tavşan kolundan tutar karısının ve kıyafetinin üzerinden bile sıcaklığını hisseder. Hafif bir rüzgâr brandayı doldurup şişirir. Çiçeklerin kokusu yayılır, "...ve Kutsal Ruh, seni kutsayıp korusun, sonsuza dek. Amin."

Eccles kitabını kapatır. Yan yana duran Harry'nin ve Janice'in babaları başlarını kaldırıp gözlerini kırpıştırırlar. Cenaze görevlisi ekipmanlarıyla ilgilenmeye başlamıştır bile, çukurdan askıyı çeker. Cenazeye katılanlar güneşe çıkarlar. *Yardımını esirgeme...* Gökyüzü Tavşan'ı selamlar. Tuhaf bir güç yükselir içinden. Sanki bir süredir bir mağarada emekliyordur da nihayet kaya güruhunun yarattığı karanlığın ötesinde bir parça ışık görmüştür; başını çevirir, ama Janice'in kederden sersemlemiş yüzü bütün ışığı kapatır. "*Bana* öyle bakma," der Tavşan. "Onu ben öldürmedim."

Sözler ağzından çok net dökülmüştür Tavşan'ın, şu an her şeyde hisseder olduğu yalınlıkla uyumludur bir bakıma. Yumuşak yumuşak konuşmakta olan kafalar bu ani ve zalim sese çevrilir birden.

Yanlış anlamışlardır. Tavşan bunun doğru bilinmesini ister. Bütün o kafalara şöyle der, "Hepiniz sanki ben yapmışım gibi davranıyorsunuz. Yakınında bile değildim olayın. O yaptı." Janice'e döner, Janice'in tokat yemiş gibi dağılmış yüzü umutsuzca geri çekilir. "Tamam ya," der Tavşan. "İsteyerek yapmadın." Elini tutmaya çalışır ama Janice elini sanki bir kapandan kaçırır gibi çekerek kendisine doğru gelmekte olan ailesine bakar.

Tavşan'ın yüzü kızarır. Feci bir utançtır bu. Yüreğindeki o engin bağışlama hisleri yerini nefrete bırakmıştır. Karısının yüzünden nefret eder. Hiçbir şeyi *görmüyordur*. Onunla bir bütün olma şansı eline geçmiş, ama o basbayağı geri çevirmiştir bunu. Bütün o kafalarla kendisi arasında bir duvar olduğunu hisseder Tavşan, korkmuş, neye uğradığını şaşırmış annesinin kafası da dahildir buna; ona sana ne yaptılar böyle diyip kendisi de aynı şeyi yapmıştır çünkü. Haksızlığa uğramış olmanın verdiği boğucu his gözlerini kör eder. Arkasını dönüp koşmaya başlar.

Sevinç içinde, yokuş yukarı. Mezar taşlarının arasından seke seke. Karahindiba çiçekleri mezarların arasında pırıl pırıl açmıştır. Ardından gelen Eccles'in sesidir: "Harry! Harry!" Eccles'in peşinden koştuğunu hisseder ama dönüp bakmaz. Ormana giden çimenlikteki taşları keserek koşmaya devam eder Tavşan. Kara bir hilal şeklinde dizili ağaçların mesafesi mezarın yanından göründüğünden daha uzundur. Sıçrayıp duran bedeni ağırlaşır; arazinin eğimi dikleşir. Gene de bu defin alanında, kaçışına güç veren bir şey vardır, topraktaki hafif yumrular kalabalık sahada sağa sola kaçıp atak yaparak koşarkenki halini hatırlatarak ayaklarına destek oluyordur sanki. Ormanın başlangıcına varır ve hilalin ortasından içeri dalar. İçerisi umduğundan daha az korunaklıdır; dönüp baktığında, yaprakların arasından aşağıdaki mezarlığı görebilir, geride bıraktığı insanlar küçük yeşil brandanın yanına toplanmıştır. Eccles onlarla kendisi arasında bir yerdedir. Koşmayı bırakmıştır. Siyah göğsü inip kalkar. Gözlerini kocaman açarak ormana diker. Diğerleriyse kalın birer bitki gövdesi gibi sallanıyordur. Bir o yana bir bu yana gidip planlar yaparak, birbirlerinden destek alıyor, birbirlerine tutunuyorlardır. Solgun yüzleriyle ormana gönderdikleri suskun sinyaller nefret ve umutsuzluk içinde geri döner, sonra alçalan güneşle beraber büyülenmiş gibi, yeniden parlarlar. Yalnızca Eccles'in bakışları sabittir. Kimbilir belki de kovalamaya devam etmek için enerji topluyordur.

Tavşan iki büklümdür, zar zor koşuyordur. Ormanı çevreleyen çalıların ve fidanların arasından geçerken eli yüzü çizilir. Daha içlere gittiğinde alan genişler. Çam ağaçları diğer bütün bitkileri bastırmıştır burada. Kahverengi çam iğneleri engebeli arazinin üzerini kaygan bir örtü gibi kaplıyordur; gün ışığı dar aralıklardan bu ölü toprağa uzanır. Burası loş olsa da sıcaktır; tıpkı bir tavanarası gibi; görünmeyen ikindi güneşi Tavşan'ın tam tepesindeki nefti yeşilliklere vurmuştur. Daha alttaki ölü dallarsa tam göz hizasındadır. Elleriyle yüzünün çizilen kısımları yanıyordur. Arkasına dönüp bakar Tavşan. Kimse takip etmiyordur artık. İleride, çam ağaçlarının dizili olduğu yolun sonunda mezarlık olduğunu tahmin ettiği yeşil bir parlaklık vardır; gelgelelim ağaçların tepesinde titreşen gökyüzü kadar uzak görünür bu Tavşan'ın gözüne. Dönüşte yönünü şaşırır bir parça. Ama düzgün sıralar halinde dizili ağaç gövdeleri arasında ilk başta kolayca ilerler ve hep bayıra karşı yürür. Tepeye kadar çıkabilirse sırt boyunca uzanan manzaralı yola zamanında ulaşabilecektir. Ancak yokuş aşağı inerse ötekilerin yanına varma ihtimali vardır.

Ağaçlar sıra sıra dizili olmaktan çıkıp sıklaşır. Nispeten yaşlı ağaçlardır bunlar. Altlarındaki karanlık daha bir yoğun, arazi daha bir diktir. Çam iğneleri örtüsünde çıkıntı yapan kayalıklar göze çarpar, üstlerindeki likenden kabuk kabuk; ve devrik ağaç gövdeleri patika boyunca çapraşık birer engel teşkil eder. Bu her dem yeşil çatının altında oluşmuş olan bazı çukurlarda tatlı mı tatlı

kokan dikenli çalılarla sarı sarı çimler bitmiştir, içleri tatarcıktan geçilmiyordur. Kimi, dağın yakasından vuran güneşi içine alacak kadar geniş olan bu toprak parçaları zaten etrafı iyice karartmıştır ve Tavşan bunların birinde durakladığı vakit etrafını çepeçevre saran bu kahverengi tünellerin içini dolduran bir fısıltı algılar. Etraftaki ağaçlar, Tavşan'ın en ufak bir medeniyet belirtisini, uzaklardaki açık bir alanı bile göremeyeceği kadar yüksektir. Bu ışıklı inzivada korkmaya başlamıştır Tavşan. Apaçık ortadadır; ayılar ve şu ormanda fısıldaşan daha bir dolu meçhul tehlike kolayca görebilecektir onu. Göz önünde böyle savunmasız duracağına tehlikenin üzerine, kayalıklara, çürümüş ağaç gövdelerinin ve kaygan çam iğnelerinin olduğu yere gider. Peşinden de böcekler; teri güçlü bir parfüm etkisi yaratmıştır. Yokuş yukarı, çam iğnelerinin gizlediği çukurlar ve düz kayalarla cebelleşirken göğsü sıkışıp, bacakları ağrır. Zoraki giydiği kalın lacivert ceketi çıkarıp bohça gibi elinde taşır. İçinden arkasına dönüp bakmak gelse de kendine engel olur; ormanın o durgun, ölü hayatı dışında hiçbir şey yoktur geride, öte yandan içindeki korku, ağaç gövdelerinin arasındaki dolambaçlı alanı, başını her çevirişinde gözünden kaçan atik tehlikelerle doldurmuştur. Başını dik tutmalıdır. Kendi kendini dehşete düşürüyordur. Çocukken sık sık ormanda dolaşırdı. Ama belki de çocukken şu anda var olmayan bir koruma altındaydı; ormanın o zamanlar bu kadar karanlık olduğuna inanamaz Tavşan. Ağaçlar da büyümüştü demek. Yüzünü tırmalayıp duran incecik dallarla çevrelenmiş hiç de doğal olmayan bir karanlık bu, gökyüzünün parça parça, sessiz bir maymun gibi, bir ağacın tepesinden diğerine atladığı, koskoca gün ışığına kafa tutan bir karanlık.

Bükülmekten beli ağrımıştır. Bulduğu yoldan şüphe etmeye başlar. Çocukken mezarlığa hiç girmemiştir. Üç beş kilometre ötesinde anayol varken onu dağ sırtına götüren şu dik bayırı çıkmak aptalca bir fikirdir belki de. Sola yönelir, düzgün bir yolda kalmak ister; ormanın fısıltısı giderek artıyordur ve kalbi yerinden oynar: Haklıymış, bir yolun kıyısındadır. Kendini yola atar, deli gibi koşar, sanki her adımında beyaz direkleri ve parlak hız levhalarıyla yol biraz daha beliriyordur. Toprağın eğimi ayaklarının altında yitip gider. Şaşkın bir halde tortulu bir çukurun kıyısında durur; ölü ağaçların tüylü tepeleri katı toprağa sımsıkı tutunmayı başarmış ve çukura alaca karanlığın son raddesini andıran derin gölgeler fırlatan gövdelere kilitli dikiliyordur. Bu kasveti iyice artıran dikdörtgen bir şey vardır; gözüne, çukurun dibinde bir bodrum ile terk edilmiş bir evin yıkık dökük taşları çarpar. Yolunu kaybedip yeniden bayır aşağı inmesinden kaynaklanan can sıkıntısına bir de bu korku eklenmiştir şimdi, bu kör kuyuda insanların yaşamış olduğunu ortaya koyan yıkık dökük kanıtla her yanı bir çan sesi sarar sanki. Buraların bir zamanlarki hali, içine ayak basılıp, burayı ortaya çıkarmış olmaları, bir mezardan çıkan çocukları andıran ve eğreltiotlarıyla dolu seti tırmanan hayaletlere boğmuştur havayı. Belki de çocuklar vardı burada, bir kaynaktan su taşıyan patiska elbiseli tombul kızlar, oyun oynarken ağaçları oyan oğlanlar, bodrumun tepesindeki tahtalarda büyüyüp, son nefeslerini verirken pencereden Tavşan'ın durduğu yere bakmışlardı. Tavşan o küçük aydınlık açıklığa kıyasla burada daha bir göz önünde ve saldırıya açık olduğunu hisseder; belli belirsiz büyük bir kıvılcımla aydınlatılıyordur sanki, ki bu kıvılcım sayesinde maddenin kör düşüşü kendini bilir, ve korkunç bir Tanrı'nın isteği üzerine bir buluşmayla bir kıvılcım parlar. Midesi bulanır; birden bir ses duyar. Artan karanlıkta, gölgelerin arasında bir ağaçtan diğerine geçerek kendisine bağıran bu sesi bastırmak için vargücüyle tekrar tepeyi tırmanmaya koyulur. Şu hain ışıkta toprağın eğimi kaçmayı başaran kurnaz bir yaratığı andırıyordur.

Sağındaki eski teneke kutu yığınını ve dikenlerin arasına gömülmüş boş şişeleri görebileceği

kadar aydınlanmıştır etraf. Güvendedir artık. Yola çıkar. Uzun bacaklarını çitin üzerinden aşırtıp diğer tarafa geçer ve üstüne çekidüzen verir. Geçen sarı ışıklar gözünü alır. Asfalt ayakkabılarının altında sürtünürken Tavşan, soluk soluğa, yeni bir hayata atıldığı hissine kapılır. Serin hava omuz başlarındaki açıklıktan girerek ürpertir onu; aşağılarda bir yerde yaşlı Springer'in gömleğini yırtmıştır. Pinnacle Otelin bir kilometre kadar aşağısında ormandan çıkar. Lacivert ceketini tek parmağına geçirip fiyakalı bir şekilde omzuna asarak sallana sahana ilerlerken, Janice, Eccles, annesi ve tüm günahları binlerce kilometre geride kalmıştır sanki. İnsan nasıl birine kart atmak ister, öyle bir hisle Eccles'i aramaya karar verir. Eccles onu severdi, güvenirdi ona, hiç değilse bir telefonu hak ediyordur. Tavşan söyleyeceklerini prova eder. *İyiyim*, diyecekti, *Her şey yolunda. Yani, her şeyin bir yolu var; beni merak etmeyin. Her şey için teşekkürler.* Tüm yapmak istediği Eccles'in cesaretini kırmamaktır.

Dağın tepesinde hava apaçıktır. Gökyüzü denizinde bölük pörçük uskumru bulutları balık sürüsü gibi tek parça halinde sürüklenmektedir. Otelin civarında park halinde olan iki araba vardır yalnızca, Springer Motors'un şu cüzdanlarında birer striptizci fotoğrafı, bankada da yüz dolar paraları olan sivilceli çocuklara sattığı türde külüstürlerdendir bunlar, 52 model Pontiac'lar 51 model Mercedes'ler. Kafeteryanın içinde bu tip iki üç çocuk GÜRBÜZ BETSY adındaki bir makinede langırt oynuyordur. Tavşan'a bakıp birbirlerine kaş göz ederler, hatta bir tanesi, "Ne o, kız gömleğini mi yırttı?" diye sorar. Ama ne tuhaftır ki, dağılmış görüntüsünün haricinde hakkında hiçbir şey bilmiyorlardır. Bir dolu halt yersin, gene yersin ve kimse bir şey anlamaz. Saat altı yirmiyi gösteriyordur. Hardal renkli duvardaki ankesörlü telefonun yanına gidip rehberden Eccles'in numarasına bakar.

Telefonu yavan bir sesle Eccles'in karısı açar, "Alo." Tavşan gözlerini yumar, kadının çilleri Tavşan'ın gözkapaklarının kırmızılığında dans eder.

"Merhaba. Rahip Eccles'le görüşebilir miyim acaba?"

"Kim arıyor?" Kadının sesi güçlü bir at gibi şahlanmıştır; kimin aradığını biliyordur.

"Selam, ben Harry Angstrom. Jack orada mı acaba?"

Karşı tarafta telefon kapatılır. Kaltak. Zavallı Eccles muhtemelen orada oturmuş benden bir haber almak için çırpınırken karısı gidip yanlış numara diyecek; zavallı herif ne diye bu kaltakla evlendiyse. Tavşan da ahizeyi yerine koyar, attığı on sentin tıkırtısını duyar ve bu başarısızlığın ardından işlerin daha bir kolayladığını hisseder. Çıkıp park alanına gider.

Kadının zavallı adamın kulaklarına akıttığı bütün zehiri ardındaki kafeteryada bırakmıştır sanki. Eccles'e onun kıçına şaplak attığını anlatışını hayal eder ve Eccles'in kahkahasını duyar gibi olup kendi de güler. Eccles'i hep gülerken hatırlayacaktır; insanları öyle bir uzak tutardı ki kendinden kimse fazla yanaşamazdı, böyle genizden gelen resmi bir ses, öte yandan bir kahkaha attı mı tamamdı. Bunaltıcı, yapış yapış bir nemli kapıdan geçip sinsice içine girerdin sanki. Bunu bu kadar bunaltıcı yapan kendisinin de emin olmayışıydı, ama sana söyleyemezdi de endişeli endişeli kaşlarını oynatırdı ve her bir kelimede sesi farklı çıkardı. Sonuçta ondan uzaklaşmak iyi gelmişti.

Otoparkın kıyısından bakınca Brewer, tozlu saksı kırmızısı rengine bürünmüş, ayaklarının altında uzanmaktadır. Bazı evlerin ışıkları şimdiden yakılmıştır. Kasabanın merkezindeki ayçiçeği şeklindeki koca neon lamba bir papatya kadar küçük görünüyordur. Şimdi alçaktaki bulutlar pembedir ama yukarıda, gökkubbenin iyice tepelerindeki kuyruklu sirrus hâlâ soluk ve katıksızdır. Basamakları inerken düşünür. *Becerebilir miydi onu acaba?* Lucy'yi. Rahiplerin karıları frijit midir yoksa? Du Pont'lar gibi.

Kütük basamaklar eşliğinde dağdan aşağı inip, hâlâ tenis oynayan tiplerin olduğu parkın içinden geçerek Weiser Caddesine varır. Tekrar ceketini giyerek Summer'dan yukarı doğru yürür. Göğsünün tam ortasında, yüreği kuşku içinde kıpırdanır. İçindeki düğümün Becky'ye dair kısmı çözülmüştür, onu Cennet'e göndermiş ve rahatlamıştır. Eğer Janice de böyle hissediyor olsaydı, Tavşan onunla kalırdı. Yoksa kalmaz mıydı? Dış kapı açıktır ve Polonya işine benzer bir başörtü takmış yaşlı bir kadın mırıldanarak F.X. Pelligrini'nin kapısından çıkar. Tavşan Ruth'un ziline basar.

Kapı bir vızıltıyla açılır ve Tavşan hemen içeri girip basamaklara yönelir. Ruth tırabzanlara yanaşır, aşağı bakıp, "Çek git buradan," der.

"Ha? Nerden bildin benim olduğumu?"

"Karına dön hadi."

"Dönemem. Daha yeni bıraktım."

En üst basamaktan bir önceki basamağa varır, yüzleri aynı hizadadır şimdi. "Tabii tabii. Hep bırakıyorsun zaten," der.

"Yok bu defa başka. Durum cidden kötü."

"Kötü olan sensin. Benimle de kötüsün."

"Neden?" Son basamağa gelir ve Ruth'un az ötesinde, heyecanlanmış ve çaresiz bir halde durur. Onu gördüğünde içgüdülerinin ona ne yapması gerektiğini söyleyeceğini düşünmüştü önceden ama hiç de öyle olmaz, oysa aradan sadece birkaç hafta geçmiştir. Ruth değişmiştir, hareketleri ağırlaşmış, beli kalınlaşmıştır. Gözlerinin mavisi hiç de boş bakmıyordur artık.

Ona ilk kez böyle küçümseyici bir tarzda bakıyordur. Kuşku dolu haşin bir tonda yineler sorusunu: *"Neden?"*

"Dur tahmin edeyim," der Tavşan. "Hamilesin."

Ruth şaşkınlıktan yumuşamıştır bir parça.

Tavşan "Harika," der ve bu yumuşamadan faydalanarak Ruth'u hafifçe odaya doğru itekler. Onu böyle iteklerken onu kollarına aldığındaki hissi hatırlar. Tavşan kapıyı kapayıp, "Harika," der yine. Sarılmaya çalışır ama Ruth kurtulmayı başarır ve bir sandalyenin arkasına geçer. Tam bir itiş kakış hali; Tavşan'ın ensesi çizilmiştir.

"Defol," der. "Defol dedim sana."

"Bana ihtiyacın yok mu?"

"İhtiyaç mı," diye bağırır Ruth ve bu yüksek tansiyonlu isteri karşısında Tavşan acı içinde gözlerini kısar; Ruth'un bu karşılaşma anını pek çok kez kafasında kurmuş ve içinde biriken her şeyi söylemeye hazır olduğunu görür. Bir koltuğa oturur. Bacakları ağrıyordur. Ruth, "Çekip gittiğin gece sana ihtiyacım vardı. Hem de ne çok ihtiyacım vardı. Bana ne yaptırdığını hatırlasana," der.

"Karım hastanedeydi," der Tavşan. "Gitmem gerekiyordu."

"Aferin sana ne güzel. Ah ah ne kadar da ulvi bir davranış. Gitmen gerekiyordu tabii. Oysa kalman da gerekiyordu, öyle değil mi? Hiç değilse bir telefon edersin diye beklediğim için ne kadar salakmışım."

"Aramak istedim ama hayatımda yeni bir sayfa açmaya çalışıyordum. Senin hamile olduğunu bilmiyordum."

"Bilmiyordun demek, neden peki? Başka kim olsa anlardı. Ne kadar kötüydü midem."

"Ne zaman, benim yanımdayken mi?"

"Eh tabii. Bir an olsun kendini boşverip etrafta ne olup bitiyor diye bakmazsın ki hiç."

"E ne diye bana söylemedin ki?"

"Niye söyleyecektim ki? Ne işe yarayacaktı? Bir işe yaramazsın sen. Hiçbir boka yaramazsın. Neden söylemedim biliyor musun? Güleceksin belki ama söylemedim çünkü bunu bilirsen beni bırakıp gidersin diye düşündüm. Buna engel olacak bir şey yapmazdın belki ama öğrenir öğrenmez beni bırakıp gideceğini gördüm. Zaten de gittin işte. Ne diye defolup gitmiyorsun şimdi ha? Hadi git lütfen. İlk geldiğin gece de gitmen için yalvarmıştım sana. O lanet olası ilk gece de böyle yalvarmıştım. Niye *burdasın*?"

"Burada olmak istiyorum. Gerçekten. Bak. Hamile olduğuna sevindim."

"Sevinmek için çok geç artık."

"Neden? Neden çok geç?" Tavşan daha önceki gelişinde Ruth'u evde bulamadığını hatırlayıp korkar. Şimdi buradadır, ama o zaman yoktu. Kadınların bu işi halletmek için başka bir yere gittiğini bilirdi Tavşan. Philadelphia'da bir yer vardı, lisedeki çocuklar bile bilirdi orayı.

Ruth, "Şurada nasıl oturabiliyorsun?" diye sorar. "Nasıl oturabildiğini anlayamıyorum cidden; bebeğini öldüreli kaç gün olmuş ve sen karşımda oturuyorsun."

"Kim söyledi bunu sana?"

"Senin şu rahip arkadaşın. Aziz dostun. Yarım saat kadar önce beni aradı."

"Allahım. Hâlâ uğraşıyor demek."

"Ona burada olmadığını söyledim. Ve bir daha asla olmayacağını."

"Zavallı bebeği ben öldürmedim. Janice öldürdü onu. Bir gece çıldırttı beni, ben sana bakmaya geldim, o da sarhoş olup zavallı bebeği küvette boğdu. Beni konuşturma bu konuda lütfen. Sen neredeydin peki?"

Ruth donuk bir şaşkınlık ifadesiyle gözlerini Tavşan'a çevirip yumuşak bir sesle, "Nasıl bir adamsan, neye dokunsan ölüyor."

"Heey; sen bir şey mi yaptın?"

"Dur bakalım. Sakin ol. Birden çok açık ve net göründün gözüme. Bizzat Ölüm'sün sen. Yalnızca bir hiç değil, hiçten de beter bir şeysin. Bir sıçan kadar bile kokmuyorsun, kokmaya bile yetmezsin."

"Ya ben bir şey yapmadım. Bu mesele olduğunda ben seni görmeye geliyordum."

"Tabii, sen hiçbir şey yapmazsın zaten. Tek bildiğin ölüm öpücüğünle etrafta dolanmak. Çek git hadi. Yemin ederim Tavşan, sırf şu suratına bakmak bile hasta ediyor beni." Ruth bu lafları öyle yürekten söylemiştir ki dengesini kaybeder ve toparlamak için hemen bir sandalyenin —yemek yerken oturdukları sandalyelerden birinin—sırtına tutunur ve ağız açık, gözler sabit öne doğru eğilir.

Hep özenli giyinmekle övünen, hep kendine bakılmasının doğal bir şey olduğuna inanan Tavşan Ruth'un yüreğinden kopup gelen bu sözlerle kıpkırmızı kesilir. Doğalarının uyumuna, dolayısıyla çok geçmeden üzerinde olacağına inanarak beklediği o histen eser yoktur. Koca aylı tırnaklarına bakar. Ellerini ve bacaklarını felç eden bir gerçeklik hissiyle sarılmıştır sanki; çocuğu gerçekten ölmüştür, işi bitmiştir, bu kadını gerçekten hasta etmiştir. Hepsi üstüne üstüne gelir sanki, iyice gerilir ve battı balık yan gider diye düşünür. Doğruca sorar: "Kürtaj mı oldun?"

Ruth sırıtıp kısık sesle sorar, "Sence?"

Tavşan gözlerini kapar ve parmakları koltuğun kollarının pütürlü kumaşında gezinirken içinden dua eder, *Tanrım, yüce Tanrım, başka alma artık, bir tane aldın, bu kalsın ne olur.* İçindeki girift karanlığa kirli bir bıçak çekilmiştir sanki. Gözlerini açtığında duruşuna sert bir hava vermeye

çalışan Ruth'un o ikircikli halinden kendisine eziyet etmeye çalıştığını görür. Umut dolu tiz bir sesle sorar: "Aldırdın mı?"

Ruth'un yüzüne paramparça bir gölge düşer. "Hayır," der, "*hayır*. Aslında aldırmam gerekiyor ama bir türlü yapamıyorum. Yapmak istemiyorum."

Tavşan kalkıp Ruth'u kollarının arasına alır, sıkmadan, büyülü bir yüzük gibi, ve Ruth her ne kadar dokunuşundan irkilip başını onun o kaslı beyaz boğazından yana döndürse de Tavşan yeniden üstte olma hissine kavuşmuştur. "Oh," der Tavşan, "iyi. Çok sevindim."

"Çok kötüydü," der Ruth. "Margaret her şeyi ayarlamıştı ama ben hep şeyi -düşün-"

"Evet," der Tavşan. "Evet. Harika. Öyle sevindim ki," ve Ruth'un yüzünün yanına sokulmaya çalışır. Burnu ıslaklığa değer. "Doğur onu," der ikna edici bir sesle. "Doğur." Ruth bir süre sakin durup kafasındakileri gözden geçirdikten sonra Tavşan'ın kollarından sıyrılarak, "Dokunma bana!" diye bağırır. Yüzü alev alevdir; bedeni tehdit altındaki bir hayvanınki gibi öne bükülmüştür. Sanki dokunuşu ölümdür.

"Seni seviyorum," der Tavşan.

"Hiçbir anlamı yok. Kolaysa söyle bakalım: Nasıl? Benimle evlenir misin?"

"İsterim tabii."

"İstersin demek. Sen aya da gitmek istersin. Karın ne olacak? Ya oğlun?"

"Bilmiyorum."

"Boşayacak mısın onu? Hayır. Onunla evli olmayı da seviyorsun. Herkesle evli olmayı seviyorsun. Neden ne yapmak istediğine karar veremiyorsun bir türlü?"

"Veremiyor muyum? Bilmem."

"Bana nasıl bakacaksın? Kaç tane eşe bakabilirsin? Üç kuruş kazanıyorsun zaten. Hiçbir şeye değmezsin. Tamam bir zamanlar basket oynuyormuşsun ama şimdi hiçbir halt beceremiyorsun. Hayatı ne sanıyorsun sen?"

"Lütfen bebeği doğur," der. "Doğurmak zorundasın."

"Neden? Neden bu kadar *umrunda* ki?"

"Bilmiyorum. Hiçbirinin cevabını bilmiyorum. Tek bildiğim içimden geçenler. İçimden senin doğru kişi olduğun geçiyor. Eskiden Janice için böyle hissederdim. Bazen hiçbir şey geçmiyor."

"Kimin umrunda? Tüm mesele bu. *Ne* hissettiğin kimin umrunda?"

"Bilmiyorum," der Tavşan gene.

Ruth bir iç çekip—Tavşan yüzüne bakınca tüküreceğinden korkar—arkasını döner ve üst üste kazınıp boyanmaktan üzerinde kabartılar oluşmuş olan duvara bakar.

Tavşan, "Açım. Şarküteriye gidip yiyecek bir şeyler alayım mı? Sonra oturur düşünürüz."

Ruth döner, bu defa daha sağlamdır. "Ben bir süredir düşünüyorum," der. "Önceki gelişinde neredeydim biliyor musun? Ailemin yanında. Biliyorsun benim de bir ailem var. Yoksullar falan ama varlar işte. West Brewer'de yaşıyorlar. Biliyorlar. Yani bazı şeyleri biliyorlar. Hamile olduğum gibi. Hamile güzel bir kelime, herkesin başına gelebilir, olsun diyip ne yapacağını uzun uzun düşünmeye gerek yoktur. Şimdi senle evlenmek istiyorum. Gerçekten. Dediklerimi boşver, evlensek düzelir. Hadi çöz bakalım şimdi. O pek acıdığın karından bir ay içinde boşan, ya boşa onu ya da beni unut. Eğer çözemezsen beni yok say; beni de sana ait bu bebeği de yok say. Şimdi: Gitmek istiyorsan git hadi." Bunları söyleyince gene dağılır Ruth ve ağlamaya başlar ama belli etmemeye çalışır. Sandalyenin arkasına tutunur, burnunun kenarları parlamıştır ve bir şey söylesin diye Tavşan'ın gözünün içine bakar. Kendine hâkim olmaya çalışmasına sinir olmuştur Tavşan;

insanların davranışlarını kontrol etmesinden hoşlanmıyordur. Bir şeylerin kendiliğinden olması hoşuna gider hep.

Bu konuşmanın ardından Ruth'un gözlerinin bir işaret görmek için üzerine dikildiğini görerek gerilir Tavşan. Aslında pek dinlememiştir onu; bir sandviçin görüntüsüne kıyasla fazla karmaşık ve hayalidir dedikleri. Tavşan asker gibi ayağa kalkıp "Anlaşıldı. Çözmeye çalışacağım. Marketten ne istiyorsun?" der. Bir sandviç ve bir bardak süt, sonra onu soyup, üzerindeki o buruşmuş pamuklu elbiseyi çıkarmak ve o solgun serin tendeki kalınlaşmış beli görmek. Kadınların hamileliklerinin başındaki hali hoşuna gidiyordur Tavşan'ın; bedenlerine bir seher vakti çöker o zaman sanki. Bir kerecik daha onun içine gömülebilse bütün sinirleri yatışacaktır, bilir Tavşan.

"Hiçbir şey istemiyorum," der Ruth.

"Aa bir şeyler yemelisin ama," der Tavşan.

"Yedim," der Ruth.

Ruth'u öpmeye çalışır ama o "Hayır" der, hiç davetkâr bir hali yoktur, şişmandır, kızarmıştır, rengârenk saçları dağınık ve yağlı durur.

"Birazdan gelirim," der.

Merdivenleri inerken her bir basamakta içi daha çok sıkılır Tavşan'ın. Janice, para, Eccles'in telefonu, annesinin yüzündeki ifade bir olmuş siyah bir dalga gibi üzerine geliyordur; suçluluk ve sorumluluk iki koca gölge halinde dolanıp durur göğsünde. Bu işin mekanik yanı—konuşmalar, telefon görüşmeleri, avukatlar ve mali işler falan—fiziksel olarak elini kolunu bağlamıştır, bu yüzden nefesinin kesildiğinin farkındadır ve her bir hareketi, sırf kapının tokmağına uzanmak bile, tekinsiz bir şekilde kalbine bağlanmış uzun bir mekanik zincirin şüpheli bir uzantısı gibidir. Sağlam kapı tokmağı Tavşan'ın dokunuşuna karşılık verir ve yumuşacık bir tıkırtıyla açılır.

Açık havaya çıkınca korkusu daha da artar. Eterle dolu dünyalar, safi asabiyet bacaklarından aşağı kayar. Dışarının hissi yüreğine dolmuştur. Basamaktayken bütün endişelerini gözden geçirir. Onu rahatlatan, imkânsız seçeneklerden ibaret o yoğun kütleyi hafif de olsa aydınlatan iki şey vardır. Ruth'un bir ailesi vardır ve bebeği aldırmayacaktır; belki de aynı kapıya çıkan iki düşünce. Ebeveynliğin diklemesine düzeni, içinde yalnızlığımızın bir parça seyreldiği zamanın ortasına dikine konmuş bir tür ince tüp. Ruth'un da Janice'in de ailesi vardır: Bu yüzden içi ferahtır. Ama ya Nelson? İşin zor yanı budur. O küçücük bedeniyle tüm zıtlıkları yüklenip herkesi idare etmeye çalışıyordur. Janice ve Ruth, Eccles ve kendi annesi, doğru ve yanlış, şarküteriye—meyve istifinin çıplak bir ampulle aydınlatıldığı o cafcaflı yere—giden yol ve Summer Sokağından şehrin bitimine çıkan diğer yol. Nasıl bittiğini hayal etmeye çalışır şehrin, boş bir beyzbol sahası, izbe bir fabrika ve sonra bir dere aşılarak çıkılan tozlu bir yolla mı, bilemez. Gözünün önüne cüruf dolu kocaman boş bir arazi gelir ve içi acır.

Korkmuş, cidden korkmuş bir halde, bir zamanlar ardındaki parlaklığı gösteren bir delikmiş gibi durarak ona huzur veren şeyi hatırlar ve gözlerini kilisenin penceresine çevirir. Ya kilisenin parasızlığından, ya bir yaz gecesi olduğundan ya da sadece ihmalden ışıkları yakılmamıştır, taş binanın cephesinde karanlık bir yuvarlak vardır sadece.

Oysa ışık vardır, sokak lambaları yanmıştır; ağaçlarla sarmalanmış bir yığın ışık konisi Summer Sokağının görünmez ucuna doğru uzanır. Yakınlarda, tam solundaki lambanın altındaki pütürlü asfalt, üzerinde hafif bir çukurluk olan karı andırıyordur. Kafasını toparlayıp gideceği yolu seçmek için parselin etrafında yürüyüş yapmaya karar verir. Hareket etmeyi sağlayan bu kadar basit bir şeyken hareket etmek gereken alanın bu kadar kalabalık olması ne tuhaf şeydir. Bacakları bu

ayrıcalıktan güç alıp düzenli adımlarla ilerler. İyilik içindedir, dışarıda bir şey yoktur, dengelemeye çalıştığı şeylerin de önemi yoktur. Birden içinin ne kadar gerçek olduğunu duyumsar Tavşan, sık bir ağın ortasındaki saf bir boş alan. Ruth'a *Bilmiyorum* diyip durmuştu; ne yapacağını, nereye gideceğini, ne olacağını bilmiyordur, ve bilmiyor oluşu kendini küçük ve ele geçirilmesi imkânsız hissettiriyordur ona. Küçüklük koskoca bir alan gibi dolduruyordur içini. Senin müthiş olduğunu duyup seni tutmaları için iki adam vermelerine benziyordur bu; ne yana dönersen dön birine çarparsın ve yapılacak tek şey pas vermektir o anda. Pas verirsin, top diğerlerine geçer ve senin ellerin boş kalır; seni tutması gereken adamlarsa neye uğradıklarını şaşırırlar çünkü tutacakları bir şey kalmamıştır ortada.

Tavşan kaldırımın sonuna gelmiştir, ama sağa dönüp o parselin etrafını dolaşacağı yerde kaldırımdan aşağı inip, bu küçük yan sokak sanki geniş bir nehirmişçesine dopdolu bir hisle caddeyi geçer. Bir sonraki kar öbeğine doğru yol almak istiyordur. Bu parseldeki üç katlı tuğla evler az önceki parseldekilerin tıpatıp aynısı olsa da bu sokakta içini seviçle dolduran bir şey vardır; göz ucuyla basamaklarla pencere eşiklerinin kıpırdanıp yer değiştirdiğini görür, canlıdır bunlar. Bu yanılsamanın etkisiyle sendeler Tavşan. Elleri kendiliğinden havaya kalkıp kulakları rüzgârı hisseder, topukları hantalca yola vurur önce ama sonra, içinde yükselip gitgide hafifleyen, hızlanan ve sessizleşen tatlı bir telaşla, koşar. Ahh, koşar. Koşar.

[←]

1.(İng) Yargıç, (ç.n.)

[←]

2.Burada Virginia'nın bir ilçesi olan Frederic'ten bahsedilirken aynı zamanda Frédéric Chopin'e gönderme yapılmaktadır, (ç.n)

[←]

3.1950'lerde çocukların sokaklarda oynadıkları çeşitli top oyunları, (ç.n.)

[←]

4.Bir tür kart oyunu, (ç.n.)

[←]

5.Rom ile limondan yapılan tatlı alkollü bir içki, (ç.n.)

[←]

6.Ayaklar sabit atılan şut -ç.n.

[←]

7.(İng.)Yaz.

[←]

8.Önce "cins" anlamında, sonraki cümlede "kurabiye" anlamında.

[←]

9.Rhododendron: ormangülü. (ç.n.)

[←]

10. Haçlı seferleri sırasında Müslüman veya Arap kimse. (ç.n.)

[←]

11. Burada kullanılan "bunny" sözcüğü aynı zamanda serbest poziyonda atılan orta yahut kısa mesafeli, basket olması yüksek ihtimalli şut anlamına gelir. (ç.n.)

[←]

12. Young Men's Christian Association. (ç.n)